

Irina Novak, Irina Komissarova

Miun harpaukšet
KARIELAN KIELEH

Tverinkarielan algukursa

УДК 811.511.112
ББК 81.661.2я7
N 89

12+

Издано при финансовой поддержке Фонда президентских грантов
и Карельского Просветительского Общества
(Karjalan Sivistysseura, Финляндия)

Novak, Irina.

N 89 Miun harpaukset karielan kieleh : tverinkarielan algukursa / Irina Novak, Irina Komissarova ; [художник А. Н. Трифанова]. – Petroskoi : Periodika, 2019. – 224 с. : ил. – В вып. дан. загл. и авт.: Мои шаги к карельскому : начальный курс тверского говора карельского языка / Ирина Петровна Новак, Ирина Юрьевна Комиссарова. – ISBN 978-5-88170-350-9. – Возрастные ограничения: 12+

УДК 811.511.112
ББК 81.661.2я7

ISBN 978-5-88170-350-9

© И.П. Новак, И.Ю. Комиссарова, 2019
© А.Н. Трифанова, иллюстрации, 2019
© Издательство «Периодика», 2019

Hyvä tverinkarielan opaštuja!

Šiun kázissä on Miun harpaukšet karielan kieleh -kniiga, kumbazen avulla voit opaštuo tädä šomua tverinkarielan kieldä. Tverinkarielakši paissah karielazet, kumbazet jo enämbi nellii vuožišadua eletäh Tverin mualla. Voit olla tämä pagina ei ole vieraš šiula varoin. Paissahgo karielakši šiun vanhemmat? Pais-tihgo buabot da diedot? Maltatgo iče karielua ali tahot opaštuo maltamah da pagizomah? Tverinkarielan algukursa auttau šiula luadie enžimmäzet harpaukšet karielan kieleh. Kniigašša on 25 urokkua. Jogohizešta löyvät uužie šanoida, grammatikkua, annandoida da kaikenmuozie tekstoida. Štobi šiula olis' kebi-embii opaštuo pagizomah oigieh, myö kirjuttima DVD-diskan, kumbazešta voiččou kuunnella kuin pagizou tovelline karielane. Tämä kniiga on yksikieline, ka šiula avukši ollah veniälänkielizet kommentarijat, avuamet, grammatičeskoit tabličat da kariela-veniälä-šuumi šanakniiga.

Hyviä opaššundua šiula! Rubiemma pagizomah karielakši!

*Tervehyzin,
kakši Iruo,
Šalon da Puasinkoin*

ŠIÄMYŠTÄ

1. UROKKA	Igä elä, igä opaššu	7
	Alfavitta. Vokalit, pität vokalit, diftongat, triftongat. Vokaliloin šobu	
2. UROKKA	Ruattu eu muattu	11
	Paginaetiketta Konsonantat. Pehmiet konsonantat. Geminatat	
3. UROKKA	Ei nimi mieštä riko	15
	Kuin šilma kučutah? Tverinkarielazet nimet Aziešanoin muuttuačenda. Inessiva (Missä?). Translativa (Miksi?)	
4. UROKKA	Yheštä opaštunnuošta kolmie opaštumatonda ei pie	20
	Äijägo vuotta on? Lugušanat	
5. UROKKA	Ken ruaduo varajau, a kedä i ruado	24
	Mi / Ken tämä on? Mit / Ket nämä ollah? Monikon nominativa (Ket? Mit?). Konsonantoin vaihoš	
6. UROKKA	Veri on vettä šagiembi	29
	Pereh (nimišanat, tunnuššanat) Genetiva (Kenen?). Adessiva (Kellä?)	
7. UROKKA	Rodu eu redu	33
	Omahizet (nimišanat, aziešanat) Genetiva (Kenen?). Adessiva (Kellä?). Aziešanoin muuttuačenda	
8. UROKKA	Eu kaikki puut mečäššä yhenmuozet, ei što rahvaš	37
	Ulgonägö. Cvietut Monikon nominativa. Adessiva (Kellä?)	
9. UROKKA	Kuin elät, niin i kuulut	42
	Ristikanžan taba Tunnuššana (Mityš?). Komparativa. Superlativa	
10. UROKKA	Ruado mieštä ei riko	47
	Ruado Essiva (Kenä?). Translativa (Kekši?)	
11. UROKKA	Midä i maha – kaikki godiečou	51
	Aziešanat Aziešanoin muuttuačenda	
12. UROKKA	Kanoinke laškieče, kukkoloinke nouže	56
	Aiga. Ruadopäivä Aziešanoin muuttuačenda. Iččiehizet aziešanat	
13. UROKKA	Tervehyš on kuldua kallehemi	61
	Tervehyš Partitiva (Midä?)	

14. UROKKA	Vuotta myöt' lindu laulau	65
	Šiä. Vuuvun aijat. Kuut. Nedelin päivät. Suutkat. Konža? Essiva, adessiva. Aziešanoin muuttuačenda. Translativa (Miksi?)	
15. UROKKA	Čirozešša on hyvä, vielä parempi on omalla mualla	71
	Kylä. Puut. Žiivatat da zvierit, linnut Paikkamuutokset	
16. UROKKA	Jogo linnulla on oma pežo kallis'	77
	Muutokset. Abessiva (Kettä? Mittä?). Komitativa (Kenenke? Minke?)	
17. UROKKA	Koissa i šeinät paissah	83
	Talo. Fatera. Miebeli Ezi- da jälgišanat	
18. UROKKA	Vuatteida myöten vaššatah, a hajuo myöten šuatetah	88
	Vuattiet Muutokset. Monikko	
19. UROKKA	Kuni jalgane kapšau, šini šuuhut n'apšau	93
	Kalat, marjat, šienet da gribat Imperfekta. Neuvondašana (Konža?)	
20. UROKKA	Eu kaikki šuuh, midä šilmä nägöy	98
	Šyömizet. Einehet da fruuktat Objektan muutokset (akkuzativa da partitiva)	
21. UROKKA	Paistua vois', vain mistä ois'	103
	Šyömizen varuššanda Aziešanoin muuttuačenda. Imperativa. Objekta	
22. UROKKA	Gost'a kahičči ihaššuttau: tullešša da lähtiessä	108
	Gostissa Ezi- da jälgišanat. Neuvondašanat	
23. UROKKA	Microšša kuin mereššä – kaikkie on	113
	Matkuššanda Kondicionala	
24. UROKKA	Lebävö luuda ei katkua	118
	Pruazniekat Infinitivat. Pričastijat	
25. UROKKA	Hyvin ruata – uniloitta muata	124
	Avuamet	133
	Grammatikka	153
	Literatura	160
	Terminat	161
	Kariela–veniälä–šuoimi šanakniiga	163

ZNUAKUT¹

	Grammatikka		Šanele!
	Uuvet šanat		Dialoga
	Muissuta!		Šanapolvet
	Annanda / Kyžymykšet		Kiza
	Luve da kiännä!		Laula!
	Kirjuta! / Täyvennä!		Muhaha!
	Kuundele da tačkuta! / Kuundele oigie varianta!		Testa
	Avuan		

¹ Понять суть заданий помогут специальные значки, а также этот словник:

arvua – отгадай, разгадай
kačo – посмотри
keriä – собери
kirjuta – напиши
kiännä – переведи
kuundele – послушай
kyžu – спроси
laula – спой
luaji – сделай, составь
luve – прочитай
löuvä – найди
muhaha – улыбнись
muissuta – запомни
muuta – просклоняй, спрягай
rane – поставь
riigtä – подчеркни
šanele – расскажи
šano – скажи
tačkuta – повтори
täyvennä – заполни, дополни
valliče – выбери

annanda – задание
avuan – ключ
dialoga – диалог
grammatikka – грамматика
hairahuš – ошибка
kiza – игра
kyžymykšet – вопросы
oigie varianta – правильный вариант
otvietta – ответ
šanakniiga – словарь
šanapolvet – пословицы
šanelenda – рассказ
šanonda – предложение
testa – тест
uuvet šanat – новая лексика

1. (enžimäne) urokka

1.00.

Igä elä, igä opaššu

1.01.

Karielan alfavitta¹

Bukva	Šana	Bukva	Šana	Bukva	Šana	Bukva	Šana
Aa [aa]	<i>alane</i> <i>aiga</i>	Gg [gee]	<i>griba</i> <i>gul'u</i>	Nn [en]	<i>naine</i> <i>nimi</i>	Žž [žee]	<i>žentän</i> <i>žiivatta</i>
Bb [bee]	<i>buabo</i> <i>bobo</i>	Hh [hoo]	<i>herneh</i> <i>hiiri</i>	Oo [oo]	<i>olgi</i> <i>orava</i>	Tt [tee]	<i>tyttö</i> <i>taba</i>
Cc [cee]	<i>carica</i> <i>cap</i>	Ii [ii]	<i>iče</i> <i>igä</i>	Pp [pee]	<i>pappi</i> <i>peldo</i>	Uu [uu]	<i>ukko</i> <i>uni</i>
Čč [čee]	<i>čirču</i> <i>čiba</i>	Jj [jii]	<i>jalga</i> <i>jauho</i>	Rr [er]	<i>randa</i> <i>ruado</i>	Vv [vee]	<i>vävy</i> <i>vielä</i>
Dd [dee]	<i>diedo</i> <i>doidie</i>	Kk [koo]	<i>kaikki</i> <i>kukko</i>	Ss [es]	<i>siemen</i> <i>stola</i>	Yy [yy]	<i>yksi</i> <i>yö</i>
Ee [ee]	<i>ečcie</i> <i>eglein</i>	Ll [el]	<i>lullu</i> <i>löyly</i>	Šš [šee]	<i>šavikaš</i> <i>šana</i>	Ää [ää]	<i>ägie</i> <i>äijä</i>
Ff [ef]	<i>famil'ja</i> <i>fatera</i>	Mm [em]	<i>muamo</i> <i>mämmi</i>	Zz [zee]	<i>zel'onane</i> <i>zirkalo</i>	Öö [öö]	<i>ögissä</i> <i>öhkiiä</i>

' – pehmittjä znuakku

1.02.

Pet'u, Pet'u, pehmie,
Aja miän lehmie
Pellon peräh,
Aijan tagah.

Yttin, tottin,
Tordin, mordin,
Vieduh, luaduh,
Rästih, bukkih,
Pois'!

1.03.

Pität vokalit ²					
uu	<i>huuli</i> <i>kuudoma</i> <i>luu</i> <i>uuzi</i>	yy	<i>kyynel'</i> <i>pyy</i> <i>tyyni</i> <i>šyyvä</i>	ii	<i>hiili</i> <i>niittiä</i> <i>pii</i> <i>viizi</i>

¹ Карельский **алфавит** (*alfavitta*) состоит из 28 букв (8 гласных (*vokali*) и 20 согласных (*konsonanta*) и знака ' (*pehmittjä znuakku*), используемого для смягчения согласных: *D' d', L' l', N' n', R' r', S' s', Z' z', T' t'*. В русском языке нет соответствий гласным звукам карельского языка *Yu, Ää, Öö*, но максимально приближенной к ним является артикуляция гласных в слогах «бю», «бя», «бё».

В карельском языке главное **ударение** (*udaren'n'a*) всегда падает на первый слог, в сложных словах на первый слог каждого слова, напр., *pyhälpäivä* «воскресенье».

² Только три гласных *Ii, Uu, Yu* могут быть краткими (*lyhyt vokali*) и долгими (*pitkä vokali*). Чёткое произнесение долгих и кратких гласных имеет важное смысловозначительное значение.

tuli – tuuli
rida – riida
lukku – luukku

1. Löyvä da kirjuta pität vokalit. Kačo šanakniigašta, ongo šielä nämä šanat.

h__li, k__ži, h__ri, j__ri, k__nel', p__

2. Kuundele da tačkuta.

lagi, lago, liga, ligo, loga, lugi, lugu, lögä
hangi, hango, hengi, honga
šorža, varži, varža, virži, parži, hirži
hyvä, jyvä, lyyvä, myyvä, šyvvä
kuli, kulu, kuluu, kuuli, kuuluu
lukkuo, luukka, liikkuo, lyydiä

3. Luaji šanat. Kačo šanakniigašta, ongo šielä nämä šanat.

lo ta	na mur gi	dä hä e nä
ši šuk	var va no	ti ža ris kan
zi ka	ru ta ve	ne o hi ma

Diftongat ¹					Triftongat ²		
ai	<i>aiga kaivo laiska</i>	au	<i>haugi laulau rauda</i>	ua	<i>mua muamo huaba</i>	uau	<i>maguau šuau</i>
oi	<i>koira koivu hoikka</i>	ou	<i>loukko koukku noušša</i>	uo	<i>nuori šuo kuore</i>	iäy	<i>jiäy hyppiäy</i>
ui	<i>muistua uija kuin</i>	iu	<i>kiuru miun kiugua</i>	ie	<i>kieli niegla kariela</i>	uou	<i>lukuou tuou</i>
ei	<i>heinä veičči reizi</i>	eu	<i>neuvuo reuna</i>	iä	<i>piä hiän jiä</i>	yöy	<i>šyöy myöy</i>
äi	<i>näin äijän täi</i>	äy	<i>käyvä eläy vedäy</i>	yö	<i>yö kyžyö myöt'</i>	ieu	<i>langieu rubieu</i>
öi	<i>lői šöin möi</i>	öy	<i>höyry kitköy</i>			iey	<i>lämbiey</i>
yi	<i>kyžyin pölläššyin</i>	iy	<i>kekšiy pyrgiy</i>				

¹ **Дифтонг** (*diftonga*) – звукосочетание из двух разных гласных звуков, произносимых слитно.

² **Трифтонг** (*triftonga*) – звукосочетание из трёх разных гласных звуков, произносимых слитно.

4. Löyvä da kirjuta diftongat. Kačo šanakniigašta, ongo šielä nämä šanat.

ua, uo, iä, ie, yö: l__vä, n__ri, m__hä, m__mo, n__gla

au, ou, iu, öy: h__ry, l__kko, l__lu, k__gua

ai, oi, ei, äi: k__vu, t__, h__nä, k__vo

1.07.

5. Kuundele da tačkuta.

muata – maguan – maguau

šuaha – šuan – šuau

hypätä – hyppiän – hyppiäy

jiähä – jiän – jiäy

lukuta – lukkuon – lukkuou

ruveta – rubien – rubieu

kerritä – kergien – kergiey

tuuva – tuon – tuou

juuva – juon – juou

šyyvä – šyön – šyöy

myyvä – myön – myöy

viijä – vien – viey

1.08.

6. Kuundele da tačkuta.

puu, pyy, pii, piä, pie, puan, päin

jäi, jiä, joi, juo, jua, jiäy, juou

tie, täi, tua, toi, tuo, työ, tuou

laida, lauda, loidua, luadu, luoda, lyödy, löydiä, löydö

raida, rauda, redu, rida, riida, riädy, rodu, rouda, ruadi, ruado, ruoda

peššä, piäššä, puaššä, puuššä, pyyššä, paissa

lakki, laukka, leikka, lekkuo, liekki, liukku, loukku, lykkie, läikkyö, lökkö

mal’l’a, meilä, miela, mieli, miula, mol’a, moli, mualla, muila, muilla

šai, šiiä, šie, šöi, šua, šuo, šyö, šuau, šyöy

1.09.

7. Löyvä kaikki diftongat da triftongat.

Roštuo – nouštuoh,

Šilmin peštöh,

Kakkara kädeh

Voiluatka edeh.

Ukko jyrähtä,

Mua šärähtä,

Tulda räiskiäy,

Kedä präiskiäy?

Vokaliloin šobu¹

tagavokalit	a, o, u	+ e, i	kukkaro, luzikka, ikkuna
ezivokalit	ä, ö, y		käbälä, hypätä, päiväne

¹ Согласно **гармонии гласных** (*vokaliloin šobu*), в карельском языке в одном слове могут употребляться только **гласные переднего ряда** (*ezivokali*) ä, ö, y или только **гласные заднего ряда** (*tagavokali*) a, o, u. Нейтральные гласные i, e могут выступать в любом слове. Гармония гласных распространяется и на окончания, напр., *linna-šša* «в городе» / *kylä-ššä* «в деревне», *ota-mma* «мы берём» / *elä-mmä* «мы живём».

1.10.

8. Kiännä.

käzi – kazi
 kylmä – kulma
 kyly – kulu
 lyö – luo

šilmä – šilma
 työ – tuo
 lyyvä – luuva
 vähä – vaha

1.11.

	ottua	eliä¹
mie	<i>ota-n</i>	<i>elä-n</i>
šie	<i>ota-t</i>	<i>elä-t</i>
hiän	<i>otta-u</i>	<i>elä-y</i>
myö	<i>ota-mma</i>	<i>elä-mmä</i>
työ	<i>ota-tta</i>	<i>elä-ttä</i>
hyö	<i>ote-ta-h</i>	<i>ele-tä-h</i>

¹ В таблице приводятся формы спряжения глаголов *ottua* «брать» и *eliä* «жить» в настоящем времени. Личные местоимения: *mie* «я», *šie* «ты», *hiän* «он, она, оно», *myö* «мы», *työ* «вы», *hyö* «они». В карельском языке нет категории рода. Местоимение *hiän* обозначает «он, она, оно».

2. (toine) urokka

2.00.

Ruattu eu muattu

2.01.

Aa [aa]	Avannolla akka ando andilahalla alazet.	Nn [en]	Nuori naine nieglou nedelissä nellät noskazet.
Bb [bee]	Buškičča bokko bliägyy ber'ogalla.	Oo [oo]	Opaštujalla on ongi olgupiällä da očkat očašša.
Cc [cee]	Cuari caricanke carstvuiččou carstvašša.	Pp [pee]	Paimen pagizou pikkarazenke poijanke puuloih näh.
Čč [čee]	Čirčut čikot čilautetah čiluzie čupušša.	Rr [er]	Ruadajalla ristikanžalla on rokkua da rahkua.
Dd [dee]	Diedo da diädö dogadittih dorogalla digon.	Ss [es]	Sinčošša ollah stola skuaterinke, stuulat da skammit.
Ee [ee]	Eglein emändä ečči elättie edähänä.	Šš [šee]	Šulahane šai šeiččimen šomua šaviaštieda.
Ff [ef]	Feršala fateruiččou fateralla.	Zz [zee]	Zor'alla zvieri oli zirkalozavodan zavulkašša.
Gg [gee]	Gost'alla gostinčakši ollah gribat da garbalo.	Žž [žee]	Žuarun aigah čolat žuaglitah žiivattua.
Hh [hoo]	Hallalla harmua harakka harpiu hangella.	Tt [tee]	Tuatto toi tyttäreellä talvekši turkin da t'opluhat.
Ii [ii]	Iänettömä Il'l'a istuu ikkunalla illalla.	Uu [uu]	Ut'azet urhakaldi uijah uuvella bruuvulla.
Jj [jii]	Jogiloin da järvilöin jiällä ollah jäniksin jället.	Vv [vee]	Velli da vanhemmat valeldih vavarnot da vaivuttih.
Kk [koo]	Kyläššä on kakšikymmendä kodie, kaheksantoista kylie da kakši kaivuo.	Yy [yy]	Yöllä ylähänä lendi yhekšän yölakkuo.
Ll [el]	Linnut lähettih lendoh lepän ladvalda.	Ää [ää]	Äijänäpäivänä äbäreh äžähti äbrähäldä.
Mm [em]	Muamo mänöy meččah marjah: mančikkah da mussikkah.	Öö [öö]	Ölläkän katokšen alla öhkäy počči.

2.02.

' - pehmittäjä znuakku¹

d'	l'	n'	r'	s'	z'	t'
<i>od'd'uala</i>	<i>mal'l'a</i>	<i>n'aba</i>	<i>gor'a</i>	<i>anduas's'a</i>	<i>vihaz'a</i>	<i>t'ota</i>
<i>Nad'o</i>	<i>pal'l'aš</i>	<i>n'auguo</i>	<i>bir'a</i>	<i>Ars'o</i>	<i>tuuliz'a</i>	<i>ut'a</i>
<i>Fed'u</i>	<i>l'l'a</i>	<i>n'okka</i>	<i>Dar'u</i>	<i>kallis'</i>		<i>Ort'o</i>
	<i>petel'</i>	<i>min'n'a</i>	<i>Mar'u</i>	<i>valmis'</i>		<i>myöt'</i>

2.03.

gora – gor'a
villa – vil'l'a

2.04.

Ajan pelduo myöt' / Midä šie myöt'

2.05.

1. Kuundele da tačkuta.

hyvä, jyvä, lyyvä, myyvä, šyvvä
kaida, laida, maido, paida, raida
hukka, kukka, luukka, lukku, rukka, šukka, tukka, ukko
luu, puu, šuu, kuu, tuo, luo, šuo, juo, nuo
hyö, lyö, myö, šyö, työ, vyö, yö
houkka, koukku, loukko, loukku, poukku, toukka
šorža, varži, varža, virži, parži, hirži

2.06.

länettömät konsonantat			länellizet konsonantat¹		
k	<i>kala</i> <i>kukko</i>	<i>laiska</i> <i>turki</i>	g	<i>griba</i> <i>guru</i>	<i>poiga</i> <i>jalga</i>
t	<i>talvi</i> <i>tyttö</i>	<i>matka</i> <i>lyhyt</i>	d	<i>diedo</i> <i>denga</i>	<i>maido</i> <i>šilda</i>
p	<i>pala</i> <i>pappi</i>	<i>čirpi</i> <i>piirua</i>	b	<i>buola</i> <i>buabo</i>	<i>leibä</i> <i>ramba</i>

¹ **Знак смягчения** (*pehmittäjä znuakku*) после мягких согласных употребляется в следующих случаях: 1) если после согласного выступают гласные заднего ряда *a, o, u*, но согласный звук звучит мягко, напр., *gul'u* «голубь», *n'aba* «пупок», *min'n'a* «невестка», *gor'a* «горе», *t'ota* «тётя»; 2) на конце слова, если согласный звучит мягко, напр., *kallis'* «дорогой», *tulis'* «если бы он пришёл», *myöt'* «вдоль».

² Для карельского языка характерно наличие **глухих** (*länettömä konsonanta*) и **звонких** (*länelline konsonanta*) согласных. Глухие согласные выступают в начале (*kala* «рыба», *talvi* «зима») и на конце слова (*lyhyt* «короткий», *kirveš* «топор»), а также в середине слова в позиции рядом с другими глухими согласными (*laiska* «ленивый», *uksi* «один»). Звонкие согласные встречаются в середине слова в окружении гласных (*poiga* «мальчик», *važa* «телёнок») или рядом с другими звонкими согласными (*jalga* «нога», *ozra* «ячмень»), в начале слова они используются только в заимствованной из русского языка лексике (*diedo* «дедушка», *zirkalo* «зеркало»).

č	<i>čili čirku</i>	<i>meččä serča</i>	dž	<i>čidžilyškä</i>	<i>kidžu</i>
š	<i>šilmä šana</i>	<i>muššat kirveš</i>	ž	<i>žiivatta žiilo</i>	<i>važä konža</i>
s	<i>siemen sinčo</i>	<i>yksi jänis'</i>	z	<i>zirkalo zel'onane</i>	<i>käzi ozra</i>

2.07.

Geminatat ¹									
kk	<i>akka hukka ukko</i>	pp	<i>appi anoppi pappi</i>	ss	<i>issun koissa missä</i>	ll	<i>nellä olla mal'l'a</i>	nn	<i>kunne linna min'n'a</i>
tt	<i>jättiä lattiet pattie</i>	čč	<i>eččie kaččuo očča</i>	šš	<i>aššun peššä piäššä</i>	mm	<i>ammuin kämmen lammaš</i>	rr	<i>kerran šarrašta verran</i>

2.08.

kana – Kanna!

2. Löyvä da kirjuta geminatat.

pai__a, či__o, e__en, ai__a, me__ä, lo__u, ha__aš, pu__a, mu__at

2.09.

3. Löyvä da piirrä pehmiet konsonantat da geminatat.

Baba lašta bajuttau,
Jallalla kätyttä lekuttau,
Pidäy kahella kiällä
Da kaikella viällä.

Kolo, kolo, kodas't'a,
Anna pappi padas't'a,
Pudruo keittiä,
Mar'uo šyöttiä.

Elettih ukko da akka,
Oli heilä sundukka,
Sundukašša oli loukko,
Ken kuundeli, že i houkka.

– Riu, rau, rebozeni,
Kunne kävit, Levozeni?
– Mie kävin Stuanulla.
– Aivis' Levo huoliloissa,
Šuappuan šiäri kainalošša,
Aivis' Levo hiäššä,
Vezistaučča ieššä.
Tuogua kappa da vašta,
Kylvettäkkiä Levuo-lašta,
Oigieda hengie,
Vettä kolme rengie.

¹ Согласные карельского языка могут выступать как в виде одиночного согласного, так и в виде **геминаты** (удвоенного согласного), за исключением согласных *b, c, f, d, g, z, ž, j, h*. Период произнесения удвоенного согласного дольше, чем одиночного. Чёткое произнесение геминат имеет важное смысловозначительное значение.

4. Luaji šanat.

ka huk	ren' va n'a
l'u gu	mo sa ta l'ot
šä peš	mu ka žik

PAGINAETIKETTA¹

2.10.

Terveh!	Jiä tervehenä! /
Tervehyttä šiula! /	Jiägiä tervehenä!
Tervehyttä teilä!	Jiä Jumalanke! /
Hyviä huomnešta!	Jiägiä Jumalanke!
Hyviä päiviä!	Mäne tervehenä! /
Hyviä ildua!	Mängiä tervehenä!
Hyviä yödä!	Jiä hyväkši! /
Tule tervehenä! /	Jiägiä hyväkši!
Tulgua tervehenä!	Mäne Jumalanke! /
	Mängiä Jumalanke!
Šuuri passibo!	Tule toičči! /
Šuuret passibot!	Tulgua toičči!
Passibo šiula! /	Tule vielä! /
Passibot teilä!	Tulgua vielä!
Passibo kučunnašta.	Šano tervehyttä Ondreilla!
Passibo avunnašta.	Kaikkie hyviä!
Eu mistä.	Nägiečemmä!
Tervehekši!	Vaštuačemma!
Ole hyvä ... /	Jumala abuh!
Olgua hyvät ...	
Prosti milma! /	
Prostikkua milma!	

2.11.

5. Luve dialogat da luaji omat.

- Terveh, Varvo!	- Prostikkua milma, missä on pošta?
- Terveh! Tule tervehenä!	- Pošta on ka šielä.
- Passibo.	- Passibo avunnašta.
	- Eu mistä.
- Jiägiä tervehenä!	
- Mäne Jumalanke da tule toičči! Šano tervehyttä Tan'alla!	
- Passibo! Kaikkie hyviä!	
- Nägiečemmä!	

¹ Косой чертой отделены обращения к одному человеку / нескольким людям.

Ei nimi mieštä riko

3.01.

PAGINAETIKETTA

– Kuin šilma kučutah?	Kuin dielat? / Kuin aziet?
– Milma kučutah Oks’o. / Milma kučutah Oks’okši.	Kuin elät?
– Mityš famil’ja šiula on?	Kuin tervehyš?
– Mie olen Oks’o Smirnova. / Mie olen Smirnovan Oks’o.	Tervehenägo elät?
– Mityš izännimi šiula on?	Passibo, hyvin.
– Mie olen Oks’o Grigor’jevna. / Mie olen Riigon Oks’o.	Passibo, eu nimidä uutta.
	Passibo, kaikki kuin i ennen.
	Passibo, kudakuin.
	Passibo, hil’l’akkazin.

3.02.

1. Luve dialogat da luaji omat.

– Terveh!	– Hyviä päiviä!
– Hyviä päiviä!	– Terveh!
– Kuin aziet?	– Kuin šilma kučutah?
– Passibo, hyvin!	– Milma kučutah Irokši.
	– Mie olen Tol’a.
	– Missä šie elät?
– Terveh, Teppi! Kuin elät? Kuin tervehyš?	– Mie elän Mikul’n’alla.
– Passibo, hil’l’akkazin. Kuin iče?	– Oletgo šie kariela?
– Kudakuin.	– Olen. Missä šie elät?
– Šano čikolla tervehyttä!	– Mie elän Šalošša.
-
- Terveh! Kuin šilma kučutah?
 - Terveh! Milma kučutah Nasto. A kuin šilma kučutah?
 - Milma kučutah Ondrei. Nasto, missä šie ruat?
 - Mie ruan filarmonijašša. Olen laulaja. A missä šie ruat?
 - Mie ruan bol’ničašša. Mie olen vrača. Šie olet šoma tyttö.
 - Passibo, Ondrei! Jiä hyväkši!
 - Kaikkie hyviä šiula, Nasto!

2. Keriä kakši dialogua.

- Passibo, eu nimidä uutta.
- Kuin dielat?
- Allo!
- Passibo, hyvin. Kuin šie elät?
- Terveh Ulli!
- Tule meilä gostih!
- Passibo, kaikki kuin i ennen.
- Kuin on šiun tervehyš?
- Terveh Juakko! Mie olen Ulli.
- Passibo, tulen.
- Olen Kir’u Smirnov.
- Missä šie elät?
- A kuin? Pagizen.
- Mityš on šiun famil’ja?
- Milma kučutah Kir’u.
- Pagizetgo šie hormiksi?
- Olen tverinkariela!
- Oletgo šie kariela?
- Mie elän Tolmačušša.
- Kuin šilma kučutah?

3.03.

Tverinkarielazet nimet¹

Mužikoin nimet		Naizin nimet	
Ars’o	Miikul / Kol’a	Anni / N’uša	Ol’a
Den’o	Miitrei / Mit’a	Dar’u	Ol’o
Duanila / Dan’o	Mikki	Gal’a	Oudi / Od’o
Gauro	Oleksi / L’on’a	Iro	Palaga
Hilippä / Hil’u	Ondrei / Dr’uša	Jeudi	Paro / Paša
Hodari / Hod’a	Onto	Katti	Pol’a
Iivana / Iva	Ort’o	L’uba	Šura
Il’l’a	Peka / Pet’a	L’uša	Tan’a / Tan’u
Juakko	Puavila / Paulu	Mar’u / Maša	T’okki / T’oka
Jyrgi	Riigo	Nad’o	Ton’a
Kir’u	San’a / Šura	Nasto	Ulli
Kondro	Sergo	Nata / Natto	Val’a
Mas’o	Simana	Ogo	Varvo
Matti	Teppi / St’opa	Ogru	Vas’s’o / Vas’s’u
Mika / Min’a	Vas’a	Oks’o / Ksen’a	Vera

3.04.

Aziešanoin muuttuačenda²

olla			
mie	<i>olen</i>	<i>en ole</i>	<i>olengo</i>
šie	<i>olet</i>	<i>et ole</i>	<i>oletgo</i>

¹ В таблице приведены самые распространённые тверские карельские мужские (*mužikoin nimet*) и женские (*naizin nimet*) имена.

² В таблицах приведены **утвердительные, отрицательные и вопросительные формы** спряжения глаголов (*aziešana*) *olla* «быть» и *paissa* «говорить». Образование **утвердительных форм** происходит

hiän	<i>on</i>	<i>ei ole</i>	<i>ongo</i>
myö	<i>olemma</i>	<i>emmä ole</i>	<i>olemmago</i>
työ	<i>oletta</i>	<i>että ole</i>	<i>olettago</i>
hyö	<i>ollah</i>	<i>ei olla</i>	<i>ollahgo</i>

3.05.

paissa			
mie	<i>pagizen</i>	<i>en pagize</i>	<i>pagizengo</i>
šie	<i>pagizet</i>	<i>et pagize</i>	<i>pagizetgo</i>
hiän	<i>pagizou</i>	<i>ei pagize</i>	<i>pagizougo</i>
myö	<i>pagizemma</i>	<i>emmä pagize</i>	<i>pagizemmago</i>
työ	<i>pagizetta</i>	<i>että pagize</i>	<i>pagizettago</i>
hyö	<i>paissah</i>	<i>ei paissa</i>	<i>paissahgo</i>

3.06.

3. Pane -šša / -ššä / -ssa / -ssä

kylä – kylä-ššä
 linna – linna-ššä
 Tveri – Tveri-ssä
 Lihoslavl'a – Lihoslavl'a-
 Missä?¹ Tolmačču – Tolmaču-
 Spiirova – Spiirova-
 Mosku – Mosku-
 Piiteri – Piiteri-
 Petroskoi – Petroskoi-

-kši / -ksi

kariela – kariela-kši
 angliskoi – angliskoi-ksi
 horma – hormi-
 veniälä – veniälä-
 Miksi?² šuomi – šuome-
 ruočči – ruoči-
 nemeckoi – nemeckoi-
 francuskoi – francuskoi-
 ispanskoi – ispanskoi-

путём присоединения к основе глагола **лично-числовых окончаний** *-n* (1 л. ед. ч.), *-t* (2 л. ед. ч.), *-u* / *-y* (3 л. ед. ч.), *-mta* / *-mttä* (1 л. мн. ч.), *-tta* / *-ttä* (2 л. мн. ч.). Выбор переднерядного или заднерядного варианта окончания зависит от того, переднерядные (*ä, ö, u*) или заднерядные (*a, o, u*) гласные присутствуют в слове. Если в слове имеются только нейтральные гласные (*e, i*), слово изменяется как переднерядное.

Форма 3 л. мн. ч. образуется путём присоединения окончания *-h* к особой **основе множественного числа**.

Отрицательные формы образуются при помощи изменяющегося по лицам и числам **отрицательного глагола *ei*** и основы глагола, которая получается, если отнять лично-числовое окончание *-n* у формы 1 л. ед. ч., или же основы множественного числа в форме 3 л. мн. ч.

Для образования **вопросительной формы** глагола используется **вопросительная частица *-go***, которая присоединяется напрямую к лично-числовой форме.

¹ Окончанием падежа **инессива** (*Missä?* «Где? / В чём?», *Keššä?* «В ком?») является *-šša* / *-ššä*, выбор варианта которого зависит от рядности гласных слова. В положении после гласного *i* основы слова используется окончание *-ssa* / *-ssä*, напр., *Mosku-šša* «в Москве», но *Tveri-ssä* «в Твери». Одним из значений падежа является выражение нахождения внутри чего-либо, напр., *Kniiga on stolašša* «Книга в столе».

² Окончанием падежа **транслатива** (*Miksi?* «Чем? / Как?», *Keksi?* «Кем?») является *-kši*, однако, в положении после гласного *i* основы слова используется окончание *-ksi*, напр., *kariela-kši* «по-карельски», но *hormi-ksi* «по-русски». Одним из значений падежа является выражение способа действия, напр., *Mie pagizen karielaksi* «Я говорю по-карельски».

3.07

Oletgo šie mužikka?
 Oletgo šie naine?
 Oletgo šie kariela?
 Oletgo šie veniäläne?
 Oletgo šie šuomelane?
 Elätgo šie kyläššä?

Elätgo šie linnašša?
 Pagizetgo šie karielakši?
 Pagizetgo šie veniäläkši?
 Pagizetgo šie angliskoiksi?
 Pagizetgo šie šuomekši?

3.08.

4. Muuta *olla*-aziešana.

Katti _____ linnašša. Mie _____ karielane. Hyö _____ koissa.
 Šie _____ šoma. Myö _____ täššä. Muamo _____ vrača.
 Työ _____ Šuomešša. Lapšet _____ školašša. Turki _____ škuapašša.

3.09.

5. Löyvä hairahukšet *olla*-aziešanan muodoloissa.

Kazi olen pertissä. Mie olet šuomelane. Työ ollah koissa. Šie on hyvä tyttö. Myö oletta gostissa. Lehmät olemma tanhuošša. Tuatto ollah mečäššä. Buabo da diedo on karielazet. Nyt olen kežä.

3.10.

6. Luaji šanonnat.

Mie	pagizet	Tolmačušša.
Šie	olemma	šuomekši.
Muamo	paissah	karielakši.
Myö	elän	opaštaja.
Työ	on	Moskušša.
Ristikanzat	elättä	veniälazet.

3.11.

7. Luaji šanonnat. Muuta oigieh nimišanat da aziešanat. Luaji kyžymykšet.

Olengo mie karielane? mie, olla, karielane *Mie olen karielane.*
 hiän, ei, olla, horma
 työ, olla, šuomelane
 šie, eliä, Maksuatiha
 myö, ei, eliä, Puasinkoi
 hyö, eliä, Mämminö
 mie, paissa, šuomi
 šie, ei, paissa, angliskoi
 myö, paissa, veniälä

3.12.

8. Luve da löyvä kaikki šanat, kumbazet ollah otviettoina *Missä?*-kyžymykšeh.

Pei, pei, pežos't'a	Puasinkoissa – Puušorkašša,
Keššellä Ležos't'a.	Kaškipuusalla – Maničašša,
Lindazissa – Linduzissa,	Prudovoilla – Daničašša,
Šalošša – Mal'ozissa,	Hallalla – Pres'n'akašša,
Kočkašša – Dan'ozissa,	Kutuuzovašša – Ruoččilašša.
Os'os's'alla – Kuukolkašša,	

3.13.

9. Kuundele šanelenda da šano, ongo toži ali valehuš.

	+	-
1. Hänen nimi on Oks'o.		
2. Hänen famil'ja on Ivanova.		
3. Hiän on tverinkariela.		
4. Hiän pagizou šuomekši.		
5. Hiän pagizou angliskoiksi.		
6. Hiän šyndy Kozlovalla.		
7. Hiän eläy Mikul'n'alla.		
8. Mikul'n'a on karielane kylä.		
9. Mikul'n'a on nuori kylä.		

Ken šie olet?

Mie olen Oks'o, miun famil'ja on Smirnova. Olen tverinkariela. Mie šynnyin Mikul'n'alla. Mikul'n'a on vanha šoma karielane kylä. Kylöveh paissah karielakši da hormiksi. Nyt mie elän Kozlovalla. Pagizen hormiksi, karielakši da vielä opaššun šuomen kieldä. Ken šie olet?

3.14.

10. Šano Smirnovih näh shemua myöt.

Sergo Smirnov šyndy Kozlovalla. Nyt hiän eläy Kozlovalla. Hiän pagizou karielakši da veniäläkši.

Nimi	<i>Sergo</i>	<i>Nad'o</i>	<i>Jyrgi</i>	<i>Ol'o</i>	<i>Ars'o</i>
Famil'ja	<i>Smirnov</i>	<i>Smirnova</i>	<i>Smirnov</i>	<i>Smirnova</i>	<i>Smirnov</i>
Šynnyndäpaikka	<i>Kozlova</i>	<i>Kagrapuusta</i>	<i>Kozlova</i>	<i>Kozlova</i>	<i>Kozlova</i>
Eländäpaikka	<i>Kozlova</i>	<i>Kozlova</i>	<i>Kozlova</i>	<i>Kozlova</i>	<i>Kozlova</i>
Muamonkieli	<i>kariela</i>	<i>kariela</i>	<i>kariela</i>	<i>veniälä</i>	<i>veniälä</i>
Muut kielet	<i>veniälä</i>	<i>veniälä</i>	<i>veniälä, nemeckoi</i>	<i>angliskoi</i>	

3.15.

Kuin šilma kučutah?

Mityš famil'ja šiula on?

Mityš izännimi šiula on?

Oletgo šie kariela?

Missä šie elät?

Missä šie šynnyit?

Pagizetgo šie hormiksi / karielakši / šuomekši / angliskoiksi?

4.00.

4. (nelläš) urokka

Yheštä opaštunnuošta kolmie opaštumatonda ei pie

4.01.

Yksi, kakši,
kolme, nellä,
Harpi, harpi
veššelemmä.

Yksi, kakši – karielakši,
Kolme, nellä – veniäläkši,
Viizi, kuuži – rokka uuži,
Šeiččimen šego,
Kahekšan kado,
Yhekšan yhä,
Kymmenen pyhä.

4.02.

Lugušanat (Äijägo? / Monigo?)

0 = nolla	10 = kymmenen	20 = kakšikymmendä
1 = yksi	11 = yksitoista	21 = kakšikymmendäykši
2 = kakši	12 = kakšitoista	22 = kakšikymmendäkakši
3 = kolme	13 = kolmetoista	23 = kakšikymmendäkolme
4 = nellä	14 = nellätoista	24 = kakšikymmendänellä
5 = viizi	15 = viizitoista	25 = kakšikymmendäviizi
6 = kuuži	16 = kuužitoista	26 = kakšikymmendäkuuži
7 = šeiččimen	17 = šeiččimentoista	27 = kakšikymmendäšeiččimen
8 = kahekšan	18 = kahekšantoista	28 = kakšikymmendäkahekšan
9 = yhekšan	19 = yhekšantoista	29 = kakšikymmendäyhekšan

30 = kolmekymmendä	100 = šada
40 = nelläkymmendä	200 = kakšišadua
50 = viizikymmendä	1 000 = tuhatta
60 = kuužikymmendä	2 000 = kakšituhattua
70 = šeiččimenkymmendä	100 000 = šadatuhattua
80 = kahekšankymmendä	1 000 000 = mil'jona
90 = yhekšänkymmendä	1 000 000 000 = mil'jarda

$\frac{1}{2}$ = puoli
1 $\frac{1}{2}$ = puolitoista

1. Luve oigieh lugušanat.

Oks'on telefonannomera on 8 920 198 52 48
(kahekšan yheksänšaduakakšikymmendä šadayheksänkymmendäkahekšan viizikymmendäkakši nelläkymmendäkahekšan / kahekšan yheksän kakši nolla yksi yheksän kahekšan viizi kakši nellä kahekšan).

Jyrrin telefonannomera on +7 920 346 75 22.

Nad'on telefonannomera on 8 900 975 64 35.

Sergon telefonannomera on +7 909 679 85 21.

Kir'un telefonannomera on 8 910 264 98 31.

Ol'on telefonannomera on +7 930 963 85 41.

Oks'o šyndy vuodena 1984 (tuhattayheksänšaduakakšikymmendänellä).

Jyrgi šyndy vuodena 1982.

Nad'o šyndy vuodena 1954.

Sergo šyndy vuodena 1950.

Kir'u šyndy vuodena 1989.

Ol'o šyndy vuodena 2012.

Ars'o šyndy vuodena 2017.

2. Äijägo on?

$2 + 3 =$

kakši da kolme on viizi

$19 - 8 =$

$75 + 17 =$

$64 - 10 =$

$31 - 31 =$

$186 + 43 =$

$3\ 865 - 1\ 316 =$

+ pl'usa / da

- minus

4.03.

Monigo sekundua on minuutašša? Monigo minuuttua on čuasušša?

Monigo čuasuo on suutkissa? Monigo päiviä on nedelissä?

Monigo päiviä on kuušša? Monigo päiviä on vuuvešša?

Monigo nedelie on kuušša? Monigo nedelie on vuuvešša?

Monigo kuuda on vuuvešša? Monigo kilometrua on Tveristä Moskuh?

Monigo grammua on kilogrammašša?

4.04.

3. Rua primierua myöt'.

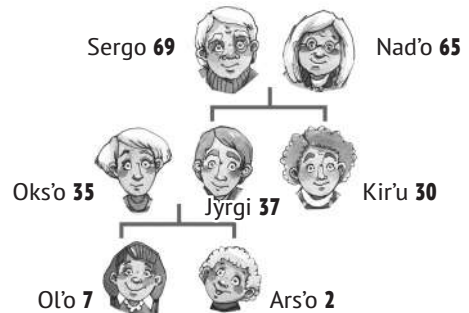
– Äijägo vuotta on Nad'olla¹?

– Nad'olla on 65 vuotta!

– Kellä on 30 vuotta?

– Kir'ulla on 30 vuotta.

¹ Окончанием падежа **адессива-аллатива** (Kellä? «У кого? / Кому?», Millä? «Где? / Куда? / На чём? / На что?») является **-lla / -llä**, выбор варианта которого зависит от рядности гласных слова, напр., briha «парень» – briha-lla «у парня, парню», tyttö «девушка» – tytö-llä «у девушки, девушке». Одним из значений падежа является выражение принадлежности, т.е. у кого что-либо есть, напр., Brihalla on kniiga «У парня есть книга», и адресата, т.е. кому что-либо дают, напр., Anna kniiga brihalla! «Дай книгу парню!».

4.05.

Yksi piä meilä on, kakši jalgua,
 Kolme počis't'a, nellä vuuvenaigua.
 Viizi šormie on jogo kiäššä,
 Kuuži čuastie muajilmašša.
 Ukonvembelellä šeiččimen cviettuo,
 Ymbäri čiros't'a kahekšan planiETTua,
 Yhekšän kuuda lašta vuottau muamo,
 Midä on vain kymmenen, iče meilä šano!

Irina Novak

4.06.

4. Šano Smirnovih näh shemua myöt'.

Sergo Smirnov šyndy Kozlovala vuodena 1950 (tuhattayhekšänšadua-viizikymmendä). Hänellä on 69 (kuužikymmendäyhekšän) vuotta. Sergo eläy Kozlovala.

Nimi	<i>Sergo</i>	<i>Nad'o</i>	<i>Jyrgi</i>	<i>Oks'o</i>
Famil'ja	<i>Smirnov</i>	<i>Smirnova</i>	<i>Smirnov</i>	<i>Smirnova</i>
Šynnyndäpaikka	<i>Kozlova</i>	<i>Kagrapuusta</i>	<i>Kozlova</i>	<i>Mikul'n'a</i>
Šynnyndävuozhi	<i>1950</i>	<i>1954</i>	<i>1982</i>	<i>1984</i>
Eländäpaikka	<i>Tolmačču</i>	<i>Tolmačču</i>	<i>Tolmačču</i>	<i>Tolmačču</i>

Nimi	<i>Kir'u</i>	<i>Ol'o</i>	<i>Ars'o</i>
Famil'ja	<i>Smirnov</i>	<i>Smirnova</i>	<i>Smirnov</i>
Šynnyndäpaikka	<i>Kozlova</i>	<i>Kozlova</i>	<i>Kozlova</i>
Šynnyndävuozhi	<i>1989</i>	<i>2012</i>	<i>2017</i>
Eländäpaikka	<i>Tolmačču</i>	<i>Tolmačču</i>	<i>Tolmačču</i>

Monešgo?¹

4.07.

- Tuurin, taurin, rebozen,
- Missä elit kežäzen?
- Taivahissa, tädizissä.
- Midä šielä ruavoit?
- Kymmendä lašta kačoin.
- Kuin šiun lapšie kučuttih?

¹ Понятия «первый» и «второй» выражаются словами *enžimäne*, *toine*. Остальные **порядковые числительные** образуются от количественных путём присоединения показателя -š (*kolmaš* «третий», *nelläš* «четвёртый», *vijješ* «пятый», *kuuveš* «шестой», *šeiččimeš* «седьмой», *kahekšaš* «восьмой», *yhekšaš* «девятый», *kymmenes* «десятый», *yheštoista* «одинадцатый», *kaheštoista* «двенадцатый», *kolmaštoista* «тринадцатый», ... *kaheškymmenes* «двадцатый», но *šadahine* «сотый», *tuhattaline* «тысячный», *miljonalline* «миллионный»).

– **Yksi** – Ytti, **toine** – Točči,
Kolmaš – Korvankolkuttaja,
Nelläš – Neidopualikkane,
Viiješ – Villavakkazešša,
Kuuveš – Kuttikarbalošša,
Šeiččimeš – Šeppä-Teppo,
Kahekšäš – Kaidaparda,
Yhekšäš – Kyllin-Myllin,
Kymmeneš – Kylänvanhin.

4.08.

Monešgo nedelinpäivä on pyhäpäivä?
Monešgo nedelinpäivä on piätinčä?
Monešgo kuu on keviäkuu?
Monešgo kuu on kežäkuu?
Monešgo kuu on šygyžkuu?
Monešgo kuu on talvikuu?
Monešgo vuoži on visokosnoi?

4.09.

5. Arvautukšet

Nellä veikos't'a yhen šuapkan alla issutah.
Yksi valau, toine juou, kolmaš kažvau.
On nellä velleštä: kakši nuorembua ielläpäiten, vanhemmat jällellä.
Šeiččimenkymmendä vuattehutta i kaikki nybliköimättä.
Kakši šeizou, kakši venyy, viiješ kävelöy, kuuveš vedelöy, šeiččimeš viržyzie laulelou.

5.00.

5. (viiješ) urokka

Ken ruaduo varajau, a kedä i ruado

MITYŠ?

5.01.

1. Löyvä vaštamielizet tunnuššanat.

hyvä –	ložie –	jygie	hoikka
kaida –	pitkä –	huovis'	levie
kallis' –	šoma –	lyhyt	lämmin
kargie –	šuuri –	madala	magie
kebie –	tyhjä –	paha	pehmie
korgie –	uuži –	pieni	tuhma
kova –	vilu –	täyži	vanha

2. Mityš voi olla kodi / mezi / šilda / čuaju?

3. Šano vaštamielizet tunnuššanat.

hyvä ristikanža, jygie kniiga, ložie jää, korgie puu, lämmin šia, šuuri kivi

4. Löyvä jogohizella nimišanalla tunnuššana.

_____ kežä, _____ kodi, _____ koira,
 _____ koivu, _____ meččä, _____ päivä,
 _____ talvi, _____ tuhjo

 kivihine, korgie, lämmin, madala, pattie, šagie, valgie, vilu

5.02.

5. Mi tämä on?

valgie, magie, kova	šuuri, keldane, palava
vihmane, vilu, pimie	märgä, šelgie, vilu
mušta, palava, kova	valgie, vilu, pehmie
harmua, pieni, boikoi	kargie, valgie, pieni, kruugloi

5.03.

6. Kačo resunkua da šano kedä da midä niät.

Ken tämä on?
 – Tämä on naine / mužikka / lapši /
 poiga / tytär / koira.
 Mi tämä on?
 – Tämä on stola / stuula / čaška /
 bl'učča / čainiekkä / piirua.

Keṭ nāmā ollah?

– Nāmā ollah naizet / mužikat / lapšet / poiijat / tyttäret / koirat.

Mit nāmā ollah?

– Nāmā ollah stolat / stuulat / čaškat / bl'učat / čainiekat / piiruat.

Monikon nominativan loppu on -t¹:

lapši : lapše-t, kazi : kazi-t

Monikon nominativan luajinda²					
yks. nom.	vokali- vardalo	mon. nom.	yks. nom.	vokali- vardalo	mon. nom.
<i>kaivo</i> <i>koivu</i> <i>perti</i>	<i>kaivo-</i> <i>koivu-</i> <i>perti-</i>	<i>kaivot</i> <i>koivut</i> <i>pertit</i>	<i>naine</i> <i>hebone</i>	<i>naize-</i> <i>heboze-</i>	<i>naizet</i> <i>hebozet</i>
<i>kala</i> <i>kylä</i>	<i>kala-</i> <i>kylä-</i>	<i>kalat</i> <i>kylät</i>	<i>pereh</i> <i>šammal</i> <i>paimen</i> <i>šaiivar</i>	<i>perehe-</i> <i>šammale-</i> <i>paimene-</i> <i>šaiivare-</i>	<i>perehet</i> <i>šammalet</i> <i>paimenet</i> <i>šaiivaret</i>
<i>kivi</i>	<i>kive-</i>	<i>kivet</i>			
<i>puu</i> <i>kiugua</i>	<i>puu-</i> <i>kiugua-</i>	<i>puut</i> <i>kiuguat</i>	<i>varvaš</i> <i>kirveš</i> <i>nagris'</i>	<i>varbaha-</i> <i>kirvehe-</i> <i>nagrehe-</i>	<i>varbahat</i> <i>kirvehet</i> <i>nagrehet</i>
<i>tuohi</i> <i>kieli</i> <i>pieni</i> <i>nuori</i> <i>lapši</i>	<i>tuohi-</i> <i>kiele-</i> <i>piene-</i> <i>nuore-</i> <i>lapše-</i>	<i>tuohet</i> <i>kielet</i> <i>pienet</i> <i>nuoret</i> <i>lapšet</i>	<i>vereš</i> <i>jänis'</i> <i>katoš</i> <i>kagluš</i>	<i>verekše-</i> <i>jänikse-</i> <i>katokše-</i> <i>kaglukše-</i>	<i>verekšet</i> <i>jänikset</i> <i>katokšet</i> <i>kaglukšet</i>
<i>lumi</i>	<i>lume-</i>	<i>lumet</i>	<i>vanhuš</i>	<i>vanhuo-</i>	<i>vanhuot</i>
<i>yksi</i>	<i>yhte-</i>	<i>yhet</i>	<i>lyhyt</i>	<i>lyhyö-</i>	<i>lyhyöt</i>
<i>vezi</i>	<i>vede-</i>	<i>vejet</i>	<i>härkin</i>	<i>härkime-</i>	<i>härkimet</i>
<i>late</i>	<i>lattie-</i>	<i>lattiet</i>	<i>tukatoin</i>	<i>tukattoma-</i>	<i>tukattomat</i>

¹ **Номинатив** (*nominativa*) (*Mi?* «Что?», *Ken?* «Кто?») – начальная или словарная форма имени. **Множественное число номинатива** (*monikon nominativa*) (*Mit?* «Что?», *Ket?* «Кто?») образуется при помощи окончания *-t*, присоединяющегося к гласной основе имени.

Для карельского языка характерно наличие **одноосновных имён**, обладающих единственно возможной гласной основой, и **двуосновных**, обладающих гласной и согласной основой. Таблица словоизменительных типов имён (стр. 153) поможет найти гласную основу слова. В словаре для всех имён в скобках первой приводится форма генитива единственного числа, убрав окончание *-n* от которой, получаем гласную основу имени.

² В таблице «Образование множественного числа номинатива» приведены словарные формы слов в номинативе единственного числа (*yksikön nominativa*), гласные основы (*vokalivardalo*) и формы номинатива множественного числа (*monikon nominativa*).

5.04.

7. Pane šanat monikon nominativah.

Yks. nom.	Mon. nom.
lämmin alane	lämbimät alazet
šuari avuan	
korgie herneh	
valgie jauho	
vanha kazi	
jygie kyžymyš	
uuži kätyt	
madala lammaš	
kargie löyly	
magie mezi	
šoma orava	
kaida päre	
pieni siemen	
hyvä šana	
valmis' rokka	
pimie yö	
pahuš	

5.05.

Konsonantoin vaihoš¹

kk : k	<i>kukko</i>	<i>kukot</i>	pp : p	<i>leppä</i>	<i>lepät</i>
tt : t	<i>aitta</i>	<i>aitat</i>	čč : č	<i>meččä</i>	<i>mečät</i>
g : 0	<i>lagi</i>	<i>luat</i>	d : 0	<i>pada</i>	<i>puat</i>
g : j	<i>aiga</i>	<i>aijat</i>	d : j	<i>maido</i>	<i>mai jot</i>
g : v	<i>jogi</i>	<i>jovet</i>	d : v	<i>nado</i>	<i>navot</i>
lg : ll	<i>jalga</i>	<i>jallat</i>	ld : ll	<i>peldo</i>	<i>pellot</i>
rg : rr	<i>härpä</i>	<i>härpäät</i>	rd : rr	<i>parda</i>	<i>parrat</i>
tk : t	<i>pitkä</i>	<i>pität</i>	nd : nn	<i>randa</i>	<i>rannat</i>
hk : h	<i>riähkä</i>	<i>riähät</i>	ht : h	<i>lehti</i>	<i>lehet</i>
sk : s	<i>laiska</i>	<i>laisat</i>	st : ss	<i>risti</i>	<i>rissit</i>
šk : šš	<i>leški</i>	<i>leššet</i>	št : šš	<i>mušta</i>	<i>muššat</i>
b : v	<i>huaba</i>	<i>huavat</i>	mb : mm	<i>ramba</i>	<i>rammat</i>

¹ **Чередование ступеней согласных** (*konsonantoin vaihoš*) заключается в замене выступающих в определённых фонетических позициях согласных *k, t, p, č, g, d, b* другими согласными или их полном исчезновении в процессе словоизменения. Существует два вида чередования ступеней согласных:

1) **количественное** – на место геминаты приходит одиночный согласный: *kk : k, tt : t, pp : p, čč : č*;

Veniälän kieleštä otetut šanat: *tätä : tätät, papa : papat, buabo : buabot, diedo : diedot, diädö : diädöt, t'ota : t'otat²*

5.06.

8. Pane šanat monikon nominativah. Muissa konsonantoin vaihošta!

čikko : čikot	lagi	kaški
haugi	virba	tähti
nälgä	paisto	igä
matka	nado	tyttö
aida	kerda	buabo
rahka	očča	ilda
anoppi	kurgi	ukko
diedo	izändä	diädö
leibä	pouda	košto

5.07.

9. Pane šanat yksikön nominativah.

vanhat kanat	puuhizet venehet
palavat hiilet	pienet jället
korgiet lepät	kallehet oššokšet
valgiet hambahat	pimiet yöt
keldazet kukat	šuuret perehet
magiet leivät	pität mavot

5.08.

10. Šano monikošša.

Alane on kiäššä. – <i>Alazet ollah kiäššä.</i>	Lindu eläy puušša.
Bokko on tanhuošša.	Luzikka on stolašša.
Tämä naine eläy Moskušša.	Tämä ikkuna on puhaš.
Jogi da järvi ollah jäššä.	Käzi on lämmin.
Lapši pagizou karielakši.	Kazi on mušta.
Kyläššä on kyly.	Kodi on uuži.

2) **качественное** – одиночный согласный, выступающий в окружении гласных (*g, d, b*) или в положении после другого согласного (*g, d, b, k, t*)

– выпадает: *g : 0, d : 0, tk : t, hk : h, sk : s, ht : h*;

– заменяется другим согласным: *g : j, d : j* (в положении после гласного *i*), *g : v, d : v* (в положении после гласных *u, y, o, ö*), *b : v*;

– ассимилируется с предшествующим согласным: *lg : ll, rg : rr, šk : šš, ld : ll, rd : rr, nd : nn, st : ss, št : šš, mb : mm*.

Выбор сильной (неизменённой) **или слабой** (изменённой) **ступени**, за редким исключением, зависит от того, является ли слог, в котором содержится чередующийся согласный, открытым (оканчивается на гласный) или закрытым (оканчивается на согласный). Сильная ступень выступает в открытом, а слабая в закрытом слог, напр., *ai-da* «забор» : *ai-jat* «заборы».

² В поздних **займствованиях** из русского языка качественное чередование не происходит, напр., *kniiga* «книга» : *kniigat* «книги».

5.09.

11. Kirjuta šanat yksiköššä ali monikošša.

Smirnovin talon šopešša on (šuuuri puuhine stola) _____.
 (Lapši da aiguhine) _____ rigeneh issu-
 tah yheššä tämän stolan taguana. Ymbäri stolašta šreizotah (puu-
 hine stuula) _____. Stolalla on (šoma valgie
 skuateri) _____. Keški stolua on (ruškie čainiekka)
 _____, a žen ymbäri šreizotah (sinine čaška da
 bl'učča) _____. Torelkazilla ollah (hoikka piirua)
 _____.

5.10.

12. Luve virryöt. Löyvä kaikki monikon nominativašša olijat šanat.**Pane nämä yksikköh.**

Kiržin, koržin,
 Laisat puijah,
 Briužat kielettömät,
 Puijah mielettömät.

Dedo, dedo,
 Makša vedo:
 Tullah stražat,
 Myyväh važat.

Veri on vettä šagiemi

6.01.

Velli pučín vettä kando.
Čikko valau kukkazie,
juuva žiivatalla ando,
a mie harjuan tukkazie.

Ruamma, kellä midä šuau

Mama rugoloida panou,
tätä niittä yldah šuah,
baba risti y šilmät, šanou:
”Lienöy midä panna šuuh.”

Stanislav Tarasov

6.02.

PEREH

	Nimišanat	Tunnuššanat
	vanhemmat	lähine
tuatto / tätä	muamo / mama	edähine
diedo / dedo	buabo / babo / baba	nuorembi
pradiedo	prabuabo	vanhemi
	lapši, lapšet	keškimmäne
	mladenča	rodnoi
poiga	tytär	dvoirodnoi
velli	čikko	troirodnoi
vellekšet	čikokšet	
	vunukka	
	pravnuikka	
	rodn'a / omahine	
diädö	t'ota / tädi	
	plemännikkä	
šulahane	andilaš / moržien	
mužikka / ukko / izändä	naine / akka / emändä	
ristituatto	ristimuamo	
ristipoiga	ristitytär	
tuatondima	muamondima	
poiindima	tytärdimä	

Kenen?¹

Oks'o – Oks'o-**n** velli
 muamo – muamo-**n** kiät
 čikko – čiko-**n** kniiga

Min?

talo – talo-**n** ieššä
 stola – stola-**n** taguana
 katoš – katokše-**n** alla

6.03.

1. Rua primierua myöt'.

Buabo

Diedo

Prabuabo

Pradiedo

Diädö

T'ota

Plemännikkä

Vunukka

Pravnuikka

buabon ali diedon

poijan ali tyttären

muamon ali tuaton

vellen ali čikon

vunukan

muamo

velli

tuatto

čikko

lapši

on

6.04.

2. Šano, kenen talo on? Muissa konsonantoin vaihošta! Kačo vardalat šanakniigašta.

Jyrgi – Jyrri-n

tuatto – tuato-n

diedo

buabo

lapši

poiga

tytär

vunukka

diädö

t'ota

mužikka

šulahane

andilaš

moržien

ukko

akka

6.05.

Ken? / Ket?	Kenen?	Kellä?	Kedä?
mie	miun	miula	milma
šie	šiun	šiula	šilma
hiän	hänen	hänellä	händä
myö	miän	meilä	meidä
työ	tiän	teilä	teidä
hyö	hiän	heilä	heidä

¹ Окончанием падежа **генитива** (*Kenen?* «Кого?», *Min?* «Чей?») является *-n*, который, присоединяясь к слабой гласной основе имени, вызывает чередование ступеней согласных у одноосновных имён, напр., *tyttö* «девочка» – *tyttö-n* «девочкин». Генитив используется для выражения отношений принадлежности, напр., *tytön talo* «девочкин дом», а также широко используется с послелогами и предлогами, напр., *tytön tuačči* «из-за девочки». В словаре для всех имён в скобках первой приводится форма генитива единственного числа.

6.06.

3. Rua primierua myöt'.mie, koira – Tämä on miun koira. – Miula¹ on koira.

myö, lapši

työ, vunukka

hyö, kodi

šie, čikko

hiän, mašina

velli, moržien

4. Kuundele teksta da löyvä oigiet otvietat.

6.07.

Oks'o Smirnova eläy Kozlovalla / Mikul'n'alla / Kagrapuussalla.

Oks'o on miehellä 9 / 10 / 11 vuotta.

Hänen mužikkua kučutah Sergo / Kir'u / Jyrgi.

Hänellä on 35 / 37 / 39 vuotta.

Heilä on kakši lašta: *poiijat kakšozet / kakši tytärdä / poiga da tytär.*

Yhen katokšen alla perehenke eletäh mužikan vanhemmat / naizen vanhemmat / mužikan velli.

Kir'u on yksinäne / naizissa / eronnun. Smirnovilla on *kazi da koira / kolme kazie / kakši koirua.*

Smirnovat pijetäh lehmiä / hevost'a / lammašta / čibua / poččie / kanua / ut'ua.

Smirnovin pereh on ožakaš / ožatoin / pieni.

Smirnovin pereh

Milma kučutah Oks'o Smirnova. Tytöššä miun famil'ja oli Petrova. Mie olen tverinkarielane. Miun kodikylä on Mikul'n'a. Nyt mie elän Spiirovan rannan vanhašša karielazešša Kozlova-s'olašša. Miula on 35 vuotta.

Mie olen miehellä 10 vuotta. Miun mužikkua kučutah Jyrgi. Hänellä on 37 vuotta. Meilä on kakši lašta. Tytär on vanhemi, händä kučutah Ol'o. Nuorembi lapši on brihačču, händä kučutah Ars'o. Ol'olla on šeiččimen vuotta, a Ars'o on vielä pikkarane, hänellä on kakši vuotta.

Yhen katokšen alla meinke eletäh mužikan vanhemmat da hänen nuorembi velli. Muatkon nimi on Nad'o, hänellä on 65 vuotta. Buat'kuo kučutah Sergo, hänellä on 69 vuotta. Lapšet ylen šuatah buabuo da dieduo. Jyrrin vellen nimi on Kir'u. Hänellä on 30 vuotta, ka hiän ei taho vielä perehtyö da eläy meinke yheššä. Kir'u on Ars'on ristituatto.

Meilä on yksi koira da yksi kazi. Koirua kučutah Trezor, a kazin nimi on Kut'a. Myö pijämmä lehmiä, poččie da kanua. Myö elämmä hyvin keškenäh. Miän pereh on ožakaš. Mie šuačen omua perehtä da omua kodie.

¹ Окончание падежа **адессива-аллатива** -lla / -llä присоединяется к слабой гласной основе имени. В положении после дифтонга используется окончание -la / -lä. Одним из основных значений падежа является выражение принадлежности, напр., *čikolla* «у сестры», *kellä?* «у кого?».

6.08.

5. Löyvä oigie otvietta.

Ken on Ol'on muamo?
Ken on Ol'on tuatto?
Ken on Ol'on velli?

Ken on Ol'on buabo?
Ken on Ol'on diedo?
Ken on Ol'on diädö?

6.09.

6. Šano omah pereheh näh shemua myöt'.

Kuin šilma¹ kučutah?
Mityš on šiun famil'ja?
Missä šie elät?
Kedä on šiun pereheššä?
Ongo šiula šuuri ali pieni pereh?
Ongo šiula naine / mužikka?
Ollahgo šiula lapšet / vunukat? Kuin heidä kučutah? Äijägo vuotta heilä on?
Ongo šiula velli / čikko? Ken on nuorembi? Ken on vanhemi?
Ongo šiula koira ali kazi?

6.10.

7. Yhteytä šanapolviloin enžimäne puoli toizenke puolenke.

Hyvä – da vieraš,
Kummas't'a šormie i pure:
Lapšet kažvetah
Muamon vičča villane,
Mittyöt kannot,
Parembi yhekšän kydyö,
Šuuda viärissä,
Lapšen ožalla

muozet i vežat.
mi yksi nado.
yhen äijyöldi kivistäy.
paha – da oma.
i huolet kažvetah.
da omua puolissa.
i pereh eläy.
tuaton šana raudane.

Lapšin paginašta

Pikkarane T'oma-poigane nägi linnan pihalla sinizen traktorin.
– Muamo, kačo, šielä on diedo!
– Ei, šiun diedo kyläššä eläy.
– Ongo buabo?

– T'oma, šano muamolla, midä žiivattua buabollaš on.
– Diedo!

¹ Глагол *kučuo* «звать, называть» требует дополнения в форме партитива, напр., *milma* (от *mie*) *kučutah Pekka* «меня зовут Петя», *tuattuo* (от *tuatto*) *kučutah Teppi* «папу зовут Степан». В словаре для всех имён в скобках второй приводится форма партитива единственного числа.

Rodu eu redu

7.01.

– Vasileizeni kuningaš,
Kunne šie šuorieliečet?
– Kirpiččäzie kirjuttelomah,
Vuatehuzie valliččomah.
– Min jätät tuatolla?
– Ruis’kego pellolla,
Šuuret tähkät šiämeššä.
– A min jätät muamolla?

– Vehnäkego pellolla,
Šuuret tähkät šiämeššä.
– A min jätät vellellä?
– Hyvä koni tanhuošša,
Hyvä zbruuja vuarnašša.
– Min jätät čikolla?
– Hyvä pal’to vuarnašša,
Šuuret nyblät kormanissa.

7.02.

1. Pane šanat adessiva-allativah.

Vien tämän kniigan (čikko) _____. Muamo ando (mie) _____
čuajuo. Hiän kirjuttau kirjazen (poiga) _____. Mie šanelen (hiän)
_____ kaikki. Tytär kandau kukat (muamo) _____. Ol’a ošti
lahjan (plemännikkä) _____.

Aziešanat

7.03.

perehtyö
männä miehellä
naija
olla miehellä
olla naizissa

mieldyö
šuata
erota
šyndyö
šynnyttiä

2. Täyvännä.¹

	šuata	mieldyö (perehtyö, šyndyö)	männä	naija	erota	šynnyttiä
mie	šuače-n	mielly-n				šynnyttä-n
šie	šuače-t		mäne-t			
hiän	šuaččo-u	mieldy-y	mänö-y	naiččo-u	eruo-u	šynnyttä-y
myö	šuače-mma			naiče-mma		
työ	šuače-tta				eruo-tta	
hyö	šuata-h	mielly-tä-h	männä-h	naija-h	erota-h	šynnyte-tä-h

¹ В форме 3 л. ед. ч. выступает сильная ступень чередования согласных, тогда как в формах 1 и 2 л. ед. и мн. ч. согласный компонент подвергается чередованию. Форма 3 л. мн. ч. образуется от особой основы множественного числа, которая для отдельного типа глаголов совпадает с начальной формой глагола. В словаре для всех глаголов в скобках приводятся формы 1 и 3 л. ед. ч. и 3 л. мн. ч.

7.04.

3. Muuta oigieh aziešanat.

Mie šilma (šuata) _____ !

Konža šie (naija) _____ ?

Miun čikko kežällä (männä) _____ miehellä.

Hyö (erota) _____ huomena.

Miun tädillä (šyndyö) _____ kakšozet.

7.05.

appi
anoppi
buat'ko
muatko
vävy
min'n'a
kydy
nado
niälä
käly
svajakka
suatto
suat'a

on

naizen tuatto
naizen muamo
mužikan tuatto
mužikan muamo
tyttären mužikka
poijan naine
mužikan velli
mužikan čikko
naizen velli
mužikan vellen naine
naizen čikon mužikka
vävyn da min'n'an tuatto ali velli
vävyn da min'n'an muamo ali čikko

Suadibapäivä

7.06.

Jyrrillä da Oks'olla on suadibapäivä. Hiän perehellä on 10 vuotta. Hyö äijälädi šuatah toine toista. Pruazniekalla Kozlovalla tul dih kaikki Oks'on rodn'at Mikul'n'alda.

Oks'on vanhembie kučutah Riigo da Dar'u. Riigolla on 64 vuotta, Dar'ulla on 63 vuotta. Hyö molen ollah pensiillä.

Oks'on vellie kučutah Ondrei. Hänellä on 39 vuotta. Ondrei on vrača. Hiän on naizissa. Hänen naista kučutah Mar'u. Mar'ulla on 37 vuotta. Hiän ruadau klubašša. Heilä on kolme lašta. Oks'on vanhin plemännikkä on Onto. Ontolla on 13 vuotta, hiän opaštuu školašša. Keškimmäne plemännikkä on Anni. Annilla on kahekšan vuotta, hiän tože on školan opaštuoja. Anni da Ol'o opaššutah yheššä kluassašša Kozlovan keškiškolašša. Mulloin Mar'ulla da Ondreilla šyndy toine poiga, Mikki. Mikki on Oks'on nuorembi plemännikkä, hänellä on yksi vuoži. Ol'o da Ars'o nagole äijälädi vuotetah dvoirodnoida vellilöidä da čikkuo gostih. Hyö šuatah kizata yheššä.

7.07.

4. Löyvä oigie otvietta.

Ken on Oks'on velli?

Ket ollah Ol'on buabot?

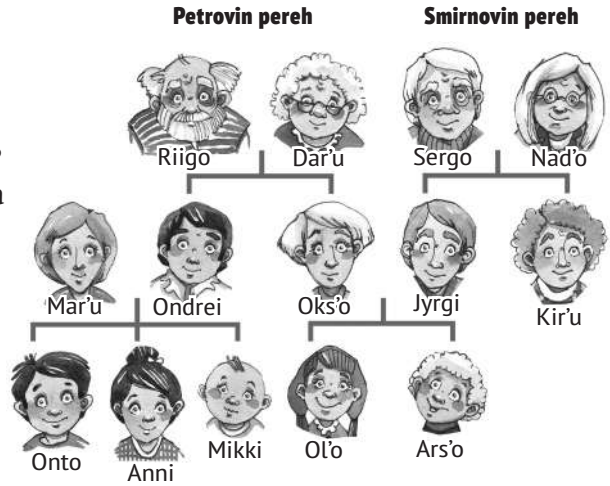
Ken on Jyrrin appi?

Ken on Mar'un muatko?

Ongo Ondrei Ol'on tuatto?

Ollahgo Onto da Mikki Annin vellet?

Ongo Ondrei Riigon vävy?
 Ongo Oks'o Mar'un nado?
 Kuin kučutah Mikin t'otua?
 Kuin kučutah Jyrrin niäliä?
 Kuin kučutah Annin vanhembie?
 Kuin kučutah Dar'un vunukkoida?
 Ket ollah Ol'o da Ars'o Dar'ulla?
 Ken on Sergo Oks'olla?
 Ken on Riigo Mar'ulla?
 Ken on Dar'u Nad'olla?
 Kellä on kaksi lašta?
 Kellä on kolme lašta?
 Kellä on velli?
 Kellä on kučutah?

7.08.

5. Šanele Riigo Petrovan pereheh näh shemua myöt'.

Kuin kučutah mužikkua?
 Äijägo vuotta hänellä on?
 Missä hiän eläy?
 Ongo hiän naizissa?
 Kuin kučutah hänen naista?
 Ollahgo hänellä lapšet?
 Kuin heidä kučutah?

Missä hyö eletäh?
 Ongo hänellä min'n'a ali vävy?
 Kuin heidä kučutah?
 Ollahgo hänellä vunukat?
 Kuin heidä kučutah?
 Äijägo vuotta vunukoilla on?

7.09.

6. Löyvä hairahukšet.

Oks'o on Jyrrin naine, Ol'on da Ars'on muamo, Riigon da Dar'un min'n'a, Ondrein čikko, Mar'un nado, Onton, Annin da Mikin t'ota, Nad'on da Sergon tytä.

7.10.

7. Keneh näh on pagina?

- 1) Hiän on Dar'un da Riigon vunukka, Ondrein da Mar'un lapši, Oks'on plemännikkä, Ol'on da Ars'on dvoirodnoi velli, Annin da Mikin rodnoi velli.
- 2) Hiän on Riigon da Dar'un lapši, Sergon da Nad'on suatto, Jyrrin niälä, Ol'on da Ars'on diädö, Mar'un mužikka.
- 3) Hiän on Riigon, Dar'un, Sergon da Nad'on vunukka, Oks'on da Jyrrin lapši, Kir'un da Ondrein plemännikkä, Onton, Annin da Mikin dvoirodnoi čikko, Ars'on rodnoi čikko.
- 4) Hiän on Ol'on da Ars'on buabo, Sergon suat'a, Jyrrin anoppi, Mar'un muatko, Riigon naine.

7.11.

8. Ken kellä ken on? Šano jogohizeh ristikanžah näh primierua myöt'.

Oks'o on Jyrrin naine, Ol'on da Ars'on muamo, Nad'on da Sergon min'n'a, Kir'un vellen naine, Riigon da Dar'un tytä, Ondrein čikko, Mar'un nado, Onton, Annin da Mikin t'ota.

9. Rua primierua myöt'.

- Mie olen šiun muamo. – *Mie olen šiun lapši.*
- Mie olen šiun vunukka.
- Mie olen šiun plemännikkä.
- Mie olen šiun t'ota.
- Mie olen šiun čikko.
- Mie olen šiun dvoirodnoi velli.
- Mie olen šiun muatko.
- Mie olen šiun appi.
- Mie olen šiun mužikka.
- Mie olen šiun vävy.
- Mie olen šiun suat'a.

7.12.

10. Midä mieldä olet šanapolviloih näh?

Šanapolvet

Ainovašta poijašta eu poiga, kahešta poijašta puoli poigua, vašta kolmešta poijašta ynnäh poiga.

Hyvie lašta ei pie pergua, pahua ni perrannalla et ota.

Lapši muamokši luadiu.

Min'n'a on mierošta otettava: mityš popadiu.

Muamolla lapšet eule armahat šomuten, ollah armahat omuten.

Oma vällä lapšen rikkou.

Rodu lapšen tembauu.

Vägeh vävykši et vejä.

7.13.

Miun uni

Illalla, illalla, ildazella

Myö čurajamma gorazella.

Ken regyzillä, ken šukšiloilla,

Mie čiballa, kuin griballa.

Koissa milma velli vuottau,

Tuatto t'opluhazie puuttau,

Buabo noskua nieglou,

Muamo jauhuo šieglou.

Pihalla jo pimeni,

Pidäy kodih kopittua.

A miula vielä himottau,

Hot' kerdane da čurahtua.

Kodi miän on lämmin talo.

Kiuguazešša tuli palo.

Issumma myö ymbäri stolan...

Nyt vain unissa mie šielä olen.

Klavdija Vinogradova

Eu kaikki puut mečäššä yhenmuozet, ei što rahvaš

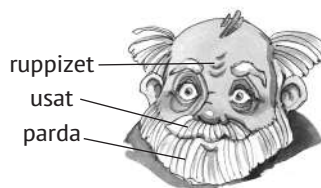
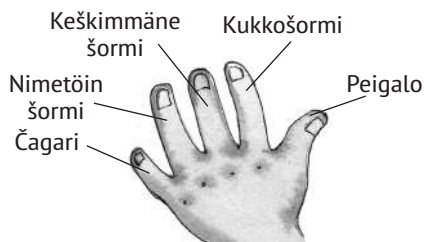
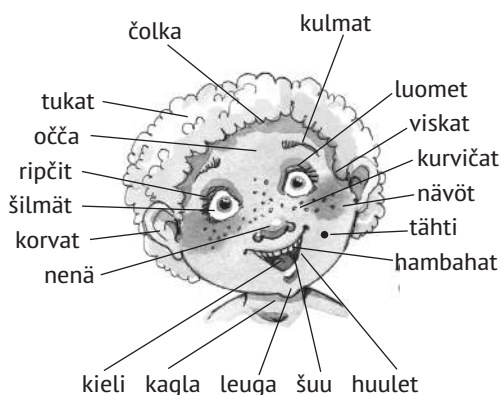

8.01.

Pei, pei, pežozen,
Muni kana jäiččäzen.
Kanane kahekši,
Jäiččäne muruziksi.
Tällä dostuanieči,
Tällä dostuanieči,
Tällä dostuanieči,
Tällä dostuanieči,
A tällä ei dostuaniečen.
Händäzellä häiskäi
I uidi hyppiämäh
Kuldazih kujozih.
Tänne mäni, tänne mäni
I Polinan piälakkazella istuoči.

RISTIKANŽAN IHO

1. Löyvä filvordašta 20 šanu. Šanat ollah yksiköššä da monikošša.

r	d	a	p	i	t	č	o	l	i	s
a	r	u	p	z	e	k	a	k	v	k
p	a	v	r	u	u	a	g	l	a	a
k	t	k	o	h	l	e	t	l	u	t
u	š	n	k	i	e	l	i	t	o	t
r	u	ä	n	e	n	u	k	a	m	e
v	u	v	ö	t	ä	t	t	ä	h	t
i	č	a	č	č	a	t	h	a	m	i
s	u	t	o	p	č	i	m	l	b	a
a	u	k	r	i	l	t	ä	i	š	h
t	l	m	a	t	e	u	g	a	t	a

8.02.

2. Täyvennä tabličča. Kirjuta šanat yksikön ali monikon nominativašša.

Yks. nom.	Mon. nom.	Yks. nom.	Mon. nom.
očča			huulet
	kulmat		hambahat
	luomet	nenä	
	ripčit		kurvičat
	viskat		korvat
	nävöt		šilmät
tähti		čolka	
šuu			tukat
kieli			ruppizet
leuga		parda	
kagla			usat

8.03.

3. Mi ristikanžalla voi olla?

– šuuri / pieni, levie / kaida, pitkä / lyhyt, kiččerä / kohalline

valgie, mušta, harmua, keldane, ruškje, zel'onane, sinine, koričn'ovoi

8.04.

4. Šano, midä cviettuo on taivaš, lumi, päiväne, hilli, kondie, hukka, näre, veri?

8.05.

5. Luaji yhyššanat.

kiherä

kirča

kiččerä

pitkä

sini

mušta

terävä

valgie

nenä

tukka

kulma

piä

šilmä

8.06.

6. Keneh näh Smirnovista on pagina?

1) Hänellä ollah riizoit kiččerät tukat, harmuat šilmät da pitkä kohalline nenä.

2) Hänellä ollah lyhyöt valgiet tukat, šuuret sinizet šilmät, muššat kulmat da terävä nenä. Hänellä ollah pität jallat.

3) Hänellä ollah pität riizoit tukat, zel'onazet šilmät. Hiän on kirčanenä.

8.07.

7. Šano primierua myöt' Smirnovih näh.

Smirnovan Nad'olla on 65 vuotta. Hänellä ollah pität kohallizet harmuat tukat, harmuat kulmat da sinizet šilmät. Nenä on pieni da kaida. Nenälä ollah očkat. Nad'on mužikkua kučutah Sergo. Heilä on kakši poigua da kakši vunukkua.

Nimi	<i>Sergo</i>	<i>Nad'o</i>	<i>Jyrgi</i>	<i>Oks'o</i>
Šynnyndävuož	<i>1950</i>	<i>1954</i>	<i>1982</i>	<i>1984</i>
Tukat	<i>lyhyöt kohallizet harmuat</i>	<i>pität kohallizet harmuat</i>	<i>lyhyöt kohallizet riižoit</i>	<i>lyhyöt šagiet valgiet</i>
Šilmät	<i>zel'onazet</i>	<i>sinizet</i>	<i>harmuat</i>	<i>sinizet</i>
Nenä	<i>levie</i>	<i>pieni kaida</i>	<i>pitkä kohalline</i>	<i>pieni terävä</i>

Nimi	<i>Kir'u</i>	<i>Ol'o</i>	<i>Ars'o</i>
Šynnyndävuož	<i>1989</i>	<i>2012</i>	<i>2017</i>
Tukat	<i>lyhyöt kiččerät riižoit</i>	<i>pität kohallizet riižoit</i>	<i>lyhyöt kiččerät valgiet</i>
Šilmät	<i>harmuat</i>	<i>zel'onazet</i>	<i>sinizet</i>
Nenä	<i>pitkä kaida</i>	<i>kirča</i>	<i>pieni</i>

8.08.

8. Konža näin šanotah?

luadie omalla nenällä
vediä nenästä
ottua piäh
panna hambahin alla
kaikista jalloista
noušša jalloilla
peigalo on keššellä kämmendä
kieleššä luuda eu

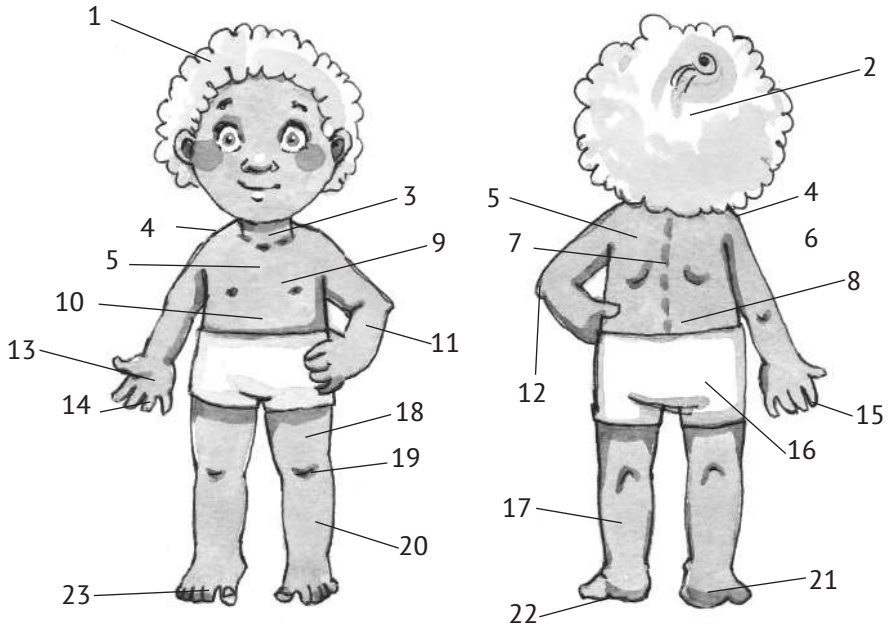
8.09.

RISTIKANŽAN VARDALO

9. Täyvennä tabličča. Kirjuta šanat monikon nominativašša.

Nº	Yks. nom.	Mon. nom.	Nº	Yks. nom.	Mon. nom.
17	jalga	jallat		perže	
22	jalgapohja			piä	
	hardie			polvi	polvet
	kagla			reizi	
	kanda			rynnäš	
	kinku			šalgä	
	kyngä			šalgäpii	
	kynži			šivut	
	kämmen			šiäri	
	käzi			šormi	
	n'aba			vačča	
	niška			vardalo	
	olgupiä			varvaš	

8.10.

10. Arvautukšet

Kakši čikos't'a reunakkeh eletäh, toine toista ei nähä.
Keššellä kandone, kahen puolen neidozet, kočitah, kočitah, yhteh
ei šuaha.
Yksi pagizou, kahen kačotah, kahen kuunnellah.

8.11.

Kukko nouzi tuomuoh,
Kanane pakkuou marjas't'a.
A kukko šanou:
"Anna n'okkuan šilmäzen,
Niin annan mie marjazen."
Kanane ando n'okata šilmäzen,
Kukko ando marjazen.
Kanane pakkuou i toista marjas't'a.
"Anna n'okkuan i toizen šilmäzen."
Nu i toizen n'okkai šilmäzen,
Kanane jäi šogiekši.

Lapšin paginašta

Diedo šanou T'omalla:
– T'oma, šiula on muamon nenä!
– Ei, diedo, tämä on miun!

– T'oma, mintän šie viikon hambahie čistit?
– A mie jo toizičči čistin, štobi huomena ei pidäis' čistie.

9.00.

9. (yhekšäš) urokka

Kuin elät, niin i kuulut

9.01.

1. Löyvä antonimat.

Ulgonägö		Taba	
lihava	madala	veššelä	laiska
vägövä	viärä	pagizija	hil'l'ane
kohalline	kaidahardeine	rohkie	houkka
korgie	laiha	ruadaja	valehičča
šagie	vanha	ruokokaš	iänettömä
leviehardeine	vähävagine	virka	abiekaš
muššinverine	kygriskö	boikoi	ylbie
kohalline	valgieverine	oigie	varačču
nuori	harva	hajukaš	töläkkö

2. Kirjuta tunnušsanat jogohizen resunkazen alla.

3. Kačo Smirnovin perehen fotuo da šano ken on...

kaidahardeine, kohalline, šoma, korgie, kygriskö, laiha, leviehardeine, lihava, madala, muššinverine, nuori, tuhma, valgieverine, vanha, vägövä, vähäväginie

Komparativa¹

viätöin vokalivardalo (a / ä > e) + mbi

Superlativa²

suamoi + tunnuššana

9.02.

4. Rua primierua myöt'.

Tämä puu on korgie. – Tua on vielä korgiembi.

Tämä talo on uuži.

Tämä varen'n'a on magie.

Tämä briha on nuori.

Tämä meččä on šagie.

Tämä virži on veššelä.

Tämä koivu on pakšu.

9.03.

5. Pane tunnuššanat komparativah da šano vaštauš kyžymykušeh.

Mi on (šuuri) _____ : kylä ali linna?

Mi on (korgie) _____ : puu ali tuhjo?

Ken on (pieni) _____ : hiiri ali jänis'?

Mi on (levie) _____ : ruučča ali jogi?

Mi on (pehmie) _____ : kivi ali pieluš?

Ken on (vanha) _____ : diedo ali tuatto?

9.04.

6. Luve stiha. Löyvä kaikki komparativašša olijat tunnuššanat.

Oma randa

Vierahalla rannalla

Eländä on hyvä.

Vain oma randa parembi.

I kieli oma šomembi,

I marja tiälä magiembi,

I jogi tiälä šyvembi

I čirone lämbimembi,

I varane on armahembi.

Da, oma randa parembi!

Klavdija Vinogradova

¹ **Сравнительная степень** (компаратив – *komparativa*) образуется путём присоединения к слабой гласной основе прилагательного показателя *-mbi*, при этом гласный *-a / -ä* основы переходит в *-e*, напр., *šoma* «красивый» – *šotembi* «красивее».

² **Превосходная степень** (суперлатив – *superlativa*) образуется при помощи лексемы *suamoi* «самый», напр., *suatoi šoma* «самый красивый». Но *hyvä* «хороший» – *parembi* «лучше» – *paraš* «лучший».

9.05.

7. Kačo Smirnovin perehen fotuo da šano...

Ken on madalembi: Sergo ali Kir'u?
 Ken on suamoi korgie?
 Ken on laihembi: Nad'o ali Oks'o?
 Ken on suamoi lihava?
 Ken on vanhemb: Jyrgi ali Sergo?
 Ken on suamoi nuori?
 Ken on vägövembi: Oks'o ali Jyrgi?
 Ken on suamoi šoma?

8. Midä šanot Smirnovih näh?

Jyrgi on ruavolla täyvet päivät. Hiän on _____ .
 Oks'o ylen äijän tiedäy. Hiän on _____ .
 Nad'o nagole laulau častuškoida. Hiän on _____ .
 Sergo šanou kaikilla šidä, midä duumaiččou. Hiän on _____ .
 Kir'u šuaččou venyö divanalla da kaččuo televiizorua. Hiän on _____ .
 Ol'on kieleššä eule luuda. Hiän on _____ .
 Ars'o varajau koirie. Hiän on _____ .

9.06.

9. Šano omah iččieh näh. Avukši ollah kyžymykšet.

Oletgo šie korgie ali madala?
 Oletgo šie lihava ali laiha?
 Mittyzet tukat šiula ollah?
 Mittyzet šilmät šiula ollah?
 Mityš nenä šiula on?
 Mityš taba šiula on?

9.07.

10. Luaji oigiet šanonnat.

On pitkä kuin	šammalšalku
On tyyni kuin	tuhkanäppi
On boikoi kuin	lehtirebo
On prostoi kuin	nylgietty jänis
On laiha kuin	hebone
On viižaš kuin	jumalanlehmäne
On pagizija kuin	šukkulane
Ei nimidä maha, on kuin	humalariugu

9.08.

11. Konža näin šanotah?

kebiejalgane	tuulišuu	šuurimakukko
pitkävihane	avokero	andamanbroni
pahašanane	avošuu	katensadva
pitkäkieli	unipöhlö	kielikaričča

9.09.

Midä šie šuačet enämmäldi?

ogurčua ali pomidorua

arbuuzua ali diinu'a

OGURČA DA DIIN'A: Verno olet mužikka. Olet vagava ristikanža da juot vähän viinua. Šuačet sportua da matkuštamis't'a. Olet hyvä izändä, šiu naine eläy šiuinke kuin šeinän taguana. Šie šuat kaikki, midä tahot. No šie et ole romantikka, šiu naizella ei pie vuottua, konža tuot hänellä varoin kukkie, ka hänellä iččiellä pidäy šanuo šiula tädä. Jesli olet naine, niin voit olla hyvänä načal'nikkana. Olet paha emändä, et maha keittiä šyömistä, peššä vuatteida da ašteida. Ka olet hyvä tovarissa mužikkalla.

POMIDORA DA ARBUUZA: Olet veššälä da pagizija ristikanža, ka olet vähäzeldi hoppukaš. Jesli olet mužikka, niin šuačet hyviä šyömistä. Olet laiska, parembi jät koissa, kuin lähet matkah. Jesli olet naine, niin šuačet omua kodie da zvierilöidä. Et ole viižaš, nagole pagizet šidä midä duumaičet.

OGURČA DA ARBUUZA: Olet tyyni ristikanža, ka omašša šiämeššä nagole olet kuihakka, kuihat šinne i tänne. Jesli olet mužikka, niin mäne tiijä midä šiušta vuottua, šiu omahizet eletäh šiu rinnalla kuin vulkanalla. Jesli olet naine, niin et ole hoppukaš. Šie šiäššät kaiket abiet omašša šiämeššä, ka tulou päivä, konža voit murendua kaikki aštiet, da voiččou olla, što oman mužikan piäh. Olet nerokaš ristikanža. Voit olla hyvänä tiedomiehenä.

POMIDORA DA DIIN'A: Olet tyyni ristikanža. Šie hyvin tiijät konža, midä da kenellä pidäy šanuo, a konža pidäy olla iänettä. Šie šuačet šomie vieššoida. Jesli olet mužikka, niin olet nerokas mieš, hyvin resuičet ali šoitat. Verno šuačet vain omua iččiedä. Jesli olet naine, niin rigeneh miellyt, ka tožieh šuačet vain yhtä mužikkua kaiken elännän. Olet hyvä, niežnoi naine da huolova emändä.

9.10.

Kakši valehiččua

Löyvettih miäččyzen Vit'a i Vova:
 kuin luadie niin – olis' hiän oma.
 Paissah: "Ken valehtelou enämmän toista,
 šillä i miäččyne venykkäh koissa."
 Enžistäh Vit'a šuarnazen šano:
 kuin revon kuopasta šai hänen kana.
 Šiännyldi Vova, vain šilmäzie viškou:
 neušto jo valehuš miäččyzen kiskou?

Duumaičči, duumaičči: ”Miun lienöy miäččy.”
”Muissat, kuin koira miän maijos’t’a šuačči?
Maidozeh vejyttä otan mie ätkiän,
maidozen juou, a vejyzet jättäy.”
Valehuš kažvo i kažvo, kuin pužu...
Tan’ane tuli, nimidä ei kyžyn –
miäččyzen otti – hiän oli izändä,
šillä i loppieči valehuš-kizuanda.

Stanislav Tarasov

9.11.

Šanapolvet

Ken toizella auttau, že iččiellä liziäy.
Kieli libie, niin eliä kebie.
Laiska ruaduo varajau.
Midä enämmän eläy, šidä enämmän tiijuštai.
Pertin šijan muutat, tabua ei šua muuttua.
Toivotuš da muanituš ollah rinnakkeh.
Valehukšella edäh et aja.
Äijäštä paginašta šildua ei lie.

Ruado mieštä ei riko

10.01.

Šalbain lambahat i lehmän,
mama ruadau fermašša.
Jogo ildua yksin telmän,
Velli pyzyy helmašta.

Yhä šuačen omua vellie,
kolme vuotta vašta on.
Šanot: ”Vuota!” – istuu, telmäy –
Maltau šanua karielan.

Miän pereh

Tätä traktoralla ruadau,
yöt i päivät pellošša.
Eigo kačo, vihma valau,
kodih tulou revušša.

Ka niin pereh miän i eläy:
toine toista vuotamma,
kyly yhteh vain i keräy,
midä pidäy – muutamma.

Stanislav Tarasov

10.02.

Ken šie olet?

Olen opaštaja.
Olen myöjä.
Olen ruadaja.

Ke-nä šie ruat?¹

Ruan opaštaja-**na**.
Ruan myöjä-**nä**.
Ruan ruadaja-**na**.

Kene-kši tulet?²

Tulen opaštaja-**kši**.
Tulen myöjä-**kši**.
Tulen ruadaja-**kši**.

10.03.

ruadua

mie	<i>rua-n</i>	<i>en rua</i>
šie	<i>rua-t</i>	<i>et rua</i>
hiän	<i>ruada-u</i>	<i>ei rua</i>
myö	<i>rua-mma</i>	<i>emmä rua</i>
työ	<i>rua-tta</i>	<i>että rua</i>
hyö	<i>rua-ta-h</i>	<i>ei rua-ta</i>

tulla

mie	<i>tule-n</i>	<i>en tule</i>
šie	<i>tule-t</i>	<i>et tule</i>
hiän	<i>tulo-u</i>	<i>ei tule</i>
myö	<i>tule-mma</i>	<i>emmä tule</i>
työ	<i>tule-tta</i>	<i>että tule</i>
hyö	<i>tulla-h</i>	<i>ei tulla</i>

¹ Окончанием падежа **эссива** (*essiva*) (*Kenä* «Кем?, Minä? «Чем?») является *-na* / *-nä*. Показатель присоединяется к сильной гласной основе имени, напр., *tyttö* «девочка» – *tyttö-nä* «девочкой». Основным значением эссива является выражение профессии или вида деятельности, а также состояния, в котором кто-либо или что-либо пребывает, напр., *Mie ruan opaštajana* «Я работаю учителем».

² Окончанием падежа **транслатива** (*translativa*) (*Miksi?* «Чем? / Как?», *Kekši?* «Кем?») является *-kši* / *-ksi*, который присоединяется к слабой гласной основе имени, напр., *tyttö* «девочка» – *tyttö-kši* «девочкой». Основным значением транслатива является выражение изменения качества, перехода лица или предмета из одного состояния в другое, напр., *Mie tahon tulla opaštajaksi* «Я хочу стать учителем».

10.04.

1. Kiännä ammatit. Pane kaikki šanat essivah da translativah.ajaja – *ajajana* – *ajajakši*kalaniekkka – *kalaniekkkana* – *kalaniekkakši*

keittäjä

šoitaja

žurnalista

kirjuttaja

tiijuštaja

jurista

kiändäjä

vardeiččija

programmista

lapšinkažvattaja

šëppä

traktorista

laulaja

vrača

agronoma

mečänruadaja

hudožnikka

dizainera

myöjä

mehannikka

inžinera

ombelija

plotnikka

sekretari

opaštaja

požarnikka

sportsmena

poštankandaja

piälikkö

sud'ja

rabieštaja

artista

policeiskoi

srojija

ekonomista

vojennoi

10.05.

2. Kirjuta ken midä ruadau. Ota pois -ja / -jä¹ -loppu da liziä yksikön 3. personan loppu -u / -y. Mitrei on šoitaja. Hiän *šoitau* gitaralla.

Jeudi on opaštaja. Hiän _____ lapšie.

Matti on ajaja. Hiän _____ taksilla.

Teppi on kirjuttaja. Hiän _____ kniigoida.

Oudi on laulaja. Hiän _____ horašša.

Iivana on ruadaja. Hiän _____ zavodalla.

Onto on opaštuja. Hiän _____ školašša.

Varvo on myöjä. Hiän _____ vuatetta.

Anni on ombelija. Hiän *ombelou* vuatetta.

10.06.

3. Täyvennä.

	opaštua	ommella	leččie
mie	<i>opaššan</i>	<i>ombelen</i>	<i>lečin</i>
šie			
hiän	<i>opaštau</i>	<i>ombelou</i>	<i>leččiy</i>
myö			
työ			
hyö	<i>opaššetah</i>	<i>ommellah</i>	<i>lečitätäh</i>

¹ Названия многих **профессий** в карельском языке образуются от сильных гласных основ глаголов, путём присоединения к ним словообразовательного суффикса *-ja / -jä*.

10.07.

4. Täyvennä da šano kaikki monikošša.**Ombelija, vrača da opaštaja**

Ombelija šanou vračalla:

– Mie ombelen vuatetta, šie lečit ristikanžoida, a hiän opaštou lapšie.

Opaštaja šanou ombelijalla:

–

Vrača šanou opaštajalla:

–

10.08.

Oks'o

Jyrgi

Sergo

Nad'o

Kir'u

Ol'o

ruadau

ruado

tahtou ruadua

mečänruadajana

vračana

opaštajana

kiändäjänä

plotnikkana

mečänruadajana

programmistana

Smirnovat

Mie olen Oks'o Smirnova. Miula on 35 vuotta. Mie elän Kozlovalla. Lapšena mie tahoin tulla keittäjäkši, ka jo 10 vuotta mie ruan matematikan opaštajana Kozlovan keškiškolašša. Mie ylen äijäldi šuačen omua ruaduo.

Mie olen miehellä. Miun mužikkua kučutah Jyrgi. Hiän on kahta vuotta vanhemi milma. Jo 15 vuotta hiän ruadau mečäššä, hiän on mečänruadaja. Ka lapšena hiän tahto tulla policeiskoiksi. Meilä on kakši lašta. Ol'o-tyttäreellä on šeiččimen vuotta. Hiän opaštuo školašša da tahtou tulla kiändäjäkši. Poigua kučutah Ars'o. Hänellä on kakši vuotta. Hiän kävelöy lapšinpäiväkodih.

Meinke yheššä eletäh Jyrrin vanhemmat, hyö molen ollah pensiillä da ylen äijäldi autetah meilä lapšinke. Muatkuo kučutah Nad'o. Hiän on vrača. Muatko auttau miula koissa, hiän nieglou villanoskazie meilä kaikilla da paistau ylen magieda hoikas't'a piiruada. Buat'kon nimi on Sergo. Hiän on mahtaja plotnikka. Jyrgi tuatonke iče srojittih miän perehellä varoin uuvan šuuren puuhizen koin. Heilä autto miun Kir'ukydy. Hänellä on 30 vuotta. Kir'u opaštu programmistakši. Nyt hiän ruadau Jyrrinke mečäššä, ka konža on joudavua aigua, hiän ruadau omua ammattie myöt'.

10.09.

6. Šano omah iččieh näh. Avukši ollah kyžymykšet.

Kuin šilma kučutah? Missä šie elät? Äijägo vuotta šiula on? Opaššutgo šie? Ruatgo šie? Oletgo šie pensiillä? Kenekši šie tahoit¹ tulla, konža olit lapšena? Kenä šie ruat / ruavoit? Kenekši šie opaššut / opaššuit? Šuačetgo šie omua ruaduo?

¹ Показатель *-i*, присоединяющийся к основе глагола, является суффиксом **имперфекта** (простого прошедшего времени), напр., *tahot* «ты хочешь» – *tahoit* «ты хотел», *opaššut* «ты учишься» – *opaššuit* «ты учился», *ruat* «ты работаешь» – *ruavoit* «ты работал».

10.10.

7. Luve virži da löyvä kaikki šanat, kumbazet ollah translativašša.

Rokka palava,
Panin ikkunalla jähtymäh.
Harakka tuli n'okkai,
Mal'l'ane kahekši,

Luzikka murukši,
Ukko, akka itkömäh,
Verejāzet kridžajamah,
Šeibähāzet tudajamah.

10.11.

8. Šano Smirnovih näh shemua myöt'.

Sergo Smirnov elāy Kozlovalla. Hänellä on 69 (kuuzikymmendäyheksän) vuotta. Sergolla on naine, kakši poigua da kakši vunukkua. Hiän on plotnikka. Nyt Sergo on pensiillä.

Nimi	<i>Sergo</i>	<i>Nad'o</i>	<i>Jyrgi</i>	<i>Oks'o</i>
Šynnyndävuožī	<i>1950</i>	<i>1954</i>	<i>1982</i>	<i>1984</i>
Pereh	<i>naine, 2 poigua, 2 vunukkua</i>	<i>mužikka, 2 poigua, 2 vunukkua</i>	<i>naine, tytär da poiga, vanhemmat, velli</i>	<i>mužikka, tytär da poiga, muatko da buat'ko</i>
Ruado	<i>plotnikka, on pensiillä</i>	<i>vrača, on pensiillä</i>	<i>mečänruadaja</i>	<i>opaštaja</i>

Nimi	<i>Kir'u</i>	<i>Ol'o</i>	<i>Ars'o</i>
Šynnyndävuožī	<i>1989</i>	<i>2012</i>	<i>2017</i>
Pereh	<i>vanhemmat, velli, 2 plemännikkiä</i>	<i>vanhemmat, velli, diädö, buabo da diedo</i>	<i>vanhemmat, čikko, diädö, buabo da diedo</i>
Ruado	<i>mečänruadaja</i>	<i>školan opaštuja</i>	<i>kävelöy päiväkodih</i>

10.12

9. Oletgo yhtä mielä?**Šanapolvet**

Ken ruaduo varajau, a kedä i ruado.
Ken on boikoi šyömäh, muone i ruadamah.
Magavolla keguo et nošša.
Midä i maha – kaikki godiečou.
Niken ei ole šeppä šyndymiä.
Šielä on eluo, missä on neruo.

Midä i maha – kaikki godiečou

11.01.

1. Luve virži, löyvä kaikki aziešanat.

– Vas'a-velli, vara velli
 Val'l'aštau hevos't'a,
 Ylči kylän čurahamma,
 Omua immuo kačahamma.
 – Midä immo ruadau?
 – Šulkuplat'jua ombelou,

Nieglas't'a pidelöy,
 Rihmas't'a vedelöy,
 Ikkunah kačahtelou.
 Ubehuon myö pietämmä,
 Oman immon issutamma,
 Poikki pellon ajallamma.

Aziešanoin muuttuačenda prezensašša¹

	№	I inf.	Yksikkö		Monikko	
			1. pers.	3. pers.	1. pers.	3. pers.
Yksivardalozet	1.	<i>kuččuo</i>	<i>kuču-n</i>	<i>kučču-u</i>	<i>kuču-mma</i>	<i>kuču-ta-h</i>
	2.	<i>kaččuo</i>	<i>kačo-n</i>	<i>kaččo-u</i>	<i>kačo-mma</i>	<i>kačo-ta-h</i>
	3.	<i>eččie</i>	<i>eči-n</i>	<i>ečči-y</i>	<i>eči-mmä</i>	<i>eči-tä-h</i>
	4.	<i>itkie</i> <i>peziečie</i>	<i>ite-n</i> <i>pezieče-n</i>	<i>itkö-y</i> <i>peziečö-y</i>	<i>ite-mmä</i> <i>pezieče-mmä</i>	<i>ite-tä-h</i> <i>pezieče-tä-h</i>
	5.	<i>andua</i> <i>eliä</i>	<i>anna-n</i> <i>elä-n</i>	<i>anda-u</i> <i>elä-y</i>	<i>anna-mma</i> <i>elä-mmä</i>	<i>anne-ta-h</i> <i>ele-tä-h</i>
	6.	<i>šuaaha</i> <i>juuva</i> <i>vijjä</i>	<i>šua-n</i> <i>juo-n</i> <i>vie-n</i>	<i>šua-u</i> <i>juo-u</i> <i>vie-y</i>	<i>šua-mma</i> <i>juo-mma</i> <i>vie-mmä</i>	<i>šuaaha-h</i> <i>juuva-h</i> <i>vijjä-h</i>
	7.	<i>voija</i>	<i>voiče-n</i>	<i>voiččo-u</i>	<i>voiče-mma</i>	<i>voija-h</i>
Kakšivardalozet	8.	<i>tulla</i> <i>männä</i> <i>purra</i> <i>peššä</i>	<i>tule-n</i> <i>mäne-n</i> <i>pure-n</i> <i>peže-n</i>	<i>tulo-u</i> <i>mänö-y</i> <i>puro-u</i> <i>pežö-y</i>	<i>tule-mma</i> <i>mäne-mmä</i> <i>pure-mma</i> <i>peže-mmä</i>	<i>tulla-h</i> <i>männä-h</i> <i>purra-h</i> <i>peššä-h</i>
	9.	<i>ruveta</i> <i>muata</i>	<i>rubie-n</i> <i>magua-n</i>	<i>rubie-u</i> <i>magua-u</i>	<i>rubie-mma</i> <i>magua-mma</i>	<i>ruveta-h</i> <i>muata-h</i>
	10.	<i>čurata</i>	<i>čuraja-n</i>	<i>čuraja-u</i>	<i>čuraja-mma</i>	<i>čurata-h</i>
	11.	<i>šuata</i>	<i>šuače-n</i>	<i>šuaččo-u</i>	<i>šuače-mma</i>	<i>šuata-h</i>
	12.	<i>lietä</i>	<i>liene-n</i>	<i>lienö-y</i>	<i>liene-mmä</i>	<i>lietä-h</i>

¹ Для **глагольной словоизменительной системы** карельского языка, как и для именной, характерно наличие **одноосновных глаголов** (*yksivardalone aziešana*), обладающих единственно возможной гласной основой, и **двуосновных** (*kakšivardalone aziešana*), обладающих гласной и согласной основой. Таблица словоизменительных типов глаголов поможет правильно спрягать глаголы в настоящем времени (*prezensa*). Для всех глаголов (за исключением безличных) в словаре приводятся формы 1 и 3 л. ед. ч. и 3 л. мн. ч.

11.02.

2. Täyvennä.

	kyžyö	lugie	oštua	šyvvä	noušša	varata
mie	<i>kyžy-n</i>					
šie		<i>luve-t</i>				
hiän			<i>ošta-u</i>			
myö				<i>šyö-mmä</i>		
työ					<i>nouže-tta</i>	
hyö						<i>varata-h</i>

Kieldo¹

11.03.

mie en šie et hiän ei myö emmä työ että	ota	mie en šie et hiän ei myö emmä työ että	rubie
hyö ei	oteta	hyö ei	ruveta

11.04.

3. Täyvennä.

	kyžyö	lugie	oštua	šyvvä	noušša	varata
mie	<i>en kyžy</i>					
šie		<i>et luve</i>				
hiän			<i>ei ošša</i>			
myö				<i>emmä šyö</i>		
työ					<i>että nouže</i>	
hyö						<i>ei varata</i>

11.05.

4. Luve da kiännä aziešanat. Šano kaikki yks. 1. personašša (mie ajan, ...).

ajua (5.)², andua (5.), aštuo (1.), auttua (5.), eččie (3.), hypätä (9.), istuo (1.), itkie (4.), juuva (6.), kaččuo (2.), kandua (5.), kirjuttua (5.), kizata (9.), koččie (3.), kopittua (5.), kuččuo (1.), kuunnella (8.), kyžyö (1.),

¹ Отрицательные формы настоящего времени глагола (*kieldo*) образуются из отрицательного глагола *ei*, который спрягается по лицам и числам (*en* «я не», *et* «ты не», *ei* «он / она не», *emmä* «мы не», *että* «вы не»), и слабой гласной основы смыслового глагола (*mie en ota* «я не беру», *šie et ota* «ты не берёшь»). Форма 3 лица множественного числа образуется из формы *ei* отрицательного глагола и основы множественного числа, которую получаем, убрав согласный *h* от утвердительной формы 3 лица множественного числа (*hyö otetah* «они берут» – *hyö ei oteta* «они не берут»).

² В скобках указан номер, который соответствует порядковому номеру глагола из таблицы "Aziešanoin muuttuačenda prezensašša" (Спряжение глаголов в настоящем времени).

kävellä (8.), langeta (9.), laulua (5.), lebiäčie (4.), luadie (3.), lugie (4.), löydiä (5.), mahtua (5.), makšua (5.), maltua (5.), muata (9.), muhissa (8.), muistua (5.), myyvä (6.), männä (8.), nagraua (5.), noušša (8.), nähä (8.), olla (8.), ommella (8.), opaštua (5.), opaštuo (1.), oštua (5.), ottua (5.), paissa (8.), panna (8.), peššä (8.), peziečie (4.), pidiä (5.), ruadua (5.), ruveta (9.), šanuo (2.), šanella (8.), šeizuo (2.), šoittua (5.), šuata (11.), šyyvä (6.), zvonie (3.), tahtuo (2.), tiediä (5.), tulla (8.), uija (7.), uinota (9.), unahtua (5.), vaibuo (1.), varata (10.), vaštuačie (4.), venyö (1.), vuottua (5.)

11.06.

5. Luaji šanonnat.

Mie	uinuou
Šie	myöttä
Hiän	šeizot
Myö	oššan
Työ	šuatah
Hyö	uičemma

11.07.

6. Pane aziešanat yksikön da monikon 3. personah.

Miän pihalla

Hau-hau – koira (haukkuo) _____,
 N'au-n'au – kazi (n'auguo) _____,
 Möö-möö – lehmä (möngyö) _____,
 Počči pihanmuada (töngiä) _____.
 Lambahat (bliägyö) _____,
 Ut'azet (kriäčkyö) _____,
 (Hirnakoiija) _____ hebozet,
 (Šuata) _____ heidä lapšuzet.

Irina Novak

11.08.

7. Mittyzet aziešanat panet šanondoi? Pane nämä oigieh muodoh.

Mie _____ stuualla da _____ televiizorua. Čikokšet _____ školašša. Muamo _____ čuajuo. Työ _____ hyvin. Myö _____ Čökkeli-kyläšša. Hyö _____ Piiterih. Šie _____ vielä kinoh.

juuva, opaštuo, männä, kaččuo, kerritä, eliä, laulua, istuo

11.09.

8. Ruandua myöt' tiijušša nimi.

_____ čirettäy da lendelöy.
 _____ haukkuu da urajau.
 _____ čirottau da palavoittau.

11.10.

9. Löyvä antonimat aziešanoilla.

uinota – _____
 ottua – _____
 eliä – _____
 istuo – _____
 langeta – _____

myyvä – _____
 itkie – _____
 ruadua – _____
 unahtua – _____
 šalvata – _____

andua, avata, jalgeuduo, kuolla, lebiäčie, muistua, nagrua, noušša, oštua, šeizuo

10. Šano, ken midä ruadau?**11. Pane aziešanat oigieh muodoh da luaji kieldošanonnat.**

11.11.

- Mie (opaštuo) _____ karielan kieldä.
 Hyö (vaibuo) _____ .
 Kazi (venyö) _____ lattiella.
- Tyttö (kaččuo) _____ ikkunah.
 (Tahtuo) _____ go työ männä kinoh?
 Myö (šeizuo) _____ talon luona.
- Šie (zvonie) _____ miula jogo päiviä.
 Lapšet (eččie) _____ kazine.
 Myö (luadie) _____ kodiruadoloida.

4. Mie (lugie) _____ kniigua.
Midä työ (itkie) _____?
Poijat (peziečie) _____.
5. (Auttua) _____ go šie čikolla?
Muamo (oštua) _____ leibiä.
Hyö (unahtua) _____ zvonie meilä.
6. Myö (juuva) _____ čuajuo.
Briha (myyvä) _____ omua mašinua.
(Šyyvä) _____ go työ lihua?
7. (Voija) _____ go šie tulla huomena?
Myö (uija) _____ hyvin.
Naine (haravoija) _____ heiniä.
8. Mie (peššä) _____ latetta.
Työ hyvin (paissa) _____ šuomekši.
Vanhemmat (tulla) _____ illalla.
9. Šie (muata) _____ läbi päivät.
Tyttö (uinota) _____ myöhäh.
(Ruveta) _____ go työ šyömäh?
10. Mie (čurata) _____ šukšiloilla.
11. Myö (šuata) _____ omua randua.
12. Hiän (lietä) _____ vračana.

12. Pane aziešanat aštuo, kopittua, lähtie, männä, tulla oigieh muodoh da liziä nämä dialogah.

- Terveh, Natto! Kunne _____?
- Terveh, Pekka! Mie _____ laukkah. Etgo šie _____ miunke yheššä?
- En. Miula eule aigua. Mie _____ kodih. Miula pidäy peššä kaikki ikkunat.
- Laukan jälgeh mie _____ šiun luoh da autan.
- Passibo! Pežemmä ikkunat da yheššä _____ kinoh.
- Hyvä!

- Midä ruat?
- En nimidä.
- A hiän midä?
- Miula auttau.
- Koiru, midä haukut?
- Hukkie pöllättelen.
- Koiru, midä hännän liččait?
- Hukkie varajan.
- Terveh!
- Terveh!
- Midä vejät?
- Halguo.
- Mittynästä halguo – vet on heinä!
- A kuin niät, što on heinä, nin min-tän kyželet?

12.00.

12. (kaheštoista) urokka

Kanoinke laškieče, kukkoloinke nouže

12.01.

Ri-ta-ta, ra-ta-ta,
Kakkaras't'a paissetah,
Ei mužikoilla,
Vain kazakoilla.
Hyppiäy Lida peldozech,
Leikkuau kagrua kobrazeh.

Tulou Lida peldožešta,
Heittäy kagrat kobražešta,
Pudruo, rokkua šualdau,
Miän Lida šyöldäy,
Postelilla laškiečou,
Od'd'ualalla kattuačou.

12.02.

istuo – istuočie
kengie – kengiečie
laškie – laškiečie

peššä – peziečie
šugie – šugiečie
šuurita – šuuriečie

Iččiehizet aziešanat¹

3. Täyvennä.

12.03.

	istuočie	laškiečie	lebiäčie	peziečie	šugiečie	šuuriečie
mie	<i>istuočien</i>					
šie		<i>laškiečet</i>				
hiän			<i>lebiäčöy</i>			
myö				<i>peziečemmä</i>		
työ					<i>šugiečetta</i>	
hyö						<i>šuuriečetah</i>

12.04.

4. Kirjuta, midä Kir'u ruadau?

- _____
- _____
- _____
- _____
- _____
- _____
- _____
- _____
- _____

¹ Словообразовательный суффикс *-čie* указывает на **возвратный характер глагола**, напр., *peššä* «мыть» – *peziečie* «мыться». Суффикс не вступает в отношения чередования ступеней согласных, напр., *mie peziečien* «я моюсь» – *hiän peziečöy* «он моется».

12.05.

Äijägo aigua on?

12:00 – kakšitoista čuasuo.

12:30 – puolijaksi (puolikakši, puolikymmenen, puolikakšitoista).

12:10 – 10 minuuttua yhattä (kahetta, kolmatta, nellättä, viijettä, kuuvetta, šeiččimettä, kaheksäta, yheksättä, kymmenettä, yhattätoista, kahettaoista). / Kakšitoista čuasuo da 10 minuuttua.

12:50 – 10 minuuttua yhteh (kahteh, kolmeh, nelläh, viideh, kuudeh, šeiččimeh, kaheksäh, yheksäh, kymmeneh, yhtehetoista, kahtehetoista). / Kakšitoista čuasuo da 50 minuuttua.

lähellä viizi čuasuo

– **Mih aigah** tulet?

– Tulen yhen (kahen, kolmen, nellän, viijen, kuuvun, šeiččimen, kaheksän, yheksän, kymmenen, yhentoista, kahentoista) čuasun **aigah**.

– Tulen yhen (kahen, kolmen, nellän, viijen, kuuvun, šeiččimen, kaheksän, yheksän, kymmenen, yhentoista, kahentoista) čuasun **piäh**.

– Tulen puolikakši.

5. Šano, äijägo aigua on.

6:00

7:05

8:10

9:20

10:25

11:30

12:35

13:40

14:45

15:50

16:55

17:00

6. Resuiče strelkazet čuasuloih.

puoliyheksän

viizi minuuttua
yhattätoistakakšikymmendä
minuuttua viidehviizitoista
minuuttua nellättä

12.06.

7. Pane aziešanat oigieh muodoh, kuundele šanelenda.**Smirnovin päivä**

Ruadopäivinä myö (noušša) _____ aivokkazeh, šeiččimen čuasun aigah, (peziečie) _____, (šuošiečie) _____. Jyrgi da Kir'u (männä) _____ tanhuoh. Muatko (varuštua) _____ huomnešpalua. Mie (noššattua) _____ lapšet, (auttua) _____ Ars'olla čistie hambahat da šuošiečie, (šuvitella) _____ Ol'on piädä. Huomnešpalan šyödyöh mie tyttärenke (männä) _____ jalgazin školah, žentän kuin (ruadua) _____ šielä opaštajana, a Ol'o (opaštuo) _____ enžimäzeššä kluassašša. Jyrgi da Kir'u mašinalla (šuattua) _____ Ars'on lapšinpäiväkodih. Ruaduas's'a myö (tiediä) _____, što hänellä šielä on hyvä: hänenke (kizata, *mon. 3. pers.*) _____, händä (kaččuo, *mon. 3. pers.*) _____, aijalleh (šyöttiä, *mon. 3. pers.*) _____ da muata (panna, *mon. 3. pers.*) _____. Päiväkoista mužikat (ajua) _____ ruavolla.

Mie da Ol'o (murginoija) _____ školašša puolenpäivän aigah, šielä on hyvä šyöndäpaikka da keittäjät (varuštua) _____ ylen magieda šyömistä. Buabo (tulla) _____ školah Ol'uo vaš 14 čuasun aigah da hyö (männä) _____ kodih. Koissa Ol'o (muuttuačie) _____, (juuva) _____ čuajuo, (luadie) _____ kaikki kodiruavot da žen jälgeh (lähtie) _____ gul'aimah pihalla. Urokat školašša (olla) _____ 15 čuasuh šuat, ka miula on vielä kaikenmuos't'a ruaduo 17 čuasuh šuat. Ruavon jälgeh mie (männä) _____ päiväkodih Ars'uo vaš da yheššä myö (lähtie) _____ kodih. Matalla myö (käyvä) _____ laukkah da (oštua) _____ šyömistä.

Jyrgi da Kir'u (myöštiäčie) _____ kodih 18 čuasun aigah da (ruadua) _____ tanhuošša. Myö, naizet, (varuštua) _____ šyömistä. Myö (illas't'ua) _____ 19 čuasun aigah, žen jälgeh mie da Ol'o (peššä) _____ aštiet, Jyrgi (kizata) _____ Ars'onke, buat'ko (kaččuo) _____ televiizorua, a muatko (niegluo) _____ meilä varoin noskazie ali alazie, Kir'u (istuo) _____ internetašša.

21 čuasun aigah mie (auttua) _____ lapšilla peziečie da riiččiečie, Jyrgi (lugie) _____ heilä šuarnoida. Lähellä 22 čuasuo myö (laškiečie) _____ muata.

Joudupäivinä myö (olla) _____ läbi päivät lapšinke: (čurata) _____ velospetoilla, kon'killa ali šukšiloilla, (kizata) _____ miäččyh, (kävellä) _____ gostissa Mikul'n'alla, miun vanhemmin luona. Šuovattana (kylbiečie) _____ kylyššä.

**8. Löyvä tekstašta kaikki iččiehizet aziešanat.
Luve teksta Ol'on / Jyrrin puolešta.**

12.07.

9. Midä voiččou ruadua joudupäivinä? Luve da kiännä.

čurata velospetalla	käyvä teatrah
čurata kon'killa	kylbie kylyššä
čurata čiballa	niegluo
šoudua šukšiloilla	ommella
kizata futbolah	lugie
käyvä gostih	kalaniekuija
käyvä marjah	ohotnikuija
käyvä gribah	tancuija
käyvä kinoh	sportuija

12.08.

10. Šanele omah ruadopäiväh da joudupäiväh näh, avukši ollah kyžymykšet.

Midä ruat huomnekšella?	Mih aigah šie murginoičet?
Midä ruat päivällä?	Mih aigah šie tulet ruavolda kodih?
Midä ruat illalla?	Mih aigah šie illas's'at?
Midä ruat yöllä?	Mih aigah kačot televiizorua?
Mih aigah šie jalgeuvut?	Mih aigah šie luvet?
Mih aigah šie šyöt huomnešpalua?	Mih aigah šie laškiet muata?
Mih aigah šie lähet ruavolla?	Midä šie ruat joudupäivinä?

12.09.

11. Kiännä karielakši.

Антон просыпается в 6:30. Он умывается, одевается, завтракает и едет в университет на машине. Антон работает преподавателем. Он обедает в университете в 12:00. После работы Антон идёт в библиотеку. Он ужинает в кафе в 18:00. Вечером Антон едет в бассейн. Он приходит домой в 20:00, читает, смотрит телевизор. Антон ложится спать в 22:30.

12.10.

- Terveh!
- Tervehyttä šiula!
- Kuin šilma kučutah?
- Milma kučutah Katti. A kuin šilma kučutah?
- Milma kučutah Dr'uša. Katti, mityš famil'ja šiula on?
- Mie olen Katti Smorodova.
- Katti, mityš izännimi šiula on?
- Mie olen Jekaterina Gavrilovna.
- O! Mie tiijän šiun tuattuo, hiän ennen ruado miun diedonke.
- Dr'uša, a mityš famil'ja on šiula da mistä päin šie olet?
- Miun famil'ja on Simonov, mie šynnyin Tolmačušša, opaššuin Lihoslavl'an pedučiliščašša, nyt ruan školašša. Mie olen opaštaja. A šie jogo ruat ali vielä opaššut?

- Mie jo kakši vuotta kuin elän Tverissä. Mie ruan Gor’koin bibl’otekašša. Mie olen bibl’otekari.
- Katti, midä šie šuačet ruadua jouduaijalla?
- Mie šuačen lugie kniigua, kuunnella muuzikkua, kaččuo televiizorua, niegluo, ommella. Kežällä šuačen kävellä meččäh gribah da marjah. Ylen šuačen kupaija jovešša.
- Ylen hyvin! Ken šilma opašti ombelomah da nieglomah? Nämä ollah ylen hyvät naizen nerot!
- Milma opašti nieglomah miun buabo, konža mie olin vielä lapšena. A ombelomah mie iče opaššuin žurnualua myöt’. Mie ombelin iččiellä varoin sinizen kežäplat’jan.
- Katti, olet moločča!
- Passibo, Dr’uša! A šie kuin vietät omua jouduaigua?
- Mie olen kalaniekkka. Pieneštä šuat kävelin tuatonke jovella ongittamah da laškomah verkoloida. Ylen šuačen kalarokkua!
- Da, tämä on ves’ma hyvä aijanvietändä!
- Katti, midä rubiet ruadamah huomena illalla?
- Da nimidä, Dr’uša, huomena illalla mie olen joudava.
- Läkki kinoh?
- Ka, läkki!
- Vaštuačemma huomena kinoteatran ieššä šeiččimen čuasun aigah!
- Hyvä! Tulen!
- Ka nyt miula pidäy jo lähtie! Kaikkie hyviä šiula, Katti!
- Passibo, Dr’uša, i šiula kaikkie hyviä! Nägiečemmä huomena!

Tervehyš on kuldua kallehembi

13.01.

1. Luve virži. Tummalla ollah pandu šanat, kumbazet ollah partitivašša.

- Buabone, midä ruat?
- **Hauvas't'a** kaivan.
- Kunne šiula **tädä hauvas't'a**?
- **Kivyzie** panna.
- Kunne šiula **näidä kivyzie**?
- **Olutta** keittiä.
- Kunne šiula **tädä olutta**?
- **Poigua** naittua.

Yksikön partitivan luajinda¹

yks. nom.	yks. part.	yks. nom.	yks. part.
<i>kaivo</i> <i>koivu</i> <i>perti</i>	(o > u) <i>kaivu-o</i> <i>koivu-o</i> <i>perti-e</i>	<i>naine</i> <i>hebone</i>	<i>nais-ta</i> <i>hevos'-t'a</i>
<i>kala</i> <i>kylä</i>	(a > u) <i>kalu-a</i> (ä > i) <i>kyli-ä</i>	<i>pereh</i> <i>šammal</i> <i>paimen</i> <i>šaivar</i>	<i>pereh-tä</i> <i>šammal-da</i> <i>paimen-da</i> <i>šaivar-da</i>
<i>kivi</i>	<i>kivi-e</i>		
<i>puu</i> <i>kiugua</i>	<i>puu-da</i> <i>kiugua-da</i>	<i>varvaš</i> <i>kirveš</i> <i>nagris'</i>	<i>varvaš-ta</i> <i>kirveš-tä</i> <i>nagris'-t'a</i>
<i>tuohi</i> <i>kieli</i> <i>pieni</i> <i>nuori</i> <i>lapši</i>	<i>tuoh-ta</i> <i>kiel-dä</i> <i>pien-dä</i> <i>nuor-da</i> <i>laš-ta</i>	<i>vereš</i> <i>jänis'</i> <i>katoš</i> <i>kagluš</i>	<i>vereš-tä</i> <i>jänis-tä</i> <i>katoš-ta</i> <i>kagluš-ta</i>
<i>lumi</i>	<i>lun-da</i>	<i>vanhuš</i>	<i>vanhut-ta</i>
<i>yksi</i>	<i>yh-tä</i>	<i>lyhyt</i>	<i>lyhyt-tä</i>
<i>vezi</i>	<i>vet-tä</i>	<i>härkin</i>	<i>härkin-dä</i>
<i>late</i>	<i>latet-ta</i>	<i>tukatoin</i>	<i>tukatoin-da</i>

¹ Показатели **партитива** -a / -ä, -o / -ö, -e используются в одноосновных именах, при этом происходят следующие изменения конечных гласных основы слова: o / ö > u / y (*kaivo* «колодец» > *kaivuo*), a > u (*kala* «рыба» > *kalua*), ä > i (*kylä* «деревня» > *kyliä*). В одноосновных именах, заканчивающихся на дифтонг и долгий гласный, используется показатель партитива -da / -dä (*puu* «дерево» > *puuda*). В двуосновных именах показатели партитива -da / -dä (после звонких согласных l, r, n), -ta / -tä (после глухих согласных h, š, s, t) присоединяются к согласной основе (*pieni* «маленький» > *piendä*, *pereh* «семья» > *perehtä*). В словаре для всех имён в скобках второй приводится форма партитива единственного числа. Партитив употребляется с числительными (*miula on kakši čikkuo* «у меня две сестры»), в отрицательных конструкциях (*miula ei ole čikkuo* «у меня нет сестры»), для выражения парциального объекта (*mie šyön rokkua* «я ем суп»), с определенными глаголами (*čikkuo kučutah Katti* «сестру зовут Катя», *mie šuačen čikkuo* «я люблю сестру»).

13.02.

2. Rua primierua myöt'. Miula on koira. – *Miula ei ole koirua.* – *Miula on kakši koirua.*

Šiula on buabo. _____

Hänellä on lapsi. _____

Meilä on kniiga. _____

Teilä on televiizora. _____

Heilä on hebone. _____

Čikolla on pehmie pieluš. _____

Matilla on ruškje paida. _____

3. Kirjuta omah iččieh näh. Pane omat šanat partitivah.

Miula on kakši _____ .

Miula on kolme _____ .

Miula on viizi _____ .

Miula on äijä _____ .

Miula on vähä _____ .

Miula ei ole _____ .

Mie šuačen _____ .

Mie varajan _____ .

Mie vuotan _____ .

13.03.

4. Pane šanat partitivah. Avukši on tabličča "Yksikön partitivan luajinda".

nominativa	partitiva	nominativa	partitiva
alane		piä	
čiba		hammaš	
čuas		šilmä	
herneh		korva	
jauho		kero	
lammaš		kylgi	
mezi		vačča	
orava		käzi	
peldo		jalga	
šuari		šelgä	
tyttö		polvi	
vävy		šormi	
yö		nenä	

13.04.

LÄZINDÄ

piädä / hammašta / korvua / jalgua / kättä kivistäy

vaččua näiverdäy / pullistau

piädä huimuau

hengie šalbuau

šalbuau korvan

kylgeh / korvah pistäy

jallat / kiät / šormet puhallutah = paizottau jalgoida / käzie / šormie

jallat / kiät / šormet hulvatah = šuonistau jalgoida / käzie / šormie

jallat / kiät / šormet muurehutah

jalga / käzi / šormi katkei / murdu

katkain / murrin / šatatin / leikkain / poltin jallan / kiän / šormen

milma ryvittäy / vilulla puistau / okšennuttau

pahoin niän / kuulen

piäčakka tartu

olla žuarušša

olla vaivašša

läzie

läzeydyö

leččie

leččiečie

parendua

pareta / tervehtyö

13.05.

5. Luaji oma dialoga primieroida myöt'.

– Terveh, Natto! Läkki illalla kinoh!

– Terveh, Riigo! En voi. Mie kylmin...

– Oh-hoh. Midä šiula kivistäy?

– Piä kivistäy, ryvittäy, olen vaivašša...

– Puistaugo?

– Ei. Ka piäčakka tartu.

– Juo enämbi karbalovettä da tervehyt!

– Terveh, Paro!

– Terveh, Il'!a!

– Kunne šie kopitat?

– Bol'ničcah!

– Midä šiula kivistäy?

– Etgo iče niä?

– Nägöš on puhaldun. Ongon že hambahan kivušta?

– On. Pidäy leččie.

– A midä on šiun kiänke?

– Katkain proidijalla nedelillä.

– Oh-hoh! Kuin šie näin? Kivistäygo?

– Ei, jo parenou.

- Jyrgi, jalgeuvu, jo on huomneš. Šiula pidäy ruavolla männä.
- Oks’o, mie en voi noušša.
- Ka mintän et? Kivistäygo šiula midäigi?
- Nenä ei hengitä, piäčakka tartu. Olen vaivašša, piädä šärgöy, kero kivistäy, käzilöidä da jalgoida lomiu.
- O-ho-ho, šiun očča on palava, olet žuarušša.
- Miula on jänöš.
- Olet läzeydyn. Eglein täyven päivän oli niin vilu tuuli, a šie ildah šuat mečäššä kävelit. Ka šielä i kylmit.
- Anna miula telefona, mie zvonin ruavolla, šanon, što jän tämpiän kodih parenomah.
- Ota! Miula tämpiän on joudupäivä, rubien šilma parendamah, miunke väliän tervehyt!

13.06.

6. Midä on hyvä tervehyöllä varoin, a midä ei? Midä šie ruat?

aivoin laškiečie, myöhä laškiečie, čurata šukšiloilla, čurata raččahilla, äijäl-di šuoriečie, huomnekšella hieruočie tuorehella käzipaikalla, kašsetuolla vedeh, olla ägieššä pertissä, kupaija mereššä, kupaija muvašša veješšä, kävellä pihalla, äijäl-di šyyvä, juuva viinua, juuva puhašta vettä, kurie

Kuin mie uppoin

13.07.

Ošti mama miula uuvet stal’noit kon’kat. Mie äijäl-di ihaššuin i läksin jovella čurajamah. Čurata vielä äijäl-di hyvin en mahtan. Jovella šivoin kon’kat jalgah i rubein čuruamah. Čuruanda oli luajittu melličän luona.

Yhellä kerdua mie kaikešta viäštä hyppäin i läksin melliččäh päin. Miun jällesti ravistih tovarissat: ”Šinne ei voi – uppuot.” – A miula ei šuanun kiändyö i lennin virduajah vedeh. Rubein ravizomah i tovarissat niinže. Ravuh tuldih vanhemmat melličäldä i nošsettih miun veještä. Mie äijäl-di kylmin i viikon venyin bol’ničašša.

Karielan kielen učebnikka -kniigašta

Lapšin paginašta

- T’oma, auta muamollaš šiun bobozet palčazella šeizattua.
- Ei šua, käzi kivistäy.
- No, rubiemmago yheššä kymmeneh šuat lugomah?
- En voi, käzi kivistäy.
- Ka täššä ruavošša kättä meilä ei pie.
- Oh, kero kivistäy, khe-khe.

Muamo leikkai šormen.

- Kivistäygo? – kyžyy T’oma.
- Kivistäy.
- Ka suadibah šuat parenou!

Vuotta myöt' lindu laulau

14.01.

Čirone, čorone,
Tule miän pihalla,
Šyötän, juotan,
Skammizella issutan,
Šillan korvašša lebäytän,
Goran alla šuatan,
Ruučan tagah ehätän,
Kandozella šeizatan,
Verejän šagaralda kačahan,
Jällesti muhahan.

14.02.

ŠIÄ

pouda / kajoš päivä	ukonjyry
čirone čirottau / päiväne paistau	ukonvemmel'
tuulou	rais'
tuulennenä	lunda laškou
tyyni šia	pöyry
vihmuu / vihmašia	pöyryöy
čihmerdäy vihmuu / unettau	pakkane paugau
pilvi	halla
pilvišia	pihalla on ägie
tumana	pihalla on vilu

1. Mityš šia tämpiänä on? Mityš šia oli eglein? Mityš šia lieu huomena?

14.03.

2. Luaji oma dialoga primierua myöt'.

- Allo!
- Terveh Nata! Täššä on Ivo!
- Terveh Ivo! Kuin elät?
- Passibo, hyvin. Mityš šia teilä on?
- Petroskoissa vihmuu läbi päivät. Taivaš on katettu pilvilöillä. Emmä nähnyš čiros't'a jo kolme nedelie. Pihalla on vilu. Ka mityš šia on Tolmačušša?
- Päiväne paistau, on pouda, pihalla on ägie. Tule meilä gostih! Rubiemma jovella ajelomah da marjah kävelömäh!
- Hyvällä mielin tulen!
- Vuotan!

14.04.

Vihma ukonjrynke

Vihakaldi läheni pilvi. Edähänä kuululdi ukonjry. Kaikki tyynisty. Tuuleldi vilune tuulut i peitty tuhjozih. Hänellä jällesti puhahti vägövä tuulennenä. Proidi. Uuveštah kaikki iänettä. Langei kakši, kolme tipahušta i kerdah räis-käi tulda. Jurahti ukko i jurizenda kajuon läksi vozduhua myöt’.

Karielan kielen učebnikka -kniigašta

14.05.

3. Liziä tekstah šanat.

Ukonjry

Lapšet oldih jovella ongittamašša kalua. Nouzi kova _____. Kekšimättä _____. Lapšet kačahettih _____. Šielä oli šuuri mušta _____. Jo räisytti _____. Kodvazin jälgeh kuulu _____. Pellon piällä nägy reunakkeh kerdah kakši korgieda _____. Kaikki _____ peitiäčettih, vain _____ lennel dih alahakkali. Šidä rubei _____. Lapšet lähettih hyppiämäh kodih. Kuni hyö tuldih, läbi _____.

Armaš šana -kniigašta

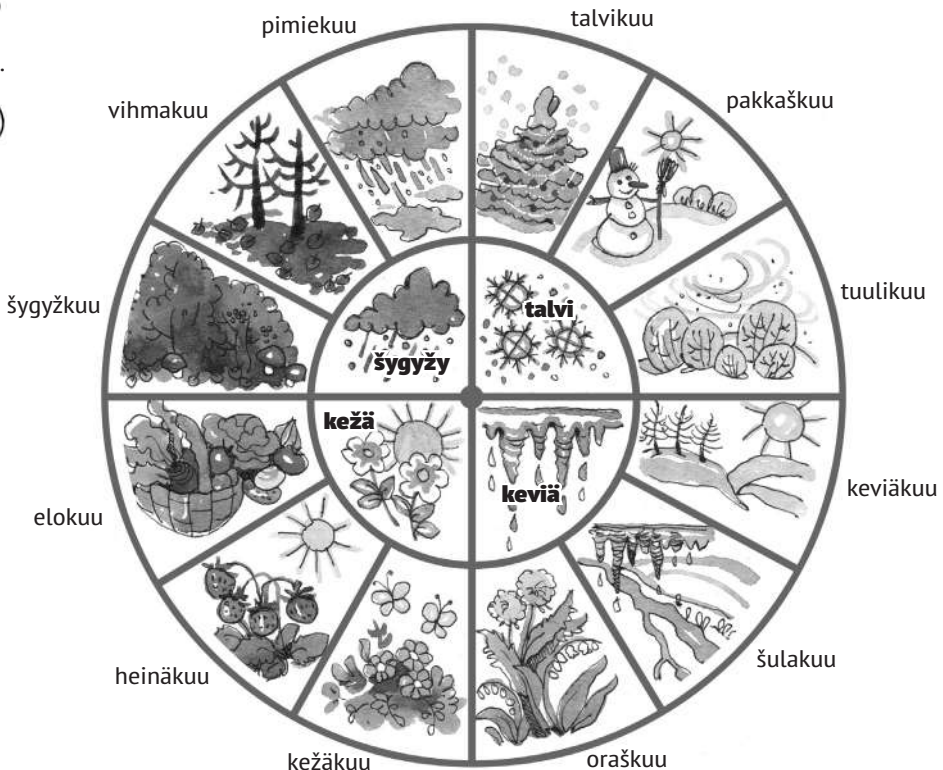
vihmapilvi, linnut, ukonjry, kaššuttih, vihmumah, taivahah, tuuli, ukonvem-meldä, piäkšyzet, tulda, pimeni

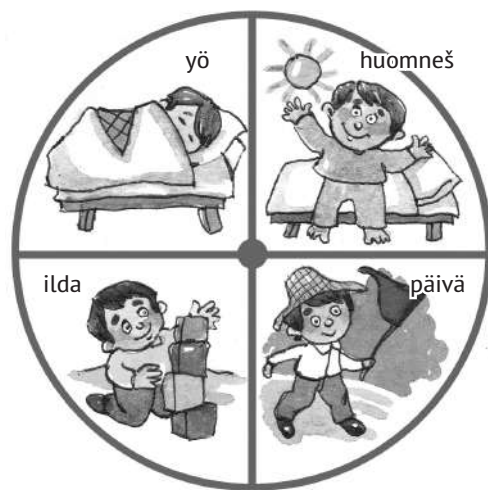

14.06.

AIGA

4. KONŽA?¹

talvella – _____ – _____ – _____
 huomnešella – _____ – _____ – _____
 pakkaškuulla – _____ – _____ – _____
 _____ – _____ – _____
 _____ – _____ – _____
 enzimäneargena – _____ – _____ – _____
 _____ – _____ – pyhäpiänä

14.07.

proidijalla kuulla – tällä kuulla – noužovalla kuulla
 mullozella keviällä – tällä kežällä – tulijalla šygyžyllä

14.08.

Mityš nedelinpäivä on tämpiänä?
 Mityš nedelinpäivä oli eglein / ielläeglistäh?
 Mityš nedelinpäivä lieu huomena / huomenjälgeh?
 Konža olet ruavolla?
 Konža šiula on joudupäivä?
 Mittyöllä kuulla on Uuven vuuven pruazniekka?
 Mittyöllä kuulla on Naizinpäivä?
 Mittyöllä kuulla on Lapšinpäivä?
 Mittyöllä kuulla lapšet männäh školah?
 Millä vuuvenajalla on šiun Šynnyndäpäivä?
 Mittyöllä kuulla on šiun Šynnyndäpäivä?
 Konža šie čistit hambahat?

¹ Одним из значений падежей **адессива-аллатива** и **эссива** является выражение определённого промежутка времени.

Konža šie šyöt huomnešpalua?

Konža šie murginoičet?

Konža šie illas's'at?

Konža šie maguat?

Midä ruat talvella / keviällä / kežällä / šygyžyllä?

Midä ruat enžimäneargena / piätinčänä / šuovattana / pyhäpiänä?

14.09.

5. Konža näin on?

On pouda.

On tyyni šiiä.

On halla.

On pilvišiiä.

On vihmašiiä.

Lunda laškou.

Lumi šulau.

Pakkane paugau.

Tuulou äijäldi.

Čirone čirottau.

Päivä pitkenöy.

Päivä lyhenöy.

Pihalla on vilu.

Pihalla on ägie.

Taivaš on harmua.

Ollah kovat pakkazet.

Jogi virduau.

Jogi on jäädyn.

On ukonjry, räisyttäy tulda.

Vihman jälgeh nägyy ukonvemmeldä.

Taivaš on katettu pilvilöillä.

Ulvou vilu tuuli.

Tuulennenä peskuo noštau.

Yöt viluštuačetah i pimetäh.

Yö on kajoš, tähtie on täyži taivaš.

Jogiloin piällä ollah tumanat.

Linnut uijitah lämbimih randoih.

Linnut tullah lämbimistä rannoista.

Lapšet uijah jovešša.

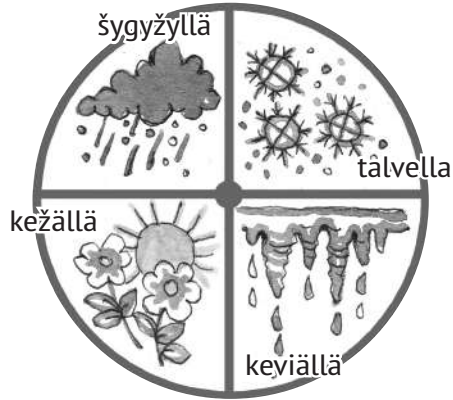
Lapšet čurissah šukšiloilla.

Lapšet kerätäh šomazie kukkazie lovalda.

Lapšet luajitah lumiakkua.

Rahvaš kävelläh marjah da gribah.

Rahvahat šuoriečetah lämbimih vuatteih.

14.10.

6. Ongo toži ali valehuš?

	toži	valehuš
Yöllä paistau päiväne.		
Kežällä pihalla on ägie.		
Talvella taivahalla on ukonvemmel.		
Pimiekuušša puut ollah lehtilöittä.		
Tuulikuušša piettämättä čihmerdäy hienone vihmane.		
Oraškuušša tuuli šordelou puuloista lehtilöidä.		
Talvella mužikat vejetäh halguo.		
Kežällä voit čurissa šukšiloilla da kon'killa.		

14.11.

Primietat

Bronit bruaketah **vihmoiksi**¹.
 Čirkut suimuijah **pahoiksi šialöiksi**.
 Illalla kajoš – huomena lieu pouda.
 Keviäkuulla vezi virduau, šulakuulla heinä kažvau.
 Piäčkyöt ylähänä lennetäh **pouviksi**, alahana **vihmoiksi**.
 Poudah ukko jyräjäy – vilu kežä.
 Šiäkšet šiegluočetah **vihmoiksi**.
 Vilu talvi – ägie kežä.

7. Midä primiettua šie tiijät?

14.12.

8. Pane nimišanat essivah da translativah. Konža nämä ollah šanonnoissa?

Essiva (vägövä vokalivardalo + **-na** / **-nä**): Miun muamo ruadau (opaštaja) _____. On paha aštoija muada (kuiva) _____. (Tämä vuoži) _____ eu mussikkua. (Lapši) _____ hiän oli varačču. Tulen šiun luo (piätinčä) _____.

Translativa (viätöin vokalivardalo + **-kši** / **-ksi**): Vägeh (vävy) _____ et vejä. Tämä kangaš ei godieče (plat'ja) _____. Mie pagizen (kariela) _____. Händä kučutah (Lena) _____. Pitkä ilo (itku) _____.

¹ Одним из значений падежа **транслатива** является «предсказательное» значение, напр., *bronit bruaketah vihmoiksi* «вороны каркают к дождю».

14.13.

Mečän šomehuš

Kaikki puut šeizotah unešša,
Jogohizella kate on oma.
Revon jället on vilušša lumešša,
Talvimečäššä on ylen šoma.

Mečäššä puut lehteyvytäh,
Jogo päiviä šiahyt on pehmie,
Okšalda okšalla čirkuzet lennetäh,
Čirissäh: Tuaš tuli keviä!

Čiron paissolla kukkazet kukitah,
Hyvä on kävellä troppua myöten.
Täyvet vakkazet rahvahat hypätäh,
Kežämeččäne kaikkie šyöttäy.

Muan katetah šomalla paikalla
Kirjavat lendäjät lehtizet.
Linnut uijitah lämbimärannalla,
Tämä šygyžy valduau meččazet.

Jogo aijalla meččä miät ihaštau.
Pidäy vardeija žen šomehutta!
Milleh muailma meččäzen kavottau,
Ylen viikon lieu vuottua uutta.

Irina Novak

14.14.

9. Arvautukšet

Käzilöittä, jalloitta, a verejoidä avual'ou.
Yksi kyllet puhuu, toine pertin jähyttäy.
Lipaš vanha, kanži uuži.
Naizin räččinä aijalla, täyži täidä.
Peldo eu mitattu, lambahat eu luvettu, paimen šarviloinke.
Keviällä vanhenou, kežällä kuolou, a talvella tuašen elauduu.
Tulda šammuttau, a veješšä ei uppuo.

Čirozešša on hyvä, vielä parembi on omalla mualla

15.01.

Luve čieppivirzi. Tummemmalla kirjutetuot šanat ollah paikkamuutokšissa¹.

- Muariezeni, Duariezeni,
Muamoš kuččuu kodizeh,
Peldozišta peräčči,
Aittazišta alačči.
- Yö pimiekkäne,
Kaivo šyväkkäne,
Vezi vilukkane,
Gorniččazet korgiezet,
Lesniččazet libiezet.
- Ken nämä luadi?
- Kirveš nämä luadi.
- **Missä** kirveš? – Kannon **piäššä**.
- **Missä** kando? – **Kaššešša**.
- **Missä** kaški? – Tuli polti.
- **Missä** tuli? – Tuhkazina.
- **Missä** tuhkat? – Vezi vei.
- **Missä** vezi? – Härgä ryyppäi.
- **Missä** härgä? – Iskietty.
- **Missä** lihat? – Madouvuttih.
- **Missä** mavot? – Kukko n’okki.
- **Missä** kukko? – **Kukkarošša**.
- **Missä** kukkaro? – **Lippahašša**.
- **Missä** lipaš? – **Aitašša**.

¹ Падежи инессив (*inessiva*), элатив (*elativa*), иллатив (*illativa*), адессив-аллатив (*adessiva-allativa*) и аблатив (*ablativa*) называются местными падежами (*paikkamuutokset*).

Окончания **инессива** (*Missä?* «Где?») *-šša / -ššä, -ssa / -ssä* (только после гласного *i*) присоединяются к слабой гласной основе имени. Основным значением падежа является нахождение внутри чего-либо.

Окончания **элатива** (*Mistä?* «Откуда?») *-šta / -štä, -sta / -stä* (только после гласного *i*) присоединяются к слабой гласной основе имени. Основным значением падежа является выходение изнутри чего-либо.

Окончание **иллатива** (*Mih?, Kunne?* «Куда?») *-h* присоединяется к сильной гласной основе имени. Основным значением падежа является входение внутрь чего-либо.

Окончание **адессива-аллатива** (*Millä?* «На чём?, На что?») *-lla / -llä* присоединяется к слабой гласной основе имени. Основным значением падежа является нахождение на поверхности чего-либо и движение на поверхность чего-либо.

Окончание **аблатива** (*Mildä?* «С чего?») *-lda / -ldä* присоединяется к слабой гласной основе имени. Основным значением падежа является движение с поверхности чего-либо.

– **Missä** aitta? – Nurmeudun.
 – **Missä** nurmet? – Neido niitti.
 – A **missä** neido? – **Taivahašša.**
 – Kuin hiän nouzi?
 – **Tammizilla skammizilla,**
Raudazilla regyzillä,
Koivuzilla korjazilla,
 Veičen **n’okkazilla,**
 Nieglan **peräzillä,**
 Šilmän **teräzillä.**
 – Midä hiän ruadau?
 – Kamkua kuadau,
 Šulkuo šoudau.
Tyttözillä töpystä,
Brihazilla kušakkua,
Naizilla našulkuo,

Mužikoilla luzikkua,
Lapšilla lentočkua,
Hukilla hurštie,
Kondeilla koštuo,
Jäniksillä jäislinčičä,
Harakoilla hattarua,
Čirkuzilla kakkarua,
Piäkšyzillä priänikkiä,
Muilla nikellä nimidä.
 – Kuin händä šuaha?
 – **Kirkillä, korkilla,**
 Lötön **šorkilla,**
Kuldazilla kl’ukkazilla,
Hobiezilla labiezilla,
Šavizilla šuappuazilla,
Kivyzillä kindahilla.

Paikkamuutokset

inessiva -šša / -ššä, -ssa / -ssä
 elativa -šta / -štä, -sta / -stä
 illativa -h
 adessiva-allativa -lla / -llä
 ablativa -lda / -ldä

15.02.

1. Arvautukset

Pertih mahtuu, pertistä ei mahu.
 Kežällä hebone hyppiäy, jälgie ei tunnu.
 Ikkunašta tulou, oveh ei mahu.
 Kaiken ijän šiivilöillä maššiu, a lendiä ei voi.
 Tulou pertih, levittiäčöy, lähtöy sinčoh, kiäriečöy.

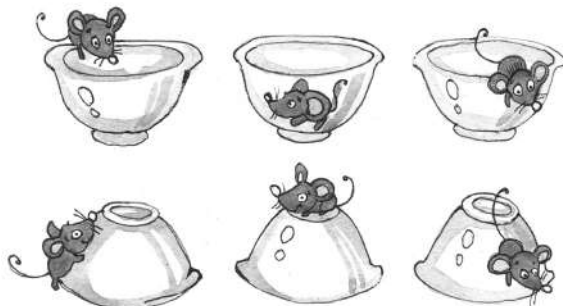
2. Löyvä arvautuksista kaikki paikkamuutokset.

15.03.

3. Kunne hiiri mänöy? Missä hiiri on? Mistä hiiri tulou? Ota staučča-šana.

15.04.

4. Täyvennä.

	tulla	männä	lähtie
mie	<i>tulen</i>		
šie		<i>et tule</i>	
hiän		<i>mänöy</i>	
myö		<i>emmä mäne</i>	
työ			<i>lähettä</i>
hyö			<i>ei lähetä</i>

15.05.

5. Missä paikkamuutokšešša ollah tummemmalla kirjutetuot šanat? Šano nämä yksikön nominativašša. Midä vielä on kylä ymbäri? Löyvä 11 šanua filvordašta.

Pellon **peräššä** gorane,
Gorazella kyläne,
Kyläzeššä sadune,
Saduzešša kukkazet.
 Kukkazet lennettih,
Ivan'kovah proijittih,
Joršihalla doijittih.

š	r	u	u	č	č	a
u	a	j	o	g	i	j
o	h	l	o	g	a	ä
k	o	g	o	r	a	r
y	p	e	l	d	o	v
l	m	e	č	č	ä	i
ä	n	i	i	t	o	š

15.06.

6. Kiännä šanat. Šano jogohine inessivašša, illativašša da adessiva-allativašša.

KYLÄŠŠÄ		
talo / kodi	doroga / tie	kaivo
piha	ogorda	puu
tanhuo	sadu	kukka
kyly	laukka	heinä

15.07.

7. Luaji šanoista šanonnat. Yksi šana on paikkamuutokšešša.

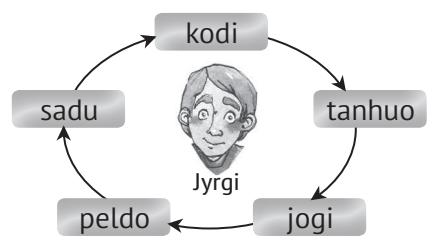
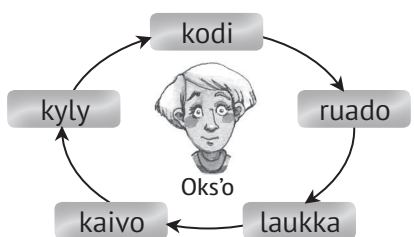
kino, lähtie, mie čikokšet, jogi, olla sadu, lähtie, myö
 lapši, škola, on tulla, muamo, laukka kaivo, tyttö, tulla
 lindu, katoš, istuo lämmin, olla, kodi lapšet, piha, kizata

15.08.

8. Šanele primierua myöt' Oks'on da Jyrrin päiväh näh. Šano omah päiväh näh.

Oks'o on (Missä?) koissa. > Oks'o mänöy (Mistä?) koista (Kunne?) ruavolla.

15.09.

9. Pane šanat paikkamuutokših Marjukka Patrakan Kodižiivatat-šanelennašša.

Hebone šezou (gora) _____. Hiän kaččou alah päin. (Ber’ogaranda) _____ kakši lehmiä on juomašša vettä jovešta. Šuuri važa da pie-ni važa venytäh (aidaranda) _____. Talon pordahilla istuu koira. A kazi istuu korgien halgopinon piällä. Kazi nägöy, kuin (sadu) _____ maguau počči. Kazi nägöy hevon luona (heinikkö) _____ venyjän pikkizen. Vain kukko da kanat kävelläh (piha) _____. Hyö kuobiečetah (mua) _____ da ečitäh midä-ol-gah šyödäviä. Linnut da liipukkazet lennelläh. Kazi duumaiččou: ”Olis’go nagole kežä, da paistais’ päiväne.”

15.10.

10. Löyvä hairahukšet.

Lapšet čurissah šukšiloilla gorašša. Muamo tuou einehet ogordašša. Orava kočči okšalla muah. Mie oššan leibiä laukalda. Dorogalda ajau mašina. Oletgo šie koilda? Važa šezou tanhuoh. Tuo vettä kylyllä! Meččäh kažvau äijä gribua. Tule gostissa! Vezi on kaivolla. Poiga ottau kniihan stolalla.

15.11.

11. Luaji primierua myöt¹.

luzikalla	veššän	veičellä	ongitan
pilalla	niitän	ongella	šoitän
kirvehellä	šyön	vaššalla	kirjutan
nieglalla	pilin	šoitulla	leikkuan
kossalla	ombelen	kynällä	pyyhin

15.12.

12. Midä mistä on luajittu²?

pada	villašta
nuagla	jauhošta
miebeli	šavešta
jallačit	puušta
alazet	rauvažta
leibä	nahašta

15.13.

13. Pane šanat adessiva-allativah³.

Mie ajan (velospetta) _____. Mahatgo šie ajua (mašina) _____? Vanhemmat männäh merellä (pojezda) _____, ka järeštäh tullah (samol’otta) _____. Hiän tulou vokzualalda (taksi) _____.

¹ Одним из значений **адессива-аллатива** является обозначение орудия, инструмента.

² Одним из значений **элатива** является обозначение вещества, из которого что-либо сделано.

³ Одним из значений **адессива-аллатива** является выражение средства передвижения.

15.14.

14. Kuunlele teksta. Onko toži?

1. S'olan nimi tulou veniäläzeštä «kozlat»-šanašta.	on	ei ole
2. Kozlovua kučutah Tverin Karielan piälinnakši.	on	ei ole
3. Moni vuotta Kozlova oli Kozlovan rajonan keššykšenä.	on	ei ole
4. S'olašša on kakši kirikkyö.	on	ei ole
5. Matka Kozlovalda Tverih on enämbi 200 kilometrua.	on	ei ole
6. Kozlovalla eläy enämbi 400 mieštä.	on	ei ole
7. Smirnovilla on vanha kirpiččätalo.	on	ei ole
8. Tanhuo on talon taguana.	on	ei ole
9. Ymbäri kylästä on šuo.	on	ei ole
10. Kylän lähellä virduau Sudoml'a-jogi.	on	ei ole

Kozlova

Smirnovin pereh eläy Kozlovalla. Kozlova on vanha karielane kirikkökylä Spiirovan rannašša. Enžimen kyliä mainitah kniigoissa vuodena 1545. Kylän nimi tulou veniäläzeštä «kozlat»-šanašta. Vuuvešta 1937 vuodeh 1956 šuat kirikkökylä oli Kozlovan rajonan keššykšenä, nyt šielä on Kozlovan kyläkunnan keššyš. Kozlova on yksi Tverinkarielan piälinnoista. Matka Kozlovalda Spiirovah on 32 kilometrua, Tverih šuat on lähillä 120 kilometrua. Kozlovalla on läššä 350 eläjiä, enämmiten tverinkarielazet.

Keški s'olua šeizou vanha vuožina 1803–1834 srojittu kivihini Veden'n'an kirikkö. Vuožina 2006–2008 kalmiz'on lähellä oli srojittu uuži puuhine Aleksei Sibirskoin kirikkö.

Kirikkökyläššä on kyläkunnan ohjavo, keškiškola, lapšinpäiväkodi, kul'tuuratalo, bibl'otekka, pošta, bol'ničča aptekanke, moni laukkua. Kozlova on šoma kirikkökylä!

Smirnovilla on oma šuuri hiržitalo Karel'skaja-uuličalla. Jyrgi iče sroji hänen tuatonke da vellenke. Talošša on viizi pertie, šoppi da šuuri sinčo. Talon taguana on tanhuo, missä pietäh lehmiä, poččie da kanua. Talon pihašša on kaivo, pieni kyly da garaža mašinalla varoin. Talon reunalla on šoma sadu juablokka- da sliivapuuloinke. Tanhuon taguana on ogorda.

Ymbäri kylästä ollah pellot da mečät. Mečäššä kažvau marjua da gri-bua. Kozlovan keššeššä virduau Sudoml'a-jogi. Jovešta šuahah kalua.

15.16.

Mistä šie olet? Missä šie elät?

Ongo šiun kylä / linna šuuri ali pieni? Äijägo rahvašta šielä eläy?

Midä on šiun kyläššä / linnašša?

Ongo šiun kyläššä / linnašša kirikkö / škola / bibl'otekka / bol'ničča / zavoda / pošta / laukka / šyöndäpaikka?

Midä on ymbäri šiun kyläštä / linnašta?

Midä on šiun talon lähellä?

15.15.

15. Löyvä kaikki paikkamuutokset da šano mintäh nämä ollah tässä.

Läksin mie Läkköläh,

Projiin mie Prokkolah,

Prokon koirat vaštah,

Uijiin mie vičikközeh,

Vičikköne miula viččazen,

Viččazen mie heinäniekalla,

Heinäniekka miula heinäzen,

Heinäzen mie lambahuolla,

Lambahut miula villazen,

Villazen mie akkazella,

Akkane miula tahakšuo,

Tahakšuo mie šigazella,

Šigane miula šugahuon,

Šugahuon mie šuappuaniekalla,

Šuappuaniekka miula šuappuazen,

Šuappuazen mie halgoniekalla,

Halgoniekka miula halgozen,

Halgozen mie kiuguazeh,

Kiuguane miula kivyön,

Kivyön mie mereh,

Meri miula šuolua,

Mie lienin kuin kupča,

Peržiellä rupča.

Jogo linnulla on oma pežo kallis'

Valgiezet kanazet
Pihua myöten kävelläh,
Hiän läššä keldazet
Boikoit tipat hypelläh.

Kanazet kakatetah,
Pienet tipat tiuketah:
– Tip-tip, emändäne tulou,
Šyömistä meilä tuou.

Tyttö leibiä murottau,
Tipazie tipattau:
– Ruvekkua šyömäh,
Šuureziksi kažvamah.

Irina Novak

1. Löyvä stihašta kodilinduloin nimet.

Žiivatat	bir'a, bokko, čiba, čibanpoiga, hebone, härgä, kazi, koira, lammaš, lehmä, pikki, počči, šiga, važa, varža
Zvierit	čiili, hiiri, hirvi, hukka, ilveyš, januatta, jänis', kondie, muakondie, mägrä, orava, pedra, rebo
Kodilinnut	digo, guru, kana, kukko, tipa, ut'a
Linnut	broni, čirku, gul'une, harakka, haukka, hyybie, kiuru, kurgi, kägi, meččo, piäkšyt, pyy, siničkane, solovei, šorža, tedri, tikku
Puut	huaba, kadaja, koivu, leppä, niinipuu, näre, pedäjä, raida, räbinä, tammi, tuomi

Ongo šiula žiivattua, kodilinduo? Kedä?
Mittyzen zvierin näit mečäššä?
Mittyzet linnut uijitah talvekši lämbimäh randah?
Mittyzet puut kažvetah šiun talon reunašša?
Jäniksen, oravan ali revon händä on pitembi?
Millä vardeiččiečou kazi / lehmä / hebone / jänis' / hukka / lindu?

16.04.

2. Kuin paissah žiivatat, zvierit da linnut? Pane aziešana yksikön 3. personah.

čirkune	haukkuo	kana	laulua
hebone	hačattua	hukka	röngyö
koira	n'auguo	kukko	ulvuo
digo	čirettiä	šorža	bruakkua
lehmä	möngyö	počči	bliägyö
harakka	hirnakoija	broni	kakattua
kazi	digottua	lammaš	kriäčkyö

16.05.

Muutokšet

Muutoš	Kyžymyš	Otvietta
Nominativa	Mi? / Ken?	<i>Miän savušša kažvau koivu.</i>
Genetiva	Min? / Kenen?	<i>Valgiene on koivun kettu.</i>
Partitiva	Midä? / Kedä?	<i>Myö äbäžöičemmä tädä koivuo.</i>
Akkuzativa	Min? / Kenen?	<i>Tämän koivun issutettih vanhemmat.</i>
Inessiva	Missä? / Keššä?	<i>Koivušša on äijä lehtie.</i>
Elativa	Mistä? / Keštä?	<i>Šygyžyllä kaikki lehet kirvotah koivušta.</i>
Illativa	Mih? / Keneh?	<i>Kežällä koivuh kažvetah käbyzet.</i>
Adessiva	Millä? / Kellä?	<i>Kežällä koivulla on linduzen pežo.</i>
Ablativa	Mildä? / Keldä?	<i>Myö leikkuamma koivulda liijat okšazet.</i>
Essiva	Minä? / Kenä?	<i>Mie muissan händä pienenä koivuna.</i>
Translativa	Miksi? / Kekši?	<i>Hiän kažvau ložiekši koivukši.</i>
Abessiva	Mittä? / Kettä?	<i>Koivutta olis' igävembi.</i>
Komitativa	Minke? / Kenenke?	<i>Koivunke piha on šomembi.</i>

3. Luaji kyžymyš jogohizeh šanondah.

16.06.

Hänettä on paha. Hänenke on hyvä.¹

¹ Показатель **абессива** (*abessiva*) -*tta* / -*ttä* присоединяется к слабой гласной основе имени. Падеж выражает отсутствие чего-либо, напр., *tulin kodih leivättä* «я пришёл домой без хлеба».

Показатель **комитатива** (*komitativa*) -*nke* присоединяется к слабой гласной основе имени. Основным значением падежа является выражение лица или предмета, совместно с которым совершается какое-либо действие, напр., *tulin kodih leivänke* «я пришёл домой с хлебом».

16.07.

4. Ken missä on, ken mistä tulou da ken kunne mänöy? Luaji omat kyžynnät.

Missä on lehmä? Missä on počči? Missä on mušta koira? Missä ollah kanat? Missä on tuatto? Missä on mašina? Missä on kaivo? Mistä lennetäh linnut? Mistä kaččou poiga? Kunne ajau traktora? Kunne kaččou čiba? Kunne mänäh ut'at? Kunne kaččou valgie koira?

5. Luaji šanonnat. Pane jälgimäne šana pidäväh paikkamuutokšeh.

kondie		mua
lehmä		puu
čiiili		meččä
lindu		liävä
jänis'	eläy	vezi
hiiri	tulou	tanhuo
orava	mänöy	merluuga
kala		peldaitta
lammaš		nora
rebo		klietka
löttö		pežo

6. Ken millä vardeiččiečou?

hukka	n'okalla
kazi	kabeilla
lehmä	šarviloilla
čiba	kopčilla
hebone	nieglazilla
haukka	hambahilla
jänis'	jalloilla
čiiili	šiibilöillä

16.08.

7. Missä muutokseša on šana kyly šanelennaša, mit ollah muutokšin loput?

Meilä ei ollun **kylyö**. Vanha **kyly** jo ynnäh happani, ei šua kylbie. Myö tuatonke srojima uuvan hyvän **kylyn**. **Kylyh** on luajittu kivihine kiugua. **Kylyššä** ollah skammit da palatit. **Kylyn** reunašša šeizou stola samvuaranke. Viijit **kylyštä** da juot magieda čuajuo. **Kylyttä** oli paha elijä, ka uuvenke **kylynke** i eländä on veššelemi!

16.09.

8. Pane šana hebone (heboze- / hevos?) pidäväh muutokšeh.

Meilä on yksi hyvä **hebone**. Heboze... nimi on Riža. Parahana heboze... hiän on kaikista hebozi... . Myö hyvin kačomma tädä hevos'... . Täštä heboze... on varža. Varža niinže kažvau hyväksi heboze... . Konža ajat heboze..., kaikin kačotah tädä miän hevos'... . Hyvänke heboze... on i matka lyhyt. Konža hebo... hil'lah mänöy, niin viga eule heboze..., a on izännäššä. Kežällä ajele heboze... puarmoida.

16.10.

9. Keneh näh on pagina? Luaji šanelenda.

Pet'alla on (Ken?) _____ .
 Hiän šuaččou omua (Kedä?) _____ .
 Hiän luadiu omalla (Kellä?) _____ varoin kaikenmuozie bobozie.
 Hiän kizuuu (Kenenke?) _____ .
 Hiän huoluttuačou (Keneh?) _____ näh.

16.11.

10. Lopeta šanonnat. Pane šanat pidäväh muutokšeh.

Läksin (kodi) _____ . Olin (kodi) _____ . Orava kočči (okša) _____ . Lindune lendi (sinčo) _____ . Šatatin jalan (kivi) _____ . Hebone tuli (tanhuo) _____ . Mie toin (čikko) _____ maiduo (aitta) _____ . Kylä šeizou (gora) _____ . Mie tuln (ruado) _____ (kodi) _____ (ilda) _____ . Lapši šyöy (luzikka) _____ . Kežällä kävelemmä (meččä) _____ . (Meččä) _____ keräimmä (marja i šieni) _____ . Miän (lehmä) _____ nimi on Ruško. Mie toin (hebone) _____ pellošta. Mie (tovarissa) _____ lähen (pojezda) _____ (Mosku) _____ . Kizašša mie olin (kazi i hiiri) _____ . Huaba kažvo (šuari huaba) _____ . Kirvehettä kuin (kazi) _____ .

16.12.

Kenä šie ruat / ruavoit?
 Kenekši šie tahoit tulla, konža olit lapšena?
 Missä šie elät?
 Mistä / Mih / Millä / Kenenke / Konža šie tulit?
 Mittä šie et voi eliä?
 Midä šie šuačet?

16.13.

11. Kuuntele teksta. Ongo verno?

1. Ukko eli yksinäh.	on	ei ole
2. Jarmankalda hiän ošti kanua dai koiran.	on	ei ole
3. Yöllä rebo kaikki kanat revitti.	on	ei ole
4. Ukolla lieni žuali kanoida.	on	ei ole
5. Toizeh kerdah toi ukko kondien.	on	ei ole
6. Hukka kondien revitti.	on	ei ole
7. Jälgimäzeh kerdah ukko toi akan.	on	ei ole
8. Akka ando hallolla kondiella šelgiä vaš.	on	ei ole
9. Kondie uidi elämäh meččäh.	on	ei ole
10. Ukko iče rubei akanke elämäh.	on	ei ole

Ukko da akka

Eli ukko yksinäh. Kerran läksi hiän jarmankalla, ošti kanua, da lizävökši ošti revon, štobi kanoilla ei lienis' igävä. Tuli kodih, dai šalbai kaikki yhteh kodah. Yöllä rebo kaikki kanat revitti. Ukolla lieni žuali rebo, läksi hiän eččimäh revolla puarua. Toi hukan. Hukka revon revitti. Ukko šuurešša tuškašša:

– Ka kummat, hävieve hukka yksinäh. Kedä hänellä puarah ottua?

Toi kondien. Kondie hukan revitti. Midä täššä ruadua? Missä kondiella puarua löydiä? Toi ukko akan.

Šiändy akka kondien piällä, ando koukulla oččua vaš – kondie i kuoli.

Midä ruadua? Rubei ukko eččimäh, kedä akalla puarakši tuuva. Ečči-ečči da nikedä ei löydän: lieni iččiellä akanke eliä.

Boris Sergunenkov

16.14.

12. Yhteytä šanapolviloin enžimäne puoli toizenke puolenke.

Bliägyjä lammaš	omie poigie kiittäy.
Ei kazi	edizeh hevos't'a piäže.
Ei nagole kazilla kakkarua,	yhteh merluugah ei mahuta.
Ei regi	hukalla murginakši.
I bronni	vavolda ei ševo.
Igäš hukkuva šyötä,	da ei tiijä, kunne istuočou.
Kakši kondieda	kalanšyöndiä heitä.
Kazi	laulannalla iččien šomendau.
Kondie on vägövä,	on i kolahušta.
Lindu	issunnalla ottau.
Vanha hebone	da ristikanžua varajau.
Ylähäkkiä lindu lendäy,	hiän nagole meččäh kaččou.

16.15.

Torokkana halguo pilko,
Iččieldäh i piän leikkai.
Kirpu kylyn lämmiti.
Šaivar poruo keitti.
Šiäkši vettä vedi,
Jallat reuh upottih.
Puarma mäni noštamah,
N'abarihma katkei.
Täi mäni kylbömäh,
Palatilda langei,
Kylgiruoda katkei.

L'ubopitnoi

- Armaš tovarissa, terveh! Missä olit?
- Kunstkamerašša, miun armaš. Čuasuo kolme kävelin. Mittynäzie zvierilöidä, mittynäzie linduloida vain en nähnyin! Mittyöt liipukkazet, pöpökäzet, börözet, kərbäzet, torokkanazet!
- Min pienehyöt jumalanlehmäzet! On, toveštah, pienemiä i bulauhkan piähyttä!
- A näitgo slonua? Mittynäne hiän on kaččuon? Šie konešno duumaičit, što goran vaštait?
- Da razi hiän šielä on?
- Šielä.
- Nu, varavelli, olen täh kerdah viärä: slonua ka mie šielä en i kekšin.

Ivan Krilov

Koissa i šeinät paissah

17.01.

1. Luve virži. Tummemmalla ollah pandu jälgišanat.

Kolo, kolo, kodua, Silkovašta **šiiričči**,
 Anna pappi padua, Šotkuh šolahin,
 En tunnu dorogua, Kannon **piäh** kolahin.
 Väilčöväštä **väličči**,

17.02.

EZI- DA JÄLGIŠANAT¹

Missä?

<i>stola-n</i>	alla	<i>ikkuna-n</i>	kohašša
<i>divana-n</i>	luona	<i>talo-n</i>	šiämeššä
<i>ove-n</i>	taguana	<i>kravati-lla</i>	reunašša
<i>škuapa-n</i>	piällä	<i>kiugua-da</i>	vaš
<i>jiäškuapa-n</i>	ieššä	keššellä	<i>perti-e</i>
<i>ikkunoi-n</i>	keššičči	ymbäri	<i>stola-šta</i>

Mistä?

<i>stola-n</i>	alda	<i>ikkuna-n</i>	kohašta
<i>divana-n</i>	luoda	<i>talo-n</i>	šiämeštä
<i>ove-n</i>	taguada	<i>kresla-šta</i>	päin
<i>škuapa-n</i>	piäldä	<i>kravati-n</i>	reunašta
<i>jiäškuapa-n</i>	ieštä	keššeldä	<i>perti-e</i>

Kunne?

<i>stola-n</i>	alla	<i>talo-n</i>	šiämeh
<i>divana-n</i>	luoh	<i>kresla-h</i>	päin
<i>ove-n</i>	taguah	<i>kravati-lla</i>	reunah
<i>škuapa-n</i>	piällä	<i>kiugua-da</i>	vašsen
<i>jiäškuapa-n</i>	edeh	keššellä	<i>perti-e</i>
<i>ikkuna-n</i>	kohtah		

¹ В карельском языке употребляется большое число **послелогов** (*jälgišana*) и незначительное число **предлогов** (*ezišana*). Каждый предлог или послелог требует от имени определённого падежа. Основная часть послелогов употребляется с генитивом: *stolan alla* «под столом», *stolan luona* «рядом со столом», *stolan piällä* «над столом». В словаре для всех предлогов и послелогов в скобках указана падежная форма имени, с которым они употребляются.

2. Luaji šanoista šanonnat, liziä ezi- ali jälgišanan.

Lampa, olla, stola. Ruis, olla, meččä.
 Koivu, olla, kodi. Jogi, virrata, kylä.
 Hallot, olla, aida. Talo, olla, tanhuo.

17.03.

3. Pane šobijat ezi- da jälgišananat: alda, alla, luona, luoda, luoh, piäldä, piällä, päin, šiämeššä, šiämeštä, šiämeh, taguada, taguah, taguana, ymbäri.

Talon _____ venytäh hallot. Ota hallot talon _____. Päiväne peittiäci tuučan _____. Päiväne viidi tuučan _____. Mie nouzin katokšen _____. Mie šolahin katokšen _____. Lindune lendi katokšen _____. Lindune uidi katokšen _____. Myö mänimä joven _____. Myö uidima joven _____. Samol'otta lendäy kylän _____. _____ kylästä ollah pellot. Kniigat ollah stolan _____. Ota kniigat stolan _____! Pane kniigat stolan _____! Miän kylän _____ on jogi. Pilvet nouššah lämbimärannašta _____. Pilvet eissytäh vilurandah _____. Aida mänöy _____ pellošta.

17.04.

kodi / talo	peziečendäperti
fatera	sinčo
jatuaža	aitta
lifta	pordahat
perti	kiugua
lapšinperti	ikkuna
magavoperti	ovi
šoppi	lagi
šuuriperti	late
ubornoi	šeinä

17.05.

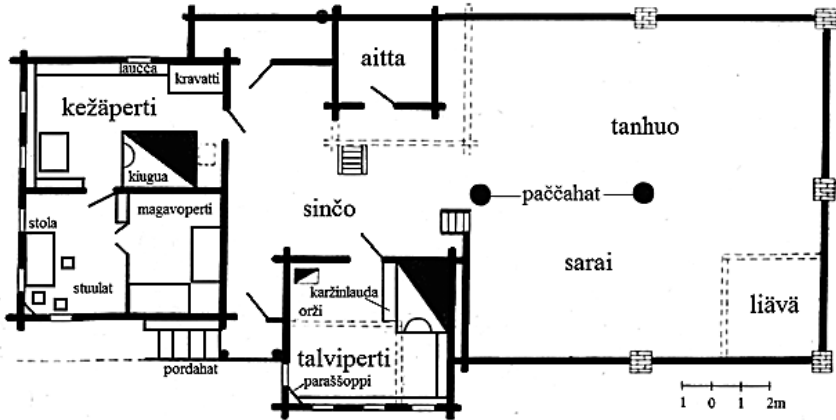
4. Luve dialoga da luaji oma.

– Missä šie elät?
 – Mie elän faterašša, kirpiččätalošša.
 – Millä jatuažalla on šiun fatera?
 – Miun fatera on kolmannella jatuažalla. Miän talošša on kahekšan jatuažua, on lifta.
 – Äijägo pertie on šiun faterašša?
 – Kakši pertie: šuuriperti, magavoperti da šoppi. Ka vielä miun faterašša on šuuri balkona. Ongo šiula oma kodi?
 – On.
 – Ongo šiula puuhine ali kirpiččätalo?
 – Mie elän puuhizešša talošša.
 – Ongo šiun talo šuuri?
 – Ei ole šuuri, ka on kakši jatuažua. Enžimmäzellä jatuažalla on šuuriperti, šoppi, peziečendäperti da ubornoi, toizešša – pieni magavoperti da lapšinperti.

Karielane kodi

5. Šanele karielazeh taloh näh T. Schvindtin shemua myöt'. Shemalla on talo Sandovan rajonan Kos'ačiha-kylästä (1889 v.).

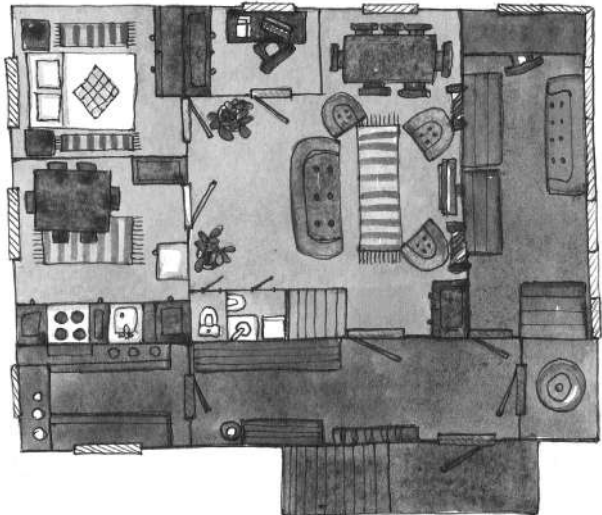
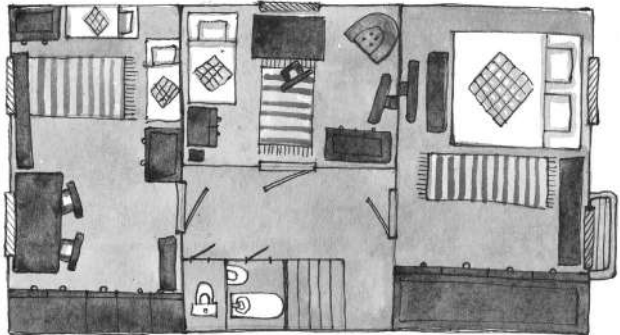
17.06.

Smirnovin talo

6. Ožuta missä on...

balkona
divana
ikkuna
kravatti
lampa
lapšinperti
magavoperti
ovi
pal'ča
peziečendäperti
prihoužoi
stola
stuula
škuappa
šoppi
šuuriperti
zirkalo da rakovina
televiizora
ubornoi
unitaza
vanna

17.07.

7. Kuuntele teksta da löyvä kaikki miebelilöin da aštieloin nimet.

Miebelit da mašinat		Aštiet	
			
		
			
			
			
			
			
			
			

Smirnovin talo

Smirnovilla on oma uuži hiržitalo. Jyrgi iče sroji žen. Tuatto da velli autettih hänellä. Talo on kakšijatuažane, šielä on viizi pertie. Enžimäzeššä jatuažašša on šuuriperti, vanhembin magavoperti, šoppi, pieni ruadoperti. Toizešša jatuažašša on Jyrrin da Oks'on magavoperti balkonanke, Kir'un magavoperti da vällä lapšinperti.

Konža tulet Smirnovin luoh, niin enžistäh piäzet sinčoh, missä on viizi ovie: pihalla, aittah, lämmityšpertih, kežäpertih da talvipertih. Talvipertissä on šuuri prihoužoi, mistä voičcou piäššä šuuripertih, šoppeh da ruadopertih. Vielä prihoužoissa ollah pordahat toizeh jatuažah, šeinällä rippuu šuuri zirkalo. Molemmašša jatuažašša on oma peziečendäperti da ubornoi. Yheššä peziečendäpertissä on vanna, toizešša on duuša da pežumašina.

Šuuripertissä ollah šuuret ikkunat zanaveskoinke. Miebelistä on divana da kolme kreslua, šuuri stola da žen ymbäri šeiččimen stuulua. Šeinäššä

on televiizora da pal'čat kniigoinke da kukinke. Luašša rippuu šuuri šoma lampa. Lattiella venytäh koissakuvotut huršit.

Šopešša ollah kaikenmuozet škuappazet ašteloinke. Näistä löydyy kaikki, midä pidäy varuštuaš's'a šyömistä: kastr'ul'at, kattilat, puat, riehitilät, mal'l'at, šieglat, härkimet, pavarčat, labiezet... Palčazilla šreizotah šomat čaškat bl'učoinke, torelkat, purdilot da stokanat. Luzikat, vilkat da veičet ollah stolan juaššikašša. Vielä šopešša on šuuri jiaškuappa, rakovina da pliitta. Pliitalla šreizou čainiekka.

Lapšinperti on vällä da valgie. Šielä on kakši kravattie, kamoda, vuateškuappa, stola da žen ymbäri skammizet. Šeinissä riputah palčazet bobozinke. Lapšet ylen šuatah kizata omašša pertissä.

Smirnovilla on šuuri talo, dai pereh ei ole pieni. Jogohizella varoin löydyy oma paikkane. Talo on lämmin. Lämmityšpertissä šreizou kiugua, kumbane vejellä lämmittäy kaiket pertit.

17.08.

- Midä on kravatin piällä?
- Midä on kravatin luona?
- Midä on keššellä pertie?
- Midä on ikkunua vaš?
- Midä on kravatin ieššä?
- Midä on škuapan reunašša?
- Midä on stolan ieššä?
- Missä on komp'jutera?
- Missä on lampa?
- Missä ollah kniigat?
- Missä on pieluš?
- Missä on sumča?
- Missä on huršti?

Kir'un magavoperti

8. Liziä omat kyžymykšet resunkua myöt'.

17.09.

9. Šanele iččieh näh. Avukši ollah kyžymykšet.

- Ongo šiula oma talo ali fatera?
- Ongo šiun talo puuhine / betonnoi / kirpiččatalo?
- Ongo že šuuri?
- Midä pertie on šiun talošša / faterašša?
- Midä pertie omašša talošša šie enämmäldi šuačet? Mintäh?
- Midä miebelie on täššä pertissä?
- Midä šie ruat täššä pertissä?

17.10.

10. Arvautukšet

- Pappine šreizou, ken tulou, kättä andau.
- Kaiken pertin hyppelöy, šiidä i uglazeh kykistyy.
- Lehti lekahti, kaikki karja kačanti.

18.00.

18. (kahekšastoista) urokka

Vuatteida myöten vaššatah, a hajuo myöten šuatetah

18.01.

- Riu, rau, rebozen,
- Kis, kas, kazizen,
- Missä olit kežäzen?
- Papin lehmie paimennin.
- I äijäštägo paimennit?
- Puoli mal’l’ua huttuo,
- Da šavihaudah uppoin.
- Mintän et ole šavešša?

- Kežävezi pezi,
- Talvivezi huuhto,
- Muilane muikičči,
- Kukkane kukičči.
- Mintän et ole mägä?
- Tuluolla mie kuivuačin.
- Mintän et ole puadunnun?
- Edähäkkäzeldi kiändeliečin.

18.02.

VUATTIET

vuattiet	aluššovot	piälyšvuattiet	jallačit
šoba, paida 	trusat 	pal'to 	tufliť
stanit 	nänni- vuate 	turki 	botinkat
plat’ja 	räččinä 	kurtka 	šuappuat
jupka 	maika 	alazet 	t’opluhat
kofta 	noskat 	paikka 	kežä- jallačit
kost’uma 	vyö 	šuapka, hattu 	kodi- jallačit
pinžakka 		šarfa 	

18.03.

Šuappuat ollah jallašša. Heitä šuappuat jallašta! Pane šuappuat jalgah!	Hattu on piäššä. Heitä hattu piästä! Pane hattu piäh!	Paida on piällä. Heitä paida piäldä! Pane paida piällä!
---	---	---

Monikon luajinda¹

18.04.

-i-	-loi- / -löi-
1) šova-šša – šovi-ssa (a > i) kylä-ššä – kyli-ssä (ä > i) varbaha-šša – varbahi-ssa (a > i) 2) kala-šša – kaloi-ssa (a > oi) paija-šša – paijoi-ssa (a > oi) 3) piene-ššä – pieni-ssä (e > i) paimene-šša – paimeni-ssa (e > i) alaze-šša – alazi-ssa (e > i) 4) lyhyö-ššä – lyhyzi-ssä	1) koivu-šša – koivuloi-ssa pal'to-šša – pal'toloi-ssa turki-ssa – turkiloi-ssa kive-ššä – kiviloi-ssä (e > i) 2) kiugua-šša – kiugualoi-ssa vyö-ššä – vyölöi-ssä vuattie-šša – vuattieloi-ssa

18.05.

Muutoš	Primiera	
	Yksikkö	Monikko
Nominativa	<i>mušta vyö</i>	<i>muššat vyöt</i>
Genetiva	<i>muššan vyön</i>	<i>muššin vyölöin</i>
Partitiva	<i>muštua vyödä</i>	<i>muštie vyölöidä</i>
Akkuzativa	<i>muššan vyön</i>	<i>muššat vyöt</i>
Inessiva	<i>muššašša vyöššä</i>	<i>muššissa vyölöissä</i>
Elativa	<i>muššašta vyöštä</i>	<i>muššista vyölöistä</i>
Illativa	<i>muštah vyöh</i>	<i>muštih vyölöih</i>
Adessiva-allativa	<i>muššalla vyöllä</i>	<i>muššilla vyölöillä</i>
Ablativa	<i>muššalda vyöldä</i>	<i>muššilda vyölöildä</i>
Essiva	<i>muštana vyönä</i>	<i>muština vyölöinä</i>
Translativa	<i>muššakši vyökši</i>	<i>muššiksi vyölöiksi</i>
Abessiva	<i>muššatta vyöttä</i>	<i>muššitta vyölöittä</i>
Komitativa	<i>muššanke vyönke</i>	<i>muššinke vyölöinke</i>

¹ **Множественное число номинатива и аккузатива** образуется при помощи окончания *-t* (*šovat* «рубашки», *paijat* «рубашки», *vyöt* «пояса»). Для образования форм **множественного числа остальных падежей** употребляются **показатели множественности** *-i-*, *-loi-* / *-löi-*, за которыми уже следуют те же падежные окончания, что и в форме единственного числа. **Показатель** *-loi-* / *-löi-* используется в именах с гласными *u*, *y*, *o*, *ö*, *i* (*kaivo-šša* «в колодце» – *kaivo-loi-ssa* «в колодцах») или с дифтонгом на конце (*vyö-ššä* «в поясе» – *vyö-löi-ssä* «в поясах»). С остальными именами используется **показатель** *-i-*, в результате присоединения которого с конечной гласной основы происходят следующие изменения: *a / ä > i* если в предыдущем слове слова есть гласные *o*, *ö*, *u*, *y* (*šova-šša* «в рубашке» – *šovi-ssa* «в рубашках»), *a / ä > oi / öi* (*paija-šša* «в рубашке» – *paijoi-ssa* «в рубашках»), *e > i* (*piene-ššä* «в маленьком» – *pieni-ssä* «в маленьких»). Таблица «Nimišanoin muuttuačenda monikošša» (Словоизменение имён во множественном числе) (стр. 154) поможет образовать правильную форму множественного числа.

18.06.

1. Pane šanat monikon inessivah.

valgie paida _____
 sinine paikka _____
 lämmin pal'to _____
 uuži turki _____
 pitkä jupka _____
 mušta šuapka _____

18.07.

2. Pane šanat monikon adessivah.

Mar'u oštav lahjat Uuvekši vuuvekši vanhemmilla, (buabo) _____,
 (diedo) _____, (čikko) _____, (velli) _____, (diädö)
 _____, (tädi) _____, (plemännikkä) _____,
 (tovarissa) _____, (kollega) _____.

18.08.

3. Löyvä stihoista monikošša olijat šanat da pane nämä yksikköh.

– Riu, rau, rebozeni,
 Kis, kas, kazizeni,
 Missä šie kävelit?
 – Šoilla i mailla,
 Polossoin piällä,
 Leveillä uuličoilla,
 Pitillä slobodoilla.

Kiskazeni, kaskizeni,
 Elä mäne Timolah,
 Timolašša toratah,
 Iče Timo koukulla,
 Timošiha möykyllä,
 Lapšet lačakat,
 Vačat pul'čakat,
 Pienet lapšet pielukšilla,
 Šuuret lapšet šuurukšilla,
 Kazakat kangiloilla,
 Kazačihat rengilöillä.

18.09.

Merellä

Vera lähtöy merellä:
 – Midä ottua keralla?
 Eule pitkä loma,
 Ka pidäis' olla šoma!
 Kolme uindašobua,
 Čikon, kakši omua,
 Trusat, noskat, maika,
 Kost'uma, hattua, paikka,
 Plat'jan otan keldazen,
 Tuan lyhyön, žen kaidazen,
 I tämän uuvan valpahan,
 A plat'jan piällä pinžakan.

Kahet stanit otan,
 Jupkan, paijan, koftan,
 Kaikki nännivuattiet,
 Jo ollah täyvet lattiet!
 No gorat nähä vielä
 On tämänmuone mieli.
 Otan pal'ton, šuappuazet,
 Šarfan, šuapkan, alazet.
 Tuflit, jallačit da vyö...
 Midä duumaičetta työ?
 Yksi turki škuappah jäi!
 Ka on vet kakši kättä vain!

Irina Novak

18.10.

Midä vuatetta, aluššobua, piälyšvuatetta, jallaččie on Veralla?

Midä Vera panou piäh / jalgah / kädeh / kaglah / piällä?

Midä šie ottazit keralla, jesli läksizit merellä Soči-linnah?

Midä panet piällä, konža lähet restoruanah / laukkah / teatrah / kinoh / sportzualah / meččäh / kalah?

Midä vuatetta et pane piällä nikonža? Midä on šiun piällä nyt?

Midä on Smirnovin piällä?

18.11.

4. Kuundele da valliče keneh näh on pagina.

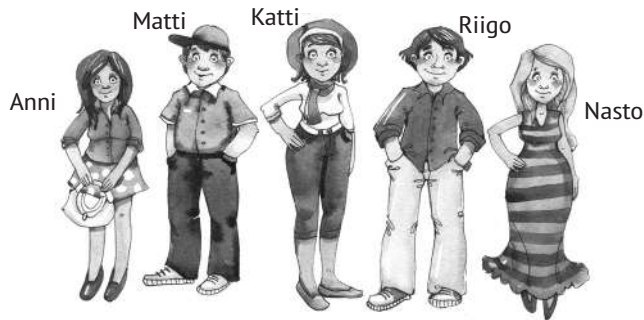
1) Hänen piällä on pitkä raidane plat'ja. Jallašša ollah tufflit.

2) Hänen piällä ollah muššat stanit da paida. Jallašša ollah valgiet jallačit.

3) Hänen piällä on lyhyt kukakaš jupka da kofta.

4) Hänen piällä ollah muššat stanit, valgie paida. Kaglašša on šarfa. Jallašša ollah tufflit.

5) Hänen piällä on šoba, valgiet stanit. Jallašša ollah valgiet jallačit.

5. Kirjuta, midä panet piällä talvella / keviällä / kežällä / šygyžyllä.

Talvella panen piällä _____ .

Keviällä panen piällä _____ .

Kežällä panen piällä _____ .

Šygyžyllä panen piällä _____ .

18.12.

6. Täyvennä dialoga da luaji oma.

Kir'u laukašša

Kir'u: _____

Myöjä: Terveh! Voičengo mie auttua Teilä? Midä Työ ečittä?

Kir'u: Mie tahtozin oštua iččiellä uuži kost'uma. Miun vanhemmilla šuovattana on suadiban päivä, meilä lieu pruzniekka, tullah gost'at. Miula himottais' panna piällä uuži kost'uma.

Myöjä: No, tämä azie ei ole jygie, meilä on kaikenmuos't'a kost'umua: muštua, harmuada, koričn'ovoida, valgieda, raidas't'a, kodakašta, yhen-nägöstä...

Kir'u: _____

Myöjä: On! Tällä nedelillä tuodih.

Kir'u: Olgua hyvä, ožuttakkua miula sinine kost'uma.

Myöjä: Ka, tässä on! Mie duumaičen tämä on Tiän šuuruš. _____

_____ Olgua hyvä!

Kir'u: Oh, tämä ei šovi miula.

Myöjä: _____

Kir'u: Tämä on miula parahiksi. Äjiägo že makšau?

Myöjä: _____

Kir'u: Oh! Ongo huogehembua? Miula pidäy oštua vielä paida da galstukka.

Myöjä: Kaččokkua tämä! Hiän on parahalla hinnalla! Tämä on tiän šuuruš da makšau vain šeiččimentuhattua viizišadua rubl'ua.

Kir'u: _____

Andazijago Työ miula vielä valgien paijan da ruškien galstukan?

Myöjä: Olgua hyvä! Paida makšau puolitoista tuhattua da galstukka tuhatta kakšišadua rubl'ua.

Kir'u: _____

Myöjä: Kassa on ovenšuušša. Yheššä lieu kymmentuhattua kakšišadua rubl'ua.

Kir'u: Miula on keralla vain kymmentuhattua rubl'ua. Voiččougo makšua loput bankakartočkalla?

Myöjä: _____

Kir'u: Kaikki!

Myöjä: Tässä on kassalehti. _____

-
- Passibo oštokšešta da tulgua toičči!
 - Kolmetoistatuhattua rubl'ua.
 - Ongo sinine?
 - Voiččou! Olgua hyvä, pangua šuojaluvut.
 - Terveh!
 - Tässä on šuurembua. Olgua hyvä!
 - Tämä on hyvä! Mie otan tämän!
 - Passibo! Missä voiččou makšua?
 - Tässä on mittaušperti.

Lapsin paginasta

Laukašša:

- Muamo, ošša miula vielä tämänmuone mašinane!
- Mie jo oššin yhen. Toizeh miula den'gua ei fati.
- No, oššamma myö šilloin den'gua!

Tuatto šanou muamolla:

- Pidäy oštua uuži zapčuasti mašinalla.

T'oma:

- Ei pie den'goida tuhota! Kirjuta Pakkašukolla, ana tuou šiula!

Kuni jalgane kapšau, šini šuuhut n'apšau

19.01.

1. Luve stiha. Pakšummalla panduot aziešanat ollah imperfektašša.

Miun diedo

Diedo šuarnua **mahto** šanuo,
hil'l'akkazeh **pagizi**,
rebo **muanitti** kuin kanua...
Šuačín diedon šuarnazie.

Parran alla peitän piähyön,
šelgiä miula silittäy.
Vaštai miät, kuin hyvän šiähyön,
koirutta miän pillettäy.

Luajit pahoin, ylen haukkuu,
a remenie **ei koššuldan**.
Buabo reunah: ”Prosti raukkua!” –
Šilmät diedoh noššaldau.

Stanislav Tarasov

19.02.

Imperfekta / endine aiga¹

	juuva	andua	kuččuo	tulla	kerätä
mie	<i>joi-n</i>	<i>annoi-n</i>	<i>kuččui-n</i>	<i>tuli-n</i>	<i>keräi-n</i>
šie	<i>joi-t</i>	<i>annoi-t</i>	<i>kuččui-t</i>	<i>tuli-t</i>	<i>keräi-t</i>
hiän	<i>joi</i>	<i>ando</i>	<i>kučču</i>	<i>tuli</i>	<i>keräi</i>
myö	<i>joi-mma</i>	<i>ando-ma</i>	<i>kučču-ma</i>	<i>tuli-ma</i>	<i>keräi-mmä</i>
työ	<i>joi-tta</i>	<i>ando-ja</i>	<i>kučču-ja</i>	<i>tuli-ja</i>	<i>keräi-ttä</i>
hyö	<i>juodi-h</i>	<i>annetti-h</i>	<i>kučutti-h</i>	<i>tuldi-h</i>	<i>kerätti-h</i>

¹ Показатель **имперфекта** (простого прошедшего времени) (*imperfekta*) **-i-** присоединяется к основе глагола, вызывая изменения её конечного гласного компонента: *ä > i* (*elä-n* «я живу» – *eli-n* «я жил»), *a > i* если в предыдущем слове есть гласные *o, u* (*ota-n* «я беру» – *oti-n* «я взял»), *a > oi* (*anna-n* «я даю» – *annoi-n* «я дал»), *e > i* (*ite-n* «я плачу» – *iti-n* «я плакал»), выпадение первого гласного компонента дифтонга (*juo-n* «я пью» – *joi-n* «я пил»). За показателем имперфекта следует лично-числовое окончание глагола, кроме формы 3 л. ед. ч., для которой характерно также выпадение показателя имперфекта, кроме случаев с дифтонгом в основе настоящего времени (*hiän ando* «он дал», *hiän joi* «он пил», *hiän keräi* «он собрал»). Нужно обратить внимание, что в 1 и 2 л. мн. ч. употребляются отличные от формы настоящего времени окончания *-ma / -mä, -ja / -jä*, перед которыми тоже выпадает показатель имперфекта, при этом в основе выступает сильная ступень чередования (*myö ando-ma* «мы дали», *työ ando-ja* «вы дали»). Исключением являются глаголы с дифтонгом в основе настоящего времени (*myö joi-mma* «мы пили», *työ joi-tta* «вы пили», *myö keräi-mmä* «мы собрали», *työ keräi-ttä* «вы собрали»). Форма 3 л. мн. ч. имперфекта образуется от особой основы множественного числа глаголов. Таблица “Aziešanoin muuttuašenda imperfektašša” (Словоизменение глаголов в имперфекте) (стр.158) поможет образовать правильную форму прошедшего времени.

19.03.

vokali + i	vokali muutuu
kuču-n – kuči-n kačo-n – kači-n eči-n – eči-n	ota-n – oti-n (a > i) čuraja-n – čuraji-n (a > i) elä-n – eli-n (ä > i) anna-n – annoi-n (a > oi) ite-n – iti-n (e > i) tule-n – tuli-n (e > i) šuače-n – šuači-n (e > i) šyö-n – šöi-n (VV > Vi) rubie-n – rubei-n (VV > Vi)

19.04.

Imperfektan kioldo¹

en	juo-nun /
et	anda-n /
ei	kučču-n /
emmä	tul-lun /
että	kerän-nyn
ei	juo-du / anne-ttu / kuču-ttu / tul-du / kerät-ty

2. Täyvennä.

	šyvvä	oštua	kaččuo	männä	muata	peziečie
mie	šöi-n					pezieči-n
šie		ošši-t				
hiän			kaččo			pezieči
myö				mäni-mä		
työ					magai-tta	
hyö						pezieče-ttih

	šyvvä	oštua	männä	muata	peziečie
mie	en šyönyn				
šie		et oštan			
hiän					
myö			emmä männyn		
työ				että muannun	
hyö					ei peziečetty

¹ **Отрицательная форма имперфекта** образуется из отрицательного глагола *ei* в лично-числовой форме и смыслового глагола, выступающего в форме II причастия актива (действительного причастия прошедшего времени) (*en andan* «я не дал», *en tullun* «я не пришёл»), или пассива (страдательного причастия прошедшего времени) в форме 3 л. мн. ч. (*hyö ei annettu* «они не дали», *hyö ei tuldu* «они не пришли»). Об образовании причастия смотри подробнее на стр. 158.

19.05.

Midä ruavoit eglein?
 Midä ruavoit ielläeglistäh?
 Olitgo koissa ali ruavolla?
 Kävitgo laukah?
 Olitgo kinošša?

Joitgo kofeida?
 Pezitgo aštiet?
 Peziečitgo?
 Kačoitgo televiizorua?
 Midä et ruadan eglein?

19.06.

3. Luaji kyžymykšet primierua myöt'. Anna otvietat.

olla kalašša – Konža olit kalašša?

olla marjašša, olla kinošša, šyvvä restoruašša, käyvä teatrah,
 kaččuo kinuo, lugie kniigua, juuva kofeida, ajua merellä, kylbie
 kyliešša, čurata velospetalla, čurata šukšiloilla, nagrua

19.07.

4. Šano šanelenda imperfektašša.

Onton majašša ei ole stolua. Šuuri hädä on stolatta. Poiga luadiu stolan iče.
 Hiän varuštäu laudua da panou kuivah. Stolan šorkih varoin hiän halguau
 koivuzen čurkan nelläkši. Kuivannuot lauvat hiän srugiu, plottiu reunnak-
 keh i kolottiu šorkih. Täh rukah lauvoista da čurkista viidiu stola.

19.08.

5. Täyvennä šanelenda.

Hukat kyläšša

(Olla) _____ talvi. Yöllä mie (jalgeuduo) _____ ravušta.
 (kaččuo) _____, mama (šeizuo) _____ ikkunan luona,
 (itkie) _____ i (ravissa) _____: "Hukat! Hukat!" A tuat-
 tuo (olla, *kieldo*) _____ koissa. (Kuuluo) _____ vain kuin
 pakkane (pergua) _____ i hukat (ulvuo) _____. Hukat
 (männä) _____ susiedazin liäväh da (viidie) _____ šieldä
 lambahanke da vuonnanke. Mie (varata) _____ da viikon (šuaha,
kieldo) _____ uinota.

Karielan kielen učebnikka -kniigašta

19.09.

6. Mittyzet aziešanat panet šanonnoih? Pane nämä oigieh imperfektamuodoh.

Eglein lapši _____ myöhäh da tämpiänä _____ puoli päiviä. En-
 nen mie _____ niegluo, a šiidä _____. Poijat _____ šukšiloilla
 läbi päivät. Työ _____ miät gostih. _____ go šie tädä kniigua? Myö
 _____ kaikki aštiet. Hiän _____ muajuablockat karžinašta eglein.

 šuaha, lugie, kuččuo, mahtua, unahtua, pešša, muata, čurata, uinota

7. Luaji šivottučennun šanelenda.

Oli _____. Yhen kerran _____
 _____. Hiän _____
 Tämän dogadi _____. Hiän _____.

19.10.

Konža?

ielläeglistäh ➡ eglein ➡ tämpiänä ➡ huomena ➡ huomenjälgeh

19.11.

8. Löyvä aziešanat. Pane nämä oigieh muodoh. Šanele iččieh näh primierua myöt'.Ielläeglistäh Oudi . Eglein Oudi . Tämpiänä Oudi .Huomena Oudi . Huomenjälgeh Oudi .

19.12.

9. Löyvä kaikki kalat, gribat, šienet da marjat.

ahven, bilbo, buola, gruuzni, haugi, huabagriha, hukangriha, jorši, juomukka, karassu, karbalo, koivugriha, kərbäzenšieni, lisička, madokala, mančikka, matikka, mokočču, mussikka, muurain / hilla, šärgi, vahvo, voikko / valgiegriha, vavarno

19.13.

Mityttä kalua voit ongittua šiun kylän / linnan jovešta / järveštä?
Mityttä gribua / marjua šie enämmäldi šuačet šyvyä / kerätä?**10. Täyvennä.**

19.14.

	kerätä			
	nygyne aiga		endine aiga	
mie	<i>keriän</i>			
šie		<i>et keräi</i>		
hiän			<i>keräi</i>	
myö				<i>emmä kerännyn</i>
työ				
hyö	<i>kerätäh</i>	<i>ei kerätä</i>	<i>kerättih</i>	<i>ei kerätty</i>

19.15.

11. Šano teksta Jyrrin puolešta (Tämpiänä mie läksin...).**Enžimäzičči gribašša**

Tämpiänä Jyrgi läksi gribah enžimäzičči, žentäh što eglein oli šuuri vihma, mečäššä oli šuuri rosa. Gribua hiän löydi vähän, kaikkiedah viizi koivugribas't'a. I ne oldih pahat, hapannuot i madoudunnuot, žentäh što täh aigah oli äijä vihmuu, ei ollun poudua šiädä. A griha šuačču hyviä šiädä jälgeh vihmoida. Jyrgi keräi vähäzen mančikas't'a i läksi kodih.

19.16.

12. Täyvennä šanonnat kyžyndöidä myöt'. Ota šanat ongi, jogi, kylä.

Vas'a loi (Min loi?) _____ (Kunne loi?) _____. Šuuri kala fatti (Min fatti?) _____. Vas'a boiko riftai (Min riftai?) _____. Hiän šlibahti i langei (Kunne langei?) _____, rubei uppuomah. Ravuh tuldih rahvaš (Mistä tuldih?) _____. Noššettih Vas'an i (Min noššettih?) _____ (Mistä noššettih?) _____.

13. Luaji kyžyndä jogo šanonnalla.

Kalan pyyvändä

Lapšet lähettih **järvellä**. Hyö otettih **ongen**. **Šuuret ahvenet** uiksenneldih **järveššä**. Lapšet luodih **ongen**. Kala n’okkualdi **šyöttyö**. Miša vedi **ahvenen**. **Šuuri** ahven kirboi **ongesta**.

14. Arvua mittynäne oli kyžyndä. Kirjuta jogo kyžyndä.

Kyžyndä	Otvietta
	<i>Mečäššä.</i>
	<i>Keräin marjua.</i>
	<i>Vellenke.</i>
	<i>Jäniksen.</i>
	<i>En pyydän.</i>

15. Luaji sanonnat prezensašša da imperfektašša primierua myöt’.

19.17.

juablokka, žuarie – juablokkua žuaritah – juablokkua žuarittih

marja, kuivata _____

šieni, šuolata _____

maido, hauduo _____

kala, ahavoittua _____

piirua, paistua _____

liha, keittiä _____

19.18.

Ongittajat

Čirone noužou,
lovalla kašša.

Muata eu konža –
jovella aššu.

Ongittua kalua
tiiämmä missä.

Tumana kabuou
ei jogohis’t’a.

Madozet kädeh
i ongivičča.

Nouzima vägeh,
i uni ei ličču.

Kylän lapšet

Kuin hiät meččäzeh et lašše,
ongu kuundelijat lapšet:

kodih marjua kylläh tuuvah,
kylläh iče šielä šyvväh.

Talveh varen’n’ua, vain keitä.

Midä ruadazima heittä.

Männäh gribah – täyvet vakat,
šyögiä, kuivakkua vain akat!

Ongu lapšet meilä hyvät,
ušto kažvatettih kylät!

Stanislav Tarasov

16. Luaji šanat.

da o gor

kuk voi ka

ha ne ra muu

ba koi gri vu

ma ka tik

lo kar ba

rak ka ha

bo he ne

ja ka da

čik man ka

ka lii puk

ra o va

20.00.

20. (kaheškymmeneš) urokka

Eu kaikki šuuu, midä šilmä nägöy

20.01.

1. Luve stiha, šano, midä kažvau ogordašša. Midä šie kažvatat?

Kežä, miän kežäne,
Olit lämmin, šomane,
Ruttoh aiga viuhkahti,
Linnunpoijat kažvettih.
Mečänkiät ei kukuta,
Lapšet čuudua vuotetah.
Juablokat aiga laškietah,

Kypšet mualla virutah.
Parnikka miät ouvoštah,
Einehillä ihaššuttah:
Vihannoilla perčuloilla
Da mageilla ogurčoilla.
Pomidorat ruššotah,
Miät gostih kučutah!

Marjukka Patrakka, Tamara Ščerbakova

ŠYÖMIZET

20.02.

2. Löyvä kaikki maijošta luajitut šyömizet.

j	o	g	u	r	t	a	b
v	s	i	i	r	u	š	u
o	ž	r	a	h	k	a	l'
i	k	u	o	r	e	č	u
j	i	ä	m	a	i	d	o

jogurta _____

20.03.

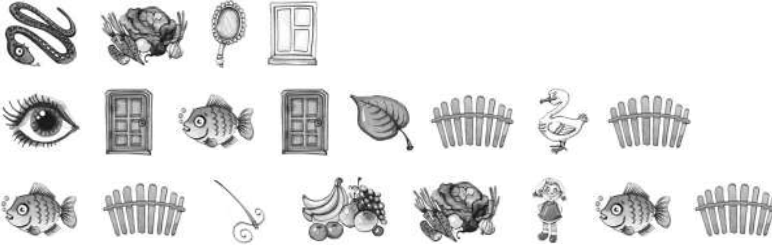

3. Šano yhellä šanalla: einehet, paissokšet, šyömizet, juomizet, frukttat.

.....	rokka, liharokka, kalarokka, nuattirokka, gribarokka, pudro, kala, liha, kana, jäiččä, jäislinčä, kolbassu, saluatta, makaronat, risu
.....	šuurima, jauho, vehnäjäuho, ruis'jauho, ozrajauho, kagrajauho, šuola, suaharu, pesku, šepä, tahaš, taigina, kakkara, piirua, leibä, vehnäne leibä, rugehine leibä, sul'čina, kukko
.....	muajuablokka, nuatti, bukva, nagris', sv'okla, morku, ogurča, luukka, rötkä, pabu, herneh, ukroppa / tilli, čosnokka, pomidora, baklažuana
.....	juablokka, gruuša, apelsiina, banuana, arbuuza, diin'a, limona, mandarina, sliiva, viišen'ja, vinogruada
.....	čuaju, kofei, kiiseli, vuaša, olut, vezi, viina, marjavezi, sokku, sulo

20.04.

4. Arvua magennukset jogohizen šanan enžimästä bukvua myöt'.**Objektan muutokset¹**

20.05.

Akkužativa -n / -t	Partitiva
Mie luven tämän kniigan. / Mie luven nämä kniigat.	Mie luven tädä kniigua. / Mie luven näidä kniigoida.
Mie luvin tämän kniigan. / Mie luvin nämä kniigat.	Mie en luve tädä kniigua. / Mie en luve näidä kniigoida.
	Mie šuačen tädä kniigua. / Mie šuačen näidä kniigoida.
	Mie luven kakši kniigua.

20.06.

5. Rua primierua myöt'.

*mie, lugie, kniiga – Mie luven kniigua. – Mie luvin kniigan. –
Mie en luve kniigua. – Mie luvin kakši kniigua.*

šie, kirjuttua, kirjane; hiän, laulua, virži; briha, šyvvä, piirua;
naine, ommella, paida; myö, opaštuo, stiha

20.07.

6. Pane šanat yksikön partitivah.

Huomneksella mie juon (sokku) _____ i šyön (pudro) _____. Anni
keittäy (liha) _____. Liziän (šuola) _____ taiginah. Panetgo rokkah
(kuore) _____? Leikkuan (leibä) _____. Miun muamo mahtau pais-
tua (karielane piirua) _____. Ottelen (rahka) _____.
Keitän puoli (čuasus) _____. Rubietgo juomah (čuaju) _____ ali
(kofei) _____? Saluattah pidäy panna 300 (gramma kolbassu) _____
_____, kolme (muajuablokka) _____, kakši (morku) _____,
kakši (ogurča) _____, kolme (jäiččä) _____, 50 (gramma herneh)
_____, (šuola) _____ da (majoneza ali kuore) _____.
Mie šuačen (jiämaido) _____. Miun lapši ei juo (maido) _____.

¹ Аккузатив и партитив являются **падежами прямого дополнения** (*objekta*). **Аккузатив** (*akkuzativa*) употребляется для выражения законченного действия (*mie luven kniigan* «я прочитаю книгу»). **Партитив** (*partitiva*) указывает на незаконченное действие (*mie luven kniigua* «я читаю книгу»), частичный характер объекта (*tuon vettä* «принесу воды»), а также употребляется в отрицательных конструкциях (*mie en luve kniigua* «я не читаю книгу»), с числительными (*mie luven kakši kniigua* «я прочитаю две книги»), а также отдельными глаголами (*mie šuačen tädä kniigua* «я люблю эту книгу»).

20.08.

7. Liziä omat kyžymykšet.

Midä šie šuačet šyyvä / juuva?
 Midä šie šyöt huomneksella / päivällä / illalla?
 Midä šyöt rigeneh / erähičči / harvah?
 Midä šie et šyö nikonža?
 Midä šie et juo nikonža?
 Šyötgo šie lihua?
 Juotgo šie olutta?
 Mahatgo šie paistua kalakukkuo?
 Midä šie panet jäislinčäh?
 Midä šöizit tämpiänä illalla?

8. Luaji Kylläne karielane hirvi-restoruanan šyömislista. Šanat ollah annettu.

<i>Pudrot:</i>	<i>Jälgišyöमित:</i>
<i>Perefatka:</i>	<i>Paissokšet:</i>
<i>Rokat:</i>	<i>Juomit:</i>
<i>Palavat šyöमित:</i>	

20.09.

čua ju, einehsaluatta, fruktasaluatta, gribapaissoš, gribarokka, jäämaido, jäislinčä, hauvuttu maido, hernehpiirua, hernehrokka, hieno piirua, kagra-kiiseli, kagrapudro, kakkara mejenke, kalakukko, kalarokka, kalasaluatta, kapustarokka, karbalokiiseli, keitetty liha, keitetty muajuablokka muigie-maijonke, kofei, lihapaissoš, liharokka, lihasaluatta, liemi, marjavezi, muajuablokka luatkašša, mussikkapiirua, mämmi, nuattirokka, olut, ozrapudro, paissettu kala keitettylöinke einihinke, paissettu kananliha, paissettu muajuablokka šuolattuloinke šienilöinke, skanča, sokku, sulčina mankapudronke, šuolaheinärokka, šuurimapudro, žuarituot gribat, tattaripudro, vehnäpudro, viina, vuaša

20.10.

9. Luve dialoga da luaji oma. Šyömislista on valmis’.

Tariččija: Tulgua tervehenä Kylläne karielane hirvi -restoruanah! Midä rubietta šyömäh?
Jyrgi: Olgua hyvä, kakši nuattirokkua, kakši paisettuo kalua da kakši einehsaluattua.
Tariččija: Midä rubietta juomah?
Jyrgi: Kakši čua juo.
Tariččija: Midä tahtozija jälgišyömitiksi?
Oks’o: Mie šöizin kagrakiiselie.
Jyrgi: Ka miula tuogua kakkara mejenke.

20.11.

Kuin luadie piiraintaigina

Aivoin huomneksella tytöt tuldiš šoppeh, šielä buabo opašti heidä valmistamah piiraintaigina. Midä einehie pidi taiginah, kaikki oli jo varušettu stolalla.

Tytöt, Nata i Maša, katettih tukat valgeilla paikkazilla, šivottih pelvašperennikät, kyžyttih buabolda:

- Midä enžiksi meilä pidäy ruadua?
- Jauhuo pidäy šiegluo, štobi hänen keškeh ei jäis’ nimittynäzie soruloida.
- Millä jauhuo pidäy šiegluo?
- Täššä on šieglä, täššä jauhot.

Kodvan tytöt šieglottih jauhuo, a buabo ših aigah palavoitti litran maiduo, valo hänen taigina-aštieh, pirotti šinne 50 grammua šeppiä, peskuo da šuolua vähäzin, ynnäh mittuamatta. Buabo mahto hyvin arvata midä da min verran pidäy taiginah, no tyttölöillä neugo ylen hyvin, šano heilä, konža jauho oli jo valmis’:

– Kuunnelgua tarkah, voiččou kirjuttua, a mie hyvin muissan midä da min verran jogo taiginah pidäy:

Otamma yhen litran maiduo, vähäzeldi šidä palavoitamma. Pirotamma 50 grammua šeppiä. Otamma viizi grammua šuolua, 100 grammua peskuo, yhen jäičän. Šidä kaikki ylen hyvin ševotamma, pirottuan vähäzin jauhuo. Katamma puhtahalla käzipaikalla, panemma lämbimän kiuguan reunah noužomah. Konža taigina noužou da kažvau puolda šuuremmakši, piekšämmä, liziämmä jauhuo, šidä tuašen noššamma muiguomah da noužomah. Kahen–kolmen čuasun piäh taigina on valmis’, voit paistua piiraida.

Nasto-buabo jo aivoin huomneksella keitti risukuašan, žuari lisičkat šuurella riehtilällä, pilko juablokat. Risukuaša da šienet jo jähyttih, nyt oli jo hyvä luadie piiraida...

Šygyžylahjat lapšilla -kniigašta

20.12.

10. Yhteytä enžimäne puoli toizenke puolenke.

Šanapolvet

Elä žaleiče pudruo,
Kagraine –
Midä pläčötät,
Ongikala –
Piettävä kuluu,
Vuašah

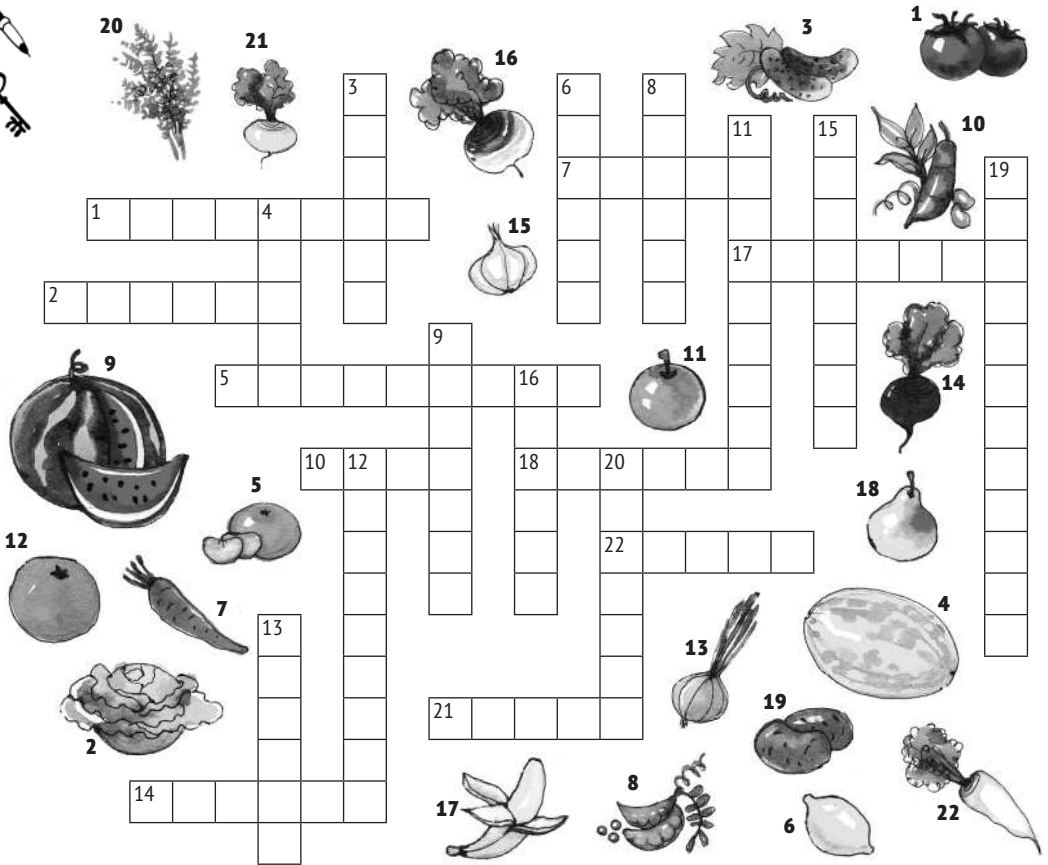
šyödävä puolenou.
da pakkuondapala.
žaleiče vaččua.
da gostinča.
kaikki mänöy.
šidä näčötät.

11. Šanarissikkö.

Einehet da fruuktat

20.13.

Miän buabo

Ongo buabo meilä hyvä!
 Jogo kežiä häneh ajan.
 Čiban maiduo šaučen juuva,
 baban čiba lypsäy äijän.

Tulen kyläh, vaštuau buabo:
 – Tulit, valgie čirone!
 Piädä silittäy i kabuou:
 – Šyöllä buabon piiruane.

Šuačen buaboh gostih tulla:
 – Piirua šyöllä, maiduo juolla!
 Šuačen kuulla šuarnua baban,
 laskiečemma, lujah kabuou.

Stanislav Tarasov

Paistua vois', vain mistä ois'

21.01.

1. Luve stiha. Tummemmalla panduot aziešanat ollah imperativašša.

Laiskana eu konža olla

Mama käški: ”Halguo **tuoi!**” –
televiizoria et luo!

Vašta tahoin šyöldiä mettä –
”Tuolla **mäne**, poiga, vettä!”

Otin šukšet čurahtua,
kučču tanhuoh autaldua.

Ongo miula jygie eliä,

šanuo, tarikoin, eu kellä.

Kellä šanot – nagretah.

Kyynelet ei auteta!

Vain i kuulet: ”**Mäne**, muokko!”

N’okkai kinkuh vielä kukko.

Halguo, vettä mänin toin.

Muozet ruavot kyllä voin.

Stanislav Tarasov

21.02.

Imperativa / Käššendäforma¹

	juuva (juo-)	ottua (otta-)	itkie (itke-)	männä (mäne-)	ruveta (rubie-)
šie	<i>juo</i> elä juo	<i>ota</i> elä ota	<i>ite</i> elä ite	<i>mäne</i> elä männe	<i>rubie</i> elä rubie
työ	<i>juo-gua</i> elgiä <i>juogua</i>	<i>otta-kkua</i> elgiä <i>ottakkua</i>	<i>itke-kkiä</i> elgiä <i>itkekkiiä</i>	<i>män-giä</i> elgiä <i>mängiä</i>	<i>ruvek-kua</i> elgiä <i>ruvekkua</i>

21.03.

2. Luaji šanoista käššendiä.

ottua, tämä, kniiga – Ota tämä kniiga! – Ottakkua tämä kniiga!

šyvvä, tämä, juablokka; andua, miula, veičči; laulua, tämä, virži;
tulla, tänne; kučču, gostih; männä, tervehenä; paissa, karielakši;
šuata, iččiedä; vierie, iččieh

21.04.

3. Luaji šanoista käššennän kielluo.

valehella – Elä valehte! – Elgiä valehelgua!

juuva viinua

itkie

läzie

kurie

ravissa

šiandyö

igävöijä

¹ Форма 2 л. ед. ч. повелительного наклонения (*imperativa*) совпадает со слабой гласной основой глагола (*ota* «возьми»). Форма 2 л. мн. ч. императива образуется при помощи особых лично-числовых окончаний *-kkua / -kkiä, -kua / -kiä, -gua / -giä* (*ottakkua* «возьмите»). Отрицательная форма образуется путём прибавления отрицательных глаголов в имперетиве перед смысловым глаголом (*elä ota* «не бери», *elgiä ottakkua* «не берите»).

4. Midä šanot iččiellä? Kirjuta kolme aziešanua imperativašša.

Pagize karielakši, _____

Elä varaja, _____

5. Täyvennä.

I inf. (šanakniigamuodo)	Yks. 1. pers.	Yks. 3. pers.	Yks. 2. pers. imp.
<i>kažvua</i>	<i>kažvan</i>	<i>kažvau</i>	<i>kažva</i>
<i>kattua</i>			<i>kata</i>
<i>kiehuttua</i>	<i>kiehutan</i>		
<i>kuorittua</i>		<i>kuorittau</i>	
<i>kylmättiä</i>			<i>kylmätä</i>
<i>lizätä</i>	<i>liziän</i>		
<i>livottua</i>		<i>livottau</i>	
<i>magendua</i>			<i>magenna</i>
<i>noušša</i>	<i>noužen</i>		
<i>ottua</i>		<i>ottau</i>	
<i>paistua</i>			<i>paissa</i>
<i>palavoittua</i>	<i>palavoitan</i>		
<i>panna</i>		<i>panou</i>	
<i>peššä</i>			<i>peže</i>
<i>piekšiä</i>	<i>piekšän</i>		
<i>pilkuo</i>		<i>pilkou</i>	
<i>pirottua</i>			<i>pirota</i>
<i>ševottua</i>	<i>ševotan</i>		
<i>šuolata</i>		<i>šuoluau</i>	
<i>šurvuo</i>			<i>šurvo</i>
<i>žuarie</i>	<i>žuarin</i>		
<i>varuštua</i>		<i>varuštau</i>	

21.05.

6. Pane kaikki imperativašša olijat aziešanat yksikköh.**Ongitanda**

Ennen huoluttuačekkua kaikkeh varoin, midä pidäy ongittuas's'a: varuštakkua onget, šuagua leibiä, kaivakkua šättiä, elgiä unahtakkua ottua i muanitušta. Aivomma nouškua i mängiä vallituolla paikalla. Pirottakkua muanituš, luogua onget i istuočekkua tuhjozen alla. Zavodiečou tikutanda. Lekahaldi lipkane. Työ ihaštuja, no elgiä kuvahtakkua šijalda i elgiä leka-huttakkua ongie! Vuottakkua! Ka lipkane läksi randah. Vähäzeldi häiskiäl-däkkiä vavalla! I ka yläh hyrähti bringaja kala.

Karielan kielen učebnikka -kniigašta

21.06.

Objekta imperativašša¹

Akkužativa	
-n / -t	o / -t
Mie luvon tämän kniiğan loppuh. / Mie luvon nämä kniiगत.	Luve tämä kniiغا! / Luve nämä kniiगत.
Mie luvon tämän kniiğan. / Mie luvon nämä kniiगत.	Miula pidäy lugie tämä kniiغا. / Miula pidäy lugie nämä kniiगत.

21.07.

7. Rua primierua myöt'.

lugie, kniiغا – Mie luvon kniiğan. – Miula pidäy lugie kniiغا. – Luve kniiغا!

kirjuttua, kirjane; laulua, virži; šyvvä, piirua; ommella, paida; opaštuo, stiha

21.08.

8. Pane šana oigieh objektan muutokšeh.

Muamo šano Lenalla: "Peže (ikkuna) _____!" Lenalla pi-däy peššä (ikkuna) _____. Lena jo puoli čuasuo pežöy (ikkuna) _____. Lena pezi (ikkuna) _____. Lena pezi kakši (ikkuna) _____.

Tuatolla ei ole (mašina) _____. Hänellä pidäy oštua (mašina) _____. Tuatto viikon ečči (mašina) _____. Hiän ošti (uuži mašina) _____. Hiän šuaččou (oma mašina) _____.

Mie šuačen (jämaido) _____. Mie šyön (rokka) _____ loppuh šuat. Hiän ei juo (olut) _____. Pidäy šyvvä (tämä juablokka) _____. Keitä kolme (jäiččä) _____! Elä juo (vilu vezi) _____! Šyötgo šie (liha) _____? Ken šöi kaikki (kanfetka) _____? Oššin laukašta (leibä) _____ da (čuaju) _____. Jogo pyhäpäiviä buabo paistau (hieno piirua) _____.

¹ В повелительном наклонении **аккузатив** единственного числа (в качестве падежа прямого дополнения) выступает **в форме номинатива**, т.е. без окончания *-n* (*Luve kniiغا!* «Прочитай книгу!»). То же правило распространяется на конструкции с глаголом *pidäy* «нужно» (*miula pidäy lugie kniiغا* «мне нужно прочитать книгу»).

21.09.

Kuunle vielä kerran recepta urokašta 20. Ka täššä kaikki aziešanat ollah pandu imperativah.

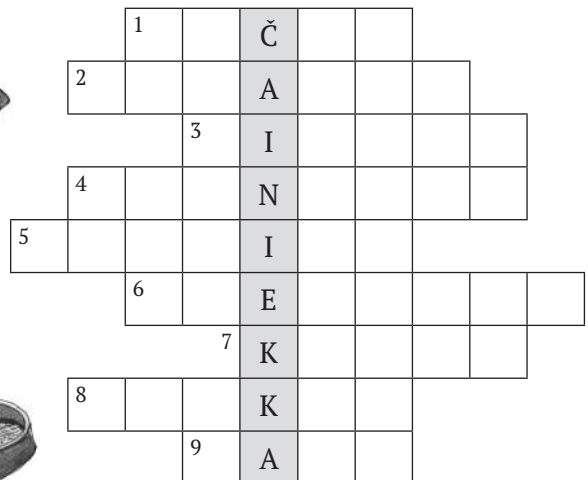
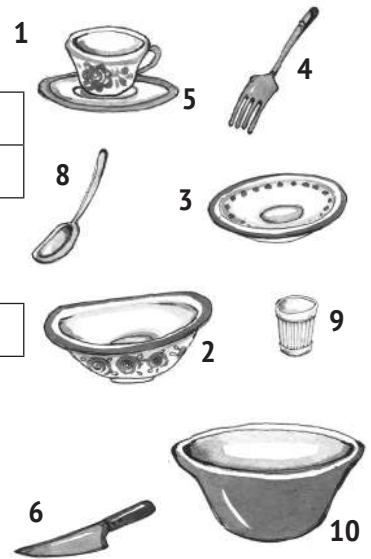
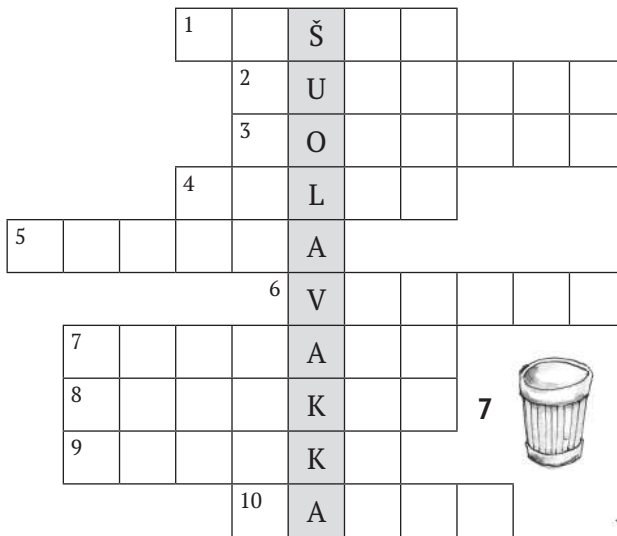
Ota yksi litra maiduo, vähäzeldi **palavoita**. **Pirota** 50 grammua šeppiä. **Ota** viizi grammua šuolua, 100 grammua peskuo, yksi jäiččä. Ylen hyvin **ševota** kaikki pirottuan vähäzin jauhuo. **Kata** puhtahalla käzipaikalla, **pane** noužomah lämbimäh kohtah. Konža taigina noužou da kažvau puol-da šuuremmakši, **piekšü**, **liziä** jauhuo, šidä tuašen **pane** muiguomah da noužomah. Kahen–kolmen čuasun piäh taigina on valmis', **paissa** piiraida!

9. Kuin šie varuššat šyömistä? Midä pidäy oštua ših varoin laukašta?

Neuvo kuin varuššat **kalarokkua** / **puduo** / **piiraida** / **jäislinčičä** / **marjavettä**.

10. AŠTIET

21.10.

11. Oletgo yhtä mielää?

Šanapolvet

Elä kiirähä iččiedäš kiittiä, **vuottuače**, konža muut kiitetäh.

Opašša lašta, kuni on poikki laučan.

Piendä **kiitä**, šuurella takka **pane**.

Rua mi l'uubo, a ruado loppie ei šua, iče loppiečet.

Šuorita kando, niin i že lieu šoma.

21.11.

12. Arvautukšet

Elin, kaikkie šyötin, a murenin, aijan alla lienin.

Alahakši tyhjäčen, ylähäkši täyvečen.

Ken i tulou, jogohizella kumarduačou.

Raudane latehut, kagrane katehut.

21.12.

Ajo Prokko matkah,

Prokon koira vaštah,

Iče Prokko rugehih,

Rugehet hänellä tähkäzen,

Tähkäzen hiän ovinoh,

Ovino hänellä jyväzen,

Jyväzen hiän melličällä,

Melličča hänellä jauhozen,

Jauhozen hiän taiginah,

A taigina hänellä leibäzen.

22. (kaheškymmeneštoine) urokka

Gost'a kahičči ihaššuttau: tullešša da lähtiessä

1. Löyvä virreštä kaikki ezi- da jälgišanat.

Issumma myö Iivanašša,
Kokotamma Kočkolašša,
Kačomma: kurrella kynnetäh,
Kurgie myö kubuo vaš,
Marjanšyöjä muada vaš.
”Elä tapa, izändäzeni,
Elä tapa, emändäzeni,
Ota milma poijakši.
Kaglazella vevyön kannan,

N’okkazella kagran ležen,
Händäzellä pertin pyyhin,
Šiibilöillä stolan pežen.”
A izändä šanou:
”Oh, kurgi, kurgi!”
Da goran alla pyrgi.
Hebo potkai,
N’okan katkai,
Goran alla i vieri.

Ezi- da jälgišanat

<i>lapši-h</i>	näh	Kuin?	
Konža?		<i>miu-n</i>	šijah / neičči / eičči
<i>vihma-n</i>	iellä	<i>kirvehe-n</i>	vuoh
<i>halla-n</i>	jälgeh	<i>velle-n</i>	rukah
<i>nedeli-n</i>	piäh	<i>mečä-n</i>	kautti
<i>yö-n</i>	aloh	<i>perti-n</i>	kyllečči
<i>yö-llä</i>	vaštah	ylči	<i>kylä-n / kyli-ä</i>
<i>ilda-h</i>	šuat	<i>rahvaha-lla</i>	keššeššä
<i>yö-dä</i>	ennen	<i>peldu-o</i>	myöt' / myöten
Mintän?		šiiričči	<i>rengi-e</i>
<i>tämä-n</i>	tuačči	<i>doroga-šta</i>	poikki
<i>häne-llä / häne-h</i>	varoin	<i>šiegla-šta</i>	läbi
<i>häne-štä</i>	šyvin / šyöt'	<i>talo-šta</i>	piäličči

2. Pane šobijat ezi- da jälgišanat.

eičči, läbi, myöt', näh, rukah, šuat, šyvin, tuačči, varoin, ylči

Teppi läziy, mie rubien ruadamah Teppin _____. Miula tovarissa šaneli kalakkahah järveh _____. Ei voi männä pihalla vihman _____. Šukšiloilla kävelläh lunda _____. Elgiä ruadakkua hänen _____.

Velleštä _____ miun haukku tuatto. Kuorittima hirzilöidä tanhuoh _____ . Luadikkua azie loppuh _____. Vihma miun kašto vuatteista _____. Traktora mänöy _____ kylän. Kirjoida työnnetäh poštua _____.

22.04.

3. Pane nimišana oigieh šijah.

Mančikka kažvau gorazilla (kannot) _____ ymbäri. Kivi venyy (per-ti) _____ vaš. Vihma miun kašto (vuattiet) _____ läbi. Peldo on (meččä) _____ šuat. Kergeimä kodih ennen (ilda) _____. Griba kažvau (koivu) _____ alla. Mie kualoin (jogi) _____ poikki. Il’ä toi aitašta buolua (karbalo) _____ neičči. Laukkah pidäy käyvä (meččä) _____ kautti. Jogi virduau šiiričči (kylä) _____. (Tuuli) _____ vaštah on paha puhuo. Nämä gribat ollah šuolattavakši varoin.

22.05.

4. Muuta jogi-šana niin kuin käšköy jälgišana.

Lapšet ollah _____ taguana.
Lapšet aššutah _____ päin.
Lapšet ollah _____ luona.
Lapšet tuldih _____ šuat.
Lapšet paissah _____ näh.
Lapšet kylmettih _____ tuačči.

22.06.

Mih varoin šie opaššut karielan kieldä?
Min vuoh šie opaššut tädä?
Kenen rukah šie tahtozit paissa karielakši?
Mih näh šie voičet šanella karielakši?
Min kautti tulit tänne?

22.07.

5. Löyvä vaštamielizet neuvondašanat.

äijä	ylähänä	ennen	aigazeh
edähänä	ylembiänä	eglein	rigeneh
alahana	vähä	myöhä	pahoin
kohaldi	ieštä	hil’l’ah	huomena
alembuana	läššä	harvah	myöhemmä
taguana	tiälä	hyvin	tuhmaldi
šielä	viäräldi	šomašti	ruttoh

22.08.

važen, oigie
Missä? = važamella kiällä, oigiella kiällä
Kunne? = važameh kädeh, oigieh kädeh

22.09.

6. Löyvä virryöštä kaikki neuvondašanat.

Kačahan mie ylen yläh,
Kačahan mie ylen alah.
Ylähänä päiväne paistau,
Alahana pikkarazet lapšuot skokitah,
Liedžulla pyrritäh.

22.10.

7. Löyvä tekstašta kaikki aziešanat da pane kyžynnät Konža?, Kuin?**Progulka**

Eglein myö pagizima, što lähemmä kebiezeldi, otamma vain mittä ei voi olla. Aivoin myö ylenimä dorogah. Doroga mäni oigiešti i toi miät kohaldi meččäh. Ieššä losni jogi. Kaikin väliän luottuačettih kupaimah. Ravu, nagro. Veššäläldi brizgutteliečetah lapšet. Päiväne ägiešti paistau. Kaikilla šielä oliečou niin hyvä, duumait kerdah tervehemmi lienit.

Karielan kielen učebnikka -kniigašta

22.11.

8. Löyvä šobija neuvondašana.

Mie tulen šiun luo gostih _____. Buabo noužou _____. Vellet tuldih _____, a mändih _____. _____ oldih adivonedelit. Annanda on luajittu _____. Natto šeizo _____.

aivoin, ennen, eris', huomena, kyynelissä, oigieh, yheššä

22.12.

GOSTISSA

Tule / Tulgua meilä gostih!
Tule / Tulgua meilä pruazniekkana (Il'l'ana / Pedruna)!
Tule / Tulgua bes'oudalla!
Tule / Tulgua illalla čuajuo juomah!
Passibo, tulen / tulemma!
Aššu / Aštukkua meilä gostih!
Passibo, hyvällä mielin lähen / lähemmä!
Tule / Tulgua paraššoppeh!
Istuoče / Istuočekkua stolan tagah!
Šyö / Šyögiä tervehyökši!
Šyö / Šyögiä lihua / kalua / juablokkua!
Ota / Ottakkua piiruada!
Juo / Juogua viinua / olutta / čuajuo!
Passibo emännällä da izännällä!
Tule / Tulgua meilä vielä!
Passibo, tulemma! Tulgua i työ!

22.13.

9. Luve dialoga da luaji oma.

- Terveh San'a!
- Terveh Katti!
- Midä huomena ruat?
- En nimidä!
- Tule illalla miun luoh kinuo kaččomah da Unoh kizuamah!
- Passibo, hyvällä mielin tulen.

22.14.

10. Kuundele teksta da löyvä oigiet otvietat.

1. Tverinkarielizet eletäh Tverin rannalla ...
 - a) kolme vuožišadua. b) nellä vuožišadua. c) viizi vuožišadua.
2. Karielizazin mualoin tuačči torattih ...
 - a) suomelazet da švedat. b) suomelazet da hormat. c) švedat da hormat.
3. Tverin mualoilla tuli elämäh enämbi ...
 - a) 20 tuhattua karielas't'a. b) 30 tuhattua karielas't'a.
 - c) 40 tuhattua karielas't'a.
4. 20. vuožišuan allušša Tverin Karielašša oli enämbi ...
 - a) 50 tuhattua karielas't'a. b) 150 tuhattua karielas't'a.
 - c) 250 tuhattua karielas't'a.
5. Nyt Tverin mualla eläy läššä ...
 - a) viizi tuhattua karielas't'a. b) šeiččimen tuhattua karielas't'a.
 - c) yhekšän tuhattua karielas't'a.
6. Karielakši heistä pagizou ...
 - a) puolet. b) kolmanneš. c) nellänneš.
7. Tverinkarielizet paissah ...
 - a) livvikši. b) lyydikši. c) varžinainskarielakši.
8. Tverinkarielašša on ...
 - a) kakši murrehta. b) kolme murrehta. c) nellä murrehta.

Tverinkarielizet

Tverinkarielan rahvahan pohjana on vanha Korela-rahvaš, kumbane eli 17. vuožišuan šuat Luadogan järven lašku- i vilurannalla. Švedat i hormat rigeneh torattih toine toizenke karielizazin mualoin tuačči. Vuodena 1617,

Stolbovan dogovorua myöt', kaikki karielizazin muat jiidih švedoilla. Žen jälgeh karielizazin eländä lien ves'ma paha da hyö ruvettih uidimah pagoh Veniällä: nykyhizin Karielan Tažavallan, Leningradan, Novgorodan da Tverin oblastiloin mualoilla. Tverin rahvahatomilla mualoilla tuli elämäh enämbi 20 tuhattua karielas't'a. Monet kodimuašta

uidinnuot karielazet perehet moničči muutettih eländäpaikkua, primierakši erähät tuldih Tverin Karielah Vienen Karielašta da Keški-Karielašta vašta 17. vuožišuan lopušša. Karielazie Tverin Karielah lizäydy 18. vuožišuan allušša, Ništadskoin dogovorán jälgeh.

20. vuožišuan allušša Tverin Karielašša eli enämbi 150 tuhattua karielas't'a, ka istorijallizin tapahtumin tuačči hiän eländä rubei muuttumah. Nyt Tverin mualla eläy läššä 7 tuhattua karielas't'a, ka karielakši pagizou vain kolmanneš heistä.

Tverinkarielazet paissah (paistih) varžinaiskarielan piämurdehen kolmella murdehella. Nämä ollah Tolmačun, Ves'jegonskan da D'joržan (kuollun) murdehet, kumbazin fonetikkasistemat äijäldi erotah toine toizešta. Primierakši, konža Tolmačun karielazet šanotah *muamo, kezä, istuo, yö, vielä, pieluš*, Ves'jegonskan šanotah *miamo, kezä, istuo, yö, vielä, pieluš*, a D'oržan karielazet šanottih *muam, kež, istu, yä, viäl', pialuš*. Tverinkarielah on tullun ylen äijä veniäläzie šanoida.

Vuodena 2017 täydy 400 vuotta kuin karielazet eletäh Tverin mualla. Vielä šäilytäh hiän kieli da tavat, ka vain lugu ylen ruttoh puolenou...

22.15

11. Löyvä stihašta kaikki neuvondašanat.

Vanhat pruzniekat

Muissan: täyži perti gos't'ua,
stola šoma piirualla.

Paisto buabo kaikenmuos't'a –
vain myö šyömmä kiugualla.

Gos't'at kumarrellah, paissah:
leibäh näh, kuin žiivatta,
ken da midä konža paistau,
kellä midä himottau.

Mistä päin vain eullun tulluot –
olgh omua roduo vain.
Enämmät jo ollah kuolluot –
nämbi ei lie šidä näin.

Eigo pattieštan miän rodu,
gor'a tulou – autettih.
Tiettih mistä luadie brodu,
Jumalanke laulettih.

Konža melličäzet oldih,
jogi oli umbipäin.
Ruakkuo, kalua voičči tordo
pyydiä – brihazena näin.

Stanislav Tarasov

Mierošša kuin mereššä – kaikkie on

Kondicionala¹

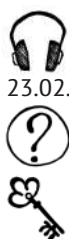
	juuva (juo-)	ottua (otta-)	itkie (itke-)	männä (mäne-)	ruveta (rubie-)
mie	<i>jo-izi-n</i> <i>en jo-is'</i>	<i>otta-zi-n</i> <i>en otta-is'</i>	<i>itk-izi-n</i> <i>en itk-is'</i>	<i>män-izi-n</i> <i>en män-is'</i>	<i>rube-izi-n</i> <i>en rube-is'</i>
šie	<i>jo-izi-t</i>	<i>otta-zi-t</i>	<i>itk-izi-t</i>	<i>män-izi-t</i>	<i>rube-izi-t</i>
hiän	<i>jo-is'</i>	<i>otta-is'</i>	<i>itk-is'</i>	<i>män-is'</i>	<i>rube-is'</i>
myö	<i>jo-izi-ma</i>	<i>otta-zi-ma</i>	<i>itk-izi-mä</i>	<i>män-izi-mä</i>	<i>rube-izi-ma</i>
työ	<i>jo-izi-ja</i>	<i>otta-zi-ja</i>	<i>itk-izi-jä</i>	<i>män-izi-jä</i>	<i>rube-izi-ja</i>
hyö	<i>juo-da-is'</i>	<i>ote-tta-is'</i>	<i>ite-ttä-is'</i>	<i>män-dä-is'</i>	<i>ruvet-ta-is'</i>

1. Täyvennä tabličča. Pane kaikki aziešanat kondicionalah.

	šyyvä	istuo	andua	lebiäcie	peššä	kizata
mie	<i>šöizin</i>					
šie		<i>istuzit</i>				
hiän			<i>andais'</i>			
myö				<i>lebiäčizimä</i>		
työ					<i>pezizijä</i>	
hyö						<i>kizattais'</i>

2. Pane aziešanat kondicionalah.

Mie (lähtie) _____ meččah gribah ali marjah, ka vihmuu kaiken päivän. Čikko (oštua) _____ tämän plat'jan, jesli hiän (maksua) _____ vähemmän. (Niegluo) _____ go šie miula uuvet lämbimät alazet? Myö (čurata) _____ šukšiloilla, jesli pihalla (olla) _____ lämbimämbi. (Šoittua) _____ työ šoituloilla miän pruazniekalla? Vanhemmat (ajua) _____ gostih toizeh linnah, ka mašina on rikkuočen. Hiän (lähtie) _____ pruazniekalla, da on händä pitkä.

¹ **Условное наклонение** (*kondicionala*) в формах 1 и 2 л. образуется при помощи показателей *-izi-*, *-zi-*, за которыми следуют те же лично-числовые окончания, что и в формах имперфекта (*mie ottazin* «я взял бы», *myö ottazima* «мы взяли бы»). В формах 3 л. используется показатель кондиционала *-is'* (*hiän ottais'* «он взял бы», *hyö otettais'* «они взяли бы»), этот же показатель используется для образования отрицательных форм (*mie en ottais'* «я не взял бы», *hyö ei otettais'* «они не взяли бы»).

Pane velospetta katokšen alla, štobi vihma ei (kaštua) _____.
Lapšet, (šyvvä) _____ työ vähäzen! Eule šidä miehyttä, ken (ottua)
_____ iččieh viäryttä. (Tulla) _____ šie illalla miän luoh. Myö
(voija) _____ olla täššä vielä kodvazen, ka pidäy lähtie kodih. Nai-
zet (laulua) _____, da on jo myöhä.

23.03.

Kunne šie tahtozit matkuštua kežällä?
Kunne šie tahtozit matkuštua talvella?
Kedä šie ottazit keralla?
Millä sruumentalla šie opaštuzit šoittamah?
Midä luadizit, jesli šiula olis' äijä aigua?
Jesli šiula olis' aigamašina, kunne šie mänizit?
Kuin šiula annettais' äijä dengua, midä šie oštazit?
Kenenke šie tahtozit vaštuačie?
Midä šie šanozit iččiellä lapšena?
Kuin šiun eländä olis' kinona, mittyzen nimen šie andazit tällä?
Midä šie tahtozit luadie, ka et ruohi?
Midä luadizit enžistäh, jesli olizit prezidentana?
Midä lahjua tahtozit šuaha Šynnyndäpäiväkši?
Mittyzenä zvierinä / linduna tahtozit olla?
Midä šie šöizit nyt?

23.04.

3. Pane kaikki aziešanat kondicionalah.

Leikata palane leibiä, voidua voilla, pirottua šuolua i šyvvä.

Istuočie stolan taguah, varuštua kaikki, midä pidäy, da niegluo.

Aivombi noušša, šuoriečie, varuštuačie, lähtie šukšiloilla meččäh.

23.05.

4. Kuundele šanelenda da löyvä oigiet otvietat.

Enämbi kaikkie kežäläškuo vuotettih **Oks'o da Jyrgi / Ol'o da Ars'o / Nad'o da Sergo**.

Kežän aigana lapšet nouššah **aivokkazeh / myöhäh / muatah läbi päivät**.

Kežällä lapšet kävelläh **pihalla / uijah jovešša / issutah koissa**.

Oks'on lašku on **28 / 30 / 44** päiviä.

Jyrrin lašku on **pitembi / lyhyömbi / yhenpidune** Oks'on laškuo.

Jyrgi pakuou laššun **kežäkuušša / heinäkuušša / elokuušša**.

Laššun aigah Jyrgi **niitäy heiniä / leikkua kagrua / kaivau muajuablok-
kua**.

Jyrgi ajelou jovella **uimah / huuhtomah vuatteida / ongittamah kalua**.
Laššun aigah Oks’o **kävelöy marjah / keittäy varen’n’ua / valelou ogordua**.

Pereh ajau velospetoilla **Lihoslavl’ah / Mikul’n’ah / Tiifinča-jovella**.
Smirnovin pereh mänöy **Muššalla / Keldazella / Valgiella** merellä.
Anapa-linnah hyö männäh **mašinalla / samol’otalla / pojezdalla**.
Järeštäh hyö tullah **mašinalla / samol’otalla / pojezdalla**.

Kežälašku

Smirnovilla on kežälašku. Enämbi kaikkie tädə vuotettih Ol’o da Ars’o. Kežän aigana heilä ei pie noušša aivokkازه huomneksella da männä školah ali päiväkodih. Ol’olla ei pie luadie školan kodiruavot, voiččou läbi päivät kävellä pihalla tovarissoinke.

Kežällä škola on šalvattu puolekšitoista kuukši, žentäh Oks’on lašku on 44 päiviä. Jurrin lašku on lyhyömbi – 28 päiviä. Hiän nagole pakkuou laššun kežällä, heinäkuušša, štobi olla enämbi aigua naizenke da lapšinke. Laššun aigah hänellä on kaikenmuos’t’a ruaduo. Smirnovilla on žiivattua, žentäh pidäy varuštua heilä varoin heiniä talvekši. Jyrrillä on oma uuži traktora, žentäh tämä ruado ei ota äijä aigua. Sergo da Kir’u autetah hänellä. Konža on hyvä šiä Jyrgi da Sergo ajellah mašinalla Tiifinča-jovella ongittamah kalua, toičči otetah keralla Ars’on, ka hiän on vielä pieni, ei šua tirpua, kuni zavodiečou tikutanda. Päivällä Jyrgi viey lapšet jovella. Ol’o jo mahtau uija, ka Ars’uo vielä pidäy opaštua uimah.

Oks’olla kežällä on nagole ruaduo ogordašša. Illalla hiän kitköy da valelou riädyzet. Huomneksella Oks’o da Ol’o kävelläh meččäh marjah, a Nad’o keittäy marjašta magieda varen’n’ua.

Konža vanhemmilla on enämbi aigua, pereh ajelou velospetoilla: Ars’o Jurrinke yhellä velospetalla, Oks’o da Ol’o omilla. Hyö ajetah Mikul’n’alla Oks’on vanhemmin luoh. Ildazin hyö kaikin yheššä kizatah pihalla miäč-čyzeh ali stolakizoih.

Tällä kežällä Jyrgi da Oks’o lapšinke männäh kahekši nedeliksi Muššalla merellä. Sergo šuattau hiät mašinalla Tverih, a šieldä hyö männäh pojezdalla Anapa-linnah. Pojezdašša on niin veššälä ajella! Järeštäh hyö tullah samol’otalla Moskuh, a šieldä pojezdalla Spiirovah šuat. Kaikki bilietat ollah jo ošsettu. Anapašša Smirnovat ruvetah elämäh otel’ašša, meren rannalla. Lapšet äijäldi vuotetah tädə matkua, hyö nikonža ei nähty merdä. Vilulla talvella lieu midä muissutella!

23.06.

5. Mityš on šiun lašku? Luaji šanelenda. Avukši ollah kyžymykšet da shema.

Ruatgo šie ali olet pensiillä?

Jesli ruat, niin konža tänä vuodena šiula on lašku?

Midä šie ruat laššun aigah?

Midä šie ruat kežän aigah?

Šuačetgo šie matkuštua?
 Millä šie šuačet matkuštua?
 Missä šie kävelit jo täällä kežällä?
 Kunne vielä da mintäh šinne šie tahtozit matkuštua täällä kežällä?
 Kedä šie ottazit keralla?

6. Luve dialoga da luaji oma.

23.07.

- Terveh Katti!
- Terveh Mas’o!
- Kunne šie kopitat čemodananke?
- Mie aššun vokžualalla! Mie lähen pojezdalla nedeliksi Piiterih.
- Lähetgo šie yksinäh?
- Niin. Ka Piiterissä eläy miun čikko, hiän ožuttau miula linnua.
- Oh! Miula himottais’ käyvä Piiterih. Ka toizeh kerdah!

Častuškat

Oizin tiedän omat ožat,
 En ois’ mie syndynyn,
 Oizin mie st’oklanaine,
 Oizin ammuin murennun.

Olizin mie čiganane,
 Oldais’ šilmät muštazet,
 Olizin mie šomane,
 Oliš’go vain ožane.

Läksizin mie illaččih,
 Eule miula jallaččie.
 Kurildazin tabakas’t’a,
 Eule miula bumugas’t’a.

Laulazin mie virryttä,
 Eule hyviä iänyttä.
 Ana iänyt kohenou,
 Vellen šoitto šomenou.

Šais’go löydiä koivus’t’a,
 Štob vihmane ei kaštais’.
 Šais’go löydiä varas’t’a,
 Štob muamone ei tiedäis’.

7. Löyvä častuškoista kaikki kondicionalašša olijat šanat.

23.08.

Toine muamo

Pani kiät miun olgupiällä,
ihuo silittäy i kabuou
ylen kallehella kiällä.
Läzit, vaivut – tulou abuh.

Mečän ryndähillä magain.
Muahut šyötti, kažvatti.
Missä šyndyö – hengi arvai,
tuulet vaštah nagrettih.

On kuin muamo oma randa,
olgupiällä ruavon kiät,
oma kieli, mečča, kando –
missä armahembua niät?

Stanislav Tarasov

Oma randa

Oma randa – kallis' randa,
kaiken tuačči hyvä on!
Jogo päiviä omua randua
omah kieleh kiittelen!

Viijit koista huomneksella,
linnut zor'ua vašsatah!
Peziečellät jovuzella,
kalat ieššä kizatah.

Hakkuat ložon niitokšella,
Šadakielet lauletah!
Viržilöinke okšazilla
niittäjäzie vuotetah.

Mänet gribah kangahalla,
augieh päiten huukkahat:
kuuluu edäh huomneksilla,
kaju lendäy kyläh šuat!

Kaššan aigah kukkazilla
tilkat šelgiet riputah.
Itkietäh hyö eigo niidä,
ket edähänä eletäh?

Nikolai Morozov

24. (kaheškymmenešnelläš) urokka

Lebävö luuda ei katkua

24.01.

1. Luve virrjöt. Tummemmalla panduot šanat ollah infinitivat.

– Tin, tin, čikkozeni,
 Aššumuakko meččäzih
 Puuhutta **puromah**,
 Tammutta **tagomah**.
 – A kun tammut tappau,
 Havuzilla kattau,
 Lehtyzillä peittä,
 Kiuguašša keittä,
 Miän Lida lipettä.

Ei, ei, e-he-hei,
 Naša d’ad’uška Mihei
 Lykyllä hypyllä,
 Korgiella skočulla,
 Raikkih **rammaten**,
 Krišenieha **karraten**.

24.02.

Infinitivat¹

I	II	III
ottua juuva tulla muata	ottua-s’s’a/n juuve-šša/n tulle-šša/n muate-šša/n	otta- ma -šša/šta/h/lla/tta juo- ma -šša/šta/h/lla/tta tulo- ma -šša/šta/h/lla/tta magua- ma -šša/šta/h/lla/tta

24.03.

I infinitiva	III infinitiva
Mie alotan lugie. Mie kehtuan ruadua. Mie mahan niegluo. Mie šuačen uija. Mie tahon kačču. Mie varajan ajua. Mie voičen laulua. Miula himottau šyvvä. Miula pidäy männä.	Mie jouvan nieglomah. Mie lähen šyömäh. Mie mänen uimah. Mie opaššan ajamah. Mie opaššun laulamah. Mie rubien lugomah. Mie šuorien opaštumah. Mie tulen kaččomah. Mie olen valmis’ mänömäh.

¹ **I инфинитив** является словарной формой глагола (*ottua* «брать»).

Показатель **II инфинитива** *-e-* присоединяется к форме I инфинитива, вызывая изменение её последнего гласного, но не во всех типах глаголов. II инфинитив представлен двумя падежными формами: инессивом, выражающим сопутствующее действие (*pagizou muate-šša* «говорит, когда спит»), и инструктивом, обозначающим каким образом проходит действие (*aštuu rammaten* «идёт хромая»).

III инфинитив образуется при помощи показателя *-ma- / -mä-*, присоединяющегося к сильной гласной основе глагола, при этом гласный *e* основы переходит в *o / ö*. III инфинитив представлен

24.04.

Himottaugo šiula šyvvä?
 Mahatgo šie ajua mašinalla?
 Šuačetgo šie lugie?
 Opaššutgo šie pagizomah karielakši?
 Midä rubiet ruadamah¹ huomena illalla?
 Oletgo valmis' lähtömäh merellä?

24.05.

2. Pane aziešanat infinitivoih.

Igäh hiän **kiirähtäy**. Ei pie _____ (*I inf.*). Mašinat boiko **ajetah**. On varattava näin boiko _____ (*I inf.*). Velli jo **laškiečou**. Vellellä on aiga _____ (*I inf.*), ka hiän ei taho _____ (*I inf.*).

(Paistua, *II inf. iness.*) _____ piiruada buabo keittäy rokkua. (Peššä, *II inf. iness.*) _____ ašteida muamo pagizou telefonua myöt'. (Kizata, *II inf. iness.*) _____ lapšet paissah karielakši.

Kežällä lapšet käyväh meččäh (kerätä, *III inf. ill.*) _____ marjua, a talvella (čurata, *III inf. ill.*) _____ šukšiloilla. Lapšet ollah (kerätä, *III inf. iness.*) _____ marjua. Emändä pani rokan kiuguah (keittyö, *III inf. ill.*) _____. (Šyvvä, *III inf. abess.*) _____ šiula ei lie vägie! Mužikat lähettih meččäh halguo (varuštua, *III inf. ill.*) _____. Tuatto ei voi olla (kalas't'ua, *III inf. abess.*) _____, tämpiän hiän läksi jovella (ongittua, *III inf. ill.*) _____ kalua. Tuatto tuli (ongittua, *III inf. elat.*) _____ kaloinke, huomena buabo rubieu (paistua, *III inf. ill.*) _____ kalakukkuo.

3. Šano primierua myöt'.

24.06.

mie, meččä, kerätä marjua – *Mie olen meččäššä keriamäššä marjua.* – *Mie tulen meččäštä keriamäštä marjua.* – *Mie mänen meččäh keriamäh marjua.* – *Mie en voi olla keriamättä marjua.* – *Mie elän keriamällä marjua.*

šie, laukka, oštua leibiä
 hiän, zavoda, ruadua
 tovarissa, bibl'otekka, lugie kniigua
 velli, škola, opaštuo
 Katti, työndiä kirjas't'a

пятью падежными формами: инессив (нахождение в действии: *hiän on keriamäššä marjua* «он собирает ягоды»); элатив (выход из действия: *hiän tulou keriamäštä marjua* «он возвращается со сбора ягод»); иллатив (действие, к которому приступают: *hiän mänöy keriamäh marjua* «он отправляется собирать ягоды»); адессив-аллатив (способ совершения действия: *tulen aštumalla* «приду пешком»); абессив (действие без которого совершается другое действие: *issun šyömättä* «сiju и не ем»).

¹ Конструкция из глагола *ruveta* «начинать» + глагольная форма III инфинитива в иллативе используется для выражения будущего времени.

24.07.

Pričastijat¹

Aktivan		Passivan	
I	II	I	II
otta-ja	otta- <i>nnun</i> (<i>nnuo-</i>)	ote- <i>tta-va</i>	ote- <i>ttu</i> (- <i>ttuo</i>)
juo-ja	juo- <i>nun</i> (<i>nuo-</i>)	juo- <i>da-va</i>	juo- <i>du</i> (- <i>duo</i>)
tuli-ja	tul- <i>lun</i> (<i>luo-</i>)	tul- <i>da-va</i>	tul- <i>du</i> (- <i>duo</i>)
magua-ja	muan- <i>nun</i> (<i>nuo-</i>)	muat- <i>ta-va</i>	muat- <i>tu</i> (- <i>tu</i>)

24.08.

4. Pane aziešanat aktivan I pričastijah.

(Grozie) _____ groziu, (eliä) _____ eläy. (Ottua) _____ lla yksi jalga, (arvata) _____ lla yheksän. (Ottua) _____ n käzi ei vaivu, (andua) _____ n vaibuu. (Nagrua) _____ n šuuh on parembi kaččuo, mi (itkie) _____ n.

24.09.

5. Pane aziešanat aktivan II pričastijah.

Yheštä (opaštuo, *elativa*) _____ kolmie opaštumatonda ei pie. Elä luo (kylmiä, *adessiva*) _____ nävöllä lunda. Kukkazet huomneksella on (avauduo, *monikon nominativa*) _____ päiväzeh päin. En (muata) _____ eglein yöllä.

24.10.

6. Oletgo yhtä mieldä? Löyvä kaikki passivan pričastijat.**Šanapolvet**

Igä elettävä eu poikki pelлон projittava.
Kauhazella annettu, kahella otettu.
Min'n'a on mierošta otettava: mityš popadiu.
Ošsettu käzie varajau.
Ruattu – eu muattu.

¹ Показатель **I причастия актива** (действительного причастия настоящего времени) *-ja / -jä* присоединяется к сильной гласной основе глагола. Причастие выражает продолжающееся действие, напр., *itkiä tyttö* «плачущая девочка».

Показатели **II причастия актива** (действительного причастия прошедшего времени) *-nnun / -nnun, -nun / -nun (-lun / -lyn, -run / -run, -šun / -šun)* присоединяются к сильной гласной основе одноосновных глаголов и к согласной основе двусловных. Причастие выражает законченное действие, напр., *hapanun liha* «сгнившее мясо».

I причастие пассива (страдательное причастие настоящего времени) образуется от глагольной формы на *-tta / -ttä, -ta / -tä, -da / -dä*, к которой присоединяется показатель *-va / -vä*. Причастие обозначает действие, которое нужно сделать, напр., *šyödävä leibä* «хлеб, который нужно съесть».

II причастие пассива (страдательное причастие прошедшего времени) образуется от глагольной формы на *-tta / -ttä, -ta / -tä, -da / -dä*, гласный которой переходит в *-u / -y*. Причастие выражает действие, совершённое неизвестным лицом или лицами, напр., *šyödy leibä* «съеденный хлеб».

24.11.

PRUAZNIEKAT

- Terveh, Anni!
- Terveh, Ort'o!
- Hyviä Naizinpäiviä šiula! Toivotan lujua tervehyttä, ole jogo päiviä hyvällä mielin! Olgah šiun koissa vain hyvä oža ta veššelyš! Ana Iivana da lapšet šiilma šuatah da ihaššutetah, autetah šiula kodiruadoloissa!
- Šuuret passibot šiula, Ort'o! Mie toivotan šiun naizella toivuo da hyvyyttä, štobi hänen eländä olis ožakaš da tiän pereh eläis' šovušša!
- Passibo, šanon!

- Terveh, Matti!
- Terveh, Nasto!
- Etgo taho midäigi miula šanuo?
- E-e-e... Kuinbua aziet?
- Pahoin. Tämpiänä on miun Šynnyndäpäivä, ka šie unahit.
- Prosti milma! Hyviä Šynnyndäpäiviä šiula! Kažvo tervehenä da veššelänä tyttönä. Ana šiun kaikki toivot tullah todeh!

Kirjuta kirja Oks'o Smirnovalla da pozdruavi händä da hänen perehtä Uuven vuuven pruaznikanke.

24.12.

Oma randa -pruazniekkä

Jo moni vuotta heinäkuun keškipuolella Tverin Karielan piälinnašša – Kozlovalla pietäh Oma randa -tverinkarielazen kul'tuuran pruazniekkua.

Pruazniekalla tullah tuhatat gost'at Tverin Karielan kaikista rajonoista da linnoista, Moskušta, Piiteristä. Koncertan aigah voiččou kuunnella karielan- da veniälänkielizie viržilöidä, častuškoida, runoloida da prozua, nähä kaikenmuozie tancoida dai iččiellä tancuija da kizata toizinke. Rahvaš čilkuttau. Lapšilla varoin on luajittu kodižiivattazooparka. Ruadau jarmanka, mistä voiččou oštua midä l'uubo: vuatetta, jallaččie, ašteida, šomennukšie, kniigoida, mettä, einehie, marjua.

Midä vain ei paisseta emännät pruazniekakši: hienuo piiruada, pakšuo piiruada, kalakukkuo, skančua, sulčinoa. Jogo gost'a voiččou iče opaštuo paistamah karielazie piiraida.

7. Löyvä tekstašta kaikki infinitivat da pričastijat.

8. Tverinkarielazin pruanziekat -testa

- Konža kylvetäh avannošša?
a) Miikulana; b) Roštuona; c) Vieristänä.
- Konža čurahetah korjazilla?
a) Miikulana; b) Sv'atka-aigah; c) Muaslenčana.
- Midä luajitah virbaokšazinke Virbapyhäpäivän jälgeh?
a) issutetah muah šygyžyllä; b) ajetah žiivattua Jyrginä;
c) luajitah kylyvaššat.
- Kumbazekši pruanziekakši lapšet varuššetah šavutetuot st'oklazet, štobi kaččuo čirozeh, kizuaugo hiän?
a) Äijäkšpäiväkši; b) Iivanakši; c) Il'l'akši.
- Kuna pruanziekkana katetah koivuzen okšazet, viijäh näidä kalmoilla da tuuvah kodih, pannah jumalakodah?
a) Äijänäpäivänä; b) Sroiččana; c) Iivananpäivänä.
- Konža varuššetah vaššat?
a) Jyrristä Iivanah; b) Iivanašta Pedruh; c) Pedrušta Il'l'ah.
- Kumbazen pruanziekan jälgeh ei voi kupaija jogiloissa?
a) Iivanan; b) Pedrun; c) Il'l'an.
- Konža enžimäzičči voiččou šyvvä sadujuablokkua?
a) Il'l'ana; b) Spuasuna; c) Kegrinpäivänä.
- Kuna pruanziekkana rahvahat šuoriečetah turkiloih muurnin da kävelläh kyliä myöt'? Hyö tullah kodiloih, missä heilä annetah villua.
a) Sv'atka-aigah Roštuon jälgeh; b) Muaslenčana; c) Kegrinpäivänä.
- Konža lopetetah paimendamah žiivattua?
a) Uspeniena; b) Sviizeniena; c) Pokrovana-

Virbapyhäpiänä

Virbapyhäpiänä lapšet katatah virbapuušta virvan varbazie, niillä varbazil-la virvitetäh omahizie i susiedazie. Virvittiässä pidäy šanuo:

Virvinpuut, varvinpuut,
Tuorehekši, tervehekši.
Kulu kettu muah,
Užine šijah –
Vuuvekši tervehekši!
Šiula vičča – miula Äijänäpiänä ruškje jäiččä.

Voit šanuo i toizeh rukah:

Virbutti, varbutti,
Virvi i varvi:
Šiula virbavičča,
Miula Äijänäpiänä ruškje jäiččä.

24.13.

Oma randa

Ylen šoma randa oma.
Mintäh šoma? On hiän oma –
miula varoin muamo lieu.
Mintäh muamo? On hiän miun!

Stanislav Tarasov

Linduzin šyötändä

Ei edähänä kylästä oli meččä. Mečäššä kažvo monenmuos't'a puuda i tuhjuo. Lapšet rigeneh käydih meččäh. Hyö l'ubuidih šuuren huabapuun. Tämän puun läššä kažvo ves'ma turbie, no ei korgie näre. Närien okšilla oli ložieh lašken lunda. Tämannävöstä paikkua heilä i pidi.

– Täh koh, – šanottih lapšet, – pidäy luadie linduzin šyötändälauda.

Tuldih kodih, luajittih nelläuglazen lauvan, ymbäri lauvašta kolotittih randazet, jogo uglah kaivettih loukkozet, loukkozih šivottih nuorazet. Ylähänä kaikki nellä nuoras't'a šivottih yhteh riputettavakši puun okšah. Konža lauda rodi valmis', viedih meččäh, riputettih huaban okšah. Piro-tettih šyömistä linduzilla varoin, ken midä toi: šuurimua, jyviä, leibä-muruzie, siemenie. Vielä puun okših heilä oli riputettu siirua, nuorazih šivottuna.

Linduzet sriadu ruvettih keräydymäh kaikista rannoista huaban okšilla, čirettämäh, ihašuttih kun dogadittih šyömiset. A lapšet mändih närien taguah, štobi ei pöllättiä linduzie. Kačottih, kuin linduzet šiibyzillä ryöpšyttettih, čirkut äijäldi čiristih, keldapöččözet šyödyöh¹ issuttih lauvan randazilla i laulettih.

Šyöttähyöh linduzie lapšet lähettih kopittamah kodih, keškenäh oli äijä paginua. Kuin kodiloih tuldih, šaneldih vanhemmilla mityš šuuri pruaz-niekka oli linduzilla. Žen jälgeh nämä lapšet moničči oldih šyöttämäššä linduzie.

Irina Komissarova

¹ Причастия на -huoh / -hyöh, -duoh / -dyöh, -tuoh / -työh обозначают действие, после которого происходит следующее, напр., šyödyöh «поев», šyöttähyöh «накормив».

25.00.

25. (kaheškymmenešviiješ) urokka

Hyvin ruata – uniloitta muata

25.01.

Veziheinä, šaviheinä
Ogordašša kažvetah,
Ei anneta ogurčoilla
Niin kuin pidäy ražeta.
Vanhat, nuoret, kaikin šubi,
Aštukkua ogordah,
Veššeläldi, laululoinke
Rubiemma myö kitkömäh.

Kaikki luošto, heinät poisen,
Štobi kažvua vällä oisen
Nagrehella, ogurčalla,
Kapussalla, juablokalla,
Suaharnoilla hernehellä,
Ogordan einhellä.

1. Löyvä čiepištä 14 šanuo.

puužiivattalvihmagielläzjävikkunaittamiešuuristikanža

2. Kirjuta šana jogo bukvalla.

K _____
A _____
R _____
I _____
E _____
L _____
A _____
Z _____
E _____
T _____

R _____
I _____
S _____
T _____
I _____
K _____
A _____
N _____
Ž _____
A _____
T _____

3. Luaji bukvista šanat.

PRUAZNIEKKAVUATTIET

25.02.

4. Missä ollah puut, missä linnut?

PUUT	
LINNUT	

Tammi, bronni, kiuru, huaba, niinipuu, tedri, pyy, tuomi, čirku, näre, kurgi, kadaja, harakka, koivu, leppä, meččo, šorža, raida, vetla, kägi, räbinä, rataš, pedäjä, tikku.

5. Ota pois liiga šana.

kariela, horma, Šuomi, angliskoi, ruočči
 tytär, omahine, käly, velli, niälä, appi, tuatto
 očča, leuga, huuli, nenä, varvaš, korva, nägö
 myöjä, kiändäjä, vrača, oštaja, šepä, opaštaja
 tuuli, päivä, vihma, tumana, ukonvemmel, halla
 bronni, pyy, haukka, huaba, tedri, meččo
 hiiri, hirvi, härgä, mägrä, ilveyš, orava
 koivu, huaba, tuomi, pedäjä, raida, tammi
 pordahat, šoppi, sinčo, aitta, perti, ubornoi
 riehtilä, kauha, pučči, veičči, kirveš, stauča
 paida, vyö, kengä, räččinä, turki, hattu
 bilbo, buola, hilla, karbalo, mussikka, vavarno
 nagris', pabu, herneh, nuatti, morku, juablokka

6. Midä voiččou šyyvä, midä ei?

ŠYÖDÄVÄ	
AŠTIET	

Rokka, veičči, pudro, rahka, šuolavakka, luzikka, sul'čina, morku, kattila, luukka, härkin, čaška, juablokka, pučči, pada, voi, purdilo, jäiččä, torelka, vilka, leibä, kakkara, mal'l'a, šieglä, kuore, riehtilä, herneh, nuatti, kauha, taigina, mezi, stopka.

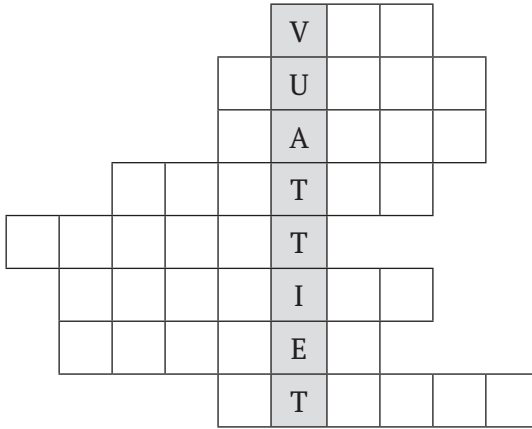

7. Midä šyömistä voiččou varuštua täštä. Luaji kolme receptua.

- muajuablokka, ogurča, morku, jäiččä, liha, herneh, luukka
- jauho, pesku, jäiččä, voi, juablokka
- maido, šuurima, pesku, šuola, voi

8. Pane šanat näin, štobi viidiis oigie šanarissikkö.

9. Kedä on tanhuošša?

l	i	b	a	a	r	ž	a
e	č	l	ä	v	m	ä	h
h	m	ä	h	t	ö	r	ä
b	l	a	m	m	ä	g	d
o	k	k	o	a	š	k	i
p	h	e	b	o	u	u	g
o	k	a	n	n	t'	k	o
č	č	i	a	e	a	k	o

25.03.

10. Löyvä jogo šanalla vaštamieline.

yö	oigie
kargie	levie
šalvata	oštua
eglein	päivä
talvi	harvah
mušta	huomena
ottua	tuhma
hil'l'ah	andua
šoma	läššä
edähänä	magie
ruadopäivä	laiska
važen	avata
kaida	harva
myyvä	linna
ruadaja	valgie
rigeneh	ruttoh
kylä	joudupäivä
šagie	kežä

11. Täyvennä.

K									
K									
K									
K									
K									
K									
K									
K									
K									

Š				
Š				
Š				
Š				
Š				
Š				
Š				
Š				
Š				

25.04.

12. Yhteytä šanapolviloin enžimäne puoli toizenke puolenke.

Hyvä kello
 Eu kaikilla yksi šomuš,
 I kullašta läbi
 I pieni kando
 Ijäkši
 Jogo linduzella
 Luutta
 Midä enämmän eläy,
 Missä hoikka,
 Parembi andua,
 Ristikanžan igä
 Šuuda viärissä,
 Tervehyš
 Työdä ruat,
 Uuži vašta

on kirjavembi tikkua.
 on oma iäni.
 edäh kuuluu.
 on ilmalla paraš.
 kyynel' tippuu.
 liha ei kažva.
 omua puolissa.
 niin leibiä šuat.
 šidä enämmän tiijuštau.
 šiidä i poikki.
 paremmin pyyhkiy.
 kaikilla on yksi nuoruš.
 rejen kumuau.
 nimidä et varušša.
 mi ottua.

13. Pane nimišanat kaikkih muutokših yksiköššä da monikošša.

	kukka	kurgi	yö	kieli	hammaš
yksikkö	kukan				
	kukkua				
	kukkana				
	kukakši				
	kukašša				
	kukašta				
	kukkah				
	kukalla				
	kukalda				
	kukanke				
	kukatta				
monikko	kukat				
	kukin				
	kukkie				
	kukkina				
	kukiksi				
	kukissa				
	kukista				
	kukkih				
	kukilla				
	kukilda				
	kukinke				
kukitta					

25.05.

14. Pane oigiet nimišanat tekstah.**Tämä oli toži**

Tahon šanuo omua _____ muamon kielen unahtomizeh näh. Niekellä ei šua unahtua omua _____. Že, min šanelen mie täššä, ylen äijälđi pohodiu _____. Vain že oli _____, uškokkua.

Yheššä pereheššä _____ da muamo työnnettih poijan mieroh ruadamah, _____ šuamah. Perek eli keyhaldi. Viizi _____ oli poiga mierošša. _____ tuli ni šanua ei malta omah kieleh šanuo. Šanou: "Nimidä en muissa." Muamolla lien _____ . Rubei hiän itkömäh: "Kuinbua, poigane, rubiemma šiunke pagizomah?" Šyömäh kučču, _____ ožuttau.

Tuatto lämmitti poijalla _____. Lähettih kylyh kylbimäh. "Istuoče, poiga, palatilla, mie luon _____" – šanou tuatto. Kerran loi, toizen loi da vielä i _____ kerran viškai. Poiga möngähti palatilla šuurella _____ karielakši: "Midä, tuatto, šie šielä ruat, miulda jo _____ palettih!" Kočahti palatilda da hyppiämäh alašti _____.

Tuatolla šidä vain i pidi, nagramah rubei: "Midä, _____, oma kyly oman kielen ando?"

Tulou poiga kylyštä kodih, kyžyy _____: "Ongo, muamo, miula korvat piäššä?" Muamo rubei voivottamah. Ei hiän uššo, što poiga on _____, muissutti oman kielen. Nyt hänenke voit paissa omah rukah.

Hot' kymmenen vuotta voit olla muuvualla, a oma kieli nikonža ei unahtuače.

A. Bojarinova (Armaš šana -kniigašta)

šuu, iänellä, pihalla, kieldä, šuarnah, muamolda, löylyö, korvat, tuatto, gor'a, miöldä, poigazeni, kolmannen, toži, dengua, vuotta, kodih, kyllyn, terveh

25.06.

15. Arvautukšet

Eule ni kirveštä, ni veistä, a huonehen luadiu.

Härgänä möngyy, linduna lendäy.

Täyži haudane kullas't'a kerästä.

Mužikka aštuu, kuudoma šelläššä.

Iče on alašti, a šoba on sizelissä.

Akkane šadapaikkane, ken ottau, že itköy.

Šie čikkone šigäli, mie tägäli – yhteh yöšijazet.

Mi on kaikelda ilmalda boikoin.

16. Muuta aziešanat.

I inf.	andua	ottua	myyvä	purra	kizata
indikativa	prezensa	annan			
		en anna			
		annat			
		andau			
		annamma			
		annatta			
		annetah			
		ei anneta			
	imperfekta	annoin			
		en andan			
		annoit			
		ando			
		andoma			
		andoja			
		annettih			
		ei annettu			
	imper.	anna			
		andakkua			
kond.	andazin				
	en andais'				
	andazit				
	andais'				
	andazima				
	andazija				
	annettais'				
inf.	anduas's'a				
	andamah				
prič.	andaja				
	andannun				
	annettava				
	annettu				

25.07.

17. Muuta oigieh aziešanat.**Hukka šeinällä**

Ninazella mama (šanella, imperf.) _____ šuarnan hukkah näh, a Ninane pikkarane oli, (dogadie, imperf.) _____ šeinällä oman kuvahazen – (pölläštyö, imperf.) _____. Duumaiči, tämä on hukka. (Kiännäldiä, imperf.) _____ piän, i kuvahane šeinällä (kiännyl-diä, imperf.) _____. Vielä enämmäldi Ninane (pölläštyö, imperf.) _____, (ruveta, imperf.) _____ äijäldi itkömäh.

Muamoh (kyžyö, imperf.) _____ häneldä:

– Šie midä (itkie, prez.) _____?

Ninane i (šanuo, imperf.) _____:

– Hukka šeinällä (istuo, prez.) _____. Seičas (tahtuo, imperf.) _____ miuh kočahtua.

(Silitäldiä, imperf.) _____ muamoh Ninazen piädä, (aleuttua, imperf.) _____:

– Gluuppane miun tyttörukkane, tämä on šiun kuvahane. Šeizauvu šeiniä vaš, tuaš hänen (dogadie, prez.) _____.

(Šeizauduo, imperf.) _____ Nina šeiniä vaš i lieni šeinällä kuvahane. (Kočahaldua, imperf.) _____ Nina i kuvahane niin že (kočahaldua, imperf.) _____. Veššelä lieni Ninazella. (Logah-tua, imperf.) _____ hiän nagramah i šiidä šuat ei (ruveta, imperf.) _____ varajamah kuvahas't'a.

Aleksandr Neverov

(Karielan kielen učebnikka -kniigašta)

18. Luaji častuškat da laula nämä.

Istuu tyttö ikkunalla,
Šyöttäy lašta talkunalla.

Läksi vara koista,
Šanoin eči toista.

Miun varane edähänä,
Työndi miula kirjazen,

Piičozet kuadiet,
Koštone paida,

Tuldih meilä suatot,
Kolme hyviä mul'uo,

Višivaičin paikkazen,
Oman nimen kirjutin.

Ei kukita, ei kukita
Gorazella kukkazet.

Alazet kaidazet,
Piälyštäzet muštazet,

Ei šuorita, ei šuorita
Edähizet brihazet.

Varazešša čuajuo join,
Stolan alla kirvotin.

Talkuna že muigie,
Tytöllä on huigie.

Löydi hiän uudizen
Viizitoistavuodizen.

A mie luvin, muhahin,
Ammuin hänen unahin

Kiberät kábälät,
Varajan, što miun jätät.

Šolahin mie karžinah,
Toin mie heilä bul'uo.

Vielä kerran tullet,
Lieu panna aida.

Ožakaš käzi

Kerran, ei tuuliz'alla šiällä, što i lehti puušta ei liikahtan, istu pikkarane Iro juablokkapuun alla omašša ogordašša. Tyttöne kaččo kuin čirone kizai puun lehtilöinke, kuin taivašta myöt' lennettih pilvezet, kuin piäkšyöt kizattih toine toizenke. I täššä hiän kekši kuin edähizeštä čolapaččahašta taivahah nouzi šuuri čolaroju. Tämä mušta pilvi, čolaroju, rubei pyörimäh juablokkapuun da sliivapuun ladvoin keššesšä. Iro ynnäh häpšisty. Tämänmuos't'a čuudua hiän vielä ei nähyn omalla pienellä ijällä, no kekši, što tämä uuži roju eččiy iččielä varoin uutta kodie.

– Roju, roju! – rubei ravizomah Iro i boiko läksi hyppiämäh čanan luoh. Hiän katkai oriehapuušta vaštazen, čerpni kauhalla čanašta vettä da hypyllä läksi brizguttamah vejellä čolaroju. Tyttö brizgutti rojuh kuni vezi ei loppiečen. Roju rubei hil'l'akkazin istuočomah sliivapuun ladvah.

Iro muissutti kuin deda šano, što pidäy brizguttua rojuh, štobi čolat duumaidais' što rubei vihmumah da ei lähettäis' lendoh. Jesli čolat lähetäh lendoh, niin jo et i tavota heidä. A vet' uuži roju on ylen vägövä! Šielä ollah vain nuoret čolat da uuži čolamuatka – kaikki paččahan vägi.

Täh aigah i Iron diedo da buabo kerrittih. Iro ožutti diedolla rojun da šaneli kaikki šubi. Diedo avai čel'nikän (čolakodizen, missä čolat oldih talvella da missä oli kaikenmuos't'a vieššua čolilla varoin: pačašta, ramkua, voščinua, rojevnikkä, dimari i muut aziet), pani piällä valgien paijan, piäh pani sietkašliäpän da käški Irolla tože panna piäh sietkan. Hiän ylen boiko viritti dimarin, kobristi rojevnikän da hypyllä läksi sliivapuun luoh. Diedo koppai pordahat, rubei noužomah sliivapuuh da dimarilla šavuomah čolie. Kodvazin tuačči čolat jo oldih rojevnikäššä. Diedo šano: «Kuin šuau dogadie čolamuatkuu, kumbane on kahta šuurembi čolua, da panna hänen rojevnikkäh, niin kaikki čolat iče ruvetah tulomah muatkan luoh. A šie, tyttöne, rohkie olet, kekšiit midä pidäy ruadua.»

Konža roju vahäzen tynisty viluzešša karžinašša, diedo pani hänen uu-deh paččahah. Uuvešša paččahašša mäni ruado – čolat gudittih, duumaidih: jiahägo täššä uuvešša talošša ali lendiä pois'? Diedo šano: «Vain aivoin huomnekšešta ruvetah ruadamah, lähetäh lendoh, niin tämä on hyvä, a vain ruvetah tynešti istumah, niin ei ole tabah uuži kodi, lähetäh eččimäh toista. Ahistuan hyö ei ruveta elämäh.»

Yhelläh uuži kodine rodih rojulla tabahine. Aivokkazeh huomnekšella čolat jo lennettih. Šiidä šuat diedo nagole otti vunukas't'a ruadamah čolinke. Iro opaštu kahizomah puuloih da keriamäh čolie rojevnikkäh, hiän autto diedolla ottua mettä. Ylen šuačči tämä perh juuva čuajuo mejenke. Da kuin šanotah: mezi ei ole vezi, mezi kättä varajau!

Irina Komissarova

Avuamet

1. urokka

1. hiili / huuli, kuuži, hiiri, juuri, kyynel', pii / puu / pyy
3. talo, šukši, kazi, murgina, vavarno, ruveta, edähänä, ristikanža, omahine
4. liävä, nuori, myöhä, muamo, niegla / nuagla
höyry, loukko, laulu, kiugua
koivu, täi / toi, heinä, kaivo

2. urokka

2. paikka / paissa, čikko, ennen, aitta, meččä, loppu, hammaš, purra, muššat
4. hukka, gul'u, peššä, varen'n'a, samol'otta, mužikka

3. urokka

4. Katti on linnašša. Mie olen karielane. Hyö ollah koissa. Šie olet šoma. Myö olemma täššä. Muamo on vrača. Työ oletta Šuomešša. Lapšet ollah školašša. Turki on škuapašša.
5. Kazi on pertissä. Mie olen suomelane. Työ oletta koissa. Šie olet hyvä tyttö. Myö olemma gostissa. Lehmät ollah tanhuošša. Tuatto on mečäššä. Buabo da diedo ollah karielazet. Nyt on kežä.
6. Mie elän Moskušša / Tolmačušša. Šie pagizet karielakši / šuomekši. Muamo on opaštaja. Myö olemma veniäläzet. Työ elättä Moskušša / Tolmačušša. Ristikanžat paissah karielakši / šuomekši.
7. Ongo hiän horma? Hiän ei ole horma.
Olettago työ suomelazet? Työ oletta suomelazet.
Elätgo šie Maksuatihašša? Šie elät Maksuatihašša.
Elämmägo myö Puasinkoissa? Myö emmä elä Puasinkoissa.
Eletähgo hyö Mämminöššä? Hyö eletäh Mämminöššä.
Pagizengo mie šuomekši? Mie pagizen šuomekši.
Pagizetgo šie angliskoiksi? Šie et pagize angliskoiksi.
Pagizemmago myö veniäläkši? Myö pagizemma veniäläkši.

4. urokka

5. stola; vihma, mua, heinä; kolessut; kapusta; ovi

5. urokka

1. hyvä – paha, kaida – levie, kallis' – huovis', kargie – magie, kebie – jygie, korgie – madala, kova – pehmie, ložie – hoikka, pitkä – lyhyt, šoma – tuhma, šuuri – pieni, tyhjä – täyži, uuži – vanha, vilu – lämmin
5. suaharo, šygyžy, hiili, hiiri, čirone, vezi, lumi, tabletka

7. šuuret avuamet, korgiet hernehet, valgiet jauhot, vanhat kazit, jygiel kyžzymykšet, uuvet kätkyöt, madalat lambahat, kargiet löylyt, magiet mejet, šomat oravat, kaijat päriet, pienet siemenet, hyvät šanat, valmehet rokat, pimiet yöt, pahukšet
8. hauvit, nällät, matat, aijat, rahkat, anopit, diedot, leivät, luat, virvat, paissot, navot, kerrat, očat, kurret, izännät, pouvat, kaššet, tähet, ijät, tytöt, buabot, illat, ukot, diädöt, koššot
9. vanha kana, palava hiili, korgie leppä, valgie hammaš, keldane kukka, magie leibä, puuhine veneh, pieni jälgi, kallis' oššoš, pimie yö, šuuri pereh, pitkä mado
10. Bokot ollah tanhuošša. Nämä naizet eletäh Moskušša. Jovet da järvet ollah jääššä. Lapšet paissah karielakši. Kyläššä ollah kylyt. Linnut eletäh puušša. Luzikat ollah stolašša. Nämä ikkunat ollah puhtahat. Kiät ollah lämbimät. Kazit ollah muššat. Koit ollah uuvet.
11. Smirnovin talon šopešša on šuuri puuhine stola. Lapšet da aiguhizet rigeneh is-sutah yheššä tämän stolan taguana. Ymbäri stolašta šezizotah puuhizet stuulat. Stolalla on šoma valgie skuateri. Keški stolua on ruškije čainiekka, a žen ymbäri šezizotah sinizet čaškat da bl'učat. Torelkazilla ollah hoikat piiruat.

6. urokka

1. Diedo on muamon ali tuaton tuatto.
Prabuabo on buabon ali diedon muamo.
Pradiedo on buabon ali diedon tuatto.
Diädö on muamon ali tuaton velli.
T'ota on muamon ali tuaton čikko.
Plemännikkä on vellen ali čikon lapši.
Vunukka on poiijan ali tyttären lapši.
Pravnukka on vunukan lapši.
2. diedon, buabon, lapšen, poiijan, tyttären, vunukan, diädön, t'otan, mužikan, šulahazen, andilahan, moržiemien, ukon, akan
3. Tämä on miän lapši. – Meilä on lapši.
Tämä on šiun čikko. – Šiula on čikko.
Tämä on tiän vunukka. – Teilä on vunukka.
Tämä on hänen mašina. – Hänellä on mašina.
Tämä on hiän kodi. – Heilä on kodi.
Tämä on vellen moržien. – Vellellä on moržien.
5. Ol'on muamo on Oks'o. Ol'on tuatto on Jyrgi. Ol'on velli on Ars'o. Ol'on buabo on Nad'o. Ol'on diedo on Sergo. Ol'on diädö on Kir'u.
7. Hyvä – da vieraš, paha – da oma.
Kummas't'a šormie i pure: yhen äijyöldi kivistäy.
Lapšet kažvetah i huolet kažvetah.
Muamon vičča villane, tuaton šana raudane.
Mittyöt kannot, muozet i vežat.
Parembi yheksän kydyö, mi yksi nado.

Šuuda viärissä, da omua puolissa.
Lapšen ožalla i pereh eläy.

7. urokka

- Vien tämän kniigan čikolla. Muamo ando miula čuajuo. Hiän kirjuttau kirjazen poijalla. Mie šanelen hänellä kaikki. Tytär kandau kukat muamolla. Ol'a ošti lahjan plemännikällä.
-

	miel'dyö	männä	naija	erota	šynnyttiä
mie	<i>miel'ly-n</i>	<i>mäne-n</i>	<i>naiče-n</i>	<i>eruo-n</i>	<i>šynnyttä-n</i>
šie	<i>miel'ly-t</i>	<i>mäne-t</i>	<i>naiče-t</i>	<i>eruo-t</i>	<i>šynnyttä-t</i>
hiän	<i>miel'dy-y</i>	<i>mänö-y</i>	<i>naiččo-u</i>	<i>eruo-u</i>	<i>šynnyttä-y</i>
myö	<i>miel'ly-mmä</i>	<i>mäne-mmä</i>	<i>naiče-mma</i>	<i>eruo-mma</i>	<i>šynnyttä-mmä</i>
työ	<i>miel'ly-ttä</i>	<i>mäne-ttä</i>	<i>naiče-tta</i>	<i>eruo-tta</i>	<i>šynnyttä-ttä</i>
hyö	<i>miel'ly-tä-h</i>	<i>männä-h</i>	<i>naija-h</i>	<i>erota-h</i>	<i>šynnyte-tä-h</i>

- Mie šilma šuačen! Konža šie naičet? Miun čikko kežällä mänöy miehellä. Hyö erotah huomena. Miun tädillä šynnytäh kakšozet.
- Oks'o on Jyrrin naine, Ol'on da Ars'on muamo, Riigon da Dar'un tytär, Ondrein čikko, Mar'un nado, Onton, Annin da Mikin t'ota, Nad'on da Sergon min'n'a.
- 1) Onto; 2) Ondrei; 3) Ol'o; 4) Dar'u

8. urokka

2.

Yks. nom.	Mon. nom.	Yks. nom.	Mon. nom.
očča	očat	huuli	huulet
kulma	kulmat	hammaš	hambahat
luomi	luomet	nenä	nenät
ripči	ripčit	kurvičča	kurvičat
viska	viskat	korva	korvat
nägö	nävöt	šilmä	šilmät
tähti	tähet	čolka	čolkat
šuu	šOOT	tukka	tukat
kieli	kiolet	ruppine	ruppizet
leuga	leuvat	parda	parrat
kagla	kaglat	–	usat

5. kiheräpiä, kirčanenä, kiččerätukka, pitkänenä / pitkätukka, sinišilmä, mušta-
tukka / muštašilmä / muštakulma, terävänenä, valgiätukka
6. 1) Kir'u; 2) Oks'o; 3) Ol'o
- 9.

Yks. nom.	Mon. nom.	Yks. nom.	Mon. nom.
jalga	jallat	perže	peržiet
jalgapohja	jalgapohjat	piä	piät
hardie	hardiet	polvi	polvet
kagla	kaglat	reizi	reijet
kanda	kannat	rynnäš	ryndähät
kinku	kinkut	šelgä	šellät
kyngä	kyngät	šelgäpii	šelgäpiit
kynži	kynnet	šivut	šivuot
kämnen	kämnenet	šiäri	šiäret
käzi	kiät	šormi	šormet
n'aba	n'avat	vačča	vačat
niška	niššat	vardalo	vardalot
olgupiä	olgupiät	varvaš	varbahat

10. šilmät; nenä da šilmät; šuu, šilmät, korvat

9. urokka

1. lihava – laiha, vägövä – vähävägine, kohalline – kygriskö, korgie – madala, šagie – harva, leviehardeine – kaidahardeine, muššinverine – valgieverine, kohalline – viärä, nuori – vanha
veššälä – abiekaš, pagizija – iänettömä, rohkie – varačču, ruadaja – laiska, ruokokaš – töläkkö, virka – ylbie, boikoi – hil'l'ane, oigie – valehičča, hajukaš – houkka
4. uuvembi, magiembi, nuorembi, šagiembi, veššelembi, pakšumbi
5. šuurembi, korgiembi, pienembi, leviembi, pehmiembi, vanhemi
10. On pitkä kuin humalariugu.
On tyyni kuin jumalanlehmäne.
On boikoi kuin šukkulane.
On prostoi kuin hebone.
On laiha kuin nylgietty jänis.
On viižäš kuin lehtirebo.
On pagizija kuin šammalšalku.
Ei nimidä maha, on kuin tuhkanäppi.

10. urokka

2. opaštau, ajau, kirjuttau, laulau, ruadau, opaštuu, myöy.

3.

	opaštua	ommella	leččie
mie	<i>opaššan</i>	<i>ombelen</i>	<i>leččin</i>
šie	<i>opaššat</i>	<i>ombelet</i>	<i>lečit</i>
hiän	<i>opaštau</i>	<i>ombelou</i>	<i>leččiy</i>
myö	<i>opaššamma</i>	<i>ombelemma</i>	<i>lečimmä</i>
työ	<i>opaššatta</i>	<i>ombeletta</i>	<i>lečittä</i>
hyö	<i>opaššetah</i>	<i>ommellah</i>	<i>lečitäh</i>

4. Ombelija šanou vračalla:

– Mie ombelen vuatetta, šie lečit ristikanžoida, a hiän opaštau lapšie.

Opaštaja šanou ombelijalla:

– Mie opaššan lapšie, šie ombelet vuatetta, a hiän leččiy ristikanžoida.

Vrača šanou opaštajalla:

– Mie leččin ristikanžoida, šie opaššat lapšie, a hiän ombelou vuatetta.

Mon.: Ombelijat šanotah vračoilla:

– Myö ombelemma vuatetta, työ lečittä ristikanžoida, a hyö opaššetah lapšie.

Opaštajat šanotah ombelijoilla:

– Myö opaššamma lapšie, työ ombeletta vuatetta, a hyö lečitäh ristikanžoida.

Vračat šanotah opaštajilla:

– Myö lečimmä ristikanžoida, työ opaššatta lapšie, a hyö ommellah vuatetta.

11. urokka

2., 3.

	kyžyö	lugie	oštua	šyvvä	noušša	varata
mie	<i>kyžyn en kyžy</i>	<i>luven en luvē</i>	<i>oššan en ošša</i>	<i>šyön en šyö</i>	<i>noužen en nouže</i>	<i>varajan en varaja</i>
šie	<i>kyžyt et kyžy</i>	<i>luvet et luvē</i>	<i>oššat et ošša</i>	<i>šyöt et šyö</i>	<i>noužet et nouže</i>	<i>varajat et varaja</i>
hiän	<i>kyžyy ei kyžy</i>	<i>lugou ei luvē</i>	<i>oštau ei ošša</i>	<i>šyöy ei šyö</i>	<i>noužou ei nouže</i>	<i>varajau ei varaja</i>
myö	<i>kyžymmä emmä kyžy</i>	<i>luvemä emmä luvē</i>	<i>oššamma emmä ošša</i>	<i>šyömmä emmä šyö</i>	<i>noužemma emmä nouže</i>	<i>varajamma emmä varaja</i>
työ	<i>kyžyttä että kyžy</i>	<i>luvetta että luvē</i>	<i>oššatta että ošša</i>	<i>šyöttä että šyö</i>	<i>noužetta että nouže</i>	<i>varajatta että varaja</i>
hyö	<i>kyžytäh ei kyžytä</i>	<i>lusetah ei luveta</i>	<i>oššetah ei oššeta</i>	<i>šyvväh ei šyvvä</i>	<i>nouššah ei noušša</i>	<i>varatah ei varata</i>

5. Mie oššan. Šie šreizot. Hiän uinuou. Myö uičemma. Työ myöttä. Hyö šuatah.
6. Miän pihalla
 Hau-hau – koira haukkuu,
 N'au-n'au – kazi n'auguu,
 Möö-möö – lehmä möngyy,
 Počči pihanmuada töngäy.
 Lambahat bliägytäh,
 Ut'azet kriäčkytäh,
 Hirnakoijah hebozet,
 Šuatah heidä lapšuzet.
7. Mie issun stuulalla da kačon televiizorua. Čikokšet opaššutah školašša. Muamo juou čuajuu. Työ laulatta hyvin. Myö elämmä Čökkeli-kyläšša. Hyö männäh Pii-terih. Šie kergiet vielä kinoh.
8. Lindu čirettäy da lendelöy. Koira haukkuu da urajau. Čirone čirottau da palavoit-
 tau.
9. uinota – jalgeuduo, ottua – andua, eliä – kuolla, istuo – šreizuo, langeta – noušša, myyvä – oštua, itkie – nagraua, ruadua – lebiäčie, unahtua – muistua, šalvata – avata
11. 1. opaššun / en opaššu, vaivutah / ei vaivuta, venyy / ei veny
 2. kaččou / ei kačo, tahottago / ettägo taho, šreizomma / emmä šreizo
 3. zvonit / et zvoni, ečitäh / ei ečitä, luajimma / emmä luaji
 4. luven / en luve, itettä / että ite, peziečetah / ei peziečeta
 5. autatgo / etgo auta, oštau / ei ošša, unahetah / ei unaheta
 6. juomma / emmä juo, myöy / ei myö, šyöttägo / ettägo šyö
 7. voičetgo / etgo voi, uičemma / emmä uiče, haravoiččou / ei haravoiče
 8. pežen / en peže, pagizetta / että pagize, tullah / ei tulla
 9. maguat / et magua, uinuou / ei uinuo, rubiettago / ettägo rubie
 10. čurajan / en čuraja
 11. šuačemma / emmä šuače
 12. lienöy / ei liene

12. urokka

3.

	istuočie	laškiečie	lebiäčie	peziečie	šugiečie	šuo riečie
mie	<i>istuočen</i>	<i>laškiečen</i>	<i>lebiäčen</i>	<i>peziečen</i>	<i>šugiečen</i>	<i>šuo riečen</i>
šie	<i>istuočet</i>	<i>laškiečet</i>	<i>lebiäčet</i>	<i>peziečet</i>	<i>šugiečet</i>	<i>šuo riečet</i>
hiän	<i>istuočou</i>	<i>laškiečou</i>	<i>lebiäčöy</i>	<i>peziečöy</i>	<i>šugiečou</i>	<i>šuo riečou</i>
myö	<i>istuočemma</i>	<i>laškiečemma</i>	<i>lebiäčemma</i>	<i>peziečemma</i>	<i>šugiečemma</i>	<i>šuo riečemma</i>
työ	<i>istuočetta</i>	<i>laškiečetta</i>	<i>lebiäčettä</i>	<i>peziečettä</i>	<i>šugiečetta</i>	<i>šuo riečetta</i>
hyö	<i>istuočetah</i>	<i>laškiečetah</i>	<i>lebiäčetäh</i>	<i>peziečetäh</i>	<i>šugiečetah</i>	<i>šuo riečetah</i>

4. 1. jalgeudu / noužou; 2. peziečöy; 3. šyöy / juou / istuu; 4. ruadau; 5. oštou / valliččou; 6. kävelöy pihalla koiranke; 7. illas't'au / vaštuačou naizenke / juou; 8. kaččou televiizorua; 9. lugou / venyy
11. Onto jalgeudu 6:30. Hiän peziečöy, šuoriečou, šyöy huomnešpalua da ajau mašinalla universitettah. Onto ruadau opaštajana. Hiän murginoiččou universitetašša 12:00 čuasun aigah. Ruavon jälgeh Onto aštuu bibl'otekkah. Hiän illas't'au 18:00 čuasun aigah kafeškašša. Illalla Onto mänöy basseinah. Hiän tulou kodih 20:00 čuasun aigah, lugou, kaččou televiizorua. Onto lačkiečou muata 22:30.

13. urokka

2. buabuo, lašta, kniigua, televiizorua, hevos't'a, pehmiedä pielušta, ruškieda paidua

4.

nominativa	partitiva	nominativa	partitiva
alane	alas't'a	piä	piädä
čiba	čibua	hammaš	hammašta
čuasuo	časuo	šilmä	šilmiä
herneh	hernehtä	korva	korvua
jauho	jauhuo	kero	keruo
lammaš	lammašta	kylgi	kylgie
mezi	mettä	vačča	vaččua
orava	oravua	käzi	kättä
peldo	pelduo	jalga	jalgua
šuari	šuarda	šelgä	šelgiä
tyttö	tyttyö	polvi	polvie
vävy	vävyö	šormi	šormie
yö	yödä	nenä	neniä

14. urokka

3. Lapšet oldih jovella ongittamašša kalua. Nouzi kova tuuli. Kekšimättä pimeni. Lapšet kačahettih taivahah. Šielä oli šuuri mušta vihmopilvi. Jo räisytti tulda. Kodvazin jälgeh kuulu ukonjyry. Pellon piällä nägy reunakkeh kerdah kakši korgieda ukonvemmeldä. Kaikki linnut peitiäčettih, vain piäkšyzet lenneldih alahakkali. Šidä rubei vihmumah. Lapšet lähettih hyppiämäh kodih. Kuni hyö tuldih, läbi kaššuttih.
8. Miun muamo ruadau opaštajana. On paha aštoija muada kuivana. Tänä vuodena eu mussikkua. Lapšena hiän oli varačču. Tulen šiun luo piätinčänä. Vägeh vävykši et vejä. Tämä kangaš ei godieče plat'jakši. Mie pagizen karielakši. Händä kučutah Lenakši. Pitkä ilo itukši.
9. tuuli; tuuli da pakkane; jogi da jii; tähet taivahašša; taivaš, tähet da kuudoma; lumi; jii

15. urokka

1. kerinakka, kerinlauvat; venehellä ajetah jogie myöten; valgie; melliččä; posteli
3. staučcah / staučalla, staučašša / staučalla, staučašta / staučalda
- 4.

	tulla		männä		lähtie	
mie	<i>tulen</i>	<i>en tule</i>	<i>mänen</i>	<i>en mäne</i>	<i>lähen</i>	<i>en lähe</i>
šie	<i>tulet</i>	<i>et tule</i>	<i>mänet</i>	<i>et mäne</i>	<i>lähet</i>	<i>et lähe</i>
hiän	<i>tulou</i>	<i>ei tule</i>	<i>mänöy</i>	<i>ei mäne</i>	<i>lähtöy</i>	<i>ei lähe</i>
myö	<i>tulemma</i>	<i>emmä tule</i>	<i>mänemmä</i>	<i>emmä mäne</i>	<i>lähemmä</i>	<i>emmä lähe</i>
työ	<i>tuletta</i>	<i>että tule</i>	<i>mänettä</i>	<i>että mäne</i>	<i>lähettä</i>	<i>että lähe</i>
hyö	<i>tullah</i>	<i>ei tulla</i>	<i>männäh</i>	<i>ei männä</i>	<i>lähetäh</i>	<i>ei lähetä</i>

5. šuo, aho, järvi, ruučča, jogi, loga, gora, peldo, meččä, niitoš
6. talošša / taloh / talolla, koissa / kodih / koilla, pihašša / pihah / pihalla, tanhuošša / tanhuoh / tanhuolla, kylyššä / kylyh / kylyllä, dorogašša / dorogah / dorogalla, tieššä / tieh / tiellä, ogordašša / ogordah / ogordalla, savušša / saduh / savulla, laukašša / laukkah / laukalla, kaivošša / kaivoh / kaivolla, puušša / puuh / puulla, kukašša / kukkah / kukalla, heinäššä / heinäh / heinällä
7. Mie lähen kinoh. Lapši on školašša. Lindu istuu katokšella. Čikokšet ollah jovel-la. Muamo tulou laukašta. Koissa on lämmin. Myö lähemmä saduh. Tyttö tulou kaivolda. Lapšet kizatah pihalla / pihašša.
8. Oks'o on ruavolla. Oks'o mänöy ruavolda laukkah.; Oks'o on laukašša. Oks'o mänöy laukašta kaivolla.; Oks'o on kaivolla. Oks'o mänöy kaivolda kylyh.; Oks'o on kylyššä. Oks'o mänöy kylyštä kodih.
Jyrgi on koissa. Jyrgi mänöy koista tanhuoh.; Jyrgi on tanhuošša. Jyrgi mänöy tanhuošta jovel-la.; Jyrgi on jovel-la. Jyrgi mänöy jovel-la pellolla.; Jyrgi on pellolla. Jyrgi mänöy pellolla saduh.; Jyrgi on savušša. Jyrgi mänöy savušta kodih.
9. Hebone šeizou goralla. Hiän kaččou alah päin. Ber'ogaranalla kakši lehmiä on juomašša vettä jovešta. Šuuri važa da pieni važa venytäh aidarannašša. Talon pordahilla istuu koira. A kazi istuu korgien halgopinon piällä. Kazi nägöy, kuin savušša maguau počči. Kazi nägöy hevon luona heiniköššä venyjän pikkizen. Vain kukko da kanat kävelläh pihalla. Hyö kuobiečetah muašša da ečitäh midä-olgha šyödäviä. Linnut da liipukkazet lennelläh. Kazi duumaiččou: "Oliis'go nago-le kežä, da paistais' päiväne."
10. Lapšet čurissah šukšiloilla goralda. Muamo tuou einehet ogordašta. Orava kočči oksalda mualla. Mie oššan leibiä laukašta. Dorogalla ajau mašina. Oletgo šie koissa? Važa šeizou tanhuošša. Tuo vettä kylyh! Mečäššä kažvau äijä gribua. Tule gostih! Vezi on kaivošša. Poiga ottau kniigan stolalda.
13. Mie ajan velospetalla. Mahatgo šie ajua mašinalla? Vanhemmat männäh merellä pojezdalla, ka järeštäh tullah samol'otalla. Hiän tulou vokzualalda taksilla.

16. urokka

2. Čirkune čirettäy, hebone hirnakoiččou, koira haukkuu, digo digottau, lehmä möngyy, harakka hačattau, kazi n’auguu, kana kakattau, hukka ulvou, kukko laulau, šorža kriäčkyy, počči röngyy, broni braukkau, lammaš bliägyy
3. Mi on savušša? Min kettu on valgiene? Midä työ äbäžöičettä? Min issutettih vanhemmat? Missä on lehtie? Mistä lehet kirvotah šygyžyllä? Mih kažvetah käbyzet kežällä? Millä on linduzen pežo? Mistä työ leikkuatta liijat okšazet? Minä šie muissat koivuo? Miksi koivu kažvau? Mittä olis’ igävembi? Minke piha on šomembi?
5. muašša / muašta / muah, puušša / puulla / puušta / puuh / puulda, mečäššä / mečäštä / meččäh, liäväššä / liäväštä / liäväh, veješšä / veještä / vedeh, tanhuošša / tanhuošta / tanhuoh, merluugašša / merluugašta / merluugah, peldaitašša / peldaitašta / peldaittah, norašša / norašta / norah, klietkašša / klietkašta / klietkah, pežošša / pežošta / pežoh
8. Meilä on yksi hyvä hebone. Hebozen nimi on Riža. Parahana hebozena hiän on kaikista hebozista. Myö hyvin kačomma tädä hevos’t’a. Täštä hebozešta on varža. Varža niinže kažvau hyväkši hebozekši. Konža ajat hebozella, kai-kin kačotah tädä miän hevos’t’a. Hyvänke hebozenke on i matka lyhyt. Konža hebone hil’l’ah mänöy, niin viğa eule hebozešša, a on izännäššä. Kežällä ajele hebozelda puarmoida.
9. Pet’alla on kazi. Hiän šuaččou omua kazie. Hiän luadiu omalla kazilla varoin kai-kenmuozie bobozie. Hiän kizuuu kazinke. Hiän huoluttuačou kazih näh.
10. Läksin kodih. Olin koissa. Orava kočči okšalda okšalla. Lindune lendi sinčoh. Šatatin jallan kivellä. Hebone tuli tanhuoh. Mie toin čikolla maiduo aitašta. Kylä šeizou goralla. Mie tulin ruavolda kodih illalla. Lapši šyöy luzikalla. Kežällä kävelemmä meččäh. Mečäštä keräimmä marjua i šiendä. Miän lehmän nimi on Ruško. Mie toin hebozen pellošta. Mie tovarissanke lähen pojezdalla Moskuh. Kizašša mie olin kazina i hiirenä. Huaba kažvo šuurekši huavakši. Kirvehettä kuin kiättä.
12. Blägyjä lammaš hukalla murginakši.
Ei kazi kalanšyöndiä heitä.
Ei nagole kazilla kakkarua, on i kolahušta.
Ei regi edizeh hevos’t’a piäže.
I broni omie poigie kiittäy.
Igåš hukkuu šyötä, hiän nagole meččäh kaččou.
Kakši kondieda yhteh merluugah ei mahuta.
Kazi issunnalla ottau.
Kondie on vägövä, da ristikanžua varajau.
Lindu laulannalla iččien šomendau.
Vanha hebone vavolda ei ševo.
Ylähäkkiä lindu lendäy, da ei tiijä, kunne istuočou.

17. urokka

3. Talon taguana venytäh hallot. Ota hallot talon taguada. Päiväne peittiäči tuučan taguah. Päiväne viidi tuučan taguada. Mie nouzin katokšen piällä. Mie šolahin katokšen piäldä. Lindune lendi katokšen alla. Lindune uidi katokšen alda. Myö mänimä joven luoh. Myö uidima joven luoda. Samol'otta lendäy kylän piällä. Ymbäri kyläštä ollah pellot. Kniigat ollah stolan šiämeššä. Ota kniigat stolan šiämeštä. Pane kniigat stolan šiämeh. Miän kylän luona on jogi. Pilvet nouššat lämbimärannašta päin. Pilvet eissyťah vilurandah päin. Aida mänöy ymbäri pellošta.

7.

Miebelit da mašinat		Aštiet	
divana 	pliitta 	čaška 	pada
jiäškuappa 	rakovina 	bl'učča	pavarča
huršti 	skammi 	čainiekka 	riehtilä
kamoda 	stola 	härkin 	mal'l'a
kravatti 	stuula 	kastr'ul'a 	stokana
kresla 	škuappa 	kattila 	šieгла
lampa 	zirkalo 	luzikka 	torelka
pal'ča 	televiizora 	purdilo 	veičči
pežumašina 	vanna 	labie 	vilka

10. ovi; vašta; ovi

18. urokka

1. valgieloissa paijoissa, sinizissä paikoissa, lämbimissä pal'toloissa, uužissa turki-loissa, pitissä jupkissa, muššissa šuapkissa
2. Mar'u oštai lahjat Uuvekši vuuvekši vanhemmilla, buaboloilla, diedoloilla, čikkoloilla, vellilöillä, diädölöillä, tädilöillä, plemänniköillä, tovarissoilla, kolle-goilla
3. šuo, mua, polosta, levie uuličča, pitkä sloboda, lapši lačakka, vačča pul'čakka, pieni lapši, pieluš, šuuri lapši, šuuruš, kazakka, kangi, kazačiha, rengi
4. 1) Nasto; 2) Matti; 3) Anni; 4) Katti; 5) Riigo

6. – Terveh!
- Ongo sinine?
- Täššä on mittaušpert.
- Täššä on šuurembua. Olgua hyvä!
- Kolmetoistatuhattua rubl’ua.
- Tämä on hyvä! Mie otan tämän!
- Passibo! Missä voiččou makšua?
- Voiččou! Olgua hyvä, pangua šuojaluvut.
- Passibo oštokšešta da tulgua toičči!

19. urokka

2.

	šyvä	oštua	kaččuo	männä	muata	peziečie
mie	šöin	oššin	kačoin	mänin	magain	peziečin
šie	šöit	oššit	kačoit	mänit	magait	peziečit
hiän	šöi	ošti	kaččo	mäni	magai	pezieči
myö	šöimmä	oštima	kaččoma	mänimä	magaimma	peziečimä
työ	šöittä	oštija	kaččoja	mänijä	magaitta	peziečijä
hyö	šyödih	oššettih	kačottih	mändih	muattih	peziečettih

	šyvä	oštua	männä	muata	peziečie
mie	en šyönyn	en oštan	en männyn	en muannun	en peziečen
šie	et šyönyn	et oštan	et männyn	et muannun	et peziečen
hiän	ei šyönyn	ei oštan	ei männyn	ei muannun	ei peziečen
myö	emmä šyönyn	emmä oštan	emmä män- nyn	emmä muan- nun	emmä peziečen
työ	että šyönyn	että oštan	että männyn	että muannun	että peziečen
hyö	ei šyödy	ei ošsettu	ei mändy	ei muattu	ei peziečetty

3. Konža olit marjašša? Konža olit kinošša? Konža šöit restoruašša? Konža kävit teatrah? Konža kačoit kinuo? Konža luvit kniigua? Konža joit kofeida? Konža ajoit merellä? Konža kylvit kylvyššä? Konža čurajit velospetalla? Konža čurajit šuksiloilla? Konža nagroit?
4. Onton majašša ei ollun stolua. Šuuri hädä oli stolatta. Poiga luadi stolan iče. Hiän varušti laudua da pani kuivah. Stolan šorkih varoin hiän halgai koivuzen čurkan nelläkši. Kuivannuot lauvat hiän srugi, plotti reunnakkeh i kolotti šorkih. Täh rukah lauvoista da čurkista viidi stola.
5. Oli talvi. Yöllä mie jalgeuvuin ravušta. Kačoin, mama šeizo ikkunan luona, itki i ravizi: ”Hukat! Hukat!” A tuattuo ei ollun koissa. Kuulu vain kuin pakkane pergi i hukat ulvottih. Hukat mändih susiedazin liäväh da viijittih šiellä lambahanke da vuonnanke. Mie varajin da viikon en šuanun uinota.

6. Eglein lapši uinoi myöhäh da tämpiänä magai puolipäiviä. Ennen mie mahoin niegluo, a šiidä unahin. Poijat čurattih šukšiloilla läbi päivät. Työ kuččuja miät gostih. Luvitgo šie tädä kniigua? Myö pezimä kaikki aštiet. Hiän šai muajuablokat karžinašta eglein.

8. Ielläeglistäh Oudi nieglo. Eglein Oudi laulo. Tämpiänä Oudi uiččou. Huomena Oudi ombelou. Huomenjälgeh Oudi paistau.

10.

	kerätä			
	nygyne aiga		endine aiga	
mie	keriän	en keriä	keräin	en kerännyn
šie	keriät	et keriä	keräit	et kerännyn
hiän	keriäy	ei keriä	keräi	ei kerännyn
myö	keriämmä	emmä keriä	keräimmä	emmä kerännyn
työ	keriättä	että keriä	keräittä	että kerännyn
hyö	kerätäh	ei kerätä	kerättih	ei kerätty

11. Tämpiänä mie läksin gribah enžimäzičči, žentäh što eglein oli šuuri vihma, mečäššä oli šuuri rosa. Gribua mie löyvin vähän, kaikkiedah viizi koivugribas't'a. I ne oldih pahat, hapannuot i madoudunnuot, žentäh što täh aigah oli äijä vihmuua, ei ollun poudua šiädä. A griba šuaččou hyviä šiädä jälgeh vihmoida. Mie keräin vähäzen mančikas't'a i läksin kodih.

12. Vas'a loi ongen jogeh. Šuuri kala fatti ongen. Vas'a boiko riftai ongen. Hiän šlibahti i langei jogeh, rubei uppuomah. Ravuh tuldih rahvaš kylästä. Nošsettih Vas'an i ongen jovešta.

13. Ket lähtiettih järvellä? / Kunne lähtiettih lapšet?; Min hyö otettih?; Mittyzet kalat uiksenneldih järveššä? / Missä uiksenneldih šuuret ahvenet?; Min luodih lapšet?; Midä n'okkualdi kala?; Min vedi Miša?; Mityš ahven kirboi ongešta? / Mistä kirboi šuuri ahven?

15. marjua kuivatah – marjua kuivattih, šiendä šuolatah – šiendä šuolattih, maiduo hauvutah – maiduo hauvuttih, kalua ahavoitetah – kalua ahavoitettih, piiruada paissetah – piiruada paissettih, lihua keitetäh – lihua keitettih

16. ogorda, voikukka, muurahane, koivugriba, matikka, karbalo, harakka, hebone, kadaja, mančikka, liipukka, orava

20. urokka

2. voi, bul'u, siiru, rahka, kuore, jämäido

3. šyömizet, paissokšet, einehet, fruuktat, juomizet

4. mezi, šokolada, kanfetka

5. Šie kirjutat kirjas't'a. – Šie kirjutit kirjazen. – Šie et kirjuta kirjas't'a. – Šie kirjutit kakši kirjas't'a.

Hiän laulau virtä. – Hiän laulo virren. – Hiän ei laula virtä. – Hiän laulo kakši virtä.

Briha šyöy piiruada. – Briha šöi piiruan. – Briha ei šyö piiruada. – Briha šöi kakši piiruada.

Naine ombelou paidua. – Naine ombeli pajjan. – Naine ei ombele paidua. – Naine ombeli kakši paidua.

Myö opaššumma stihua. – Myö opaštuma stihan. – Myö emmä opaššu stihua. – Myö opaštuma kakši stihua.

6. Huomneksella mie juon sokkuo i šyön pudruo. Anni keittäy lihua. Lizian šuolua taiginah. Panetgo rokkah kuoretta? Leikkuan leibiä. Miun muamo mahtau pais-tua karielas't'a piiruada. Ottelen rahkua. Keitän puoli čuasuo. Rubietgo juomah čuajuo ali kofeida? Saluattah pidäy panna 300 grammua kolbassuo, kolme mua-juablokkua, kakši morkuo, kakši ogurčua, kolme jäiččiä, 50 grammua hernehtä, šuolua da majonezua. Mie šuačen jäimaiduo. Miun lapši ei juo maiduo.

10. Elä žaleiče pudruo, žaleiče vaččua.

Kagraine – da gostinča.

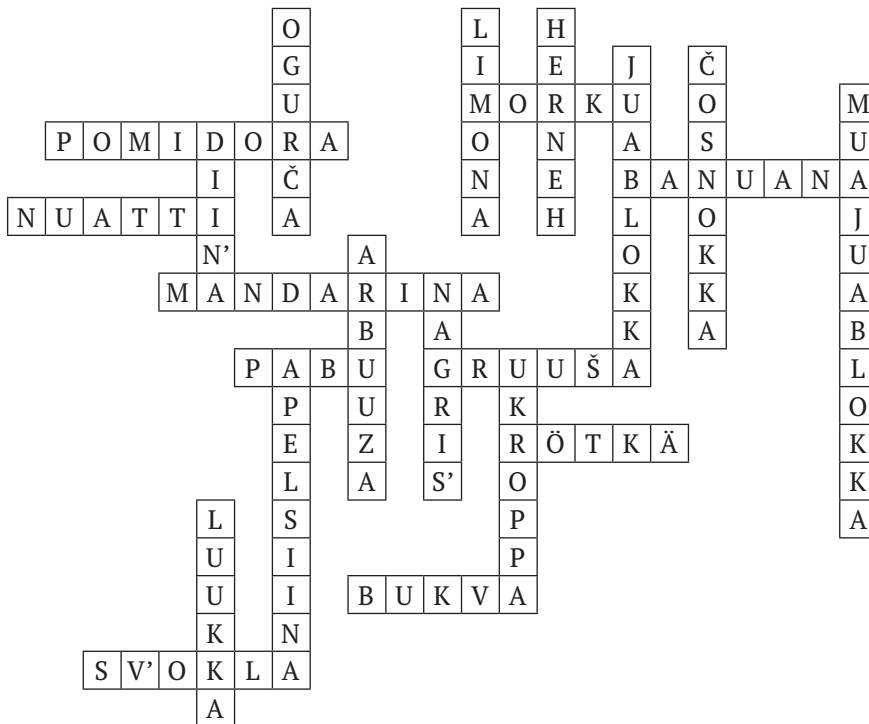
Midä pläčötät, šidä näčötät.

Ongikala – da pakkuondapala.

Piettävä kuluu, šyödävä puolenou.

Vuašah kaikki mänöy.

- 11.

21. urokka

2. Šyö tämä juablokka! – Šyögiä tämä juablokka!
Anna miula veičči! – Andakkua miula veičči
Laula tämä virži! – Laulakkua tämä virži!
Tule tänne! – Tulgua tänne!
Kuču gostih! – Kuččukkaa gostih!
Mäne tervehenä! – Mängiä tervehenä!
Pagize karielakši! – Paiskua karielakši!
Šuače iččiedä! – Šuakkua iččiedä!
Vieri iččieh! – Vierikkiä iččieh!
3. Elä juo viinua! – Elgiä juogua viinua!
Elä kuri! – Elgiä kurikkua!
Elä igävöiče! – Elgiä igävöigjä!
Elä ite! – Elgiä itkekkiä!
Elä ravize! – Elgiä raviskua!
Elä läzi! – Elgiä läzikkiä!
Elä šiänny! – Elgiä šiändyikkiä!

5.

I inf.	Yks. 1. pers.	Yks. 3. pers.	Yks. 2. pers. imp.
<i>kažvua</i>	<i>kažvan</i>	<i>kažvau</i>	<i>kažva</i>
<i>kattua</i>	<i>katan</i>	<i>kattau</i>	<i>kata</i>
<i>kiehuttua</i>	<i>kiehutan</i>	<i>kiehuttau</i>	<i>kiehuta</i>
<i>kuorittua</i>	<i>kuoritan</i>	<i>kuorittau</i>	<i>kuorita</i>
<i>kylmättiä</i>	<i>kylmätän</i>	<i>kylmättäy</i>	<i>kylmätä</i>
<i>lizätä</i>	<i>liziän</i>	<i>liziäy</i>	<i>liziä</i>
<i>livottua</i>	<i>livetan</i>	<i>livottau</i>	<i>livota</i>
<i>magendua</i>	<i>magennan</i>	<i>magendau</i>	<i>magenna</i>
<i>noušša</i>	<i>noužen</i>	<i>noužou</i>	<i>nouže</i>
<i>ottua</i>	<i>otan</i>	<i>ottau</i>	<i>ota</i>
<i>paistua</i>	<i>paissan</i>	<i>paistau</i>	<i>paissa</i>
<i>palavoittua</i>	<i>palavoitan</i>	<i>palavoittau</i>	<i>palavoita</i>
<i>panna</i>	<i>panen</i>	<i>panou</i>	<i>pane</i>
<i>peššä</i>	<i>pežen</i>	<i>pežöy</i>	<i>peže</i>
<i>piekšiä</i>	<i>piekšän</i>	<i>piekšäy</i>	<i>piekšä</i>
<i>pilkuo</i>	<i>pilkon</i>	<i>pilkou</i>	<i>pilko</i>
<i>pirottua</i>	<i>pirotan</i>	<i>pirottau</i>	<i>pirota</i>
<i>ševottua</i>	<i>ševotan</i>	<i>ševottau</i>	<i>ševota</i>
<i>šuolata</i>	<i>šuoluan</i>	<i>šuoluau</i>	<i>šuolua</i>
<i>šurvuo</i>	<i>šurvon</i>	<i>šurvou</i>	<i>šurvo</i>
<i>žuarie</i>	<i>žuarin</i>	<i>žuariu</i>	<i>žuari</i>
<i>varuštua</i>	<i>varuššan</i>	<i>varuštau</i>	<i>varušša</i>

6. Ennen huoluttuače kaikkeh varoin, midä pidäy ongittuas's'a: varušša onget, šua leibiä, kaiva šättiä, elä unaha ottua i muanitušta. Aivomma nouže i mäne vallituolla paikalla. Pirota muanituš, luo onget i istuoče tuhjozen alla. Zavodiečou tikutanda. Lekahaldi lipkane. Šie ihašsuit, no elä kuvaha šijalda i elä lekahuta ongie! Vuota! Ka lipkane läksi randah. Vähäzeldi häiskiällä vavalla! I ka yläh hyrähti bringaja kala.
7. Mie kirjutin kirjazen. – Miula pidäy kirjuttua kirjane. – Kirjuta kirjane!
Mie lauloin virren. – Miula pidäy laulua virži. – Laula virži!
Mie šöin piiruan. – Miula pidäy šyyvä piirua. – Šyö piirua!
Mie ombelin paijan. – Miula pidäy ommella paida. – Ombele paida!
Mie opaššuin stihan. – Miula pidäy opaštuo stiha. – Opaššu stiha!
8. Muamo šano Lenalla: "Peže ikkuna!" Lenalla pidäy peššä ikkuna. Lena jo puoli čuasuo pežöy ikkunua. Lena pezi ikkunan. Lena pezi kakši ikkunua. Tuatolla ei ole mašinua. Hänellä pidäy oštua mašina. Tuatto viikon ečči mašinua. Hiän ošti uuvan mašinan. Hiän šuaččou omua mašinua.
Mie šuačen jįmaiduo. Mie šyön rokan loppuh šuat. Hiän ei juo olutta. Pidäy šyyvä tämä juablokka. Keitä kolme jäiččią! Elä juo viluo vettä! Šyötgo šie lihua? Ken šoi kaikki kanfetkat? Oššin laukašta leibiä da čuajuo. Jogo pyhäpäiviä buabo paistau hienuo piiruada.

10.

			Č	A	Š	K	A				
				P	U	R	D	I	L	O	
					T	O	R	E	L	K	A
				V	I	L	K	A			
B	L'	U	Č	Č	A						
					V	E	I	Č	Č	I	
	S	T	O	K	A	N	A				
	L	U	Z	I	K	K	A				
	S	T	O	P	K	A					
				M	A	L'	L'	A			

				P	U	Č	Č	I			
				P	A	V	A	R	Č	A	
						Š	I	E	G	L	A
				P	O	D	N	O	S	S	U
K	A	T	T	I	L	A					
				R	I	E	H	T	I	L	Ä
							K	A	U	H	A
				H	Ä	R	K	I	N		
							P	A	D	A	

12. pada; vettä ammulletah; käziaštie; kakkara riehtilällä

22. urokka

2. Teppi läziy, mie rubien ruadamah Tepin eičči. Miula tovarissa šaneli kalakkahah järveh näh. Ei voi männä pihalla vihman tuačči. Šukšiloilla kävelläh lunda myöt'. Elgiä ruadakkua hänen rukah. Velleštä šyvin miun haukku tuatto. Kuorittima hiržilöidä tanhuoh varoin. Luadikkua azie loppuh šuat! Vihma miun kašto vuatteista läbi. Traktora mänöy ylči kylän. Kirjoida työnnetäh poštua myöt'.
3. Mančikka kažvau gorazilla kandoiloista ymbäri. Kivi venyy pertie vaš. Vihma miun kašto vuatteista läbi. Peldo on meččäh šuat. Kergeimä kodih ennen ildua. Griba kažvau koivun alla. Mie kualoin jovešta poikki. Il'l'a toi aitašta buolua karbalon neičči. Laukkah pidäy käyvä mečän kautti. Jogi virduau šiiričči kyliä. Tuulella vaštah on paha puhuo.

4. joven taguana, jogeh päin, joven luona, jogeh šuat, jogeh näh, joven tuačči
5. äijä – vähä, edähänä – lässä, alahana – ylähänä, kohaldi – viäraldi, alembuana – ylembiänä, taguana – ieštä, šielä – tiälä, ennen – myöhemmä, eglein – huomena, myöhä – aigazeh, hil'l'ah – rutttoh, harvah – rigeneh, hyvin – pahoin, šomašti – tuhmaldi
8. Mie tulen šiun luo gostih huomena. Buabo noužou aivoin. Vellet tuldih eris', a mändih yheššä. Ennen oldih adivonedelit. Annanda on luajittu oigieh. Natto šeizo kyynelissä.

23. urokka

1.

	šyyvä	istuo	andua	lebiäčie	peššä	kizata
mie	šöizin	istuzin	andazin	lebiäčizin	pezizin	kizaizin
šie	šöizit	istuzit	andazit	lebiäčizit	pezizit	kizaizit
hiän	šöis'	istuis'	andais'	lebiäčis'	pezis'	kizais'
myö	šöizimä	istuzima	andazima	lebiäčizimä	pezizimä	kizaizima
työ	šöizijä	istuzija	andazija	lebiäčizijä	pezizijä	kizaizija
hyö	šyödäis'	issuttais'	annettais'	lebiäčettäis'	peštäis'	kizattais'

2. Mie läksizin meččäh gribah ali marjah, ka vihmuu kaiken päivän. Čikko oštaiš' tämän plat'jan, jesli hiän makšais' vähemmän. Nieglozitgo šie miula uuvet lämbimät alazet? Myö čurajizima šukšiloilla, jesli pihalla olis' lämbimämbi. Šoittazijago työ šoittuloilla miän pruzniekalla? Vanhemmat ajettais' gostih toizeh linnah, ka mašina on rikkuočen. Hiän läksis' pruzniekalla, da on händä pitkä. Pane velospetta katokšen alla, štobi vihma ei kaštaiš'. Lapšet, šöizijä työ vähäzen! Eule šidä miehyttä, ken ottais' iččieh viäryttä. Tulizit šie illalla miän luoh. Myö voiččizima olla täššä vielä kodvazen, ka pidäy lähtie kodih. Naizet laulettaiš', da on jo myöhä.
3. Leikkaizim palazen leibiä, voidazin voilla, pirottazin šuolua i šöizin. Istuočizin stolan taguah, varuštazin kaikki, midä pidäy, da nieglozin. Aivombi nouzizin, šuoriečizin, varuštuačizin, läksizin šukšiloilla meččäh.

24. urokka

2. Igäh hiän kiirähtäy. Ei pie kiirähtiä. Mašinat boiko ajetah. On varattava näin boiko ajua. Velli jo laškieu. Vellellä on aiga laškieu, ka hiän ei taho laškieu. Paistuas's'a piiruada buabo keittäy rokkua. Peššessä ašteida muamo pagizou telefonua myöt'. Kizateššä lapšet paissah karielakši. Kežällä lapšet käyväh meččäh keriamäh marjua, a talvella čurajamah šukšiloilla. Lapšet ollah keriamäššä marjua. Emändä pani rokan kiuguah keittymäh. Šyömättä šiula ei lie vägie! Mužikat lähettih meččäh halguo varuštamah. Tuatto ei voi olla kalas't'amatta, tämpiän hiän läksi jovella ongittamah kalua. Tuatto tuli ongittamašta kalanke, huomena buabo rubieu paistamah kalakukkuo.

3. – Šie olet laukašša oštamašša leibiä. – Šie tulet laukašta oštamašta leibiä. – Šie mänet laukkah oštamah leibiä. – Šie et voi olla oštamatta leibiä. – Šie elät oštamalla leibiä.
 – Hiän on zavodalla ruadamašša. – Hiän tulou zavodalda ruadamašta. – Hiän mänöy zavodalla ruadamah. – Hiän ei voi olla ruadamatta. – Hiän eläy ruadamalla.
 – Tovarissa on bibl’otekašša lugomašša kniigua. – Tovarissa tulou bibl’otekašta lugomašta kniigua. – Tovarissa mänöy bibl’otekkah lugomah kniigua. – Tovarissa ei voi olla lugomatta kniigua. – Tovarissa eläy lugomalla kniigua.
 – Velli on školašša opaštumašša. – Velli tulou školašta opaštumašta. – Velli mänöy školah opaštumah. – Velli ei voi olla opaštumatta. – Velli eläy opaštumalla.
 – Katti on työndämäššä kirjas’t’a. – Katti tulou työndämäštä kirjas’t’a. – Katti mänöy työndämäh kirjas’t’a. – Katti ei voi olla työndämättä kirjas’t’a. – Katti eläy työndämällä kirjas’t’a.
4. Grozija groziu, elijä eläy. Ottajalla yksi jalga, arvuajalla yhekšän. Ottajan käzi ei vaivu, andajan vaibuu. Nagrajan šuuuh on parembi kaččuo, mi itkijän.
5. Yheštä opaštunnuošta kolmie opaštumatonda ei pie. Elä luo kylmännyöllä nävöllä lunda. Kukkazet huomneksella on avaudunnuot päiväzeh päin. En muanun eglein yöllä.
8. 1. c); 2. c); 3. b); 4. a); 5. b); 6. b); 7. c); 8. b); 9. c); 10. c)

25. urokka

1. puu žiivatta talvi vihma magie iellä läzijä järvi ikkuna aitta tammi mieš šuuri ristikanža
5. Šuomi; omahine; varvaš; šeppä; päivä; huaba; mägrä; koivu; pordahat; kirveš; kengä; bilbo; juablokka
- 7.

				V	Y	Ö			
				T	U	R	K	I	
				P	A	I	D	A	
			P	L	A	T	J	A	
N	O	S	K	A	T				
	R	Ä	Č	Č	I	N	Ä		
		A	L	A	Z	E	T		
				S	T	A	N	I	T

8. čiba, varža, lähtömä, härgä, bokko, lammaš, digo, počči, hebone, kukko, kana, ut’a
10. yö – päivä, kargie – magie, šalvata – avata, eglein – huomena, talvi – kežä, mušta – valgie, ottua – andua, hil’l’ah – rutttoh, šoma – tuhma, edähänä – läššä, ruadopäivä – joudupäivä, važen – oigie, kaida – levie, myyvä – oštua, ruadaja – laiska, rigeneh – harvah, kylä – linna, šagie – harva

12. Hyvä kello edäh kuuluu.

Eu kaikilla yksi šomuš, kaikilla on yksi nuoruš.

I kullašta läbi kyynel' tippuu.

I pieni kando rejen kumuau.

Ijäkši nimidä et varušša.

Jogo linduzella on oma iäni.

Luutta liha ei kažva.

Midä enämmän eläy, šidä enämmän tijuštau.

Missä hoikka, šiidä i poikki.

Parembi andua, mi ottua.

Ristikanzan igä on kirjavembi tikkua.

Šuuda viärissä, omua puolissa.

Tervehyš on ilmalla paraš.

Työdä ruat, niin leibiä šuat.

Uuži vašta paremmin pyyhkiy.

13.

	kukka	kurgi	yö	kieli	hammaš
yksikkö	kukan	kurren	yön	kielen	hambahan
	kukkua	kurgie	yödä	kielä	hammašta
	kukkana	kurgena	yönä	kielenä	hambahana
	kukakši	kurrekši	yökši	kielekši	hambahakši
	kukašša	kurrešša	yöšša	kielešša	hambahašša
	kukašta	kurrešta	yöštä	kieleštä	hambahašta
	kukkah	kurgeh	yöh	kieleh	hambahah
	kukalla	kurrella	yöllä	kielellä	hambahalla
	kukalda	kurrelda	yöldä	kieleldä	hambahalda
	kukanke	kurrenke	yönke	kielenke	hambahanke
	kukatta	kurretta	yöttä	kielettä	hambahatta
monikko	kukat	kurret	yöt	kielet	hambahat
	kukin	kurrin	yölöin	kielin	hambahin
	kukkie	kurgie	yölöidä	kielie	hambahie
	kukkina	kurgina	yölöinä	kielinä	hambahina
	kukiksi	kurriksi	yölöiksi	kieliksi	hambahiksi
	kukissa	kurrissa	yölöissä	kielissä	hambahissa
	kukista	kurrista	yölöistä	kielistä	hambahista
	kukkih	kurgih	yölöih	kielih	hambahih
	kukilla	kurrilla	yölöillä	kielillä	hambahilla
	kukilda	kurrilda	yölöildä	kielildä	hambahilda
	kukinke	kurrinke	yölöinke	kielinke	hambahinke
	kukitta	kurritta	yölöittä	kielittä	hambahitta

14. Tahon šanuo omua mielä muamon kielen unahtomizeh näh. Nikellä ei šua unahtua omua kieldä. Že, min šanelen mie täššä, ylen äijäldi pohodiu šuarnah. Vain že oli toži, uškokkua.

Yheššä pereheššä tuatto da muamo työnnettih poijan miero ruadamah, dengua šuamah. Perek eli keyhaldi. Viizi vuotta oli poiga mieroššä. Kodih tuli ni šanua ei malta omah kieleh šanuo. Šanou: "Nimidä en muissa." Muamolla lien gor'a. Rubei hiän itkömäh: "Kuinbua, poigane, rubiemma šiunke pagizomah?" Šyömäh kučču, šuuh ožuttu.

Tuatto lämmitti poijalla kylin. Lähettih kylh kylbimäh. "Istuoče, poiga, palatilla, mie luon lölyö" – šanou tuatto. Kerran loi, toizen loi da vielä i kolmannen kerran viškai. Poiga möngähti palatilla šuurella iänellä karielakši: "Midä, tuatto, šie šielä ruat, miulda jo korvat palettih!" Kočahti palatilda da hyppiämäh alašti pihalla.

Tuatolla šidä vain i pidi, nagramah rubei: "Midä, poigazeni, oma kyly oman kielen ando?"

Tulou poiga kylyštä kodih, kyžyy muamolda: "Ongo, muamo, miula korvat piäššä?" Muamo rubei voivottamah. Ei hiän uššo, što poiga on terveh, muissutti oman kielen. Nyt hänenke voit paissa omah rukah.

Hot' kymmenen vuotta voit olla muuvualla, a oma kieli nikonža ei unahtuače.

15. pežo; börö; hiilet hiilokšeššä; kirveš; tuohuš; luukka; vyö; mieli

16.

I inf.	andua	ottua	myyvä	purra	kizata	
indikativa	prezensa	annan	otan	myön	puren	kizuan
		en anna	en ota	en myö	en pure	en kizua
		annat	otat	myöt	puret	kizuat
		andau	ottau	myöy	purou	kizuu
		annamma	otamma	myömmä	puremma	kizuumma
		annatta	otatta	myöttä	puretta	kizuatta
		annetah	otetah	myyväh	purrah	kizatah
		ei anneta	ei oteta	ei myyvä	ei purra	ei kizata
imperfekta	annoin	otin	möin	purin	kizain	
	en andan	en ottan	en myönyn	en purrun	en kizannun	
	annoit	otit	möit	purit	kizait	
	ando	otti	möi	puri	kizai	
	andoma	ottima	möimmä	purima	kizaimma	
	andoja	ottija	möittä	purija	kizaitta	
	annettih	otettih	myödih	purdih	kizattih	
	ei annettu	ei otettu	ei myödy	ei purdu	ei kizattu	

im-per.	anna	ota	myö	pure	kizua
	andakkua	ottakkua	myögiä	purgua	kazakkua
kond.	andazin	ottazin	möizin	purizin	kizaizin
	en andais'	en ottais'	en möis'	en puris'	en kizais'
	andazit	ottazit	möizit	purizit	kizaizit
	andais'	ottais'	möis'	puris'	kizais'
	andazima	ottazima	möizimä	purizima	kizaizima
	andazija	ottazija	möizijä	purizija	kizaizija
	annettais'	otettais'	myödäis'	purdais'	kizattais'
inf.	anduas's'a	ottuas's'a	myyveššä	purreššä	kizateššä
	andamah	ottamah	myömäh	puromah	kizuamah
pric.	andaja	ottaja	myöjä	purija	kizuaja
	andannun	ottannun	myönyn	purrun	kuzannun
	annettava	otettava	myödävä	purdava	kizattava
	annettu	otettu	myödy	purdu	kizattu

17. Ninazella mama šaneli šuarnan hukkah näh, a Ninane pikkarane oli, dogadi šeinällä oman kuvahazen – pölläšty. Duumaichi, tämä on hukka. Kiännäldi piän, i kuvahane šeinällä kiännnyldi. Vielä enämmäldi Ninane pölläšty, rubei äijäldi itkömäh.

Muamoh kyžy häneldä:

– Šie midä itet?

Ninane i šano:

– Hukka šeinällä istuu. Seičas tahto miuh kočahtua.

Silitäldi muamoh Ninazen piädä, aleutti:

– Gluuppane miun tyttörukkane, tämä on šiun kuvahane. Šeizauvu šeiniä vaš, tuaš hänen dogadit.

Šeizaudu Nina šeiniä vaš i lieni šeinällä kuvahane. Kočahaldi Nina i kuvahane niin že kočahaldi. Veššälä lieni Ninazella. Logohti hiän nagramah i šiidiä šuat ei ruvennun varajamah kuvahas't'a.

18. Läksi vara koista,
Šanoin eči toista.
Löydi hiän uudizen
Viizitoistavuodizen.
Miun varane edähänä,
Työndi miula kirjazen,
A mie luvín, muhahin,
Ammuin hänen unahin. | Tuldih meilä suatot,
Kolme hyviä mul'uo,
Šolahin mie karžinah,
Toin mie heilä bul'uo.
Višivaičin paikkazen,
Oman nimen kirjutin.
Varazešša čuajuo join,
Stolan alla kirvotin. | Ei kukita, ei kukita
Gorazella kukkazet.
Ei šuorita, ei šuorita
Edähizet brihazet.
Alazet kaidazet,
Piälyštäzet muštazet,
Kiberät kábälät,
Varajan, što miun jätät. |
|---|--|--|
- Piiččozet kuadiet,
Koštone paida,
Vielä kerran tullet,
Lieu panna aida.

GRAMMATIKKA

NIMIŠANOIN MUUTTUAČENDA

	Nš:n lopušša on	Yks. nom.	Vardalo	Yks. adess.	Yks. part.
Yksivardalozet	<i>o, ö, u, y, i</i>	kukko koivu perti	kukko- / kuko- koivu- perti-	kuko-lla koivu-lla perti-llä	kukku-o koivu-o perti-e
	<i>a, ä</i>	kala kylä	kala- kylä-	kala-lla kylä-llä	kalu-a kyli-ä
	<i>i</i>	kivi	kive-	kive-llä	kivi-e
	diftonga	mua kiugua	mua- kiugua-	mua-lla kiugua-lla	mua-da kiugua-da
Kaksivardalozet	<i>hi, li, ri, ni</i>	nuori pieni	nuore- / nuor- piene- / pien-	nuore-lla piene-llä	nuor-da pien-dä
	<i>mi</i>	lumi	lume- / lun-	lume-lla	lun-da
	<i>ši, si</i>	lapši yksi	lapše- / laš- yhte- / yhe- / yh-	lapše-lla yhe-llä	laš-ta yh-tä
	<i>zi, ži</i>	vezi	vede- / veje- / vet-	veje-llä	vet-tä
	<i>e</i>	kašše	kaštie- / kaššet-	kaštie-lla	kaššet-ta
	<i>ne</i>	naine	naize- / nais-	naize-lla	nais-ta
	<i>l, n, r</i>	paimen	paimene- / paimen-	paimene-lla	paimen-da
	<i>n</i>	härkin	härkime- / härkin-	härkime-llä	härkin-dä
	<i>eh</i>	pereh	perehe- / pereh-	perehe-llä	pereh-tä
	<i>aš, äš, eš</i>	varvaš kirveš	varbaha- / varvaš- kirvehe- / kirveš-	varbaha-lla kirvehe-llä	varvaš-ta kirveš-tä
	<i>eš, is', oš, öš, uš, yš</i>	vereš kagluš jänis'	verekše- / vereš- kaglukše- / kagluš- jänikse- / jänis-	verekše-llä kaglukše-lla jänikse-llä	vereš-tä kagluš-ta jänis-tä
	<i>uš, yš</i>	vanhuš	vanhuo- / vanhut-	vanhuo-lla	vanhut-ta
	<i>ut, yt</i>	lyhyt	lyhyö- / lyhyt-	lyhyö-llä	lyhyt-tä

NIMIŠANOIN MUUTTUACENDA MONIKOŠŠA

	Yksikön nominativa	Vägövä vokali- vardalo	Monikon adessiva	Monikon partitiva	Monikon genetiva
Yksivardalozet	kukko koivu perti	kukko- koivu- perti-	kukko- loi -lla koivu- loi -lla perti- loi -llä	kukko-loi-da koivu-loi-da perti-loi-dä	kukko-loi-n koivu-loi-n perti-loi-n
	kala kylä	kala- kylä-	kalo- i -lla kyli-llä	kalo-i-da kyli-e	kalo-i-n kyli-n
	kivi	kive-	kivi- loi -llä	kivi-loi-dä	kivi-loi-n
	mua kiugua	mua- kiugua-	mua- loi -lla kiugua- loi -lla	mua-loi-da kiugua-loi-da	mua-loi-n kiugua-loi-n
Kaksivardalozet	nuori pieni	nuore- piene-	nuori-lla pieni-llä	nuori-e pieni-e	nuori-n pieni-n
	lumi	lume-	lumi- loi -lla	lumi-loi-da	lumi-loi-n
	lapši	lapše-	lapši-lla	lapši-e	lapši-n
	vezi	vede-	vezi-llä / vezi- loi -llä	vezi-e / vezi-loi-dä	vezi-n / vezi-loi-n
	kašte	kaštie-	kašte i -lla / kaštie- loi -lla	kaštei-da / kaštie-loi-da	kaštei-n / kaštie-loi-n
	naine	naize-	naizi-lla	naizi-e	naizi-n
	paimen	paimene-	paimeni-lla	paimeni-e	paimeni-n
	härkin	härkime-	härkimi-llä	härkimi-e	härkimi-n
	pereh	perehe-	perehi-llä	perehi-e	perehi-n
	varvaš kirveš	varbaha- kirvehe-	varbahi-lla kirvehi-llä	varbahi-e kirvehi-e	varbahi-n kirvehi-n
	kagluš jänis	kaglukše- jänikse-	kaglukši-lla jäniksi-llä	kaglukši-e jäniksi-e	kaglukši-n jäniksi-n
	vanhuš	vanhuo-	vanhu zi -lla	vanhuzi-e	vanhuzi-n
lyhyt	lyhyö-	lyhy zi -llä	lyhyzi-e	lyhyzi-n	

MUUTOKSET

Muutoš	Loppu	Primiera	
		Yksikkö	Monikko
Nominativa	-, t	hyvä tyttö	hyvä-t tyttö-t
		valgie lammaš	valgie-t lambaha-t
Genetiva	n	hyvä-n tyttö-n	hyvi-n tyttö- loi -n
		valgie-n lambaha-n	valgei-n lambahi-n
Partitiva	a / ä, o / ö, e, ta / tä, da / dä	hyvi-ä tytty -ö	hyvi-e tyttö- loi -dä
		valgie-da lammaš-ta	valgei-da lambahi-e
Akkuzativa	-, n, t	hyvä-n tyttö-n	hyvä-t tyttö-t
		valgie-n lambaha-n	valgie-t lambaha-t
Inessiva	šša / ššä, ssa / ssä	hyvä-ššä tyttö-ššä	hyvi-ssä tyttö- loi -ssä
		valgie-šša lambaha-šša	valgei-ssa lambahi-ssa
Elativa	šta / štä, sta / stä	hyvä-štä tyttö-štä	hyvi-stä tyttö- loi -stä
		valgie-šta lambaha-šta	valgei-sta lambahi-sta
Illativa	h	hyvä-h tyttö -h	hyvi-h tyttö- loi -h
		valgie-h lambaha-h	valgei-h lambahi-h
Adessiva- allativa	lla / llä	hyvä-llä tyttö-llä	hyvi-llä tyttö- loi -llä
		valgie-lla lambaha-lla	valgei-lla lambahi-lla
Ablativa	lda / ldä	hyvä-ldä tyttö-ldä	hyvi-ldä tyttö- loi -ldä
		valgie-lda lambaha-lda	valgei-lda lambahi-lda
Essiva	na / nä	hyvä-nä tyttö -nä	hyvi-nä tyttö- loi -nä
		valgie-na lambaha-na	valgei-na lambahi-na
Translativa	kši, ksi	hyvä-kši tyttö-kši	hyvi-ksi tyttö- loi -ksi
		valgie-kši lambaha-kši	valgei-ksi lambahi-ksi
Abessiva	tta / ttä	hyvä-ttä tyttö-ttä	hyvi-ttä tyttö- loi -ttä
		valgie-tta lambaha-tta	valgei-tta lambahi-tta
Komitativa	nke	hyvä-nke tyttö-nke	hyvi-nke tyttö- loi -nke
		valgie-nke lambaha-nke	valgei-nke lambahi-nke

NIMENŠIJALLIZET

<i>nom.</i>	ken?	mi?	mie	šie	hiän	myö	työ	hyö
<i>mon.</i>	ket	mit						
<i>gen.</i>	kenen	min	miun	šiuun	hänen	miän	tiän	hiän
<i>akk.</i>	kenen	min	miut	šiut	hänet	miät	tiät	hiät
<i>part.</i>	kedä	midä	milma	šilma	händä	meidä	teidä	heidä
<i>iness.</i>	keššä	missä	miušša	šiušša	häneššä	meissä	teissä	heissä
<i>elat.</i>	keštä	mistä	miušta	šiušta	häneštä	meistä	teistä	heistä
<i>ill.</i>	keh	mih	miuh	šiuh	häneh	meih	teih	heih
<i>adess.</i>	kellä	millä	miula	šiula	hänellä	meilä	teilä	heilä
<i>abl.</i>	keldä	mildä	miulda	šiulda	häneldä	meildä	teildä	heildä
<i>ess.</i>	kenä	minä	miuna	šiuna	hänenä	meinä	teinä	heinä
<i>trans.</i>	kekši	miksi	miukši	šiukši	häneksi	meiksi	teiksi	heiksi
<i>kom.</i>	kenenke	minke	miunke	šiunke	hänenke	meinke	teinke	heinke
<i>abess.</i>	kettä	mittä	miutta	šiutta	hänettä	meittä	teittä	heittä

AZIEŠANOIN MUUTTUACENDA PREZENSASŠA

	Aš:n lopušša on	I inf.	Yksikkö		Monikko	
			1. pers.	3. pers.	1. pers.	3. pers.
Yksivardalozet	<i>ha, hä va, vä ja, jä</i>	šua juuva viijä	šua-n juo-n vie-n	šua-u juo-u vie-y	šua-mma juo-mma vie-mmä	šua-h juuva-h viijä-h
	<i>ja, jä</i>	voija	voiče-n	voiččo-u	voiče-mma	voija-h
	<i>ua iä</i>	ottua eliä	ota-n elä-n	otta-u elä-y	ota-mma elä-mmä	oteta-h eletä-h
	<i>ua</i>	andua	anna-n	anda-u	anna-mma	anneta-h
	<i>uo, yö</i>	kučču	kuču-n	kučču-u	kuču-mma	kučuta-h
	<i>uo, yö</i>	kačču	kačo-n	kaččo-u	kačo-mma	kačota-h
	<i>ie čie</i>	itkie peziečie	ite-n pezieče-n	itk ^ö -y pezieč ^ö -y	ite-mmä pezieče-mmä	itetä-h peziečetä-h
	<i>ie</i>	ečcie	eči-n	ečči-y	eči-mmä	ečitä-h
Kaksivardalozet	<i>la, lä na, nä ra, rä ša, šä</i>	tulla männä purra peššä	tule-n mäne-n pure-n peže-n	tulo-u män ^ö -y puro-u pež ^ö -y	tule-mma mäne-mmä pure-mma peže-mmä	tulla-h männä-h purra-h peššä-h
	<i>ta, tä</i>	ruveta muata	rubie-n magua-n	rubie-u magua-u	rubie-mma magua-mma	ruveta-h muata-h
	<i>ta, tä</i>	šuata	šuače-n	šuaččo-u	šuače-mma	šuata-h
	<i>ta, tä</i>	lietä	liene-n	lien ^ö -y	liene-mmä	lietä-h
	<i>ta, tä</i>	čurata	čuraja-n	čuraja-u	čuraja-mma	čurata-h

AZIEŠANOIN MUUTTUAČENDA IMPERFEKTAŠŠA

Aš:n lopušša on		I inf.	Yksikkö		Monikko	
			1. pers.	3. pers.	1. pers.	3. pers.
Yksivardalozet	<i>ha, hä va, vä ja, jä</i>	šuaha juuva viijä	šai -n joi -n vei -n	šai joi vei	šai-mma joi-mma vei-mmä	šuadi-h juodi-h viedi-h
	<i>ja, jä</i>	voija	voiči -n	voičči	voičče-ma	voidi-h
	<i>ua, iä</i>	ottua eliä	oti -n eli -n	otti eli	otti -ma eli -mä	otetti-h eletti-h
	<i>ua</i>	andua	annoi -n	ando	ando-ma	annetti-h
	<i>uo, yö</i>	kuččuo	kučui -n	kučču	kučču-ma	kučutti-h
	<i>uo, yö</i>	kaččuo	kačoi -n	kaččo	kaččo-ma	kačotti-h
	<i>ie čie</i>	itkie peziečie	iti -n pezieči -n	itki pezieči	itki-mä pezieči-mä	itetti-h peziečetti-h
<i>ie</i>	eččie	ečii -n	ečči	ečči-mä	ečitti-h	
Kakšivardalozet	<i>la, lä na, nä ra, rä ša, šä</i>	tulla männä purra peššä	tuli -n mäni -n puri -n pezi -n	tuli mäni puri pezi	tuli-ma mäni-mä puri-ma pezi-mä	tuldi-h mändi-h purdi-h pešti-h
	<i>ta, tä</i>	ruveta muata	rubei -n magai -n	rubei magai	rubei-mma magai-mma	ruvetti-h muatti-h
	<i>ta, tä</i>	šuata	šuači -n	šuačči	šuačči-ma	šuatti-h
	<i>ta, tä</i>	lietä	lieni -n	lieni	lieni-mä	lietti-h
	<i>ta, tä</i>	čurata	čuraji -n	čuraji	čuraji-ma	čuratti-h

INFINITIVAT

I	II	III
ottua juuva tulla muata	ottua-s's'a juuve-ššä tulle-ššä muate-ššä	otta-ma-ššä/šta/h/lla/tta juo-ma-ššä/šta/h/lla/tta tulo-ma-ššä/šta/h/lla/tta magua-ma-ššä/šta/h/lla/tta

PRIČASTIJAT

Aktivan		Passivan	
I	II	I	II
otta-ja juo-ja tuli-ja magua-ja	otta- nnun (nnuo-) juo- nun (nuo-) tul- lun (luo-) muan- nun (nuo-)	ote-tta-va juo-da-va tul-da-va muat-ta-va	ote-ttu (ttuo-) juo-du (duo-) tul-du (duo-) muat-tu (tuo-)

EZI- DA JÄLGIŠANAT

Genetiva + jälgisana / ezišana		Partitiva + jälgisana / ezišana	
<i>kiven</i>	alla, alda	<i>pelduo</i>	myöt' / myöten
<i>mečän</i>	luona, luoda, luoh	<i>kiuguada</i>	vaš / vaššen
<i>oven</i>	taguana, taguada, taguah	<i>yödä</i>	ennen
<i>katokšen</i>	piällä, piäldä	ennen	<i>yödä</i>
<i>pertin</i>	ieššä, ieštä	ylči	<i>kyliä</i>
<i>ikkunan</i>	kohašša, kohtah	šiiričči	<i>rengie</i>
<i>värčin</i>	šiämeššä, šiämeštä, šiämeh	keššellä	<i>pelduo</i>
<i>mečän</i>	reunašša, reunašta		
<i>miun</i>	šijah / neičči / eičči	Illativa + jälgisana	
<i>hänen</i>	kautti	<i>ših</i>	varoin
<i>tämän</i>	tuačči	<i>ildah</i>	šuat
<i>tuaton</i>	muone	<i>lapših</i>	näh
<i>pertin</i>	kyllečči	<i>kodih</i>	päit' / päin
<i>vihman</i>	iellä		
<i>kirvehen</i>	vuoh	Elativa + jälgisana / ezišana	
<i>yön</i>	aloh	<i>tuatošta</i>	päit'
<i>nedelin</i>	piäh	<i>häneštä</i>	šyvin
<i>hallan</i>	jälgeh	<i>dorogašta</i>	poikki
<i>ylči</i>	<i>kylän</i>	<i>koivušta</i>	ymbäri
		<i>šieglašta</i>	läbi
Adessiva + jälgisana		<i>talošta</i>	piäličči
<i>rahvahalla</i>	keššeššä	poikki	<i>dorogašta</i>
<i>vejellä</i>	reunašša	ymbäri	<i>koivušta</i>
<i>yöllä</i>	vaštah	läbi	<i>šieglašta</i>
<i>hänellä</i>	varoin	piäličči	<i>rannašta</i>

LITERATURA

- Beljakov A., Bubrih D.V. Karielan kielen učebnikka. Mosku, 1934.
- Gromova L. Aiga lugie i paissa karielakši. Тверь, 2002.
- Miloradova A.A., Smirnov P.P. Karielan kielen učebnikka. Mosku, 1933.
- Neverov A. Pikkarazet raskuazat. Mosku, 1936.
- Patrakka M. Šuuri kondie. Espoo, 2013.
- Patrakka M., Ščerbakova T. Šygyžylahjat lapšilla. Петрозаводск, 2014.
- Šoita, šoita, šoma šoittu (častuškoida tverinkarielakši). Петрозаводск, 2017.
- Turičeva Z. Armaš šana. Тверь, 1996.
- Yksi, kakši – karielakši (lapšin viržyzie tverinkarielakši). Петрозаводск, 2016.
- Мои первые сто слов по-карельски (тверской говор карельского языка).
Тверь, 2012.
- Словарь карельского языка. Петрозаводск, 1994.
- Тарасов С. Oma ganda. Тверь, 2008.

TERMINAT

- abessiva** – абессив (лишительный падеж) – abessiivi
ablativa – аблатив (внешнеместный падеж удаления) – ablatiivi
abu|šana – частица – partikkeli
adessiva-allativa – адессив-аллатив (внешнеместный падеж нахождения и приближения) – adessiivi-allatiivi
akkuzativa – аккузатив (падеж прямого дополнения) – akkusatiivi
aktiva – актив (действительный залог) – aktiivi
alfavitta – алфавит – aakkoset
antonima – антоним – antonyymi
azie|šana – глагол – verbi
diftonga – дифтонг – diftongi
elativa – элатив (внутреннеместный падеж удаления / выхождения) – elatiivi
endine aiga – прошедшее время – imperfekti
essiva – эссив (падеж нахождения в каком-либо состоянии) – essiivi
ezi|šana – предлог – prepositio
ezi|vokali – переднерядный гласный – etuvokaali
fonetikka – фонетика – fonetiikka
geminatta – удвоенный согласный, гемината – geminaatta
genetiva – генитив (падеж принадлежности) – genetiivi
grammatikka – грамматика – kielioppi
iččehine – возвратный – refleksiivinen
illativa – иллатив (внутреннеместный падеж приближения / вхождения) – illatiivi
imperativa – повелительное наклонение, императив – imperatiivi
imperfekta – простое прошедшее время – imperfekti
inessiva – инессив (внутреннеместный падеж нахождения) – inessiivi
infinitiva – инфинитив – infinitiivi
iänelline – звонкий – soinnillinen
iänettömä – глухой – soinniton
iäni – звук – ääni
jälgi|šana – послелог – postpositio
kieldo – отрицание – kielto
komitativa – комитатив (падеж совместности) – komitatiivi
komparativa – сравнительная степень, компаратив – komparatiivi
kondicionala – условное наклонение, кондиционал – konditionaali
konsonanta – согласный – konsonantti
konsonanta|vardalo – согласная основа – konsonanttivartalo
konsonantoin vaihoš – чередование ступеней согласных – astevaihtelu
kyžyndä|šana – вопросительное слово – kysymyssana
kyžyndä|znuakku – вопросительный знак – kysymysmerkki
käššendä|forma – повелительное наклонение, императив – imperatiivi

loppu – окончание – pääte
lugu|šana – числительное – lukusana
monikko – множественное число – monikko
muodo – форма – tuoto
murreh – диалект – murre
muutoš – падеж – sija
neuvonda|šana – наречие – adverbii
nimen|šijalline – местоимение – pronomini
nimi|šana – имя подлежащее – substantiivi
nominativa – номинатив (исходный падеж) – nominatiivi
noužova aiga – будущее время – futuuri
nygyne aiga – настоящее время, презенс – preesens
objekta – объект – objekti
paikka|muutoš – местный падеж – paikallissija
partitiva – партитив (падеж парциального дополнения) – partitiivi
passiva – пассив (пассивный залог) – passiivi
pehmittäjä znuakku – знак смягчения – liudennusmerkki
persona – лицо – persoona
piirrös – дефис – yhdysmerkki
prezensa – настоящее время, презенс – preesens
pričastija – причастие – partisiippi
ravahanda|znuakku – восклицательный знак – huutomerkki
sloga – слог – tavu
superlativa – превосходная степень сравнения, суперлатив – superlatiivi
šanelenda – рассказ – kertomus
šanonda – предложение – virke
taga|vokali – заднерядный гласный – takavokaali
točka – точка – piste
translativa – транслатив (падеж изменения состояния) – translatiivi
triftonga – трифтонг – triftongi
tunnuš|šana – имя прилагательное – adjektiivii
vardalo – основа – vartalo
vokali – гласный – vokaali
vokali|vardalo – гласная основа – vokaalivartalo
yhyš|šana – сложное слово – yhdyssana
yksikkö – единственное число – yksikkö

A **a conj.** – а, но – mutta, vaan, ja
abie (*abien, abieda*) **s.** / **a.** – 1. обида
 2. грустный – 1. suru 2. surullinen
abiekaš (*abiekkahan, abiekašta*) **a.** –
 грустный – surullinen
abu (*avun, abuo*) **s.** – помощь – apu
adivo (*adivon, adivuo*) **s.** – гостья – vieras
adivonedeli (*adivonedelin, adivonedelie*)
s. – неделя, когда девушка гостит у род-
 ных в других деревнях – vierailuviikko
agronoma (*agronoman, agronomua*) **s.** –
 агроном – agronomi
ahavoittua (*ahavoitan, ahavoittau,*
ahavoitetah), **ahavoija** (*ahavoičen,*
ahavoiččou, ahavoijah) **v.** – обветрить,
 высушить ветром (*нашню и пр.*) –
 kuivattaa tuulessa
ahistua (*ahissan, ahistau, ahissetah*) **v.** –
 сжимать – ahdistaa
aho (*ahon, ahuo*) **s.** – поляна – aho
ahven (*ahvenen, ahvenda*) **s.** – окунь –
 ahven
aida (*aijan, aidua*) **s.** – забор – aita
aiga (*aijan, aigua*) **s.** – время – aika
aigane (*aigazen, aigas't'a*) **a.** – ранний –
 aikainen

aigazeh adv. – рано, рановато – aikaisin
aiguhine (*aiguhizen, aiguhis't'a*) **s.** –
 взрослый – aikuinen
aijalleh, aijaldi adv. – своевременно,
 вовремя – aikanaan
aijottua (*aijotan, aijottau, aijotetah*) **v.** –
 обносить забором – aidata
ainošpäivä (*ainošpäivän, ainošpäiviä*) **s.** –
 будничный день – arkipäivä
ainova (*ainovan, ainovua*) **a.** – единствен-
 ный – ainoa
aiza (*aizan, aizua*) **s.** – оглобля – aisa
aitta (*aitan, aittua*) **s.** – кладовая, амбар –
 aitta
aivin, aivis' adv. – всегда – aina
aivoin adv. – рано – aikaisin
aivokkazeh, aivokkazin adv. – ранё-
 шенько – hyvin aikaisin
ajaja (*ajajan, ajajua*) **s.** – водитель –
 kuljettaja
ajella (*ajelen, ajelou, ajellah*) **v.** – ездить –
 ajella
ajua (*ajan, ajau, ajetah*) **v.** – 1. ехать
 2. гнать – 1. ajaa 2. ajaa pois
akka (*akan, akkua*) **s.** – 1. старуха
 2. жена – 1. ämmä 2. vaimo
alačči – 1. **postp.** (**elat.**) из-под, под
 2. **adv.** снизу – alitse, alla, alta

¹ **a.** – имя прилагательное – adjektiiv
adv. – наречие – adverbi
conj. – союз – konjunktio
interj. – междометие – interjektio
num. – имя числительное – lukusana
partic. – частица – partikkeli
postp. – послелог – postpositio
prep. – предлог – prepositio
pron. – местоимение – pronomini
s. – имя существительное – substantiivi
v. – глагол – verbi

В словарных статьях в скобках для имён указаны формы генитива и партитива единственного числа, а для глаголов – 1 и 3 лица единственного числа и 3 лица множественного числа презенса индикатива (настоящего времени изъявительного наклонения).

Для всех предлогов и послелогов в скобках указана падежная форма имени, с которым они употребляются.

Символом | отделяются компоненты сложного слова.

alah adv. – вниз – alas
alahakkali adv. – низом – alapuolitse
alahaksi adv. – к низу – alas
alahana adv. – низко, внизу – alhaalla
alane (alazen, alas't'a) s. – рукавица – kinnas
alašti adv. – голым – alasti
alda postp. (gen.) – из-под – alta
aleuttua (aleutan, aleuttau, aleutetah) v. – успокоить – rauhoitella
alfavitta (alfavitan, alfavittua) s. – алфавит – aakkoset
algu (allun, alguo) s. – начало – alku
algu|kurša (algukursan, algukrsua) s. – начальный курс – alkukurssi
ali conj. – или – tai, vai
alla postp. (gen.) – под – alla, alle
allo interj. – алло – halloo
aloh postp. (gen.) – втечение, за – kuluessa
aluššovāt (aluššovin, aluššobie) s. – нижнее бельё – alusvaatteet
ammatti (ammatin, ammattie) s. – ремесло, занятие, профессия – ammatti
ammuin adv. – давно – muinoin
ana partic. – пусть – olkoon
andilāš (andilahan, andilašta) s. – невеста – morsian
andua (annan, andau, annetah) v. – давать – antaa
angliskoī (angliskoin, angliskoida) a. – английский – englannin
annanda (annannan, annandua) s. – задание – tehtävä
anoppi (anopin, anoppie) s. – тёща – anoppi
ansambli (ansamblin, ansamblie) s. – ансамбль – yhtye
apelsiina (apelsiinan, apelsiinua) s. – апельсин – appelsiini
appi (apen, appie) s. – тесть – appi
aptekkā (aptekan, aptekkuā) s. – аптека – apteekki
arba (arvan, arbua) s. – жребий – агра
arbuuza (arbuuzan, arbuuzua) s. – арбуз – vesimeloni

armahazešti adv. – ласковенько – lempeästi
armaš (armahan, armašta) a. – милый, дорогой – armas, rakas
armaššella (armaštelen, armaštelou, armaššellah) v. – ласкать, миловать – rakastaa
artista (artistan, artistua) s. – артист – taiteilija
arvata (arvuan, arvuau, arvatah) v. – отгадывать – arvata
arvautuš (arvautukšēn, arvautušta) s. – загадка – arvoitus
aštie (aštien, aštieda) s. – посуда – astia
aštoija (aštoičēn, aštoiččou, aštoijah) v. – боронить – äestää
aštuo (aššun, aštuu, aššutah) v. – идти, шагать – astua, harpata
azie (azien, azieda) s. – дело, занятие – asia
ažettua (ažetan, ažettau, ažetetah) v. – налаживать, насаживать – asettaa
augie (augien, augieda) s. – поляна – aukea
autaldua (autallan, autaldau, autalletah) v. – помогать – auttaa
auttua (autan, auttau, autetah) v. – помогать – auttaa
avando (avannon, avanduo) s. – прорубь – avanto
avata (avuan, avuau, avatah) v. – открывать – avata
avauduo (avauduu, avauvutah) v. – 1. открываться, раскрываться; распускаться 2. освобождаться (ото льда и т.д.) – avautua
avo|kero (avokeron, avokeruo), avo|šuu (avošuin, avošuuda) s. – разиня – törttö
avtobussa (avtobussan, avtobussua) s. – автобус – bussi
avual'ʼa (avualen, avual'ou, avual'ʼah) v. – открывать – availa
avuan (avuamen, avuanda) s. – ключ – avain
avunda (avunnan, avundua) s. – помощь – apu

B

baba (*baban, babua*) **s.** – бабушка – isoäiti

bahila (*bahilan, bahilua*) **s.** – бахилы – varsisaappaat

bajuttua (*bajutan, bajuttau, bajutetah*) **v.** – баюкать, убаюкивать ребёнка – tuudittaa

baklažuanana (*baklažuanan, baklažuanua*) **s.** – баклажан – munakoiso

balkona (*balkonan, balkonua*) **s.** – балкон – parveke

banka (*bankan, bankua*) **s.** – банк – pankki

banuana (*banuanan, banuanua*) **s.** – банан – banaani

barhatta (*barhatan, barhattua*) **s.** – бархат – sametti

basseina (*basseinan, basseinua*) **s.** – бассейн – allas

ber'oga (*ber'ogan, ber'ogua*) **s.** – берег – ranta

bes'ouda (*bes'oudan, bes'oudua*) **s.** – посиделки – iltamat, illatsut

bes'ouduija (*bes'ouduičen, bes'ouduiččou, bes'ouduijah*) **v.** – беседовать – keskustella

betonnoi (*betonnoin, betonnoida*) **a.** – бетонный – betoninen

bi partic. – бы – *ilmaisee mahdollisuutta*

bibl'otekari (*bibl'otekarin, bibl'otekarie*) **s.** – библиотекарь – kirjastonhoitaja

bibl'otekka (*bibl'otekan, bibl'otekkuu*) **s.** – библиотека – kirjasto

bilbo (*bilbon, bilbuo*) **s.** – сыроежка – harpero

bilietta (*bilietan, biliettua*) **s.** – билет – lippi

bir'a (*bir'an, bir'ua*) **s.** – ягнёнок, козлёнок – vuona, kili

bliägyö (*bliägyn, bliägyy, bliägytäh*) **v.** – блять – määkiä

bluasloven'n'a (*bluasloven'n'an, bluesloven'n'ua*) **s.** – благословение – siunaus

bl'učča (*bl'učan, bl'uččua*) **s.** – блюдце – pikkulautanen

bobo (*bobon, bobuo*) **s.** – игрушка – lelu

bodritella (*bodrittelen, bodrittellou, bodritellah*), **bodrittua** (*bodritan, bodrittau, bodritetah*) **v.** – бодрить – virkistää

bohatta (*bohatan, bohattua*) **a.** – богатый – rikas

Bohročča (*Bohročan, Bohroččua*) **s.** – Богородица – Jumalanäiti

boičča (*boičan, boiččua*) **s.** – боец – soturi

boiko adv. – быстро – nopeasti

boikoi (*boikoin, boikoida*) **a.** – бойкий – nopea, reipas

bokko (*bokon, bokkuo*) **s.** – баран – pässi

bol'ničča (*bol'ničan, bol'niččua*) **s.** – больница – sairaala

borat (*borin, borie*) **s.** – складки, боры (*на одежде, обуви*) – laskokset

borniekkka (*borniekan, borniekkua*) **s.** – борник, головной убор – päähine

botinka (*botinkan, botinkua*) **s.** – ботинок – kenkä

briha (*brihan, brihua*) **s.** – парень – poika, poikamies

bringua (*bringan, bringau, bringetah*) **v.** – прыгать, биться (*о рыбе*) – huppiä, heilua

brizgutteliēie (*brizgutteliēčen, brizgutteliēčou, brizgutteliēčetah*) **v.** – брызгаться – pirskottaa vettä

brizguttua (*brizgutan, brizguttuu, brizgutetah*) **v.** – брызгать, опрыскивать (*водой*) – pirskottaa

briuža (*briužan, briužua*) **s.** – цеп, устройство для молотьбы – varsta

broni (*bronin, bronie*) **s.** – ворона – varis

bruakkua (*bruakan, bruakkau, bruaketah*) **v.** – каркать – gaakkuu

bruudu (*bruuvun, bruuudo*) **s.** – пруд – tekolampi

buabo (*buabon, buabuo*) **s.** – бабушка – isoäiti

buat'ko (*buat'kon, buat'kuo*) **s.** – свёкор – appi

buitto conj. – будто, как будто, словно – kuin

bukva I (*bukvan, bukvuua*) **s.** – буква – kirjain
bukva II (*bukvan, bukvuua*) **s.** – брюква – lanttu
bukvari (*bukvarin, bukvarie*) **s.** – букварь – aarinen
bul’u (*bul’un, bul’uo*) **s.** – простокваша – piimä
bulauhka (*bulauhkan, bulauhkuua*) **s.** – булавка – nuppineula
bumuaga (*bumuagan, bumuagua*) **s.** – бумага – paperi
buola (*buolan, buolua*) **s.** – брусника – puolukka
burissa (*burizen, burizou, burissah*) **v.** – бурчать, ворчать – pöristä
buškičča (*buškičan, buškiččuua*) **a.** – бодливый – puskeva
börö (*börön, boryö*) **s.** – жук – kuoriainen

C

cap interj. – цап – tarrata
carica (*carican, caricua*) **s.** – царица – tsaaritar
carstva (*carstvan, carstvua*) **s.** – царство – valtakunta
carstvuija (*carstvuičen, carstvuiičou, carstvuijah*) **v.** – царствовать – hallita
cviettu (*cvietun, cviettuua*) **s.** – цвет – väri

Č

čagari (*čagarin, čagarie*) **s.** – мизинец – pikkusormi
čainiekkä (*čainiekan, čainiekkua*) **s.** – чайник – teerannu
čana (*čanan, čanua*) **s.** – чан – amme
častuška (*častuškan, častuškuua*) **s.** – частушка – rekilaulu
čaška (*čaškan, čaškuua*) **s.** – чашка – kuppi
čelnikkä (*čelnikän, čelnikkiä*) **s.** – пчельник – mehiläistarha
čemodana (*čemodanan, čemodanua*) **s.** – чемодан – matkalaukku

čerdakka (*čerdakan, čerdakkuua*) **s.** – чердак – vintti
čerpnie (*čerpnin, čerpniu, čerpnitäh*) **v.** – черпать – ammentaa
čiba (*čiban, čibuua*) **s.** – коза – vuohi
čibanpoiga (*čibanpoijan, čibanpoiguua*) **s.** – козлёнок – vuohen poikanen
čidžilyškä (*čidžilyškän, čidžilyškiä*) **s.** – ящерица – sisilisko
čieppi (*čieppin, čieppie*) **s.** – цепь – ketju
čigana (*čiganan, čiganua*) **s.** – цыган – romani
čihmerdiä (*čihmerrän, čihmerdäy, čihmerretäh*) **v.** – моросить – tihuttaa
čillahane (*čillahazen, čillahas’t’a*) **s.** – крапива – nokkonen
čiili (*čilin, čiilie*) **s.** – ёж – siili
čiisti (*čiistin, čiistie*) **s.** – честь, почёт – kunnia
čikko (*čikon, čikkuua*) **s.** – сестра – sisko
čikokšet (*čikokšin, čikokšie*) **s.** – сёстры между собой – sisaret
čilauttua (*čilautan, čilauttau, čilautetah*) **v.** – брэнчать – kilistä
čilkuttua (*čilkutan, čilkuttau, čilkutetah*) **v.** – производить чем-л. звонкий звук – kilkuttaa
čilune (*čiluzen, čilus’t’a*) **s.** – 1. погремушка 2. бубенчик – 1. helistin 2. kulkunen
čirču (*čirčun, čirčuua*) **s.** / **a.** – привереда, привередливый – nirso
čirettiä (*čiretän, čirettäy, čiretetäh*) **v.** – щебетать, чирикать – sirkuttaa
čirissä (*čirizen, čirizöy, čirissäh*) **v.** – чирикать, щебетать (*o нмицах*); стрекотать (*o кузнечике*) – sirkuttaa, tirskuttaa
čirka (*čirkan, čirkua*) **s.** – кузнечик – sirkka
čirku (*čirkun, čirkuua*) **s.** – воробей – varpunen
čirone (*čirozen, čiros’t’a*), **čiro** (*čiron, čiruua*) **s.** – солнце – aurinko
čirottua (*čirotan, čirottau, čirotetah*) **v.** – сиять, светить – raistaa
čirpi (*čirpin, čirpie*) **s.** – серп – sirppi

čistie (*čistin, čistiu, čistitäh*) **v.** – чистить – puhdistaa

čistoi (*čistoin, čistoida*) **a.** – чистый, очищенный – siisti

člena (*členan, členua*) **s.** – член – jäsen

čola (*čolan, čolua*) **s.** – пчела – mehiläinen

čola|muatka (*čolamuatkan, čolamuatkua*) **s.** – пчелиная матка – mehiläisemo

čola|pačas (*čolapaččan, čolapačasťa*) **s.** – пчелиный улей – mehiläispesä

čola|roju (*čolarojun, čolarojuo*) **s.** – пчелиный рой – mehiläisparvi

čolka (*čolkan, čolkua*) **s.** – чёлка – otsatukka

čorta (*čortan, čortua*) **s.** – чёрт – piru

čosnokka (*čosnokan, čosnokkaa*) **s.** – чеснок – valkosipuli

čuaju (*čujun, čuajuo*) **s.** – чай – tee

čuari (*čuarin, čuarie*) **s.** – царь – tsaari

čuaсти (*čuastin, čuastie*) **s.** – часть – osa

čuasу (*čuasun, čuasuo*) **s.** – час – tunti

čunat (*čunin, čunie*) **s.** – чуни – tappuravirsut

čuppu (*čupun, čuppuo*) **s.** – угол – nurkka

čurahtua (*čurahan, čurahtau, čurahetah*),

čurata (*čurajan, čurajau, čuratah*),

čurissa (*čurizen, čurizou, čurissah*) **v.** – прокатиться, кататься – ajella

čurka (*čurkan, čurkua*) **s.** – чурка – pölkky

čuruanda (*čuruannan, čuruandua*) **s.** – катание – ajeleminen

čuuda (*čuudan, čuudua*) **s.** – чудо – ihme

čuidie (*čuidin, čuidiu, čuiditah*) **v.** – проказить, чудить; дурить – hullutella

D

da conj. – да – ja, sekä

dedo (*dedon, deduo*) **s.** – дедушка, дед – isoisä

denga (*dengan, dengua*) **s.** – деньги, монета – raha

der'уuga (*der'uugan, der'uugua*) **s.** – грубый холст, дерюга – hursti

dialoga (*dialogan, dialogua*) **s.** – диалог – dialogi

diedo (*diedon, dieduo*) **s.** – дедушка, дед – isoisä

diekkuna (*diekkunan, diekkunua*) **s.** – дьякон – diakoni

diela (*dielan, dielua*) **s.** – дело, занятие; работа – asia

digo (*digon, diguo*) **s.** – домашний гусь – hanhi

diin'a (*diin'an, diin'ua*) **s.** – дыня – meloni

dimari (*dimarin, dimarie*) **s.** – дымарь – savustin

divana (*divanan, divanua*) **s.** – диван – sohva

diädinä (*diädinän, diädiniä*) **s.** – тётя (жена дяду) – sedän tai enon vaimo

diädö (*diädön, diädyö*) **s.** – дядя – setä, eno

dobiičča (*dobiiččan, dobiiččua*) **s.** – добыча – saalis

dogadie (*dogadin, dogadiu, dogaditah*) **v.** – заметить, увидеть – huomata, nähdä

dogovora (*dogovorán, dogovorua*) **s.** – договор – sopimus

dohtari (*dohtarin, dohtarie*) **s.** – доктор – lääkäri

doidie (*doijin, doidiu, doijitah*) **v.** – дойти, доходить – päästä perille

doroga (*dorogan, dorogua*) **s.** – дорога – tie

dostuaniečie (*dostuanieččen, dostuanieččou, dostuanieččetah*) **v.** – достаться – tulla osaksi

dovol'noi (*dovol'noin, dovol'noida*) **a.** – довольный – tyytyväinen

duumaija (*duumaičen, duumaiččou, duumaijah*) **v.** – думать, размышлять – ajatella

dvoirodnoi (*dvoirodnoin, dvoirodnoida*) **a.** – двоюродный – serkku

E

eččie (*eččin, eččiy, eččitäh*) **v.** – искать – etsiä

edeh – 1. **adv.** вперёд 2. **postp.(gen.)**

перед – **adv.** / **postp. (gen.)** eteen

edembiänä adv. – дальше – edelleen

edi|puoli (*edipuolen, edipuolda*) **s.** – передняя часть – rintapuoli

edizeh adv. – вперёд – eteen
edäh adv. – далеко, вдаль – kauas
edähine (edähizen, edähistä) a. – дальний, далёкий – kaukainen
edähänä adv. – далеко, вдали – kaukana
eglein adv. – вчера – eilen
ehättiä (ehätän, ehättäy, ehätetäh) v. – нести – kuljettaa
ei kiold. v. – не – ei
eičči postp. (gen.) – вместо – asemesta
eineh (einehen, einehtä) s. – 1. продукт питания 2. овощ – 1. ruoka-aine 2. vihannes
eistiä (eissän, eistäy, eissetäh) v. – двигать – siirtää
eistyö (eissyn, eistyy, eissytä) v. – 1. подвинуться, отодвинуться; переместиться 2. двигаться, проходить (о времени, действии) – siirtyä
ekonomista (ekonomistan, ekonomistua) s. – экономист – taloustieteilijä
elaudio (elaunun, elauduu, elauvutah) v. – ожить, оживать – elpyä, virota
električka (električkan, električkua) s. – электричка – sähköjuna
eliä (elän, eläy, eletäh) v. – жить – elää, asua
eliässeh adv. – прежде, раньше – entisaikaan
elo (elon, eluo) s. – добро, имущество – omaisuus
elokaš (elokkahan, elokašta) a. – богатый, зажиточный – varakas, rikas
elo|kuu (elokuun, elokuuda) s. – август – elokuu
eläjä (eläjän, eläjiä) s. – житель, жилец – eläjä, asukas
eländä (elännän, eländiä) s. – жизнь – elämä
elätti (elätin, elättie) s. – животное, скотина – elähti, elikko
emändä (emännän, emändiä) s. – хозяйка, жена – emäntä
endine (endizen, ennistä) a. – старый, прежний – entinen, vanha
ennen, ennenin – 1. **adv.** раньше, прежде 2. **postp. / prep. (part.)** перед, до – **adv. / prep. / postp. (part.)** ennen

ennättiä (ennätän, ennättäy, ennätetäh) v. – опередить кого-л. – ennättää, ehtiä
enžiksi, enžistäh, enžimäzičči adv. – впервые, сперва, вначале – ensiksi, aluksi
enži|kuu (enžikuun, enžikuuda) s. – следующий месяц – seuraava kuu
enžimen adv. – в первый раз, впервые – ensikertaa
enžimäne (enžimäzen, enžimästä) num. – первый – ensimmäinen
enžimäneargi (enžimänearren, enžimäneargie) s. – понедельник – maanantai
enämbi, enämmiten, enämmäldi, enämmän adv. – больше, более, сильнее – enempi, enemmän
eris' adv. – отдельно, раздельно, врозь – erilleen
erota (eruon, eruou, erotah) v. – 1. отходить, разъединяться 2. расставаться, разлучаться – 1. irtautua 2. erota
erähičči adv. – иногда – joskus
eräs (erähän, erästä) pron. – некоторый, иной – eräs
ezi (ezin, ezie) s. – перед, передняя часть чего-л. – edessä oleva paikka
etiketta (etiketan, etikettua) s. – этикет – etiketti
eule, eu (ei ole) v. – не, нет, не имеется – ei ole

famil'ja (famil'jan, famil'jua) s. – фамилия – sukunimi
fata (fatan, fatua) s. – лёгкий платок, фата – morsius hunttu
fatera (fateran, faterua) s. – квартира – asunto
fateruija (fateruičen, fateruiččou, fateruijah) v. – квартировать – pitää kortteeria
fattie (fatin, fattiu, fatitah) v. – 1. схватить поймать 2. хватать, быть достаточным – 1. tarttua 2. riittää

ferma (*ferman, fermua*) **s.** – ферма – farmi
feršala (*feršalan, feršalua*) **s.** – фельдшер –
välskäre

filarmonija (*filarmonijan, filarmonijua*) **s.** –
филармония – filharmonija

filvorda (*filvordan, filvordua*) **s.** –
фильм – ristisanatehtävä

firma (*firman, firmua*) **s.** – фирма – yritys

foto (*foton, fotuo*) **s.** – фотография –
valokuva

francuskoi (*francuskoin, francuskoida*) **a.** –
французский – ranskan kieli

fruurta (*fruuktan, fruuktua*) **s.** – фрукт –
hedelmä

fufaikka (*fufaikan, fufaikkua*) **s.** –
фуфайка – toppatakki

futbola (*futbolan, futbolua*) **s.** – футбол –
jalkapallo

G

gaga (*gagan, gagua*) **s.** – нога – jalka

galstukka (*galstukan, galstukua*) **s.** –
галстук – solmio

garaža (*garažan, garažua*) **s.** – гараж –
autotalli

garbalo = karbalo

gida (*gidan, gidua*) **s.** – гид – opas

gitara (*gitaran, gitarua*) **s.** – гитара –
kitara

gluuppa (*gluuppan, gluuppuu*) **a.** –
глупый – tyhmä, hullu

= **go partic.** – -ли – -ko / -kö

godiečie (*godiečen, godiečou, godiečetah*)
v. – годиться – kelvata

gora (*goran, gorua*) **s.** – гора – vuori

gor'a (*gor'an, gor'ua*) **s.** – горе – suru

goreuduo (*goreuvun, goreuiduu,*
goreuvutah) **v.** – пригорюниться,
загоревать – murehtia

gorničča (*gorničan, gorničču*) **s.** –
горница – kamari

gor'uija (*gor'uičen, gor'uičču, gor'uijah*)
v. – горевать, печалиться – nähdä
vaiva, surra

gost'a (*gost'an, gost'ua*) **s.** – гость – vieras

gostinča (*gostinčan, gostinču*) **s.** –
гостинец – tuliaiset

gramma (*gramman, grammua*) **s.** – грамм –
gramma

graničča (*graničan, graničču*) **s.** –
граница – raja

griba (*griban, gribua*) **s.** – гриб – tatti, sien

grozie (*grozin, groziu, grozitäh*) **v.** – грозить,
угрожать – uhata

gruuša (*gruušan, gruušu*) **s.** – груша –
päärynä

gruuzni (*gruuznin, gruuznie*) **s.** – груздь –
rousku

gudie (*gudiu, guditah*) **v.** – гудеть –
kumista

gul'aija (*gul'aičen, gul'aičču, gul'aijah*) **v.** –
гулять – kävellä

gul'avo (*gul'avon, gul'avuo*) **s.** – гулянье,
гулянка – kansanjuhla

gul'gettua (*gul'getan, gul'gettou,*
gul'getetah) **v.** – ворковать – kujertaa

gul'u (*gul'un, gul'uo*) **s.** – голубь –
kyyhkynen

guru (*gurun, guru*) **s.** – индюк – kalkkuna

H

hačattua (*hačatan, hačattou, hačattetah*)

v. – 1. стрекотать, трещать (*o soroke*)

2. перен. трещать, болтать – 1. räkättää
(*harakasta*) 2. lörpötellä

hairahtua (*hairahan, hairahtou,*
hairahetah) **v.** – ошибиться – hairahtaa,
erehtyä

hairahuš (*hairahukšen, hairahušta*) **s.** –
ошибка, промах – erehdys, virhe

haizu (*haizun, haizuo*) **s.** – вонь – haj

haju (*hajun, hajuo*) **s.** – ум, рассудок –
järki, äly

hajukaš (*hajukkahan, hajukašta*) **a.** –
умный, разумный – viisas, älykäs

hakata (*hakkuan, hakuu, hakatah*) **v.** –
быстро шагать – liikua kiireesti

halgo (*hallon, halguo*) **s.** – полено – halko

halgopino (*halgopinon, halgopinuo*) **s.** –
поленница дров – halkopino

halgoniekka (*halgoniekan, halgoniekkua*) **s.** – дровосек – puunhakkaaja
halla (*hallan, hallua*) **s.** – заморозок, утренник – halla
hallata (*halguan, halguau, hallatah*) **v.** – колоть, расколоть; разбить – halkaista
halleta (*halgien, halgieu, halletah*) **v.** – колотья – haljeta
hammaš (*hambahan, hammašta*) **s.** – зуб – hammas
hangi (*hangen, hangie*) **s.** – сугроб, наст – lumikinos
hango (*hangan, hanguo*) **s.** – вилы – hanko
hapan (*hapannuon, hapannutta*),
hapannun (*hapannuon, hapannutta*) **a.** – гнилой, сгнивший – mätä, laho
hapata (*hapranen, hapranou, hapatah*) **v.** – гнить, сгнить; преть – mädätä; hapata
harakka (*harakan, harakkua*) **s.** – сорока – harakka
haravoija (*haravoičen, haravoiččou, haravoijah*) **v.** – грести (сено) – haravoida
hardie (*hardien, hardieda*) **s.** – плечо – hartia
harjata (*harjuan, harjuau, harjatah*) **v.** – чесать – harjata
harmua (*harmuan, harmuada*) **a.** – 1. серый 2. седой – harmaa
harpauš (*harpaukšen, harpaušta*) **s.** – шаг – askel
harpie (*harpin, harpiu, harpith*) **v.** – шагать, вышагивать – astua
harva (*harvan, harvua*) **a.** – редкий – harva
harvah, harvoim adv. – изредка, редко – harvoim
hattara (*hattaran, hattarua*) **s.** – портянка – jalkarätti
hattu (*hatun, hattuo*) **s.** – шапка – hattu
hauda (*hauvan, haudua*) **s.** – 1. яма; впадина 2. могила – 1. kuoppa 2. hauta
hauduo (*hauvun, hauduu, hauvutah*) **v.** – 1. парить, распарить; выпарить 2. выводить, высиживать птенцов, сидя на яйцах – hautua
haugi (*hauven, haugie*) **s.** – щука – hauki

haukka (*haukan, haukkua*) **s.** – коршун; ястреб – haukka
haukkuo (*haukun, haukkuu, haukutah*) **v.** – 1. лаять 2. ругать – haukkua
hauvuttua (*hauvutan, hauvuttuu, hauvutetah*) **v.** – 1. парить 2. томить – hautoa
havu I (*havun, havuo*) **s.** – хвоя, хвойные лапки – havu
havu II (*havun, havuo*) **s.** – помело – uuniluuta
hebo (*hevon, hebuo*), **hebone** (*hebozen, hevos't'a*), **hebohut** (*hebohuon, hebohutta*) **s.** – лошадь – hevonen
heinikkö (*heinikön, heinikkö*) **s.** – место, где обильно растёт трава – heinikkö
heinä (*heinän, heiniä*) **s.** – 1. трава 2. сено – heinä, yrtti
heinäkuu (*heinäkuun, heinäkuuda*) **s.** – июль – heinäkuu
heinäniekka (*heinäniekan, heinäniekkua*) **s.** – косарь – niittäjä
heittiä (*heitän, heittäy, heitetäh*) **v.** – 1. снять, опустить 2. снять; раздеть, разуть – 1. laskea alas 2. riisua
heittiäcie (*heittiäčen, heittiäčöy, heittiäčetah*), **heittäydö** (*heittäyvyn, heittäydy, heittäyvytäh*) **v.** – опуститься, спуститься 2. прикидываться, притворяться – 1. laskeutua 2. tekeytyä
helma (*helman, helmua*) **s.** – подол – helma
hengi (*hengen, hengie*) **s.** – 1. дыхание 2. душа, жизнь 3. душа человека – 1. hengitys 2. henki 3. henkilö
hengittä (*hengitän, hengittäy, hengitetäh*) **v.** – дышать – hengittää
herneh (*hernehen, hernehtä*) **s.** – горох – herne
hibralleh adv. – плаксиво – lerpallaan
hieno (*hienon, hienuo*) **a.** – 1. мелкий 2. тонкий – hieno, ohut
hieruočie (*hieruočen, hieruočou, hieruočetah*) **v.** – растираться, вытираться – hieroa
hiilava (*hiilavan, hiilavua*) **a.** – горячий – kuuma

hiili (*hiilen, hiildä*) **s.** – уголь – hiili
hiiloš (*hiilokšen, hiilošta*) **s.** – зегнётка
 в печи – hiillos
hiiri (*hiiren, hiirdä*) **s.** – мышь – hiiri
hilla (*hillan, hillua*) **s.** – морошка – hilla
hil’l’a (*hil’l’an, hil’l’ua*), **hil’l’ane**
 (*hil’l’azen, hil’l’as’t’a*) **a.** – 1. тихий,
 медленный 2. тихий, негромкий;
 спокойный – 1. hidas 2. hiljainen
hil’l’akkazin, hil’l’akkazeh **adv.** –
 тихонько, потихоньку, втихомолку –
 hitaasti
himottua (*himottau*) **v.** – иметь желание,
 хотеться – haluttaa
hinda (*hinnan, hindua*) **s.** – цена,
 стоимость – hinta
hingalo (*hingalon, hingaluo*) **s.** – шесток
 печи – liedenperä
hirnakoija (*hirnakoičen, hirnakoiččou,*
hirnakoijah) **v.** – ржать – hirnua
hirži (*hirren, hirdä*) **s.** – бревно – hirsi
hirvi (*hirven, hirvie*) **s.** – лось – hirvi
hiän (*hänen, händä*) **pron.** – он, она –
 hän
hobie (*hobien, hobieda*) **s.** – серебро –
 hopea
hobiene (*hobiezen, hobbies’t’a*) **a.** –
 серебряный – hopeinen
hoikka (*hoikan, hoikkua*) **a.** – тонкий –
 hoikka, ohut
holostoi (*holostoin, holostoida*) **a.** –
 холостой – naimaton
honga (*hongan, hongua*) **s.** – сухостой –
 kuivunut puu
hoppukaš (*hoppukkahan, hoppukašta*) **a.** –
 скандальный, сварливый – torainen
hora (*horan, horuo*) **s.** – хор – kuoro
horma (*horman, hormua*) **s.** – русский –
 venäläinen, venäjän kieli
hot’, hos’ conj. / partic. – хоть, хотя –
 vaikka; jos
houkka (*houkan, houkkua*) **a.** – глупый –
 houkka, hullu
huaba (*huavan, huabua*) **s.** – осина – haara
huaba|griba (*huabagriban, huabagribua*)
s. – подосиновик – haarasieni

hudožnikka (*hudožnikan, hudožnikkua*)
s. – художник – taiteilija
huigie (*huigien, huigieda*) – 1. **s.** стыд
 2. **a.** постыдный, неприличный – **s.** / **a.**
 häpeä, ujos; ujo
huimata (*huimuau*) **v.** – кружить голову –
 pyörryttää päätä
hukan|griba (*hukangriban, hukangribua*),
hukačču (*hukačun, hukačču*) **s.** – не-
 съедобный гриб, поганка – myrkysieni
hukka (*hukan, hukkuu*) **s.** – волк – susi
hulvata (*hulvuau*) **v.** – парализовать,
 отнять чувствительность – halvata
humala (*humalan, humalua*) **s.** – 1. опья-
 нение, хмель 2. хмель (*растение*) –
 1. humala 2. humalakasvi
huoletoin (*huolettoman, huoletoinda*) **a.** –
 беззаботный, беспечный – huoleton
huoli (*huolen, huolda*) **s.** – забота,
 беспокойство – huoli
huolova (*huolovan, huolovua*) **a.** –
 заботливый, беспокойный – huolekas
huoluttuačie (*huoluttuačen,*
huoluttuačou, huoluttuačetah) **v.** –
 позаботиться – pitää huolta
huomena **adv.** – завтра – huomenna
huomen|jälgeh **adv.** – послезавтра –
 ylihuomenna
huomneš (*huomneksen, huomnešta*) **s.** –
 утро – aamu
huomneš|pala (*huomnešpalan,*
huomnešpalua) **s.** – завтрак –
 aamiainen
huovis’ (*huogehen, huovis’t’a*) **a.** –
 дешёвый, недорогой – huokea, halpa
huršti (*huršin, hurštie*) **s.** – половик,
 дорожка – käyttävämatto
huttu (*hutun, huttuo*) **s.** – загуста, каша
 из ржаной и ячневой муки – huttu
huhuhtuo (*huuhon, huuhou, huuhotah*) **v.** –
 полоскать – huuhtoa
huukkua (*huukan, huukkau, huuketah*) **v.** –
 окликать, аукать – huudella
huuli (*huulen, huulie*) **s.** – губа – huuli
hyllätä (*hylgiän, hylgiäy, hyllätäh*) **v.** –
 оставить, прекратить – hylätä

hypellä (*hyppelen, hyppelöy, hypelläh*) **v.** – бегать – juoksennella

hypyllä adv. – бегом, вскачь – juosten

hypätä (*hyppiän, hyppiäy, hypätäh*) **v.** – бежать, убежать – juosta

hyrähtiä (*hyrähän, hyrähtäy, hyrähetäh*) **v.** – вспорхнуть, взлететь – lennähtää

hyvin adv. – хорошо – hyvin

hyvyš (*hyvyön, hyvyttä*) **s.** – доброта, добро – hyvyys

hyvä (*hyvän, hyviä*) **a.** – 1. хороший
2. добрый, ласковый – hyvä

hyvällä adv. – по-хорошему, добром – hyvin

hyybie (*hyybien, hyybieä*) **s.** – сова – pöllö

hyö (*hiän, heidä*) **pron.** – они – he

hädä (*hiän, hädiä*) **s.** – нужда, бедность; беда – hätä

häiskiä (*häiskäy, häissetäh*) **v.** – разве- ваться, качаться; мотаться – hulmuta

häiskätä (*häiskiän, häiskiäy, häiskätäh*) **v.** – махнуть, взмахнуть – heilauttaa

hämmendiä (*hämmennän, hämmendäy, hämmennetäh*) **v.** – мешать, размешивать – hämmentää

hämäri (*hämärin, hämärie*) **s.** – сумерки – hämära

händä (*hännän, händiä*) **s.** – 1. хвост
2. конечная часть чего-л. – häntä

häpšistyö (*häpšissyn, häpšistyy, häpšissytäh*) **v.** – растеряться – mennä hämilleen

härgä (*härrän, härgiä*) **s.** – бык – härkä

härkin (*härkimen, härkindä*) **s.** – мутовка – vatkain

hävitä (*hävien, häviey, hävitäh*) **v.** – теряться, пропадать, исчезать – hävitä, kadota

höyry (*höyryn, höyryö*) **s.** – водяной пар – höyry

i conj. – и – ja

iče (*iččien, iččiedä*) **pron.** – сам, сама, само, сами – itse

ičeštäh adv. – в действительности, на самом деле – itsestään

iellä – 1. **adv.** прежде, раньше 2. **postp. (gen.)** перед, к; в сравнении – **adv. / postp. (gen.)** edellä, edelle

ielläjelistäh adv. – позавчера – toissa päivänä

ielläpäin adv. – спереди – edellä

ieššä – 1. **adv.** напротив 2. **postp. (gen.)** перед – **adv. / postp. (gen.)** edessä

ieštä – 1. **adv.** спереди 2. **postp. (gen.)** спереди – **adv. / postp. (gen.)** edestä

igä (*ijän, igiä*) **s.** – 1. возраст, годы
2. жизнь, век – ikä

igäš adv. – ввек, всю жизнь – iäti

igävä (*igävän, igäviä*) – 1. **s.** грусть, тоска
2. **a.** скучный, тоскливый – ikävä

igävöijä (*igävöičen, igävöiččöy, igävöijäh*) **v.** – скучать, тосковать – ikävöidä

ihaššuttua (*ihaššutan, ihaššuttuu, ihaššutetäh*) **v.** – порадовать, обрадовать – ihaštuttaa

ihašteliečie (*ihašteliečen, ihašteliečou, ihašteliečetäh*), **ihaštuo** (*ihaššun, ihaštuu, ihaššutäh*) **v.** – радоваться, обрадоваться – ihaštua

iho (*ihon, ihuo*) **s.** – лицо – kasvot

ijäksi adv. – навеки, навечно – iäksi

ikkuna (*ikkunan, ikkunua*) **s.** – 1. окно
2. окно, провал в болоте; прорубь
3. просвет между тучами – ikkuna

ilda (*illan, ildua*) **s.** – вечер – ilta

illačči adv. – под вечер – illan suussa

illas't'ua (*illas's'an, illas't'au, illassetäh*) **v.** – ужинать – syödä illallista

ilma (*ilman, ilma*) **s.** – мир, белый свет; вселенная – maailma

ilo (*ilon, iluo*) **s.** – радость, веселье, развлечение – ilo

ilveyš (*ilveyksen, ilveyštä*) **s.** – рысь – ilves
imeldiä (*imellän, imeldäy, imelletäh*) **v.** – немного пососать – imeä

immo (*immon, immuo*) **s.** – крестная мать – kummitäti

inžinera (*inžineran, inžinerua*) **s.** – инженер – insinööri

internetta (*internetan, internettua*) **s.** – интернет – netti
iskie (*issen, isköy, issetäh*) **v.** – 1. бить, ударять 2. резать, забивать скот – iskeä
ispanskoi (*ispanskoin, ispanskoida*) **a.** – испанский – espanjan kieli
issunda (*issunnan, issundua*) **s.** – сидение – istuminen
issuttua (*issutan, issuttau, issutetah*) **v.** – 1. посадить, усадить 2. посадить, высадить – istuttaa
istorija (*istorijan, istorijua*) **s.** – история – historia
istorijalline (*istorijallizen, istorijallis't'a*) **a.** – исторический – historiallinen
istuo (*issun, istuu, issutah*) **v.** – сидеть – istua
istuočeldua (*istuočellan, istuočeldau, istuočelletah*) **v.** – присесть на короткое время – istahtaa
istuočie (*istuočen, istuočou, istuočetah*) **v.** – 1. сесть усесться 2. садиться, уменьшаться в размерах – istuutua
izändä (*izännän, izändiä*) **s.** – 1. хозяин, глава семьи 2. муж 3. хозяин, дух – 1. isäntä 2. mies 3. haltija
itkie (*iten, itköy, itetäh*) **v.** – 1. плакать 2. оплакивать, причитывать – itkeä
itku (*itun, itkuo*) **s.** – плач – itku
iänettömä (*iänettömän, iänettömiä*) **a.** – беззвучный, молчаливый – vaitelias
iäni (*iänen, iändä*) **s.** – голос – ääni

jagua (*juan, jagau, juatah*) **v.** – делить, разделять; раздавать – jakaa
jalga (*jallan, jalgua*) **s.** – нога – jalka
jalgapohja (*jalgapohjan, jalgapohjua*) **s.** – подошва ноги – jalkapohja
jalgeuduo (*jalgeuvun, jalgeuduu, jalgeuvutah*) **v.** – проснуться – herätä
jallačit (*jallačiloin, jallačiloida*) **s.** – обувь – jalkineet
januatta (*januatan, januattua*) **s.** – енот – supi

jarmanka (*jarmankan, jarmankua*) **s.** – ярмарка – markkina
jatuaža (*jatuažan, jatuažua*) **s.** – этаж – kerros
jauho (*jauhon, jauhuo*) **s.** – мука – jauhot
jauhottua (*jauhotan, jauhottau, jauhotetah*), **jauhuo** (*jauhon, jauhou, jauhota*) **v.** – молоть, перемалывать – jauhaa
jesli conj. – если – jos
Jevangeli (*Jevangelin, Jevangeli*) **s.** – Евангелие – evankeliumi
jiä (*jiän, jäädä*) **s.** – лёд – jää
jiädyö (*jiävyn, jäädyy, jäävytäh*) **v.** – замёрзнуть, обледенеть – jäätyä
jiähä (*jiän, jäy, jäähä*) **v.** – остаться – jäädä
jiä|maido (*jiämaijon, jämaiduo*) **s.** – мороженое – jäätelö
jiänöš (*jiänökšen, jäänöštä*) **s.** – жажда – jano
jiäškuappa (*jiäškuapan, jäškuappua*) **s.** – холодильник – jääkaappi
jiävyyttä (*jiävytän, jäävyyttä, jäävytetäh*) **v.** – заморозить – jäädyyttä
jo adv. – уже – jo
jogi (*joven, jogie*) **s.** – река – joki
jogo pron. – каждый, всякий – joka
jogohine (*jogohizen, jogohis't'a*) **pron.** – каждый, всякий – jokainen
jogurta (*jogurtan, jogurtua*) **s.** – йогурт – jogurtti
jorši (*joršin, joršie*) **s.** – ёрш – kiiski
joudava (*joudavan, joudavua*) **a.** – свободный – joutilas
joudua (*jouvan, joudau, jouvetah*) **v.** – иметь свободное время – olla varaana
joudulaiga (*joudulaijan, joudulaigua*) **s.** – свободное время – vara-aika
joudulpäivä (*joudupäivän, joudupäiviä*) **s.** – свободный, нерабочий день – varaapäivä
juablokka (*juablokan, juablokkua*) **s.** – 1. яблоко 2. картофель – 1. omena 2. peruna

juuššikka (*juuššikan, juuššikka*) **s.** – ящик – laatikko

Jumala (*Jumalan, Jumalua*) **s.** – Бог – Jumala

jumalajkoda (*jumalakovan, jumalakodua*) **s.** – божница, полочка для икон – ikonihylly

jumalan|lehmäne (*jumalanlehmäzen, jumalanlehmästä*) **s.** – божья коровка – leppäkerttu

juoččiečie (*juoččiečen, juoččiečou, juoččiečetah*) **v.** – напиться, спиться – juoda kyllikseen

juoldua (*juollan, juoldau, juolletah*) **v.** – немного выпить – juoda

juomine (*juomizen, juomis't'a*) **s.** – напиток, питье – juoma

juomukka (*juomukan, juomukkaa*) **s.** – голубика – juolukka

juottua (*juotan, juottaa, juotetah*) **v.** – напоить – juottaa

jupka (*jupkan, jupkaa*) **s.** – юбка – hame

jurahtua (*jurahan, jurahtau, jurahetah*) **v.** – 1. прогреметь, загреметь
2. обрушиться с грохотом – murahtaa

jurista (*juristan, juristua*) **s.** – юрист – lakimies

jurizenda (*jurizennan, jurizendua*) **s.** – грохот – jyrinä

juuri (*juuren, juurda*) **s.** – корень – juuri

juuva (*juon, juou, juuvah*) **v.** – пить, выпивать – juoda

jygie (*jygien, jygiestä*) **a.** – 1. тяжёлый, грузный 2. трудный – 1. raskas 2. vaikea

jrissä (*jrizen / jräjän, jrizöy / jräjäy, jrissäh*) **v.** – греметь (о громах и пр.) – jyristä

jrähtiä (*jrähän, jrähtäy, jrähetäh*) **v.** – громыхнуть (о громах) – jrähtää

juvä (*juvän, juviä*) **s.** – зерно, злак – juvä

jähtyö (*jähyn, jähtyy, jähtyh*) **v.** – 1. остывать, холодеть 2. охладевать – jäähtyä

jähyytiä (*jähytän, jähyytäy, jähyytetäh*) **v.** – остудить – jäähdyttää

jäiččä (*jäičän, jäiččä*) **s.** – яйцо – muna

jäislinčä (*jäislinčän, jäislinčä*) **s.** – яичница – munakas

jälgeh – 1. **adv.** после, потом, позже
2. **postp. (gen.)** после – **adv. / postp. (gen.)** jälkeen

jälgi (*jällen, jälgie*) **s.** – 1. след, отпечаток
2. остаток чего-л. – jälki

jälgimäne (*jälgimäzen, jälgimästä*) **a.** – последний – jälkimmäinen

jälgišyömine (*jälgišyömizen, jälgišyömistä*) **s.** – десерт – jälkiruoka

jällellä **adv.** – сзади, позади – jäljessä

jällesti **adv.** – следом, сзади – perässä

jälličekši **adv.** – напоследок, в самом конце – viimeksi

jänis' (*jäniksen, jänistä*) **s.** – заяц – jänis

järelläh **adv.** – обратно, опять; назад – takaisin

järeštäh **adv.** – обратно, снова – uudestaan

järvi (*järven, järvie*) **s.** – озеро – järvi

järähtiä (*järähän, järähtäy, järähetäh*) **v.** – тронуться, шевельнуться – liikahtaa

jättiä (*jätän, jättäy, jätetäh*) **v.** – 1. обогнать, опередить в чём-л.
2. оставить 3. покидать – jättää

ka partic. – 1. вот, вон 2. да, ну – =ра, =pä

kabie (*kabien, kabieda*) **s.** – копыто – kavio

kabukkeh **adv.** – в обнимку – kaulakkain

kabuočie (*kabuočän, kabuočou, kabuočetah*) **v.** – обниматься – syleillä toisiaan

kabuta (*kabuon, kabuou, kabutah*) **v.** – обнять – syleillä

kačahella (*kačahтелен, kačahтелou, kačahellah*) **v.** – 1. поглядывать, посматривать 2. присматривать за кем-л., чем-л. – katsahdella

kačahtua (*kačahan, kačahtau, kačahetah*) **v.** – посмотреть, взглянуть, выглянуть – katsahtaa

kačahuš (*kačahukšän, kačahušta*) **s.** – взгляд, взор – katse, katsahdus

kaččuo (*kačon, kaččou, kačotah*) **v.** –
1. смотреть 2. ухаживать за чем-л. –
katsoa

kačonda (*kačonnan, kačondua*) **s.** – уход –
hoito

kadaja (*kadajan, kadajua*) **s.** – можже-
вельник – kataja

kafeška (*kafeškan, kafeškua*) **s.** – кафе,
кофейня – kahvila

kaftana (*kaftanan, kaftanua*) **s.** – кафтан –
kauhtana

kagla (*kaglan, kaglua*) **s.** – шея – kaula

kagluš (*kaglukšen, kaglušta*) **s.** – воротник –
kaulus

kagra (*kagran, kagraua*) **s.** – овёс – kaura

kaheksan (*kaheksan, kaheksua*) **num.** –
восемь – kahdeksan

kaheksan|kymmendä **num.** – восемь-
десят – kahdeksankymmentä

kaheksan|toista (*kaheksantoista,*
kaheksuatoista) **num.** – восемнадцать –
kahdeksantoista

kaheksaš (*kaheksannen, kaheksašta*)
num. – восьмой – kahdeksas

kahen|keššä, kahen|keškeh **adv.** –
с глазу на глаз, вдвоём, один на один –
kahden

kahičči, kakšičči **adv.** – дважды –
kahdesti

kahissa (*kahizen, kahizou, kahissah*) **v.** –
лазить – kavuta

kaida (*kaijan, kaidua*) **a.** – узкий – kaita

kaida|hardeine (*kaidahardeizen,*
kaidahardeis't'a) **a.** – узкоплечий –
kapeaharteinen

kaiken|muone (*kaikenmuozen,*
kaikenmuos't'a) **a.** – всякий, разный –
kaikenlainen

kaikin **adv.** – все вместе – kaikki yhdessä

kaikki (*kaikkien, kaikkieda*) **pron.** – всё,
весь, целый; всякий, любой – kaikki

kaikkiedah **adv.** – всего, всего-навсего –
ainoastaan

kainalo (*kainalon, kainaluo*) **s.** – мышка
под плечевым сгибом – kainalo

kaivo (*kaivon, kaivuo*) **s.** – колодец – kaivo

kaivua (*kaivan, kaivau, kaivetah*) **v.** –
1. копать, рыть 2. рыхлить, разрыть –
kaivaa

kajoš (*kajokšen, kajošta*) **s.** / **a.** – ясность,
безоблачность; ясный, погожий –
kirkas; pilvettömyys

kaju (*kajun, kajuo*) **s.** – эхо, отзвук,
отголосок – kaiku

kajuta (*kajuon, kajuou, kajutah*) **v.** –
гудеть, отдаваться гулом, раздаваться
эхом – kumista

kakattua (*kakatan, kakattau, kakatetah*)
v. – кудахтать – kaakattaa

kakkara (*kakkaran, kakkarua*) **s.** – блин –
ohukainen

kakši (*kahen, kahta*) **num.** – два – kaksi

kakšičči **adv.** – дважды – kahdesti

kakši|kymmendä **num.** – двадцать –
kaksikymmentä

kakši|toista (*kahentoista, kahtatoista*)
num. – двенадцать – kaksitoista

kakšozet (*kaksozin, kaksozie*) **s.** –
двойня – kaksoset

kala (*kalan, kalua*) **s.** – рыба – kala

kalakaš (*kalakkahan, kalakašta*), **kalaz'a**
(*kalaz'an, kalaz'ua*) **a.** – рыбный,
обильный рыбой – kalainen

kala|kukko (*kalakukon, kalakukkuo*) **s.** –
рыбник – kalakukko

kalaniekka (*kalaniekan, kalaniekkua*) **s.** –
рыбак, рыболов – kalastaja

kalaniekuija (*kalaniekuičen, kalaniekuiččou,*
kalaniekuijah) **v.** – рыбачить, ловить
рыбу – kalastaa

kalan|šyöndä (*kalanšyönnän,*
kalanšyöndiä) **s.** – поедание рыбы –
kalan syöminen

kalas't'ua (*kalas's'an, kalas't'au,*
kalas's'etah) **v.** – рыбачить, ловить
рыбу – kalastaa

kalina (*kalinan, kalinua*) **s.** – калина –
heisi

kallis' (*kallehen, kallis't'a*) **a.** – 1. дорогой
2. любимый, милый 3. почитаемый –
kallis

kalma (*kalman, kalmua*) **s.** – могила – hauta

kalmiz'o (*kalmiz'on, kalmiz'uo*) **s.** – кладбище – hautausmaa
kamoda (*kamodan, kamodua*) **s.** – комод – lipasto
kana (*kanan, kanua*) **s.** – курица – kana
kanfetka (*kanfetkan, kanfetkua*) **s.** – конфета – konvehti
kanda (*kannan, kandua*) **s.** – пятка – kanta
kando (*kannon, kanduo*) **s.** – пень – kanto
kandua (*kannan, kandau, kannetah*) **v.** – 1. нести, носить 2. рожать, приносить детенышей (о животных) – kantaа
kangaš (*kangahan, kangašta*) **s.** – холст – kangas
kangi (*kangen, kangie*) **s.** – вага (жердь, служащая рычагом); дубина – kanki
kannella (*kandelen, kandelou, kannellah*) **v.** – нести – kannella
kanži (*kannen, kanda*) **s.** – крышка – kansi
каппа (*kapan, kappua*) **s.** – деревянная шайка – карпа
капšua (*kapšan, kapšau, kapšetah*) **v.** – 1. стучать, цокать 2. перен. медленно двигаться, бродить – 1. kopsaa 2. liikkua hitaasti
kapusta (*kapussan, kapustua*) **s.** – капуста – kaali
karassu (*karassun, karassuo*) **s.** – карась – ruutana
karbalo (*karbalon, karbaluo*) **s.** – клюква – karpalo
karbaloveži (*karbalovejen, karbalovettä*) **s.** – клюквенный морс – karpalomehu
kargie (*kargien, kargieda*) **a.** – горький – katkera, karvas
karičča (*karičan, kariččua*) **s.** – ярка – lammas
kariela (*karielan, karielua*) – 1. **s.** карел 2. **a.** карельский – **s.** / **a.** karjala
Kariela s. – Карелия – Karjala
karielane (*karielazen, karielas't'a*) – 1. **s.** карел 2. **a.** карельский – **s.** / **a.** karjalainen
karja (*karjan, karjua*) **s.** – стадо – karja
karrata (*kargajan, kargajau, karratah*) **v.** – плясать – tanssia

karžina (*karžinan, karžinua*) **s.** – подполье, подвал – kellari
kassa (*kassan, kassua*) **s.** – коса (заплетённые волосы) – palmikko
kassa (*kassan, kassua*) **s.** – касса – kassa
kassa|lehti (*kassalehen, kassalehtie*) **s.** – кассовый чек – kuitti, seikki
kastr'ul'a (*kastr'ul'an, kastr'ul'ua*) **s.** – кастрюля – kasari, kattila
kaški (*kaššen, kaškie*) **s.** – подсека, пожар – kaski
kašša (*kaššan, kaššua*), **kašše** (*kaštien, kaššetta*) **s.** – роца – kaste
kašta|piirua (*kaštapiiruan, kaštapiiruada*) **s.** – калитка (открытый пирожок с крупной начинкой) – karjalanpiirakka
kaštua (*kaššan, kaštai, kaššetah*) **v.** – мочить, промачивать – kastella
kaštuo (*kaššun, kaštui, kaššutah*) **v.** – мокнуть, промокать – kastua
kazačiha (*kazačihan, kazačihua*) **s.** – батрачка – renki (*naisesta*)
kazakka (*kazakan, kazakkuu*) **s.** – батрак – renki
kazi (*kazin, kazie*) **s.** – кошка – kissa
kažvattua (*kažvatan, kažvattau, kažvatetah*) **v.** – 1. выращивать, откармливать (скот, птицу) 2. растить, разводить 3. растить, воспитывать – kasvattaa
kažvo (*kažvon, kažvuo*) **s.** – рост – kasvu
kažvua (*kažvan, kažvau, kažvetah*) **v.** – 1. расти 2. увеличиваться, прибавляться в объёме – kasvaa
katata (*katkuan, katkuau, katatah*) **v.** – 1. ломать, отрывать, приводить в негодность 2. рвать, срывать – murtaa
kate (*kattien, katetta*) **s.** – покрывало, одеяло – peite
katen|ladva (*katenladvan, katenladvua*) **a.** / **s.** – о придурковатом человеке – hölmö
kateta (*katkien, katkieu, katetah*) **v.** – 1. ломаться, обрываться 2. рваться – katketa
katoš (*katokšen, katošta*) **s.** – крыша – ulkokatto

kattila (*kattilan, kattilua*) **s.** – котёл – kattila

kattua (*katan, kattau, katetah*) **v.** – покрывать, накрывать чем-л. сверху – kattaa

kattuačie (*kattuačen, kattuačou, kattuačetah*) **v.** – покрываться, накрываться чем-л. сверху – peittää itsensä

kauha (*kauhan, kauhua*) **s.** – ковш – kauha

kautti postp. (gen.) – по, через – kautta

kavota (*kaduon, kaduou, kavotah*) **v.** –

1. теряться, пропадать, исчезать
2. погибнуть – 1. kadota 2. menehtyä

kavottua (*kavotan, kavottau, kavotetah*)

v. – терять, лишаться чего-л. – kadottaa

kebie (*kebien, kebedä*) **a.** – лёгкий –

1. kevyt 2. helppo

kebiejalgane (*kebiejalgazen,*

kebiejalgas't'a) **a.** – лёгкий на ногу, быстрый – kevytjalkainen

kebielädi, kebiezeldi, kebiešti adv. –

легко – kevyesti

kego (*kevon, keguo*) **s.** – стог – heinäkeko

Kegrin|päivä (*Kegrinpäivän, Kegrinpäiviä*)

s. – день Кегри (*день в ноябре, когда по домам ходят ряженные*) – Kegrinpäivä

kehata (*kehtuan, kehtuau, kehatah*) **v.** –

иметь желание что-л. делать, хотеть – haluta

keittiä (*keitän, keittäy, keitetäh*) **v.** – варить – keittää

keittyö (*keittyu, keitytäh*), **keittiäčie**

(*keittiäčöy, keittiäčetah*) **v.** – вариться, развариваться – keittyä

keittäjä (*keittäjän, keittäjiä*) **s.** – повар –

keittäjä, kokki

kekšie (*kekšin, kekšiy, kekšitäh*) **v.** –

1. догадываться 2. замечать – 1. arvata 2. huomata

kekšimättä adv. – неожиданно – odottamatta

kelda|bilbo (*keldabilbon, keldabilbuo*) **s.** – сыроежка – hapero

keldane (*keldazen, kellas't'a*) **a.** – жёлтый – keltainen

kelda|pöččöne (*keldapöččözen, keldapöččöstä*) **s.** – синица – tiainen

kello (*kellon, kelluo*) **s.** – колокол, колокольчик – kello

ken (*kenen, kedä*) **pron.** – кто – kuka

kengie (*kengin, kengiy, kengitäh*), **kengittiä** (*kengitän, kengittäy, kengitetäh*)

v. – обувать, надевать обувь – ranna kengät jalkaan, kenkiä

kengiečie (*kengiečen, kengiečöy, kengiečetah*) **v.** – обувать, обуваться – ranna kengät jalkaan

kengä (*kengän, kengiä*) **s.** – обувь, обувка – kenkä

keralla adv. – с собой – keralla, mukana

kerda (*kerran, kerrdua*), **kerdane** (*kerdazen, kerras't'a*) **s.** – раз – kerta

kerdah adv. – вдруг, сразу, разом – yhtäkkiä, keralla

kerin|akka (*kerinakan, kerinakkuu*) **s.** – стойка-тренога в воробах, приспособление для размотки пряжи – kangaspuiden osa

kerin|lauvat (*kerinlauvain, kerinlauvoida*) **s.** – крестовина на воробах для перематывания ниток с мотка на тюрик – kangaspuiden osa

kerö (*keron, keruo*) **s.** – горло, глотка – kurkku

kerran adv. – однажды – kerran

kerritä (*kergien, kergiey, kerritäh*), **kergiellä** (*kergielen, kergielöy, kergielläh*) **v.** – 1. успевать 2. поспевать, доходить до готовности, до зрелости – ehtiä

kerä (*kerän, kerä*) **s.** – 1. клубок 2. кочан – kerä

kerätä (*keriän, keräy, kerätäh*), **keriäldiä** (*keriällä, keriäldäy, keriälläh*) **v.** – собирать, подбирать – kerätä

keräydyö (*keräyvyyn, keräydyu, keräyvytäh*) **v.** – собираться – kerääntyä

kesseli (*kesselin, kesseliä*) **s.** – кошель – koppa

keškeh – 1. **postp. (gen.)** между, в середину чего-л. 2. **adv.** между, в середину, вперемешку – **adv. / postp. (gen.)** välillä, väliin

keškenäh adv. – между собой – keskenään
keški I (*keššen, keškie*) **s.** – середина – keskikohta
keški II prep. (part.) – посреди, посередине – keskellä
keškimmäne (*keškimmäzen, keškimmästä*)
a. – средний, срединный – keskimäinen
keššesšä postp. (adess.) – в середине, внутри – keskellä
keššičči adv. – посреди, между – keskellä
keššyš I (*keššyšken, keššyštä*) **s.** – промежуток между чем-л. – väli
keššyš II (*keššyššän, keššyštä*) **s.** – согласие, близкая дружба – sori
kezriäjä (*kezriäjän, kezriäjädä*) **s.** – пряжа – kehrääjä
kežrätä (*kežriän, kežriäy, kežrätäh*) **v.** – прясть – kehrätä
kežrävö (*kežrävön, kežrävyö*) **s.** – 1. прядение 2. пряжа, нить, изготовленная в результате прядения – 1. kehrääminen 2. kehruulanka
kežä (*kežän, kežiä*) **s.** – лето – kesä
kežä|kuu (*kežäkuun, kežäkuuda*) **s.** – июнь – kesäkuu
kežä|perti (*kežäperten, kežäpertie*) **s.** – летняя изба – kesäpirtti
kettu (*ketun, kettuo*) **s.** – 1. кора дерева 2. кожа, кожица плодов; шелуха картофеля, лука; скорлупа яйца – 1. puunkuori 2. kuori, kelmu
keviä (*keviän, keviädä*) **s.** – весна – kevät
keviä|kuu (*keviäkuun, keviäkuuda*) **s.** – март – maaliskuu
keyhä (*keyhän, keyhiä*) **a.** – 1. бедный 2. неплодородный, неурожайный – köyhä
keyhäldi adv. – бедно – köyhästi
kiberä (*kiberän, kiberiä*) **a.** – 1. кривой, изогнутый 2. перен. крутой, своевольный – 1. käyrä 2. omaräinen
kibralleh adv. – крючком, скрючившись – курругään
kibu (*kivun, kibuo*) **s.** – боль – kiru

kiččerä (*kiččerän, kiččeriä*) **a.** – кудрявый – kihara
kiččerä|tukka (*kiččerätukan, kiččerätukkuu*) **s.** – кудрявые волосы – kiharapää
kidžu (*kidžun, kidžuo*) **s.** – мелкая солёно-сушёная рыба; сущик – kuivattu kala
kiehuttua (*kiehutan, kiehuttau, kiehutetah*)
v. – кипятить – kiehuttaa
kieldiä (*kiellän, kieldäy, kielletäh*) **v.** – запрещать – kieltää
kieldo (*kiellon, kielduo*) **s.** – запрет – kielto
kieletöin (*kielettömän, kieletöindä*) **a.** – 1. безъязыкий 2. безответственный – 1. kieleton 2. vastuuton
kieli (*kielen, kiellä*) **s.** – 1. язык (орган) 2. язык (речь) – kieli
kieli|karičča (*kielikaričan, kielikaričču*) **s.** – ябеда – kantelija
kiherä (*kiherän, kiheriä*) **s.** – завиток, курчавая прядь волос – kihara
kiheräpiä (*kiheräpiän, kiheräpiädä*) **a.** – кудрявый, курчавый – kiharapää
kiireh (*kiirehen, kiirehtä*) **s.** – спешка – kiire
kiirehtie (*kiirehin, kiirehtiy, kiirehitäh*)
v. – спешить, опережать других – kiiruhtaa
kiirähtiä (*kiirähän, kiirähtäy, kiirähetäh*)
v. – спешить, торопиться – kiiruhtaa
kiiseli (*kiiselin, kiiselie*) **s.** – кисель – kiisseli
kiitellä (*kiittelen, kiittelöy, kiitelläh*),
kiittiä (*kiitän, kiittäy, kiitetäh*) **v.** – хвалить – kehua
kilo (*kilon, kiluo*), **kilogramma** (*kilogramman, kilogrammuu*) **s.** – килограмм – kilogramma
kilometra (*kilometran, kilometruu*) **s.** – километр – kilometri
kinku (*kinkun, kinkuo*) **s.** – ляжка, голень – sääri
kinnaš (*kindahan, kinnašta*) **s.** – рукавица – kinnas
kino (*kinon, kinuo*) **s.** – кино – elokuva

kirčalenä (*kirčanenän, kirčaneniä*) **a.** – курносый – kippuranenä
kirikkö (*kirikön, kirikkyö*) **s.** – церковь – kirkko
kirja (*kirjan, kirjua*), **kirjane** (*kirjazen, kirjas't'a*) **s.** – 1. письмо 2. узор, рисунок – 1. kirje 2. kuvio, koriste
kirjava (*kirjavan, kirjavua*) **a.** – пёстрый, узорчатый – kirjava, kuviollinen
kirjuttaja (*kirjuttajan, kirjuttajua*) **s.** – писатель – kirjaillija
kirjuttua (*kirjutan, kirjuttau, kirjutetah*), **kirjutella** (*kirjuttelen, kirjuttelou, kirjutellah*) **v.** – 1. писать 2. описывать, составлять описание – kirjoittaa
kirki (*kirkin, kirkie*) **s.** – кирка – kuokka
kirpiččä (*kirpičän, kirpiččiä*) **s.** – кирпич – tiili
kirpu (*kirpun, kirpuo*) **s.** – блоха – kirppu
kirveš (*kirvehen, kirveštä*) **s.** – топор – kirves
kirvota (*kirbuon, kirbuou, kirvotah*) **v.** – падать, опадать – kirvota
kirvottua (*kirvotan, kirvottau, kirvotetah*) **v.** – ронять – pudottaa
kiskuo (*kisson, kiskou, kissotah*) **v.** – 1. вырывать, отнимать 2. щепать, драть – kiskoa
kiza (*kizan, kizua*), **kizuanda** (*kizuannan, kizuandua*) **s.** – игра, забава, потеха – peli, tanssi, huvi
kizata (*kizuan, kizuai, kizatah*) **v.** – играть – kisata
kitkie (*kiten, kitköy, kitetäh*) **v.** – полоть – kitkeä
kiugua (*kiuguan, kiuguada*) **s.** – печь – kiuas, uuni
kiuru (*kiurun, kiuruo*) **s.** – жаворонок – kiuru
kivi (*kiven, kivie*), **kivyt** (*kivyön, kivyttä*) **s.** – камень – kivi
kivihine (*kivihizen, kivihistä*) **a.** – каменный – kivinen
kivistä (*kivistäy, kivissetäh*) **v.** – болеть – kivistää
kiägä (*kiägän, kiägiä*) **s.** – дверная ручка – ovenripa

kiändeliečie (*kiändeliečen, kiändeliečöy, kiändeliečetäh*) **v.** – поворачиваться – kääntyä
kiändiä (*kiännän, kiändäy, kiännetäh*), **kiännäldiä** (*kiännällän, kiännäldäy, kiännälletäh*) **v.** – 1. поворачивать 2. переводить – kääntää
kiändyö (*kiännyn, kiändyy, kiännytäh*), **kiännyldiä** (*kiännyllän, kiännyldäy, kiännylletäh*) **v.** – повернуться, переверачиваться – kääntyä
kiändäjä (*kiändäjän, kiändäjiä*) **s.** – переводчик – kääntäjä, tulkki
kiännellä (*kiändelen, kiändelöy, kiännelläh*) **v.** – переводить – kääntää, tulkata
kiärie (*kiärin, kiäriy, kiäritäh*) **v.** – 1. обматывать, заворачивать, кутать 2. свёртывать, складывать – kääriä
kiäriečie (*kiäriečen, kiäriečöy, kiäriečetäh*) **v.** – завернуться, свернуться – kääriytyä
klietka (*klietkan, klietkua*) **s.** – клетка – häkki
kluassa (*kluassan, kluassua*) **s.** – класс – luokka
kluba (*kluban, klubua*) **s.** – дом культуры, клуб – kulttuuritalo
kl'ukka (*kl'ukan, kl'ukkuu*) **s.** – 1. крюк 2. посох, клюка – koukku
kniiga (*kniigan, kniigua*) **s.** – книга – kirja
kobra (*kobran, kobrua*) **s.** – 1. кисть руки, рука 2. горсть, пригоршня, пясть – kouga
kobristua (*kobrissan, kobristau, kobrissetäh*) **v.** – сжимать в руке – puristaa
kočahaldua (*kočahallan, kočahaldau, kočahalletäh*), **kočahtua** (*kočahan, kočahtau, kočahetäh*) **v.** – 1. прыгнуть, перепрыгнуть 2. соскочить, отскочить – hupähtää
koččie (*koččin, koččiü, kočitah*) **v.** – 1. прыгать, перепрыгивать 2. отскакивать – hupriä
koda (*kodan, kodua*) **s.** – 1. клетка, небольшой курятник 2. клетка, рисунок на ткани – 1. häkki 2. ruutu

kodakaš (*kodakkahan, kodakašta*) **a.** – клетчатый – ruudullinen

kodi (*koin / kojín, kodie*) **s.** – 1. дом, здание 2. дом (*очаг*), место жительства – koti

kodi|jallačít (*kodijallaččiloín, kodijallaččiloida*) **s.** – домашняя обувь – tossut

kodi|lindu (*kodilinnun, kodilinduo*) **s.** – домашняя птица – kotilintu

kodi|muu (*kodimuan, kodimuada*) **s.** – родина – kotimaa

kodi|ruado (*kodiruavon, kodiruaduo*) **s.** – домашняя работа – kotitehtävä

kodi|žiivatta (*kodižiivatan, kodižiivattua*) **s.** – домашнее животное – kotieläin

kodva (*kodvan, kodvua*) **s.** – некоторый отрезок времени; довольно продолжительное время – kotva

kodvan, kodvazen, kodvazin adv. – неподолгу, временами – vähänaikaa

kofei (*kofein, kofeida*) **s.** – кофе – kahvi

kofta (*koftan, koftua*) **s.** – кофта – pusero

kogo a. – весь, вся, все – koko

kogonane (*kogonazen, kogonas't'a*) **a.** – целый, цельный; полный – kokonainen

kohaldi adv. – прямо – suoraan

kohalline (*kohallizen, kohallis't'a*) **a.** – 1. прямой 2. прямой, открытый (*характер*) – suora

kohašša adv. / postp. (gen.) – напротив, против чего-л. – vastapäätä

kohendua (*kohennan, kohendau, kohennetaħ*), **kohennella** (*kohendelen, kohendelou, kohennellah*) **v.** – 1. исправлять, улучшать 2. чинить – korjata

koheta (*kohenen, kohenou, kohetaħ*) **v.** – улучшиться, исправиться – parata

kohta (*kohan, kohtua*) **s.** – место, участок – kohta

kohtah postp. (gen.) – 1. против, напротив 2. в сравнении – vastapäätä

koira (*koiran, koirua*) **s.** – собака – koira

koivu (*koivun, koivuo*) **s.** – берёза – koivu

koivu|griba (*koivugriban, koivugribua*) **s.** – подберёзовик – lehmäntatti

koivune (*koivuzen, koivus't'a*) **a.** – берёзовый – koivuinen

kokottua (*kokotan, kokottau, kokotetaħ*) **v.** – 1. торчать, выступать 2. торчать, постоянно находиться где-л. – törröttää

kolahtua (*kolahan, kolahtau, kolahetaħ*) **v.** – глухо стукнуть – kolahtaa

kolahuš (*kolahukšen, kolahušta*) **s.** – удар, стук – kolahdus

kolbassu (*kolbassun, kolbassuo*) **s.** – колбаса – makkara

kolessu (*kolessun, kolessuo*) **s.** – колесо – ratas

kolhoza (*kolhozan, kolhozua*) **s.** – колхоз – kolhoosi

kollega (*kollegan, kollegua*) **s.** – коллега – työtoveri

kolmanneš (*kolmannekšen, kolmannešta*) **s.** – треть, третья часть – kolmannes

kolmanžičči adv. – в-третьих; третий раз – kolmanneksi

kolmaš (*kolmannen, kolmašta*) **num.** – третий – kolmas

kolmaš|päivä (*kolmašpäivän, kolmašpäiviä*) **s.** – среда – keskiviikko

kolme (*kolmen, kolmie*) **num.** – три – kolme

kolme|kymmendä num. – тридцать – kolmekymmensä

kolme|toista (*kolmentoista, kolmietoista*) **num.** – тринадцать – kolmetoista

kolmen, kolmen keššä adv. – втроем – kolmisiin

kolo (*kolon, koluo*) **s.** – закол – katiska

koloba (*koloban, kolobua*) **s.** – колоб – pyörykkä

kolottie (*kolotin, kolottiu, kolotitaħ*) **v.** – 1. колотить, стучать 2. вбивать, вколачивать – hakata; mukiloida

komp'juteru (*komp'juteran, komp'juterua*) **s.** – компьютер – tietokone

koncerta (*koncertan, koncertua*) **s.** – концерт – konsertti

kondie (*kondien, kondieda*) **s.** – медведь – karhu

konešno partic. – конечно – tietysti

koni (*konin, konie*) **s.** – конь – ratsu

kon'kat (*kon'kin, kon'kie*) **s.** – коньки – luistimet
konža adv. / conj. – когда – milloin, koska; jolloin; kun
kopata (*koppuan, koppuau, kopatah*) **v.** – схватить – siepata
kopča (*kopčan, kopčua*) **s.** – коготь – eläimen kynsi
kopittua (*kopitan, kopittau, kopitetah*) **v.** – идти, шагать – astua
korgie (*korgien, korgieda*) **a.** – высокий – korkea
koričn'ovoi (*koričn'ovoin, koričn'ovoida*) **a.** – коричневый – ruskea
korja (*korjan, korjua*) **s.** – возок, лёгкие ездовые санки – kuomureki
korka (*korkan, korkua*) **s.** – корка – kuori
kormani (*kormanin, kormanie*) **s.** – карман – tasku
korži (*korren, korda*) **s.** – стебель гороха, ботва картофеля – kasvinvarsi, naatti
korva (*korvan, korvua*) **s.** – ухо – korva
korvo (*korvon, korvuo*) **s.** – ушат – korvo
kossa (*kossan, kossua*) **s.** – коса – viikate
kost'uma (*kost'uman, kost'umua*) **s.** – костюм – puku
košto (*koššon, koštuo*) **s.** – грубое домотканое льняное полотно – kotikutoinen kangas
koziečie (*koziečen, koziečou, koziečetah*) **v.** – свататься – kosia
kotat (*kotin, kottie*) **s.** – коты (*обувь*) – kengät
koukku (*koukun, koukkuo*) **s.** – кочерга – koukku
kova (*kovan, kovua*) **a.** – 1. твёрдый, жёсткий 2. крепкий, сильный 3. жёсткий, суровый, безжалостный (*о человеке*) – kova
kravatti (*kravatin, kravattie*) **s.** – кровать – sänky
kresla (*kreslan, kreslua*) **s.** – кресло – nojatuoli
kridžahtua (*kridžahtau, kridžahetah*) **v.** – скрипнуть, проскрежетать – narskua

kriäčkyö (*kriäčkyn, kriäčkyu, kriäčkytäh*) **v.** – крякать, трещать – 1. ränkättää 2. röhähdellä
kruasie (*kruasin, kruasiu, kruasitah*) **v.** – красить – maalata, värjätä
kruaska (*kruaskan, kruaskua*) **s.** – краска – maali, väri
kruuga (*kruugan, kruugua*) **s.** – круг – ympyrä, piiri
kruugloi (*kruugloin, kruugloida*) **a.** – круглый – pyöreä
kuabie (*kuabien, kuabieda*), **kuave** (*kuabien, kuavetta*) **s.** – пакля, очёски – tappurat
kuadiet (*kuadieloin, kuadieloida*) **s.** – кальсоны; портки – alushousut
kuadua (*kuan, kuadau, kuavetah*) **v.** – лить, проливать – kaataa
kualo (*kualon, kualuo*) **s.** – прогон или переход вброд – joven ylittämisen paikka
kualua (*kualan, kualau, kualetah*) **v.** – 1. брести, переходить вброд 2. протаптывать между; торить дорогу, тропу в снегу 3. похаживать, навещать – 1. ylittää kahlaten laahustaa 2. tallata 3. käydä terrehtimässä
kuaša (*kuašan, kuašua*) **s.** – крутая каша – riisio
kubo (*kuvon, kubuo*) **s.** – связка обмолоченной соломы, льна – kuro
kuččuo (*kučun, kučču, kučutah*) **v.** – 1. звать, приглашать 2. звать, именовать – kutsua
kuččuočie (*kuččuočēn, kuččuočou, kuččuočetah*) **v.** – называться, представляться – esittäytyä
kučunda (*kučunnan, kučundua*) **s.** – зов, приглашение – kutsu
kudakuin adv. – кое-как – jotenkuten
kudami pron. – кое-что – jotain
kuduo (*kuvon, kudou, kuvotah*) **v.** – ткать – kutoa
kuihakka (*kuihakan, kuihakua*) **a.** – светливый – touhukas
kuihkua (*kuihan, kuihkau, kuihetah*) **v.** – светиться, метаться – touhuta

kuihtuo (*kuihun, kuihtuu, kuihutah*) **v.** – истощиться, осунуться – *laihtua*
kuin, kuinbua conj. / adv. – 1. как
 2. каким образом – *kun*
kuiva (*kuivan, kuivua*) **s. / a.** – 1. суша
 2. сухой – *kuiva*
kuivata (*kuivuan, kuivuaui, kuivatah*) **v.** – сушить, высушить – *kuivata*
kuivuačie (*kuivuačen, kuivuačou, kuivuačetah*) **v.** – сушиться – *olla kuivumassa; kuivatella itseään*
kujo (*kujon, kujuo*) **s.** – 1. прогон между изгородями 2. проулк – *kuja*
kukakaš (*kukakkahan, kukakašta*) **a.** – цветастый, яркий – *kukikas*
kukittua (*kukitan, kukittau, kukitetah*) **v.** – разукрасить, нарядить – *koristaa, somistaa*
kukka (*kukan, kukkua*), **kukkane** (*kukkazen, kukkas't'a*) **s.** – 1. цветок 2. узор, цветок на ткани – *kukka*
kukkaro (*kukkaron, kukkaruo*) **s.** – кошелёк – *rahakukkaro*
kukkie (*kukin, kukkiu, kukitah*) **v.** – цвести – *kukkia*
kukko I (*kukon, kukkuo*), **kukkone** (*kukkozen, kukos't'a*) **s.** – петух – *kukko*
kukko II (*kukon, kukkuo*) **s.** – закрытый пирог – (*kala*)*kukko*
kukuta (*kukkuon, kukkuou, kukutah*) **v.** – куковать – *kukkua*
kulda (*kullan, kuldua*) **s.** – золото – *kulta*
kuldane (*kuldazen, kullas't'a*) **a.** – золотой – *kultainen*
kuli (*kulin, kulie*) **s.** – куль – *russi*
kulma (*kulman, kulmua*) **s.** – 1. бровь 2. внешний угол 3. край – 1. *kulma-karva* 2. *kulma*
kul'tuura (*kul'tuuran, kul'tuurua*) **s.** – культура – *kulttuuri*
kul'tuura|talo (*kul'tuuratalon, kul'tuura-taluo*) **s.** – дом культуры – *kulttuuritalo*
kulu (*kulun, kuluo*) **s.** – сухая прошлогодняя трава – *kuiva viimevuotinen heinä*
kuluo (*kuluu, kulutah*) **v.** – 1. изнашиваться, стираться; убывать 2. проходить, протекать – *kulua*

kumarduačie (*kumarduačen, kumarduačou, kumarduačetah*), **kumarduo** (*kumarrun, kumarduu, kumarrutah*) **v.** – кланяться – *kumartaa*
kumarrella (*kumardelen, kumardelou, kumarrellah*) **v.** – молиться, бить поклоны – *rukoilla*
kumata (*kumuan, kumuau, kumatah*) **v.** – опрокинуть, перевернуть вверх дном – *kumota*
kumbane (*kumbezen, kummas't'a*) **pron.** – 1. который 2. какой – *kumpi*
kumma (*kumman, kummaa*) **s.** – беда – *hätä*
kun conj. / adv. – 1. как 2. каким образом – *kun*
kuni conj. – пока – *kunnes*
kuningaš (*kuningahan, kuningašta*) **s.** – король – *kuningas*
kunne adv. – куда – *mihin*
kuobiečie (*kuobiečen, kuobiečou, kuobiečetah*) **v.** – копать, рыться – *kaivella*
kuolla (*kuolen, kuolou, kuollah*) **v.** – умирать – *kuolla*
kuoppa (*kuoran, kuoppua*) **s.** – яма, погреб для хранения овощей – *kuoppa*
kuore (*kuorien, kuoretta*) **s.** – сметана – *smetana, hapankerma*
kuorittua (*kuoritan, kuorittau, kuoritetah*) **v.** – окорять, очищать от кожицы, шелухи – *kuoria*
kupaija (*kupaičen, kupaiččou, kupaijah*) **v.** – купаться – *kuylpeä*
kupča (*kupčan, kupčua*) **s.** – пупец – *kauppias*
kurgi (*kurren, kurgie*) **s.** – журавль – *kurki*
kurie (*kurin, kuriu, kuritah*) **v.** – курить – *tupakoida*
kurildua (*kurillan, kurildau, kurilletah*) **v.** – покурить – *tupakoida*
kursat (*kursin, kursie*) **s.** – курсы – *kurssit*
kurtka (*kurtkan, kurtkua*) **s.** – куртка – *takki*
kurvičča (*kurvičan, kurviččua*) **s.** – веснушка – *kesakko*

kušakka (*kušakan, kušakku*) **s.** – кушак – suolivyyö

kuu (*kuun, kuuda*) **s.** – месяц – 1. kuu
2. kuukausi

kuudoma (*kuudoman, kuudomua*) **s.** – луна, месяц – kuu

kuulla (*kuulen, kuulou, kuullah*) **v.** – слышать, слушать – kuulla

kuululdua (*kuululduu, kuulullutah*) **v.** – посылаться – kuulua

kuuluo (*kuulun, kuuluu, kuulutah*) **v.** – 1. слышаться, доноситься 2. слыть; быть известным – kuulua

kuundelija (*kuundelijan, kuundelijua*) **s.** – послушный – kuuliainen

kuunnella (*kuundelen, kuundelou, kuunnellah*) **v.** – 1. слушать
2. слушаться, быть послушным
3. гадать – kuunnella

kuuži (*kuuven, kuutta*) **num.** – шесть – kuusi

kuuži|kymmendä **num.** – шестьдесят – kuusikymmentä

kuuži|toista (*kuuventoista, kuuttatoista*) **num.** – шестнадцать – kuusitoista

kuuveš (*kuuvennen, kuuvetta*) **num.** – шестой – kuudes

kuvahane (*kuvahazen, kuvahas't'a*) **s.** – тень – varjo

kuvahtua (*kuvahan, kuvahtau, kuvahetah*) **v.** – шевельнуться, шелохнуться – liikahtaa

kydy (*куун, кудыö*) **s.** – деверь – куту

kygriskö (*kygriskön, kygriskyö*) **a.** – горбатый, сутулый – koukkuselkäinen

kykistyö (*kykissyn, kykistyy, kykissytä*) **v.** – пригнуться, присесть – куккыстыä

kylbie (*kylven, kylböy, kylvetäh*) **v.** – париться – sauna

kylgi (*kyllen, kylgie*) **s.** – 1. бок 2. сторона – kylki

kylgiruoda (*kylgiruuvan, kylgiruodua*) **s.** – ребро – kylkiluu

kyllečči – 1. **adv.** боком, стороной
2. **postp. (gen.)** мимо – **adv. / postp. (gen.)** ohi

kylmiä (*kylmän, kylmäy, kylmetäh*) **v.** – мёрзнуть, зябнуть; простужаться – paella; jäätyä

kylmä (*kylmän, kylmiä*) **a.** – холодный, морозный; мёрзлый, мороженный – kylmä

kylmättiä (*kylmätän, kylmättäy, kylmätetäh*) **v.** – 1. морозить
2. простужать – pakastaa

kylvetiä (*kylvetän, kylvetäy, kylvetetäh*) **v.** – парить (в бане) – kylvettä

kylvetiäčie (*kylvetiäččen, kylvetiäččöy, kylvetiäččetäh*) **v.** – париться (в бане) – sauna

kyllä partic. – ишь, ну – kas, kah

kylläne (*kylläzen, kyllästä*) **a.** – 1. сытый, насытившийся 2. упитанный, откормленный – 1. kylläinen 2. pulska

kyly (*kylyn, kylyö*) **s.** – баня – sauna, kyly

kylä (*kylän, kyliä*) **s.** – деревня – kylä

kylä|kunda (*kyläkunnan, kyläkundua*) **s.** – сельское поселение – kyläkunta

kylöveh (*kylövehen, kylövehtä*) **s.** – жители деревни, односельчане – kylänväki

kymmenen (*kymmenen, kymmendä*) **num.** – десять – kymmenen

kymmeneš (*kymmenennen, kymmenettä*) **num.** – десятый – kymmenes

kyndiä (*kynnän, kyndäy, kynnetäh*) **v.** – пахать – kyntää

kyngä (*kyngän, kyngiä*) **s.** – локоть – кунярпää

kynnyš (*kynnyksen, kynnyštä*) **s.** – порог (дверной) – kynnys

kynži (*kynnen, kyndä*) **s.** – ноготь, коготь – kynsi

kynä (*kynän, kyniä*) **s.** – ручка – кунä

kypši (*kyršen, kypšie*) **a.** – 1. зрелый, спелый 2. готовый, доваренный, допечённый – kypsä

kyžellä (*kyželen, kyželöy, kyželläh*) **v.** – спрашивать, расспрашивать – kysellä

kyžumyš (*kyžumyksen, kyžumyštä*) **s.** – вопрос – kysymys

kyžyndä (*kyžynnän, kyžyndiä*) **s.** – вопрос – kysymys

kyžyö (*kyžyn, kyžyu, kyžytäh*) **v.** – спрашивать – kysyä
kuynel' (*kuynelen, kuyneldä*) **s.** – слеза – kuynel
käby (*kävyn, käbyö*) **s.** – шишка – käry
käbälä (*käbälän, käbäliä*) **s.** – лапа – kápälä
kägi (*kiän, kägie*) **s.** – кукушка – käki
käly (*kälyn, kälyö*) **s.** – невестка – sisko laissa
kämnen (*kämnenen, kämmendä*) **s.** – ладонь – kämmen
kärbäne (*kärbäzen, kärbästä*) **s.** – муха, мушка – kärpänen
kärbäzenšieni (*kärbäzenšienen, kärbäzenšierendä*) **s.** – мухомор – kärpäšieni
käškie (*käššen, käšköy, käššetäh*) **v.** – 1. велеть, приказывать 2. разрешать, позволять – käskeä
käšky (*käššyn, käškyö*), **käššendä** (*käššennän, käššendiä*) **s.** – просьба, приказ – käsky
käzi (*kiän, kättä*) **s.** – рука – käsi
käzi|paikka (*käzipaikan, käzipaikka*) **s.** – полотенце – pyyheliina
kätkie (*käten, kätköy, kätetäh*) **v.** – хоронить – haudata
kätyt (*kätkyön, kätyttä*) **s.** – колыбель, люлька – kehto
kävellä (*kävelen, kävelöy, kävelläh*) **v.** – 1. ходить, двигаться 2. ходить, идти (*о часах*) 3. бывать – kävellä
käyvä (*kävyn, kävyu, käyväh*) **v.** – ходить; посещать – käydä

labie (*labien, labieda*) **s.** – деревянная лопата – lapio
lačakka (*lačakan, lačakkua*) **a.** – плоский, сплюснутый – lattea
ladva (*ladvan, ladvua*) **s.** – 1. вершина дерева, растения 2. исток реки – 1. latva 2. alkulähde
lagi (*luan, lagie*) **s.** – потолок – sisäkatto
lago (*lavon, laguo*) **s.** – полегание (*злаковых, льна*) – lakoaminen
lahja (*lahjan, lahjua*) **s.** – подарок, подношение (*обычно свадебный*) – lahja
laida (*lajian, laidua*) **s.** – край, борт, грядка – laita, reuna
laiha (*laihan, laihua*) **a.** – тощий, худой – laiha
laiska (*laissan, laiskua*) **a. / s.** – 1. ленивый 2. лентяй – laiska
lakiruija (*lakiruičen, lakiruiččou, lakiruijah*) **v.** – лакировать – lakeerata
lakki (*lakin, lakkie*) **s.** – верхний сноп в суслоне, шапка – lakki
lammaš (*lambahan, lammašta*), **lambahut** (*lambahuon, lambahutta*) **s.** – овца – lammas
lampa (*lampan, lampua*) **s.** – лампа – lamppu
langeta (*langien, langieuo, langetah*) **v.** – 1. падать 2. падать, понижаться (*о цене*) – pudota; kaatua
lapsi (*lapšen, lapsie*), **lapšut** (*lapšuo, lapšutta*) **s.** – ребёнок – lapsi
lapsin|kažvattaja (*lapšinkažvattajan, lapšinkažvattajua*) **s.** – воспитатель – kasvattaja
lapsin|perti (*lapšinpertin, lapšinpertie*) **s.** – детская комната – lastenhuone
lapsin|päivä|kodi (*lapšinpäiväkoin, lapšinpäiväkodie*) **s.** – детский сад – lastentarha, päiväkotii
laškie (*laššen, laškou, laššetah*) **v.** – 1. пускать, выпускать 2. опускать, погружать; выпускать (*из рук*) – laskea; päästää
laškiečie (*laškiečen, laškiečou, laškiečetah*) **v.** – 1. укладываться, ложиться спать 2. садиться за горизонт (*о солнце*) – 1. mennä nukkumaan 2. laskea (*auringosta*)
lašku (*laššun, laškua*) **s.** – отпуск – lasku, loma
lašku|randa (*laškurannan, laškurandua*) **s.** – запад – länsi
lažettua (*lažetan, lažettau, lažetetah*) **v.** – распрягать – riisua valjaista

late (*lattien, latetta*), **latehut** (*latehuon, latehutta*) **s.** – пол – lattia

laučča (*laučan, laučča*) **s.** – лавка, скамейка – penkki

lauda (*lauvan, laudua*) **s.** – доска – lauta

laukka (*laukan, laukkaa*) **s.** – лавка (торговая), магазин – kauppa

laulaja (*laulajan, laulajua*) **s.** – певец – laulaja

laulua (*laulan, laulau, lauletah*),

laulaldua (*laulallan, laulaldau, laulalletah*) **v.** – петь – laulaa

lebiäcie (*lebiäčen, lebiäčöy, lebiäčetah*) **v.** – отдыхать – levätä

lebävö (*lebävön, lebävvyö*) **s.** – отдых – lepo

lebäyttiä (*lebäytän, lebäyttäy, lebäytetäh*) **v.** – давать отдыхать – lepuuttaa

lečcie (*lečin, lečči, lečitäh*) **v.** – лечить – hoitaa, parantaa

lečciecie (*lečciečen, lečciečöy, lečciečetah*) **v.** – лечиться, излечиваться – ottaa hoittoa

lehmä (*lehmän, lehmiä*) **s.** – корова – lehmä

lehteydyö (*lehteydy, lehtevytäh*) **v.** – покрываться листвой (о деревьях) – lehtiä

lehti (*lehen, lehtie*) **s.** – 1. лист растения; ботва 2. страница (в книге) – lehti

lehtirebo (*lehtirevon, lehtirebuo*) **s.** – хитрец – viekas

leibä (*leivän, leibiä*) **s.** – 1. хлеб 2. зерно, злаки; хлеба – leipä

leikata (*leikkuan, leikkaui, leikatah*) **v.** – 1. резать, отрезать, укорачивать 2. жать (злаки) 3. рубить, валить; прорубать 4. резать, щипать (о боли) – 1. leikata 2. hakata

leikka (*leikan, leikka*) **s.** – 1. лейка (для полива) 2. воронка – kastelukannu

lekahaldua (*lekahallan, lekahaldau, lekahalletah*), **lekahtua** (*lekan, lekahtau, lekahetah*) **v.** – шевельнуться, качнуться; тронуться с места – liikahtaa

lekahuttua (*lekahutan, lekahuttau, lekahutetah*) **v.** – 1. качнуть 2. трогать что-л., брать – liikauttaa

lekkuo (*lekun, lekkuu, lekutah*) **v.** –

1. качаться; шататься, шевелиться

2. бродить, шататься – heilua; liikuskella

lekuttua (*lekutan, lekuttau, lekutetah*) **v.** – качать – heiluttaa

lendiä (*lennän, lendäy, lennetäh*),

lennellä (*lendelen, lendelöy, lennelläh*) **v.** – лететь – lentää

lennäldiä (*lennällän, lennäldäy, lennälletäh*) **v.** – взлететь – kohota (ilmaan)

lendo (*lennon, lenduo*) **s.** – полёт, лёт – lento

lentočka (*lentočkan, lentočkua*) **s.** – ленточка – lettinauha

leppä (*lepän, leppiä*) **s.** – ольха – leppä

lesničča (*lesničan, lesničča*), **lesniččazet** (*lesniččazin, lesniččazie*) **s.** – лестница – portaat

leški (*leššen, leškie*) **s.** – вдова, вдовец – leski

leuga (*leuvan, leugua*) **s.** – подбородок – leuka

levie (*levien, leviedä*) **a.** – широкий – leveä

levittiäcie (*levittiäčöy, levittiäčetah*) **v.** – разворачиваться, стелиться – kääriytyä auki

libie (*libien, libiedä*) **a.** – 1. скользкий, гладкий 2. бойкий, льстивый (о человеке) – liukas

libo conj. – или – tai, vai

ličata (*liččuan, liččuau, ličcatah*) **v.** –

1. надавливать, придавливать,

прищемлять 2. сжимать, жать

3. прижимать, сдавливать – kiristää, puristaa

liekku (*liekun, liekkuo*), **liedžu** (*liedžun, liedžuo*) **s.** – качели – keinu

liemi (*liemen, liemie*) **s.** – уха, бульон – liemi

lietä (*lienen, lienöy / lieu, lietäh*) **v.** –

1. быть, стать, становиться 2. придётся

(в сочетании с I инф.) 3. хватит,

достаточно – 1. tulla 2. täytyä 3. riittää

lifta (*liftan, liftua*) **s.** – лифт – hissi
liga (*lijan, ligua*) **s.** – грязь, слякоть – lika
ligo (*livon, liguo*) **s.** – мочка, вымачивание (*льна, конопли и пр.*) – liko
liha (*lihan, lihua*) **s.** – мясо – liha
lihapaissos (*lihapaissokšen, lihapaissoshta*) **s.** – запеканка – lihalaatikko
lihava (*lihanan, lihavaa*) **a.** – полный, упитанный – lihava
liiga (*liijan, liigua*) **a. / s.** – 1. лишний, ненужный 2. излишек, лишнее – liika
liikahtua (*liikahan, liikahtau, liikahetah*) **v.** – шевельнуться – liikahtaa
liikkuo (*liikun, liikkuu, liikutah*) **v.** – 1. шататься, двигаться, шевелиться 2. *перен.* бродить, шататься – liikkua
liinane (*liinazen, liinas't'a*) **a.** – пеньковый, льняной – liinainen
liipukka (*liipukan, liipukka*) **s.** – бабочка – perhonen
limona (*limonan, limonua*) **s.** – лимон – sitruuna
lindu (*linnun, linduo*) **s.** – птица – lintu
linna (*linnan, linduo*) **s.** – город – kaupunki
lipas (*lippahan, lipashta*) **s.** – короб, сундук – lipas, arkku
lipettä (*lipetän, lipettä, lipetetäh*) **v.** – 1. мигать, моргать 2. трепетать, мерцать (*о свете, огне*) – räpyttää
lipkane (*lipkazen, lipkas't'a*) **s.** – поплавок – koho
lisička (*lisičkan, lisičkua*) **s.** – лисичка (*гриб*) – kantarelli
lista (*lissan, listua*) **s.** – лист – lehti
lizä (*lizän, liziä*) **s.** – добавка, надбавка – lisä
lizätä (*lizän, liziä, lizätäh*) **v.** – прибавить, добавить – lisätä
lizävö (*lizävön, lizävyö*) **s.** – прибавление, увеличение – lisäys
lizäydyö (*lizäyvyn, lizäydy, lizävytäh*) **v.** – прибавляться, добавляться – lisääntyä
litra (*litran, litrua*) **s.** – литр – litra
litva (*litvan, litvua*) **s.** – литва – liettualaiset

liukku (*liukun, liukkuo*) **s.** – дупло, пустота (*в дереве*) – puunkolo
livottua (*livotan, livottau, livotetah*) **v.** – мочить, размачивать – liottaa
livvi (*livvin, livvie*) **s.** – ливвиковское наречие карельского языка – livvi
liävä (*liävän, liäviä*) **s.** – хлев для мелкого рогатого скота – navetta
loga (*logan, logua*) **s.** – луг, покос – niittymaa
logahtua (*logahan, logahtau, logahetah*) **v.** – рассмеяться – purskahtaa nauruun
lohkorokka (*lohkorokan, lohkorokkua*) **s.** – суп из брюквы – lantukeitto
loidua (*loijan, loidau, loijetah*), **loilottua** (*loilotan, loilottau, loilotetah*) **v.** – громко, протяжно кричать, горланить – loilottaa
loma (*loman, lomua*) **s.** – лом – rautakanki
lomie (*lomiu, lomitah*) **v.** – ломить, болеть (*о голове, суставах*) – kolottaa
lopettua (*lopetan, lopettau, lopetetah*), **loppie** (*lopen, loppou, lopetah*) **v.** – 1. закончить, завершить 2. прекратить – lopettaa
loppieče (*loppiečen, loppiečou, loppiečetah*) **v.** – кончатся, завершаться, прекращаться – loppua
loppu (*lorun, loppuo*) **s.** – конец, окончание, завершение – loppu
losnie (*losnin, losniu, losnitah*) **v.** – блестеть, лосниться – loistaa
lozie (*lozien, ložieda*) **a.** – толстый, полный – raksu
ložo (*ložon, ložuo*) **s.** – ложбина, низкий луг – notko
loukko (*loukon, loukkuo*) **s.** – дыра, отверстие; дупло – reikä; kolo
loukku (*loukun, loukkuo*) **s.** – льномялка – pellavaloukku
luadie I (*luajin, luadiu, luajitah*) **v.** – 1. делать, изготавливать 2. устраивать 3. совершать – tehdä; laatia
luadie II (*luajin, luadiu, luajitah*) **v.** – ладить, жить в согласии – elää sovussa
luadu (*luadun, luaduo*) **s.** – лад, согласие – sopusu

luajinda (*luajinnan, luajindua*) **s.** – образование, формирование – muodostaminen

luapotti (*luapotin, luapottie*) **s.** – лапоть – virsu

luatka (*luatkan, luatkua*) **s.** – глубокое глиняное обливное блюдо для приготовления пищи, латка – savivati

l'ubuija (*l'ubuičen, l'ubuiččou, l'ubuijah*) **v.** – разглядывать, рассматривать что-л. – katsella tarkasti

lugie (*luven, lugou, luvetah*) **v.** – 1. читать, произносить что-л. наизусть
2. считать – 1. lukea 2. laskea

lugu (*luvun, luguo*) **s.** – 1. счёт, количество
2. расчёт – luku

luja (*lujan, lujaa*) **a.** – 1. прочный, крепкий
2. твёрдый, верный на слово – luja

lujah adv. – 1. крепко, прочно, сильно
2. твёрдо, верно – lujasti

lukku (*lukun, lukkuo*) **s.** – замок – lukko

lukuta (*lukuon, lukkuou, lukutah*) **v.** – 1. запереть, замкнуть
2. остановить кровь (*заговором*) – lukita

lullu (*lullun, lulluo*) **s.** – глиняный петушок-свистулька – kukkorilli

lumi (*lumen, lumie*), **lumut** (*lumuon, lumutta*) **s.** – снег – lumi

lumi|akka (*lumiakan, lumiakkuu*), **lumi|ukko** (*lumiukon, lumiukkuo*) **s.** – снежная баба, снеговик – lumiukko

luo, luona postp. (gen.) – у, около – luona

luoda postp. (gen.) – от – luota

luoh postp. (gen.) – к – luokse

luokšie (*luokšin, luokšiu, luokšitah*) **v.** – бросать, кидать – heittää

luomi (*luomen, luomie*) **s.** – веко – silmäluomi

luošto (*luoššon, luošto*) **s.** – 1. хлам, негодная вещь
2. бросовый, изношенный – kelvoton vanha esine

luottuačie (*luottuačen, luottuačou, luottuačetah*) **v.** – броситься, кинуться, рвануться к кому-л. – rientää

luzikka (*luzikan, luzikkua*) **s.** – ложка – lusikka

luu (*luun, luuda*) **s.** – кость – luu

l'uubo adv. – 1. приятно, любо
2. в сочетании с вопросительными местоимениями и наречиями в значении: кто угодно (*ken-l'uubo*), что угодно (*mi-l'uubo*), когда угодно (*konža-l'uubo*) – 1. hauskaa 2. -tahansa

luukka (*luukan, luukkuu*), **luukku** (*luukun, luukkuo*) **s.** – лук (*растение*) – sipuli

luuva (*luon, luou, luuvah*) **v.** – 1. бросать, кидать
2. бросать, поддавать пар (*в бане*)
3. бросать жребий – heittää

lyhetä (*lyhenen, lyhenöy, lyhetäh*) **v.** – укорачиваться, сокращаться; убывать – lyhetä

lyhyt (*lyhyön, lyhyttä*) **a.** – короткий, недолгий – lyhyt

lykkie (*lykin, lykkiy, lykitäh*) **v.** – сдвигать, сталкивать с места; задвигать куда-л. – liikauttaa

lymmyttiä (*lymmytän, lymmyttäy, lymmytetäh*) **v.** – гнуть, сгибать – koukistaa

lypšiä (*lypšan, lypšäy, lypšetäh*) **v.** – 1. доить
2. доиться, давать молоко – lypsää

lypšyš (*lypšyksen, lypšyštä*) **s.** – 1. удой, молоко одной дойки
2. дойка – lypsykerta

lyydi (*lyydin, lyydie*) **s.** – людиковское наречие карельского языка – lyydi

lyydiä (*lyyvän, lyydäy, lyyvetäh*) **v.** – ползти, ползать на коленях – ryömiä

lyyvä (*lyön, lyöy, lyyväh*) **v.** – бить, избивать – lyödä

läbi – 1. **adv.** насквозь, напрямик
2. **postp. / prep. (elat.)** сквозь, через – **adv. / postp. / prep. (elat.)** läpi

lähellä – 1. **adv.** вблизи, поблизости
2. **postp. (gen.)** близ – **adv. / postp. (gen.)** lähellä

lähetä (*lähenen, lähenöy, lähetäh*) **v.** – приближаться, близиться, становиться ближе по времени – lähestyä

lähillä – 1. *postp. (gen.)* близ 2. *adv.* почти, около – 1. *postp. (gen.)* lähellä 2. *adv.* melko

lähine (*lähizen, lähistä*) **a.** – 1. ближний, близкий (*о родстве*) 2. ближний, близкий (*по расстоянию*) – läheinen

lähtie (*lähen, lähtöy, lähetäh*) **v.** – 1. выходить, уходить, отправляться 2. выражает начало действия – lähteä

lähtömä (*lähtömän, lähtömiä*) **s.** – тёлка, нетель – lehmävasikka

läikkyö (*läikyn, läikkuu, läikkytäh*) **v.** – 1. плескаться, колыхаться, выплескиваться 2. колебаться, сомневаться – 1. läikkyä 2. epäröidä

lämbimä (*lämbimän, lämbimiä*), **lämmin** (*lämbimän, lämminä*) **s. / a.** – 1. тепло 2. тёплый – lämmin

lämmin|randa (*lämminrannan, lämminrandua*) **s.** – тёплый край, юг – etelä

lämmittä (*lämmitän, lämmittä, lämmitetäh*) **v.** – 1. топить (*печь*) 2. греть, разогреть, согреть – lämmittää

lämmittäcie (*lämmittäčen, lämmittäčöy, lämmittäčetäh*) **v.** – теплеть, становиться теплее – lämmetä

lämmityš|perti (*lämmityšpertin, lämmityšpertie*) **s.** – котельная – lämmityshuone

lämmitä (*lämbiey, lämmitäh*) **v.** – топиться (*о печи, бане*) – lämmitä

lässä – 1. *adv.* близко, недалеко 2. *postp. / prep. (gen.)* близ, у, около – *adv. / postp. / prep. (elat.)* lähellä

läzeydyö (*läzeyvyn, läzeydyu, läzeyvytäh*) **v.** – заболеть – sairastua

läzie (*läzin, läziy, läzitäh*) **v.** – болеть – sairastaa

lögä (*lögän, lögiä*) **s.** – мокрота, слизь – lima

lökkö (*lökön, lökkyö*), **lökö** (*lökön, lökyö*) **s.** – огонь, костёр – nuotio

löttö (*lötön, löttöy*) **s.** – лягушка – sammakko

löydiä (*löyvän, löydäy, löyvetäh*) **v.** – находить – löytää

löydyö (*löyvyn, löydyu, löyvytäh*) **v.** – находиться, выявляться – löytyä

löydö (*löyvön, löydyö*) **s.** – находка – löytö

löyly (*löylyn, löylyö*) **s.** – пар в бане – löyly

M

madala (*madalan, madalua*) **a.** – 1. мелкий, неглубокий 2. низкий, невысокий – matala

mado (*mavon, maduo*) **s.** – 1. змея 2. червь, гусеница – 1. käärme 2. mato

mado|kala (*madokalan, madokalua*) **s.** – угорь – ankerias

madouduo (*madouvun, madouduu, madouvutah*) **v.** – зачервиветь – tulla matoiseksi

magavo (*magavon, magavuo*) **s.** – 1. сон, спанье 2. место спанья – 1. nukkuminen 2. nukkumisen paikka

magavo|perti (*magavopertin, magavopertie*) **s.** – спальня – makuuhuone

magendua (*magennan, magendau, magennetah*) **v.** – сладить; сдабривать – makeuttaa

magennuš (*magennukšen, magennušta*) **s.** – сладость; сдоба, приправа к тесту – makeus

magie (*magien, magieda*) **a.** – 1. сладкий 2. вкусный – 1. makea 2. maukas

magu (*mavun, maguo*) **s.** – 1. вкус 2. сдоба; приправа – 1. maku 2. makeus

mahtaja (*mahtajan, mahtajua*) **a. / s.** – умелый, мастеровой; умелец – taitava; taituri

mahtua (*mahan, mahtau, mahetah*) **v.** – уметь – osata

mahtuo (*mahun, mahtuu, mahutah*) **v.** – 1. вмещаться, входить 2. ладить, жить в ладу – 1. mahtua 2. elää sovussa

maido (*maijon, maiduo*) **s.** – молоко – maito

maika (*maikan, maikua*) **s.** – майка – aluspaita

mainita (*mainičen, mainiččou, mainitah*)

v. – упомянуть, напомнить;

вспомнить – mainita

maja (*majan, majua*) **s.** – 1. лесной стан;

лёгкая временная постройка для ночёвки 2. детский домик для игр – maja

majoneza (*majonezan, majonezua*) **s.** –

майонез – majoneesi

makaronat (*makaronin, makaronie*) **s.** –

макароны – makaronit

makša (*makšan, makšua*) **s.** – печень –

maksa

makšo (*makšon, makšuo*) **s.** – оплата,

платёж – maksu

makšua (*makšan, makšau, makšetah*) **v.** –

1. платить, уплатить 2. иметь цену, стоить 3. отомстить, отплатить – maksaa

mal'l'a (*mal'l'an, mal'l'ua*) **s.** – глубокое

глиняное блюдо – savivati

maltua (*maltan, maltau, maltetah*) **v.** –

1. понимать 2. уметь – 1. ymmärtää 2. osata

мана (*manan, manua*), **манна**

(*mannan, mannuu*) **s.** – мама – äiti

манчikka (*mančikan, mančikkua*) **s.** –

земляника – mansikka

мандарина (*mandarinan, mandarinua*)

s. – мандарин – mandariini

манка (*mankan, mankua*) **s.** – манка –

mannaryynit

маржа (*marjan, marjua*) **s.** – ягода – marja

маржавези (*marjavejen, marjavettä*) **s.** –

ягодный сок, напиток из ягод, компот, морс – marjamehu, hilloke

машина (*mašinan, mašinua*) **s.** – машина –

auto

маššie (*maššin, maššiu, maššitah*) **v.** –

махать – heiluttaa

математikka (*matematikan, matematikkua*)

s. – математика – matematiikka

матikka (*matikan, matikkua*) **s.** – налим –

matikka

матка (*matan, matkua*) **s.** – 1. путь,

дорога 2. расстояние – matka

маткуššанда (*matkuššannan,*

matkuššandua) **s.** – путешествие –

matka

маткуštaja (*matkuštajan, matkuštajua*)

s. – путник, путешественник –

matkustaja

маткуštамине (*matkuštamizen,*

matkuštamis't'a) **s.** – путешествие –

matkustaminen

маткуštua (*matkuššan, matkuštua,*

matkuššetah) **v.** – путешествовать –

matkustaa

меččo (*mečon, meččuo*) **s.** – глухарь –

metso

меččä (*mečän, meččią*) **s.** – 1. лес

2. древесина, срубленное дерево – metsä

меčänruadaja (*mečänruadajan,*

mečänruadajua) **s.** – лесник –

metsänvartija

меhannikka (*mehannikan, mehannikkua*)

s. – механик – mekaanikko

мелlicčä (*melličän, melliččią*) **s.** –

мельница – mylly

мери (*meren, merdä*) **s.** – море – meri

мерлууга (*merluugan, merluugua*) **s.** –

берлога – karhunpesä

мези (*mejen, mettä*) **s.** – мёд – mesi

ми (*min, midä*) **pron.** – что – mikä

mie (*miun, milma*) **pron.** – я – minä

миебели (*miebelin, miebelie*) **s.** – мебель –

huonekalu

миела (*mielan, mielua*) **s.** – мел – liitu

миельдö (*miellyn, miellyu, miellytäh*) **v.** –

влюбиться; понравиться – rakastua

миельдöчие (*miellyöčen, miellyöčöy,*

miellyöčetäh) **v.** – полюбить, понравиться – rakastua, mielytä

миелетöин (*mielettömän, mielettöindä*) **a.** –

глупый, бестолковый – tyhmä, typerä

миели (*mielen, miellä*) **s.** – 1. ум, разум

2. мысль, намерение 3. настроение,

душевное состояние 4. память;

воспоминание – mieli

миеро (*mieron, mieruo*) **s.** – 1. мир, земля

2. мир, община – 1. maailma 2. väki, rahvas

mieš (*miehen, mieštä*), **miehyt** (*miehyön, miehyttä*) **s.** – человек – ihminen
miksi **adv.** – зачем, для чего – miksi
mil'jarda (*mil'jardan, mil'jardua*) **s.** – миллиард – miljardi
mil'jona (*mil'jonan, mil'jonua*) **s.** – миллион – miljoona
milleh **conj.** – если, в случае – jos
min'n'a (*min'n'an, min'n'ua*) **s.** – невестка, сноха – miniä
mintäh, mintän **adv.** – почему, отчего – miksi
minus (*minuksen, minusta*) **s.** – минус – miinus
minuutta (*minuutan, minuuttua*) **s.** – минута – minuutti
missä **adv.** – где – missä
mistä **adv.** – откуда – mistä
mitata (*mittuan, mittuau, mitatah*) **v.** –
 1. мерить, измерять; взвешивать
 2. примерять (одежду) – mitata
mittauš|perti (*mittaušperten, mittaušpertie*) **s.** – примерочная – sovitusshuone
mittynäne (*mittynäzen, mittynästä*), **mityš** (*mittyön, mityttä*) **pron.** –
 1. какой 2. каков – millainen
miäčcy (*miäčcy, miäčcyö*) **s.** – мяч – pallo
mladenča (*mladenčan, mladenčua*) **s.** – младенец – pienokainen
moda (*modan, modua*) **s.** – обычай, привычка – tapa, muoti
modnoi (*modnoin, modnoida*) **s.** – модный – tuodikas
molemmat (*molemmiin, molembie*), **molen** **pron.** – оба – molemmat
molie (*molin, moliu, molitah*) **v.** – молить, умолять, просить – rukoilla
molitva (*molitvan, molitvua*) **s.** – молитва – rukous
moločča (*moločan, moloččuа*) **s.** – молодец – kelpo, kunnon
mones **pron.** – который по счёту – mones
moni (*monen, monie*) **pron.** – несколько, многие – moni, usea

moničči **adv.** – несколько раз, неоднократно – monesti
monologa (*monologan, monologua*) **s.** – монолог – monologi
morku (*morkun, morkuo*) **s.** – морковь – porkkana
moržien (*moržiemen, moržienda*) **s.** – молодая жена, молодуха – morsian
mostina (*mostinan, mostinua*) **s.** – большая корзина для сена – kori
mua (*muun, muada*), **muahut** (*muahuon, muahutta*) **s.** – 1. земля, свет 2. земля, суша 3. почва, грунт 4. поле, участок 5. страна, сторона, край – maa
muailma (*muailman, muailmua*) **s.** – мир, свет; страна – maailma
muajuablokka (*muajuablokan, muajuablokkua*) **s.** – картофель – peruna
muakondie (*muakondien, muakondieda*) **s.** – крот – tuugrä
muamo (*muamon, muamuo*) **s.** – мама – äiti
muamondima (*muamondiman, muamondimua*) **s.** – мачеха – äitipuoli
muanituš (*muanitukšen, muanitušta*) **s.** – обман – petos
Muaslenča (*Muaslenčan, Muaslenčuа*) **s.** – Масленица – laskiainen
muata (*maguan, maguau, muatah*) **v.** – спать – nukkua, maata
muatko (*muatkon, muatkuo*) **s.** – свекровь – anoppi
muččo (*mučcon, muččuo*) **s.** – 1. молодая жена 2. кукла – 1. morsian 2. nukke
muda (*muvan, mudua*) **s.** / **a.** – мать, мутный – muta
muhahtua (*muhahan, muhahtau, muhahetah*) **v.** – улыбнуться, усмехнуться – myhähtää
muhissa (*muhizen, muhizou, muhissah*) **v.** – улыбаться – hymyillä
muigie (*muigien, muigieda*) **a.** – кислый, скисший, прокисший – muikea, hapran
muigie|maido (*muigiemaijon, muigiemaiduo*) **s.** – проквашенный творог, кислое молоко – rahkamaito

muijota (*muiguou, muijotah*) **v.** – киснуть, скисать; кваситься – *hapata*
muijottua (*muijotan, muijottau, muijotetah*) **v.** – квасить, давать киснуть – *hapattua*
muila (*muilan, muilua*) **s.** – мыло – *saippua*
muissella (*muistelen, muistelou, muissellah*) **v.** – поминать, справлять поминки – *muistella*
muissutella (*muissuttelen, muissuttelou, muissutellah*), **muissuttua** (*muissutan, muissuttau, muissutetah*) **v.** – вспоминать, напоминать – *muistutella, muistuttaa*
muisto (*muisson, muistuo*) **s.** – 1. память 2. воспоминание – 1. *muisti* 2. *muisto*
muistua (*muissan, muistau, muissetah*) **v.** – помнить – *muistaa*
mulloin adv. – в прошлом году – *viime vuonna*
mullone (*mullozen, mullos't'a*) **a.** – прошлогодний – *viimevuotinen*
mul'u (*mul'un, mul'uo*) **a.** – комолый – *purorää*
munie (*muniu, munitah*) **v.** – нестись, класть яйца – *munia*
muokata (*muokkuan, muokkuaui, muokatah*) **v.** – 1. мучить; изнурять 2. мять, размягчать (*кожу*) – 1. *kiusata* 2. *muokata*
muone (*muozen, muos't'a*) **a.** – такой, таковой; подобный – *moinen*
murduo (*murduu, murrutah*) **v.** – вывихнуться, вывернуться – *purjähtää*
murendua (*murennan, murendau, murennetah*) **v.** – разбить, раскалывать – *särkeä*
mureta (*murenen, murenou, muretah*) **v.** – 1. разбиться, ломаться 2. трескаться, раскалываться 3. рассыпаться, крошиться – *mureta, särkyä*
murgina (*murginan, murginua*) **s.** – обед, поздний завтрак – *aamuateria*
murginoija (*murginoičen, murginoiččou, murginoijah*) **v.** – обедать, завтракать – *syödä aamiaista*

murottua (*murotan, murottau, muretetah*) **v.** – крошить, размельчать – *murentaa*
murreh (*murdehen, murrehta*) **s.** – диалект, наречие – *murre*
muru (*murun, muruo*) **s.** – 1. крошка 2. крошка (*о ребенке*) – *muu*
mussikka (*mussikan, mussikkua*) **s.** – черника – *mustikka*
muššin|verine (*muššinverizen, muššinveristä*) **a.** – смуглый, темнокожий – *tummaihoinen*
mušta (*muššan, muštua*) **a.** – 1. чёрный, тёмный 2. грязный – 1. *musta* 2. *likainen*
mušta|kulma (*muštakulman, muštakulmaa*) **a.** – чернобровый – *mustakulmainen*
mušta|piä (*muštapiän, muštapiädä*) **a.** – черноголовый, темноволосый – *mustapäinen*
mužikka (*mužikan, mužikkua*) **s.** – 1. мужчина 2. муж – *mies*
muu (*muun, muuda*) **pron.** – иной, другой, прочий – *muu*
muurahane (*muurahazen, muurahas't'a*) **s.** – муравей – *muurahainen*
muurain (*muuraimen, muurainda*) **s.** – морошка – *muurain*
muurehtuo (*muurehtuu, muurehutah*) **v.** – деревенеть, неметь – *ruutua*
muurnin adv. – наизнанку – *nurin*
muuzikka (*muuzikan, muuzikkua*) **s.** – музыка – *musiikki*
muuttua (*muutan, muuttuu, muutetah*) **v.** – заменять, сменять – *muuttaa, vaihtaa*
muuttuačie (*muuttuačen, muuttuačou, muuttuačetah*), **muuttuo** (*muuton, muuttuu, muuttutah*) **v.** – 1. изменяться, переменяться 2. переодеваться – *muuttua*
muuvualla adv. – в другом, ином месте – *muualla*
myyvä (*myön, myöy, myyväh*) **v.** – продавать – *myydä*
myö (*miän, meidä*) **pron.** – мы – *me*

myöhemmä adv. – позже –
myöhemmin

myöhä, myöhäh adv. – поздно –
myöhä, myöhään

myöhäne (*myöhäzen, myöhästä*) **a.** –
поздний, запоздалый – myöhäinen

myöhästyö (*myöhäššyn, myöhäštyu,*
myöhäššytäh) **v.** – опаздывать,
запаздывать – myöhästyä

myöjä (*myöjän, myöjiä*) **s.** – продавец,
торговец – myyjä

myöštiäcie (*myöštiäčen, myöštiäčöy,*
myöštiäčetah) **v.** – вернуться,
возвратиться – palata

myöt', myöte, myöten postp. (part.) –
1. по, вдоль 2. с, по 3. почему, согласно
чему – 1. myöten, pitkin 2. myötä

mägrä (*mägrän, mägrä*) **s.** – барсук –
mäyrä

mämmi (*mämmin, mämmie*) **s.** –
кушанье из солода или ржаной муки,
замешанное на холодной воде
и томлёное в печи, солодыга – mämmi

männä (*mänen, mänöy, männäh*) **v.** –
1. идти, направляться 2. входить,
вмещаться 3. переходить в какое-л.
иное состояние 4. проходить,
протекать (*о времени*) 5. идти на лад,
получаться – mennä

märgä (*märrän, märgiä*) **a.** – сырой,
мокрый – märkä

möngyö (*möngyn, möngyy, möngytäh*) **v.** –
мычать – ammuu

möngähtiä (*möngähtäy, möngähetäh*) **v.** –
мукнуть – ammahtaa

möykky (*möykyn, möykkyö*) **s.** – круглый
хлеб, каравай – pieni ryöä ruisleipä

N

n'aba (*n'avan, n'abua*) **s.** – пуп, пупок –
пара

načal'nikka (*načal'nikan, načal'nikkua*)
s. – начальник – johtaja

nado (*navon, naduo*) **s.** – золовка – nato

nagole adv. – всегда, постоянно – aina

nagrahella (*nagrahtelen, nagrahtelou,*
nagrahellah) **v.** – посмеиваться,
высмеивать – naurahdella

nagris' (*nagrehen, nagris't'a*) **s.** – репа –
nauris

nagro (*nagron, nagruo*) **s.** – 1. смех
2. насмешка; посмешище – nauru

nagrua (*nagran, nagrau, nagretah*) **v.** –
1. смеяться 2. высмеивать кого-л.,
насмехаться – nauraa

nahka (*nahan, nahkua*) **s.** – 1. кожа
2. шкура – nahka

naija (*naičen, naičöu, najjah*) **v.** –
жениться – mennä naimisiin

naine (*naizen, naista*) **s.** – 1. женщина
2. жена – 1. nainen 2. vaimo

naittua (*naitan, naittau, naitetah*) **v.** –
женить – naittaa

n'apšua (*n'apšan, n'apšau, n'apšetah*) **v.** –
чмокать, причмокивать – maiskuttaa

n'auguo (*n'auvun, n'auguu, n'auvutah*) **v.** –
мяукать – naukua

ne (*niin, niidä*) **pron.** – те – ne

nedeli (*nedelin, nedelie*) **s.** – неделя –
viikko

neičči postp. (gen.) – вместо, за –
asemesta

neičyt (*neiččöy, neičyttä*), **neido** (*neidon,*
neiduo) **s.** – девушка, девица – neitsyt

nellä (*nellän, nelliä*) **num.** – четыре –
neljä

nellä|kymmendä num. – сорок –
neljakymmentä

nellänneš (*nellänneksen, nellännettä*) **s.** –
четверть, четвертая часть – neljännes

nelläš (*nellännen, nellättä*) **num.** –
четвёртый – neljäs

nelläš|päivä (*nelläšpäivän, nelläšpäiviä*)
s. – четверг – torstai

nellä|toista (*nelläntoista, nelliätoista*)
num. – четырнадцать – neljätoista

nellä|uglane (*nelläuglazen, nelläuglas't'a*)
a. – четырёхугольный – nelikulmainen

nemeckoi (*nemeckoin, nemeckoida*) **a.** –
немецкий – saksan kieli

nenä (*nenän, neniä*) **s.** – нос – nenä

nero (*neron, neruo*) **s.** – мастерство, талант – *kyky*

nerokaš (*nerokkahan, nerokašta*) **a.** – умелый, способный – *lahjakas*

neugo (*neuvon, neuguo*), **neuvoš** (*neuvokšen, neuvošta*) **s.** – совет, наставление – *neuvo*

neuguo (*neuvon, neugou, neuvotah*) **v.** – 1. показывать, указывать 2. советовать, наставлять, учить – *neuvoa*

neušto partic. – неужели, разве – *ihanko*

ni partic. / conj. – 1. ни, даже 2. при образовании отрицательных местоимений и наречий, напр., *niken, nimi, nikonža, nikunne* и т.д. 3. ни ... ни – 1. *edes* 2. -каан, -kään 3. *ei ... eikä*

niegla (*nieglan, nieglua*) **s.** – 1. игла, иголка 2. вязальная игла – *neula*

niegluo (*nieglon, nieglou, nieglotah*) **v.** – вязать – *neuloa*

niežnoi (*niežnoin, niežnoida*) **a.** – нежный – *hellä*

niin, niinže adv. – так, таким образом, также – *niin*

niinipuu (*niinipuun, niinipuuda*) **s.** – липа – *niinipuu*

niitoš (*niitokšen, niitošta*) **s.** – 1. покос, луг 2. косьба – *niitos*

niittiä (*niitän, niittäy, niitetäh*) **v.** – косить – *niittää*

niittäjä (*niittäjän, niittäjiä*) **s.** – косец, косарь – *niittäjä*

niken (*nikenen, nikedä*) **pron.** – никто – *ei kukaan*

nikonža adv. – никогда – *ei milloinkaan*

nimetöin (*nimettömän, nimetöindä*) **a.** – безымянный – *nimetön*

nimi I (*nimen, nimie*) **s.** – имя, название – *nimi*

nimi II (*nimin, nimidä*) **pron.** – ничто – *ei mikään*

nin conj. – то, так – *niin*

niška (*niššan, niškua*) **s.** – задняя часть – шея, затылок – *niska*

niälä (*niälän, niäliä*) **s.** – шурин, брат жены – *lanko*

no interj. – но, ну – *mutta*

n'okata (*n'okkuau, n'okatah*) **v.** – клюнуть – *iskeä nokallaan*

n'okka (*n'okan, n'okkua*) **s.** – 1. клюв (*птица*) 2. нос (*человека*) 3. носик (*у посуды*) 4. носок, передняя часть (*в обуви, чулках*) 5. острие иглы 6. конец, край – *nokka*

n'okkie (*n'okin, n'okkiu, n'okitah*), **n'okkualdua** (*n'okkuallan, n'okkualdua, n'okkualletah*) **v.** – 1. клевать 2. есть понемножку, откусывая, отщипывая 3. клевать (*о рыбе*) – *nokkia*

nolla (*nollan, nollua*) **num.** – ноль – *nolla*

nora (*noran, norua*) **s.** – нора – *pesä*

noska (*noskan, noskua*) **s.** – носок – *sukka*

noššaldua (*noššallan, noššaldau, noššalletah*) **v.** – приподнять, поднять – *nostaa*

noššattua (*noššatan, noššattau, noššatetah*), **noššatella** (*noššattelen, noššattelou, noššatellah*) **v.** – будить, разбудить – *valveuttaa*

noštua (*noššan, noštai, noššetah*) **v.** – 1. поднимать 2. строить – *nostaa*

noušša (*noužžen, noužou, nouššah*) **v.** – 1. подниматься, перемещаться вверх 2. вставать с места, с постели 3. всходить (*о светилах*) 4. всходить, произрастать 5. подниматься (*о тесне*) – *nousta*

noužova (*noužovan, noužovua*) **a.** – будущий, наступающий, следующий – *ensi*

noužuranda (*noužurannan, noužurandua*) **s.** – 1. восход 2. восток – 1. (*auringon*) *nousu* 2. *itä*

nu – 1. **interj.** ну 2. **conj.** ну, но – **interj. / conj.** *no*

nua, nuo (*noin, noida*) **pron.** – те – *puo*

nuagla (*nuaglan, nuaglua*) **s.** – гвоздь – *naula*

nuatti (*nuatin, nuattie*) **s.** – ботва; верхний зелёный лист капусты – *naatti*

nuatti|rokka (*nuattirokan, nuattirokkua*) **s.** – серые щи – *naattikeitto*

nuora (*nuoran, nuoruua*) **s.** – верёвка – пуога
nuoret (*nuorin, nuorie*) **s.** – молодые, молодожёны – nuorigari
nuori (*nuoren, nuorda*) **a.** – молодой – nuori
nuoriz’o (*nuoriz’on, nuoriz’uo*),
nuorilisto (*nuorilisson, nuorilistuo*) **s.** – молодёжь – nuoriso
nuoruš (*nuoruon, nuorutta*) **s.** – молодость – nuoruus
nurmeuduo (*nurmeuduu, nurmeuvutah*)
v. – зарастать травой – nurmettua
nurmi (*nurmen, nurmie*) **s.** – луг, покос – nurmi
nybliköijä (*nybliköičen, nybliköiččöy, nybliköijäh*) **v.** – застёгивать на пуговицы – narittaa
nyblä (*nyblän, nybliä*) **s.** – пуговица – narpi
nygyne (*nygyzen, nygystä*), **nygyhine** (*nygyhizen, nygyhistä*) **a.** – теперешний, нынешний – nykyinen
nylgie (*nyllen, nylgöy, nylletäh*) **v.** – 1. сдирать, снимать (*кожуру, шкуру*)
 2. сдирать, снимать кору, бересту – nylkeä
nyt adv. – теперь, сейчас – nyt
näcöttiä (*näcötän, näcöttäy, näcötetäh*)
v. – жевать, разжёвывать – pureskella
nägiečie (*nägiečöy, nägiečetäh*) **v.** – пови-даться, увидаться – tavata toisiaan
nägyö (*nävyn, nägyu, nävytäh*) **v.** – 1. виднеться, быть видным
 2. замечаться, обнаружиться – näkyä
nägö (*nävön, nägyö*) **s.** – щека – poski
nägöne (*nägözen, nävöstä*) **a.** – похожий на – näköinen
näh postp. (ill.) – про, о, об, обо – *käännetään elat.:lla*
nähä (*niän, nägöy, nähäh*) **v.** – 1. видеть, замечать 2. встретить, увидеть – nähdä
näin adv. – так – näin
näiverdiä (*näiverdäy, näiverretäh*) **v.** – нить (*о тягучей боли*) – kolottaa
nälgä (*nällän, nälgiä*) **s.** / **a.** – 1. голод 2. голодный – nälkä

nämbi adv. – больше, более – enemmän
nämä (*näin, näidä*) **pron.** – эти – nämä
nänni (*nännin, nännie*) **s.** – 1. грудь (*женская*) 2. сосок (*у животных*) – nänni
nänni|vuate (*nännivuattien, nännivuatetta*) **s.** – бюстгалтер – rintaliivit
näppi (*näpin, näppie*) **s.** – щепоть – näppi
näre (*närien, näriedä*), **närehyt** (*närehyön, närehyttä*) **s.** – ель – kuusi, näre

obarniekka (*obarniekan, obarniekkua*) **s.** – булочка из ячневой, реже пшеничной муки на коровьем масле, испечённая на сковороде – pulla
obiedaija (*obiedaičen, obiedaiččou, obiedaijah*) **v.** – обедать – syödä lounasta
oblasti (*oblastin, oblastie*) **s.** – область – alue
očca (*očan, oččua*) **s.** – 1. лоб 2. фасад, передняя стена дома – otsa
očkat (*očkin, očkie*) **s.** – очки – silmälasit
od’d’uala (*od’d’ualan, od’d’ualua*) **s.** – одеяло – peite
ogorda (*ogordan, ogordua*) **s.** – огород – kasvima
ogurča (*ogurčan, ogurčua*) **s.** – огурец – kurkku
ohjavo (*ohjavon, ohjavuo*) **s.** – управление – ohjaus
ohotnikuija (*ohotnikuičen, ohotnikuiččou, ohotnikuijah*) **v.** – охотиться – metsästää
ohotuš (*ohotukšen, ohotušta*) **s.** – охота – metsästys
oigie (*oigien, oigieda*) **a.** – 1. прямой, ровный 2. невиновный, правый 3. прямой, правдивый 4. правый, расположенный справа – 1. oikea 2. oikoinen
okša (*okšan, okšua*) **s.** – сук, ветка – oksa
okšennuttua (*okšennuttau*) **v.** – рвать, вызывать тошноту – oksennuttaa

olgi (*ollen, olgie*) **s.** – солома – olki
olgu|piä (*olgupiän, olgupiädä*) **s.** – плечо – olkapää
olla (*olen, on, ollah*) **v.** – быть, существовать – olla
olut (*oluon, olutta*) **s.** – пиво – olut
oma (*oman, omua*) **pron.** – свой, собственный – oma
omahine (*omahizen, omahis't'a*) **s.** – родственник – sukulainen
omahuš (*omahuon, omahutta*), **omuš** (*omuon, omutta*) **s.** – родство – sukulaisuus
ombelija (*ombelijan, ombelijua*) **s.** – портной, портниха – ompelija
ommella (*ombelen, ombelou, ommellah*) **v.** – шить – ommella
ongi (*ongen, ongie*) **s.** – удочка, рыболовный крючок – onki
ongitanda (*ongitannan, ongitandua*) **s.** – рыбалка – kalaretki
ongittaja (*ongittajan, ongittajua*) **s.** – рыболов, удильщик – kalastaja
ongittua (*ongitan, ongittau, ongitetah*) **v.** – удить – onkia
ongi|vičča (*ongivičan, ongiviččua*) **s.** – удилище; удочка – ongenvara; onki
opaštaja (*opaštajan, opaštajua*) **s.** – учитель, наставник – opettaja
opaštua (*opaššan, opaštau, opaššetah*) **v.** – 1. учить, обучать 2. проучить, отучить от чего-л. – opettaa
opaštujaja (*opaštujan, opaštujua*) **s.** – ученик, учащийся – oppilas
opaštuo (*opaššun, opaštuu, opaššutah*) **v.** – учиться, выучиться – opiskella
oraš|kuu (*oraškuun, oraškuuda*) **s.** – май – toukokuu
orava (*oravan, oravua*) **s.** – белка – orava
orieha (*oriehan, oriehua*) **s.** – орех – pähkinä
orla (*orlan, orlua*) **s.** – орёл – kotka
orzi (*orren, orda*) **s.** – жердь – orsti
oššoš (*oššokšen, oššošta*) **s.** – покупка – osto
oštaja (*oštajan, oštajua*) **s.** – покупатель – ostaja

oštua (*oššan, oštau, oššetah*) **v.** – покупать – ostaa
ozra (*ozran, ozrua*) **s.** – ячмень – ohra
oža (*ožan, ožua*) **s.** – 1. счастье, удача 2. участь, судьба, доля – 1. onni 2. osa
ožakaš (*ožakkahan, ožakašta*) **a.** – счастливый, удачливый, удачный – onnellinen
ožatoin (*ožattoman, ožatoinda*) **a. / s.** – несчастный; несчастливец – onneton
ožutella (*ožuttelen, ožuttelou, ožutellah*) **v.** – показывать, указывать – näyttellä
ožuttua (*ožutan, ožuttau, ožutetah*) **v.** – показывать, указывать – näyttää
otella (*ottelen, ottelou, otellah*) **v.** – пробовать на вкус; отведывать – maistella
ottua (*otan, ottau, otetah*) **v.** – брать, взять – ottaa
otvečaija (*otvečaičen, otvečaičču, otvečaijah*) **v.** – отвечать – vastata
otvietta (*otvietan, otviettua*) **s.** – ответ – vastaus
ouvoštuo (*ouvoššun, ouvoštuu, ouvoššutah*) **v.** – удивиться, изумиться – ihmetellä
oven|šuu (*ovenšuun, ovenšuuda*) **s.** – место около дверей – ovensuu
ovi (*oven, ovie*) **s.** – дверь – ovi
ovino (*ovinin, ovinuo*) **s.** – овин – riihi

pabu (*pavun, pabuo*) **s.** – боб – rapu
pačaš (*pačahan, pačašta*) **s.** – 1. столб 2. улей – 1. patsas 2. mehiläispönttö
pačka (*pačkan, pačkua*) **s.** – пачка – tukku
pada (*puan, padua*) **s.** – горшок, чугунок – pata
pageta (*pagenen, pagenou, pagetah*) **v.** – уйти, убежать – paeta
pagina (*paginan, paginua*) **s.** – 1. разговор, беседа 2. речь, говор 3. разговор, слух – 1. keskustelu 2. puhe
pagizija (*pagizijan, pagizijua*) **a.** – разговорчивый – puhelias
pago (*pavon, paguo*) **s.** – побег, бегство – pako

pagolane (*pagolazen, pagolas't'a*) **s.** – беглый, дезертир – *pakolainen*

paha (*pahan, pahua*) **a.** – 1. плохой, дурной 2. злой – 1. *huono* 2. *ilkeä*

pahaššanane (*pahaššanazen, pahaššanas't'a*) **s.** – сквернослов – *gääväsuu*

pahemmin adv. – хуже – *huonompi*

pahna (*pahnan, pahnua*) **s.** – логово зверя – *pesä*

pahoin adv. – плохо, дурно – *huonosti*

pahuš (*pahuon, pahutta*) **s.** – зло, недоброта – *pahuus*

paičeš (*paičeššen, paičešta*) **s.** – вторые очески льна (*щетинной чесалкой*) – *rohdingellava*

paida (*paijan, paidua*) **s.** – рубашка, мужская сорочка – *paita*

paikka I (*paikan, paikkua*), **paikkane** (*paikkazen, paikas't'a*) **s.** – 1. платок, косынка 2. заплатка – 1. *huivi* 2. *paikkalappu*

paikka II (*paikan, paikkua*) **s.** – 1. место, местность 2. место, должность – *paikka*

paimen (*paimenen, paimenda*) **s.** – пастух – *paimen*

paimendua (*paimennan, paimendau, paimennetah*) **v.** – пасти скот – *paimentaa*

painua (*painan, painau, painetah*) **v.** – 1. нагибать, наклонять что-л. 2. гнуть (*дуги, полозья*) 3. макать (*обычно блином*) 4. весить, тянуть (*о грузе*) 5. *перен.* склонить на свою сторону, убедить – *rainaa*

painuo (*rainun, painuu, painutah*) **v.** – гнуться, пригнуться – *tairua, vairua*

paissa (*pagizen, pagizou, paissah*) **v.** – 1. говорить, разговаривать 2. договариваться – *puhua*

paissoš (*paissokšen, paissošta*) **s.** – выпечка, стряпня – *paistos*

paisto (*paisson, paistuo*) **s.** – 1. выпечка 2. зной, солнцепёк – *helle*

paistua (*paissan, paistau, paissetah*) **v.** – 1. печь, выпекать 2. печь, ярко светить солнцу – *paistaa*

paizo (*paizon, paizuo*) **s.** – опухоль – *kasvain*

paizottua (*paizotan, paizottau, paizotetah*), **paizota** (*paizuon, paizuou, paizotah*) **v.** – опухать – *pöhöttyä*

pakkane (*pakkazen, pakas't'a*) **s.** / **a.** – мороз, морозный – *pakkanen*

pakkaš|kuu (*pakkaškuun, pakkaškuuda*) **s.** – январь – *tammikuu*

Pakkašjukko (*Pakkašukon, Pakkašukkuo*) **s.** – Дед Мороз – *Joulupukki*

pakota (*pakkuon, pakkuou, pakotah*) **v.** – просить, выпросить что-л. – *pyytää*

pakottua (*pakottaa, pakotetah*) **v.** – саднить, свербить, ныть – *jomottaa, kolottaa*

pakšu (*pakšun, pakšuo*) **a.** – толстый – *lihava*

pala (*palan, palua*), **palane** (*palazen, palas't'a*) **a.** – кусок чего-л. – *pala*

palatti (*palatin, palattie*) **s.** – 1. полук в бане 2. полати (*в избе*) – *lauteet*

palava (*palavan, palavua*) **a.** – горячий – *kuuma*

palavoittua (*palavoitan, palavoittau, palavoitetah*) **v.** – нагреть, греть – *lämmittää*

pal'ča (*pal'čan, pal'čua*), **pal'čane** (*pal'čazen, pal'čas't'a*) **s.** – полка – *hyilly*

pal'l'aš (*pal'l'ahan, pal'l'ašta*) **a.** – голый, пустой – *paljas*

palo (*palon, paluo*) **s.** – 1. пожар 2. гарь, местность, где горел лес, торф – 1. *tulipalo* 2. *poltettu kaski*

pal'to (*pal'ton, pal'tuo*) **s.** – пальто – *takki*

palua (*palan, palau, paletah*) **v.** – 1. гореть, сгорать 2. гореть, светить 3. обжечься, загореть – *palaa*

panna (*panen, panou, pannah*) **v.** – 1. класть, положить 2. ставить, складывать, сооружать что-л. 3. надевать 4. выпадать (*об осадках*) 5. укусить, ужалить 6. давать имя – *panna*

para (*paran, parua*) **s.** – папа – *isä*

paradi (*paradin, paradie*) **s.** – попададя – *parin rouva*

rappi (*rapin, rappie*) **s.** – поп, священник – rappi
paraš (*parahan, parašta*) **s.** – лучший – paras
paraššoppi (*paraššopen, paraššoppie*) **s.** – передний угол, красный угол – ikoninurkka
parda (*parran, pardua*) **s.** – борода – parta
parembi (*paremman, parembua*) **a. / adv.** – лучший; лучше – parempi
paremmin adv. – лучше – paremmin
parendua (*parennan, parendau, parennetah*) **v.** – вылечить, излечить – parantaa
pareta (*parenen, parenou, paretah*) **v.** – вылечиться, зажить ране, ушибу; выздороветь – parantua
parnikka (*parnikan, parnikkua*) **s.** – парник – lämpölava
parži (*parren, paržie*), **pardiene** (*pardiezen, pardies't'a*) **s.** – колосник, жердь в риге, на который насаживаются снопы для просушки – hirsi, seiväs
passibo (*passibon, passibuo*) **s.** – спасибо – kiitos
pattie (*pattien, pattieda*) **a.** – 1. злой, строгий 2. суровый, грозный – vihainen
paugua (*paugau, paugetah*) **v.** – грохать, бабахать – paukautella
pavarča (*pavarčan, pavarčua*) **s.** – поварёшка, черпак – sorpakauha
pedra (*pedran, pedrua*) **s.** – олень – peura
pedučilišča (*pedučiliščan, pedučiliščua*) **s.** – педагогическое училище – opettajaopisto
pedäjikkö (*pedäjikön, pedäjikkjö*) **s.** – сосняк, сосновый лес – petäjämetsä
pedäjä (*pedäjän, pedäjjä*) **s.** – сосна – petäjä
pehnie (*pehmien, pehmiedä*) **a.** – 1. мягкий, рыхлый 2. тёплый, мягкий (о погоде) – pehmeä
peigalo (*peigalon, peigaluo*) **s.** – 1. большой палец (руки) 2. большой палец в рукавице, варежке 3. палец, шип в передаточном механизме – peukalo

peittiä (*peitän, peittäy, peitetäh*) **v.** – 1. прятать, укрывать 2. скрывать, таить – peittää
peittiäcie (*peittiäcen, peittiäcöy, peittiäcētäh*), **peittyö** (*peityn, peittyu, peitytäh*) **v.** – спрятаться, скрыться, укрыться – peittäytyä
peldajitta (*peldaitan, peldaittua*), **peldojaitta** (*peldoaitan, peldoaittua*) **s.** – амбар, житница – peltoaitta
peldo (*pellon, pelduo*) **s.** – поле, пашня – pelto
pelvaš (*pelvahan, pelvašta*) **s.** – лён – pellava
pensii (*pensiin, pensiidä*) **s.** – пенсия – eläke
perču (*perčun, perčuo*) **s.** – перец (растение и приправа) – pippuri
perefatka (*perefatkan, perefatkuu*) **s.** – завтрак – aamiainen
pereh (*perehen, perehtä*) **s.** – семья – perhe
perehtyö (*perehyn, perehtyy, perehytäh*) **v.** – обзавестись семьёй, стать семейным – mennä naimisiin
perennikkä (*perennikän, perennikkiä*) **s.** – передник, фартук – esiliina
pergua (*perran, pergau, perretäh*) **v.** – бить – lyödä
perinä (*perinän, periniä*) **s.** – перина – untuvarpatja
perranda (*perrannan, perrandua*) **s.** – битьё – lyöminen
perti (*pertin, pertie*) **s.** – изба, дом – pirtti
perže (*peržien, peržettä*) **s.** – зад, задница – takapuoli
perä (*perän, peria*) **s.** – 1. задок (у саней, телегу) 2. дальняя сторона, конец какого-л. пространства – perä
pesku (*peskun, peskuo*) **s.** – 1. песок 2. сахарный песок – 1. hiekka 2. sokeri
peššä (*pežen, pežöy, peššäh*) **v.** – мыть, стирать – pestä
peziečeldiä (*peziečellän, peziečeldäy, peziečelletäh*) **v.** – умыться, вымыться – peseytyä

peziečendä|perti (*peziečendäpertin, peziečendäpertie*) **s.** – ванная комната – kylpyhuone

peziečie (*peziečen, peziečöy, peziečetäh*)

v. – мыться, умываться; стираться, отстирываться – peseytyä

pežo (*pežon, pežuo*) **s.** – гнездо – pesä

pežu|mašina (*pežumašinan, pežumašinu*)

s. – стиральная машина – pesukone

petel' (*petkelen, peteldä*) **s.** – пест,

толкач – petkel

pidiä I (*pien / pijen, pidäy, pietäh / pijetäh*),

pijellä (*pidelen, pidelöy, pijelläh*) **v.** –

1. держать 2. кормить, содержать

3. носить, одевать 4. считать,

принимать – täytyä

pidiä II (*pidäy*) **v.** – надо, нужно, следует – täytyy

piekšiä (*piekšän, piekšäy, piekšetäh*) **v.** –

1. мять, разминать; трепать

2. выделять кожу 3. трепать, трясти

(о заболеваниях) – sotkea, rispota

pieluš (*pielukšen, pielušta*) **s.** – 1. подушка

2. изголовье 3. техн. опора, колодка – pielus

pienetä (*pienenen, pienenöy, pienetäh*) **v.** –

уменьшаться, убавляться – pienentyä

pieni (*pienen, piendä*) **a.** – маленький,

небольшой – pieni

piettyö (*pietyn, piettyy, pietytäh*) **v.** –

остановиться – pysähtyä

piha (*pihan, pihua*) **s.** – двор, улица –

piha

pii (*piin, piidä*) **s.** – зуб, зубец (в граблях,

бороне и пр.) – pii

piiččo (*piičcon, piiččo*) **s.** – грубый холст,

ряднина – karkea kangas

piiččone (*piiččozen, piiččos't'a*),

piiččohine (*piiččohizen, piiččohis't'a*)

a. – из ряднины, грубого холста –

karkeasta kankaasta tehty

piirdiä (*piirrän, piirdäy, piirretäh*) **v.** –

чертить, проводить линию; царапать –

piirtää

piirua (*piiruan, piiruada*) **s.** – пирог,

калитка – piirakka

pikkarane (*pikkarazen, pikkaras't'a*) **a.** –

маленький – pieni

pikki (*pikin, pikkie*) **s.** – жеребёнок – varsa

pila (*pilan, pilua*) **s.** – пила – saha

pilie (*pilin, piliy, pilitäh*) **v.** – пилить –

sahata

pilkuo (*pilkon, pilkou, pilkotah*) **v.** –

резать, рубить, колоть – pieniä, halkoa

pilvi (*pilven, pilvie*) **s.** – 1. туча, облако

2. скопление, множество кого-л.,

чего-л. – pilvi

pimetä (*pimenöy, pimetäh*) **v.** – темнеть,

наступать сумеркам – pimetä

pimie (*pimien, pimiedä*) **a.** / **s.** – 1. тёмный

2. дремучий, густой 3. темнота,

потёмки – pimeä

pimielkuu (*pimiekuun, pimiekuuda*) **s.** –

ноябрь – marraskuu

pino (*pinon, pinuo*) **s.** – поленица – pino

pinžakka (*pinžakan, pinžakku*) **s.** –

пиджак – pikkutakki

pirotaldua (*pirotallan, pirotaldau,*

pirotalletah), **pirottua** (*pirotan, pirottau,*

pirotetah) **v.** – сыпать, рассыпать –

sirottaa

pistiä (*pissän, pistäy, pissetäh*) **v.** –

1. уколоть, проколоть 2. ставить,

втыкать 3. бить острой (рыбу)

4. колоть, причинять колющую боль –

pistää

pisty (*pissyn, pistyö*) **s.** – крутой

(неологизм) – pysty

pišnoi (*pišnoin, pišnoida*) **a.** – пышный –

pöyheä

pizytellä (*pizyttelen, pizyttelöy, pizytelläh*)

v. – прикреплять, закреплять –

pysytellä

pitetä (*pitkenen, pitkenöy, pitetäh*) **v.** –

удлиняться, становиться длиннее –

pidetä

pitkä (*pitän, pitkiä*) **a.** – 1. длинный

2. высокий 3. долгий,

продолжительный – pitkä

pitkä|kieli (*pitkäkielen, pitkäkielä*)

a. / **s.** – болтливый; болтун, сплетник –

lörpöttelijä, juoruaja

pitkä|vihane (*pitkävihazen, pitkävihas't'a*)
a. – злопамятный – pitkävihainen

piä (*piän, piädä*), **piähyt** (*piähyön, piähyttä*) **s.** – 1. голова 2. шляпка, головка; конец какого-л. предмета 3. конец, край (*preдел*) чего-л. 4. головка (*плод, цветонок*) – pää

piä|čakka (*piäčakan, piäčakkua*) **s.** – насморк – nuha

piä|lakka (*piälakan, piälakkuu*) **s.** – 1. макушка головы 2. *перен.* голова, ум – päälaki

piä|murreh (*piämurdehen, piämurrehta*)
s. – наречие (*языка*) – päämurte

piäh postp. (gen.) – в, на, через – perästä

piäksyt (*piäksyön, piäksyttä*), **piäčkyt** (*piäčkyön, piäčkyttä*) **s.** – ласточка – pääsky

piäldä – 1. **adv.** сверху, снаружи 2. **postp. (gen.)** сверху, с – **adv. / postp. (gen.)** päältä

piäličči postp. / prep. (elat.) – через – päästä

piälikkö (*piälikön, piälikkyö*) **s.** – главный, главарь – johtaja

piällä – 1. **postp. (gen.)** на, над 2. **prep. (part.)** на, сверх 3. **adv.** сверху, наверх – **adv. / postp. (gen.) / prep. (part.)** päällä

piälyš (*piälyšsän, piälyštä*) **s.** – верх, покрытие над чем-л. – päällyste

piälyštä (*piälyšsän, piälyštiä*) **s.** – холщовая рукавица, надеваемая на варежку – kinnas

piälyš|vuate (*piälyšvuattien, piälyšvuateetta*) **s.** – верхняя одежда – päällysvaate

piäššä (*piäžen, piäžöy, piäššäh*) **v.** – 1. отходить, отставать 2. освобождаться, вырываться откуда-л. 3. проникать, пробираться куда-л. 4. проходить, помещаться 5. избавляться; спасаться; освобождаться от чего-л. – päästä

piätinčä (*piätinčän, piätinčä*) **s.** – пятница – perjantai

planietta (*planietan, planiETTua*) **s.** – планета – kiertotähti

plat'ja (*plat'jan, plat'juu*) **s.** – платье – mekko

plemännikkä (*plemännikän, plēmännikkiä*) **s.** – племянник – sisarenpoika, veljenpoika

plettie (*pletin, plettiy, pletitäh*) **v.** – 1. плести (*корзины и пр.*) 2. заплетать (*косу*) – 1. kutoa 2. palmikoida

pliitta (*pliitan, pliittua*) **s.** – плита – hella

plotnikka (*plotnikan, plotnikkuu*) **s.** – плотник – puuseppä

plottie (*plotin, plottiu, plotitah*) **v.** – сплотить, сколотить вместе – liittää yhteen

pl'usa (*pl'usan, pl'usua*) **s.** – плюс – ynnämerkki, plus

pluuga (*pluugan, pluugua*) **s.** – плуг – aatra

pläčöttiä (*pläčötän, pläčöttäy, pläčötetäh*)
v. – лепить, месить, разделявать (*месиво и пр.*) – sotkea

počči (*počin, poččie*) **s.** – свинья – sika

podnossu (*podnossun, podnossuo*) **s.** – поднос – tarjotin

pohja (*pohjan, pohjuu*) **s.** – 1. дно, днище 2. подошва (*ноги, обуви*) – pohja

pohodie (*pohodin, pohodiu, pohoditah*)
v. – походить, быть похожим – olla (jkn) näköinen

poiga (*poijan, poigua*) **s.** – 1. сын 2. детёныш некоторых зверей, птенец – poika

pojindima (*pojindiman, pojindimua*) **s.** – пасынок – poikaruoli

poikki – 1. **adv.** поперёк 2. **postp. / prep. (elat.)** через – **adv. / postp. / prep. (elat.)** poikki

pois', poisen adv. – прочь, вон – pois

pojezda (*pojezdan, pojezdua*) **s.** – поезд – juna

Pokrova (*Pokrovan, Pokrovua*) **s.** – Покров – Jumalansynnyttäjän suojeelus

policeiskoi (*policeiskoin, policeiskoida*)
s. – полицейский – poliisi

polosta (*polossan, polostua*) **s.** – полоса – juova; sarka

polsapoškat (*polsapoškin, polsapoškie*)
s. – низкая женская обувь,
 полусапожки – puolisaappaat

poltua (*poltan, poltau, poltetah*) **v.** –
 1. жечь, сжигать 2. жечь, щипать,
 причиняя боль 3. жечь что-л. для
 освещения, освещать – polttaa

poluččie (*polučin, poluččiu, polučitah*) **v.** –
 получить – saada

polvi (*polven, polvie*) **s.** – колено – polvi

pomidora (*potidoran, pomidora*) **s.** –
 помидор (*растение и плод*) – tomaatti

pominaija (*pominaičen, pominaičou,*
pominaijah) **v.** – помять – muistella

pominkat (*potinkoin, pominkoida*) **s.** –
 поминки – muistajaiset

popadie (*popadin, popadiu, popaditah*)
s. – 1. попасть, угодить в цель
 2. добираться, проникать куда-л.
 3. попадать, доставаться – päästä

popiroska (*popiroskan, popiroskua*) **s.** –
 папироса – pillitupakka

pordahat (*pordahin, pordahie*) **s.** –
 1. лестница 2. крыльцо – 1. portaat
 2. kuisti

poro (*poron, poruo*) **s.** – щелок – paraus

posilka (*posilkan, posilkua*) **s.** – посылка –
 paketti

posteli (*postelin, postelie*) **s.** – постель –
 vuode

pošta (*poštan, poštua*) **s.** – почта – posti

poštan|kandaja (*poštankandajan,*
poštankandajua) **s.** – почтальон –
 kirjeenkantaja, postimies

poštannikat (*poštannikoin,*
poštannikoida) **s.** – подштанники,
 исподники – alushousut

pozdruavie (*pozdruavin, pozdruaviu,*
pozdruavitah) **v.** – поздравить –
 onnitella

požarnikka (*požarnikan, požarnikkua*)
s. – пожарник – palomies

potata (*potkuan, potkuau, potatah*) **v.** –
 1. лягнуть, пнуть 2. отбить ноги при
 ходьбе – potkia

pouda (*pouvan, poudua*) **s.** – ведро, ясная
 погода – routa

poukku (*poukun, poukkuo*) **s.** – стирка
 белья – ruukki

prabuabo (*prabuabon, prabuabuo*) **s.** –
 прабабушка – kantaäiti

pradiedo (*pradiedon, pradieduo*) **s.** –
 прадедушка – kantaisä

pravnuikka (*pravnuikan, pravnuikkua*) **s.** –
 правнук – lapsenlapsenlapsi

prezidenta (*prezidentan, prezidentua*) **s.** –
 президент – presidentti

prihoda (*prihodan, prihodu*) **s.** – приход
 (*церковный*) – seurakunta

prihoužoi (*prihoužoin, prihoužoida*) **s.** –
 прихожая – eteinen

primiera (*primieran, primierua*) **s.** –
 пример – esimerkki

primietta (*primietan, primiettua*) **s.** –
 примета, признак – säämerkki

priänikkä (*priänikän, priänikkiä*) **s.** –
 пряник – piparkakku

programmista (*programmistan,*
programmistua) **s.** – программист –
 ohjelmoija

proidie (*proijin, proidiu, proijitah*) **v.** –
 1. проходить 2. миновать, кончаться
 (*о времени, о событиях*) – 1. kulkea ohi
 2. kulu

proidija (*proidijan, proidijua*) **a.** –
 прошлый, прошедший, минувший –
 viime

proima (*proiman, proimua*) **s.** – пройма,
 ляпка – hihanaukko

prostie (*prostin, prostiu, prostitah*) **v.** –
 прощать – antaa anteeksi

prostoi (*prostoin, prostoida*) **a.** –
 1. простой, обыкновенный
 2. нетрудный, несложный
 3. недогадливый, наивный –
 1. tavallinen 2. helppo 3. naiivi

proza (*prozan, prozua*) **s.** – проза – proosa

pruazniekka (*pruazniekan, pruazniekkua*)
s. – праздник – juhla

pruaznuija (*pruaznuičen, pruaznuičou,*
pruaznuijah) **v.** – праздновать – juhlia

präisätä (*präiskiän, präiskiäy, präisätäh*)

v. – хлопнуть, щёлкнуть резко, с силой – läimähtää

puaduo (*puaduu, puavutah*) **v.** –

пригорать, подгореть – palaa

pualikka (*pualikan, pualikkua*) **s.** –

1. палка 2. валёк (для выколачивания белья) – kurikka

puara (*puaran, puarua*) **s.** – пара – pari

puarakkeh **adv.** – парами, попарно – parittain

puarma (*puarman, puarmua*) **s.** –

слепень – raarma

puata (*pagenen, pagenou, puatah*) **v.** –

уйти, убежать – paeta

pučči (*puččen, puččie*) **s.** – бочка, бочонок – tynnyri

pudro (*pudron, pudruo*) **s.** – каша

(нерассыпчатая) – puuro

puhalduo (*puhalduu, puhallutah*) **v.** –

опухать, отекает – ajettua

puhaš (*puhtahan, puhašta*) **a.** – 1. чистый,

незапачканный 2. чистый, ясный – puhdas

puhuo (*puhun, puhuu, puhutah*) **v.** –

1. дуть (о человеке) 2. сеять, выдувая семена изо рта 3. заговаривать, произносить заговоры, нашёптывать – puhaltaa

puija (*puičen, puiččou, puijah*) **v.** –

молотить – puida

puine (*puizen, puista*) **s.** – кадка – pönttö

puistua (*puissan, puistau, puissetah*) **s.** –

1. трясти, отряхивать 2. трясти, трепать 3. знобит, лихорадит – ravistaa

pulčakka (*pulčakan, pulčakkuu*) **a.** –

1. толстый, пухлый 2. полный, спелый (о стручке гороха и т.п.) – rakšu

pullistua (*pullissan, pullistau, pullissetah*)

v. – надуть (щеки и т.д.); выпучить (о глазах) – pöhöttää

punuo (*pinon, pinou, punotah*) **v.** – вить,

свивать, скручивать – punoa

puoleta (*puolenen, puolenuu, puoletah*)

v. – убавляться, убывать – vähetä

puoli (*puolen, puolda*) **s.** – 1. половина

2. сторона, место 3. сторона (одна из поверхностей) – puoli

puolistua (*puolissan, puolistau,*

puolissetah) **v.** – защищать, заступаться – puolustaa

puoli|toista (*puolentoista, puoldatoista*)

num. – полтора – puolitoista

purdilo (*purdilon, purdiluo*) **s.** – блюдо,

глубокая миска – vati

purra (*puren, purou, purrah*) **v.** – кусать,

укусить – purra

pužu (*pužun, pužuo*) **s.** – узел (обычно

с одеждой) – nyutti

puu (*puun, puuda*), **puuhut** (*puuhuon,*

puuhutta) **s.** – дерево – puu

puuda (*puudan, puudua*) **s.** – пуд – puuta

puuhine (*puuhizen, puuhis't'a*) **a.** –

деревянный – puinen

puujuablokka (*puujuablokan,*

puujuablokkuu) **s.** – яблоко – omena

puuttua (*puutan, puuttuu, puutetah*)

v. – пришивать, подшивать – ommella

puuttuo (*puutun, puuttuu, puututah*) **v.** –

1. прилепляться, застревать

2. попадаться, оказываться где-л. – joutua

pyhä (*pyhän, pyhiä*) **s.** – пост – paastoaika

pyhä|päivä (*pyhäpäivän, pyhäpäiviä*) **s.** –

воскресенье – sunnuntai

pyhä|voi (*pyhävoim, pyhävoida*) **s.** –

растительное масло – kasviöljy

pyrgie (*pyrrin, pyrgiy, pyrritäh*) **v.** –

проситься – pyytää

pyzyö (*pyzun, pyzuu, pyzytäh*) **v.** –

1. держаться за что-л. 2. удерживаться где-л., в чём-л., сохранять какое-л. состояние, положение – pysyä

pyu (*puun, puudä*) **s.** – рябчик – pyu

pyydiä (*pyyvän, pyydäy, pyyvetäh*) **v.** –

ловить, поймать – pyytää

pyyhkie (*pyyhin, pyyhkiy, pyyhitäh*) **v.** –

1. мести, подметать 2. вытирать – pyyhkiä, lakaista

pyyvändä (*pyyvännän, pyyvändiä*) **s.** –

рыбалка – kalastaminen

pyörie (*pyörin, pyöriy, pyöritäh*) **v.** – кружиться, вертеться – *pyöriä*
päin, päit', päiten postp. – в направлении к, из, с, от – *päin*
päivä (*päivän, päiviä*) **s.** – день – *päivä*
päivä|kodi (*päiväkoin, päiväkodie*) **s.** – детский сад – *lastentarha, päiväkoti*
päiväne (*päiväzen, päivästä*) **s.** – солнце, солнышко – *aurinko*
päre (*pärien, pärettä*) **s.** – 1. лучина
2. дранка – *päre*
pöhlö (*pöhlön, pöhyö*) **a.** – гнилой, ветхий – *laho*
pöllästyö (*pölläšsyn, pölläštyy, pölläššytäh*) **v.** – испугаться, напугаться – *pelästyä*
pöllätellä (*pöllättelen, pöllätelöy, pöllätelläh*), **pöllättiä** (*pöllätän, pöllättäy, pöllätetäh*) **v.** – пугать, отпугивать – *pelottaa*
pöpökkä (*pöpökän, pöpökkiä*), **pöpökkäne** (*pöpökkäzen, pöpökästä*) **s.** – букашка – *ötökkä*
pöyry (*pöyryn, pöyryö*) **s.** – метель, пурга – *tuisku, pyry*
pöyrytä (*pöyryöy, pöyrytäh*) **v.** – мести, заметать, выюжить – *pyryttää*

R

rabieštua (*rabieššan, rabieštau, rabiešsetah*) **v.** – 1. прибирать, наводить порядок
2. убирать, прятать – *siivota*
r'aboi (*r'aboin, r'aboida*) **a.** – рябой – *kirjava*
račchahalla adv. – верхом на лошади – *ratsain*
rahka (*rahkan, rahkua*) **s.** – творог – *rahka*
rahvahatoin (*rahvahattoman, rahvahatoinda*) **a.** – безлюдный – *väetön*
rahvaš (*rahvahan, rahvašta*) **s.** – народ, люди – *kansa*
raida (*raijan, raidua*) **s.** – ива, ветла – *raju*
raipata (*raippuau, raipatah*) **v.** – прихватить, схватить (*о внезапной боли в пояснице*) – *saada halvauksen*
rais' (*ragehen, raista*) **s.** – град – *raesade*
rajona (*rajonan, rajonua*) **s.** – район – *piiri*
rakovina (*rakovinan, rakovinua*) **s.** – раковина для умывания – *pesuallas*
ramba (*ramman, rambua*) **a.** – хромой, хромоногий – *rampa*
rammata (*rambuan, rambuau, rammatah*) **v.** – хромать – *ontua*
randa (*rannan, randua*) **s.** – 1. берег
2. край, кромка 3. край, сторона, местность – *ranta*
razi partic. – разве, неужели – *eikö*
ražeta (*raženou, ražetah*) **v.** – становится сочным, жирным (*о корнеплодах, растениях*) – *tulla rapeaksi*
rataš (*rattahan, ratašta*) **s.** – дятел – *ratas*
rauda (*rauvan, raudua*) **s.** – железо – *rauta*
raudane (*raudazen, rauvas't'a*), **raudahine** (*raudahizen, raudahis't'a*) **a.** – железный – *rautainen*
raukka (*raukan, raukkua*) **s.** – бедняга, бедняжка – *raukka*
ravissa (*ravizen, ravizou, ravissah*) **v.** – 1. реветь, плакать; визжать 2. кричать; ссориться – 1. *vinkua* 2. *huutaa*
ravu (*ravun, ravuo*) **s.** – крик, вопль – *huuto*
rebo (*revon, rebuo*) **s.** – лиса – *kettu*
recepta (*receptan, receptua*) **s.** – рецепт – *resepti*
redu (*revun, reduo*) **s.** – грязь – *lika*
regi (*rejen, regie*) **s.** – 1. дровни, сани
2. воз, кладь – *reki*
regyöt (*regyzin, regyzie*) **s.** – санки, салазки – *kelkka*
reizi (*reijen, reistä*) **s.** – ляжка, бедро – *reisi*
rel'sat (*rel'soin, rel'soida*) **s.** – рельсы – *raiteet*
rengi (*rengin, rengie*) **s.** – ведро – *sanko*
restoruana (*restoruanan, restoruanua*) **s.** – ресторан – *ravintola*
resuija (*resuičen, resuičou, resuijah*) **v.** – рисовать – *piirtää*
resunka (*resunkan, resunkua*) **s.** – рисунок – *piirros, kuva*

reuna (*reunan, reunua*) **s.** – край – laide
reunah, reunakkeh, reunalla **adv.** –
 рядом, скраю, близко – rinnalla
reunašša **adv.** / **postp. (gen.)** – рядом –
 rinnalla
reunašta – 1. **adv.** недалеко,
 с небольшого расстояния 2. **postp.**
 (**gen.**) вблизи от чего-л., от – **adv.** /
postp. (gen.) rinnalta
revittiä (*revitän, revittäy, revitetäh*) **v.** –
 рвать, разрывать – repiä
ribu (*rivun, ribuo*) **s.** – 1. тряпье, рвань
 2. бахрома, кисть – 1. rieru 2. hapsu
rida (*rijan, ridua*) **s.** – силок, ловушка
 (на птиц) – ansa
riehtilä (*riehtilän, riehtiliä*) **s.** – сковорода –
 paistinpannu
rieška (*rieškan, rieškua*) **s.** – 1. пресный
 2. свежий, цельный (о молоке) –
 1. rieska 2. ternimaito
rigeneh **adv.** – часто – usein
rihma (*rihman, rihmua*) **s.** – нить, нитка –
 rihma
riiččiečie (*riiččiečen, riiččiečöy, riiččiečetäh*)
v. – раздеваться – riisuutua
riida (*riijan, riidua*) **s.** – ссора, спор – riita
riihi (*riihen, riihie*) **s.** – рига, овин – riihi
riižoi (*riižoin, riižoida*) **a.** – рыжий –
 punatukkainen
rikkuo (*rikon, rikkou, rikotah*) **v.** –
 1. портить, повреждать 2. напустить
 порчу – 1. rikkoa 2. pilata
rikkuočie (*rikkuočēn, rikkuočou,*
rikkuočetah) **v.** – 1. портиться, ломаться;
 ухудшаться, расстраиваться 2. стано-
 виться несвежим, тухнуть – pilaantua
rinnan, rinnakkeh **adv.** – рядом,
 возле – rinnalla
rinnalla **adv.** / **postp. (gen.)** – рядом –
 rinnalla
ripči (*ripčīn, ripčie*) **s.** – ресница – ripsi
rippuo (*ripun, rippuu, riputah*) **v.** – висеть,
 свисать – riippua
riputtua (*riputan, riputtau, riputetah*)
v. – вешать, развешивать, повесить –
 ripustaa

risčikko (*risčikon, risčikkuo*) **s.** –
 подруга – ystävätär
risti (*rissin, ristie*) **s.** – крест – risti
ristie (*rissin, risti, rissitäh*) **v.** – крестить,
 перекрестить – ristiä
risti|kanža (*ristikanžan, ristikanžua*) **s.** –
 человек – ihminen
risti|muamo (*ristimuamon, ristimuamuo*)
s. – крёстная мать – naiskummi,
 kummitäti
risti|poiga (*ristipoijan, ristipoigua*) **s.** –
 крестник – kummipoika
risti|tuatto (*ristituaton, ristituattuo*)
s. – крёстный отец – mieskummi,
 kummisetä
risti|tytär (*ristityttären, ristitytärdä*) **s.** –
 крестница – kummityttö
risti|velli (*ristivellen, ristivellie*) **s.** – друг,
 товарищ – ystävä
risu (*risun, risuo*) **s.** – рис – riisi
riugu (*riuvun, riuguo*) **s.** – жердь, шест –
 riuku
riädy (*riävyn, riädyö*) **s.** – гряда, грядка
 (в огороде) – kasvipenkki
riähkä (*riähän, riähkiä*) **s.** – грех – synti
rodie (*rojin, rodiu, rojitah*) **v.** –
 1. получить 2. становиться – tulla,
 onnistua
rodn'a (*rodn'an, rodn'ua*) **s.** – родня,
 родственник – sukulainen
rodnoi (*rodnoin, rodnoida*) **a.** – родной,
 родимый – verisukulainen
rodu (*rovun, roduo*) **s.** – род, родня;
 родственники – sukukunta
rohkie (*rohkien, rohkieda*) **a.** – смелый,
 храбрый; находчивый – rohkea
roičiečie (*roičiečen, roičiečou, roičiečetah*)
v. – рыться, копать – kaivella
rojevnikka (*rojevnikan, rojevnikkua*) **s.** –
 роевня – mehiläisparven pyudystin
rokka (*rokan, rokkua*) **s.** – похлёбка, суп –
 keitto
romantikka (*romantikan, romantikkua*)
s. – романтик – romantiikka
rosa (*rosan, rosua*) **s.** – утренняя роса –
 aamukaste

Roštuo (*Roštuon, Roštuoda*) **s.** – Рождество – Joulu
rouda (*rouvan, roudua*) **s.** – мерзлота, мёрзлый слой земли – routa
ruadaja (*ruadajan, ruadajua*) **s.** / **a.** – 1. рабочий; работник 2. работающий, старательный – 1. työntekijä 2. työteliäs
ruadi adv. – радостный – iloinen
ruadi postp. / prep. (part.) – ради, для, из-за чего-л. – vuoksi
Ruadinčat (*Ruadinčoin, Ruadinčoida*) **s.** – Радуница, день поминовения – vainajien muistelu
ruado (*ruavon, ruaduo*) **s.** – труд, работа, дело – työ
ruadoperti (*ruadopertin, ruadopertie*) **s.** – кабинет – työhuone
ruadopäivä (*ruadopäivän, ruadopäiviä*) **s.** – рабочий день – työpäivä
ruadua (*ruan, ruadau, ruatah*) **v.** – 1. работать, трудиться 2. делать, заниматься чем-л. – 1. työskennellä 2. raata
ruanda (*ruannan, ruandua*) **s.** – дело, занятие – homma, työ
ruavella (*ruadelen, ruadelou, ruavellah*) **v.** – делать, подделывать что-л. – laitella
rubl'a (*rubl'an, rubl'ua*) **s.** – рубль – rupla
rugō (*ruvon, ruguo*) **s.** – копна (*сена*) – ruko
rugoliečie (*rugoliečēn, rugoliečou, rugoliečētah*) **v.** – умолять, молить, просить – rukoilla
ruis' (*rugehen, ruis'ta*) **s.** – рожь – ruis
rukah adv. – так; таким образом – sillä tavalla
rukka (*rukan, rukkuu*) **s.** – бедняжка, горемыка – raukka
runga (*rungan, rungua*) **a.** – худощавый, сухощавый – laihakko
runo (*runon, runuo*) **s.** – стихотворение – runo
Ruočči (*Ruočin, Ruoččie*) **s.** – Швеция – Ruotsi
ruoda (*ruovan, ruodua*) **s.** – рыба кость – ruoto

ruohin (*ruohtimen, ruohinda*) **s.** – изгребь, первые очёски льна – rohdin
ruohkie (*ruohin, ruohkiu, ruohitah*) **v.** – сметь, осмеливаться – rohjeta
ruokokaš (*ruokokkahan, ruokokašta*) **s.** – опрятный, аккуратный – huolellinen
ruoška (*ruošan, ruoškuu*) **s.** – кнут, бич – ruoska
rupča (*rupčan, rupčua*) **s.** – рубец; грубый шов – rupi
ruppine (*ruppizen, ruppies't'a*) **s.** – 1. складка, сборка 2. морщина – gurru
ruškje (*ruškien, ruškieda*) **a.** – 1. красный 2. румяный – punainen
ruššota (*ruškuon, ruškuou, ruššotah*) **v.** – покраснеть; раздурманиваться – punertua
ružja (*ružjan, ružjua*) **s.** – ружьё – pyssy
ruttoh adv. – круто, быстро, скоро – nopeasti
ruučča (*ruiččan, ruuččua*) **s.** – ручей – oja
ruveta (*rubien, rubieu, ruvetah*) **v.** – 1. начинать, приниматься за что-л. 2. становиться кем-л. – ruveta
rynnäš (*ryndähän, rynnäštä*), **ryndähät** (*ryndähin, ryndähie*) **s.** – грудь – rinta
ryžä (*ryžän, ryžiä*) **s.** – вентерь, рыболовная снасть в виде мешкообразной сети на нескольких обручах – gysä
ryvittiä (*ryvittäy, ryvitetäh*) **v.** – кашлять – yskittää
ryypätä (*ryyppiän, ryyppiäy, ryypätäh*) **v.** – глотнуть, выпить – guupätä
ryöpšyttiä (*ryöpšyttäy, ryöpšytetäh*) **v.** – хлопать крыльями – räpytellä siipiä
räbinä (*räbinän, räbiniä*) **s.** – рябина – pihlaja
räččinä (*räččinän, räččiniä*) **s.** – женская сорочка – naisen pitkä paita
räisyttiä (*räisytän, räisyttäy, räisytetäh*) **v.** – сверкать, ярко блестеть – räiskyttää
räisätä (*räiskiän, räiskiäy, räisätäh*) **v.** – 1. сверкнуть, блеснуть 2. ударить, хлопнуть – välähtää
röngyö (*röngyn, röngyy, röngytäh*) **v.** – голосить, рыдать – ulista
rötkä (*rötkän, rötkiä*) **s.** – редька – retikka

S

- sadu** (*savun, saduo*) **s.** – сад – tarha
- saluatta** (*saluatan, saluattua*) **s.** – салат – salaatti
- samol'otta** (*samol'otan, samol'ottua*) **s.** – самолёт – lentokone
- samvuara** (*samvuaran, samvuaruua*) **s.** – самовар – samoavaari
- sarai** (*sarain, saraida*) **s.** – сарай, помещение над скотным двором – lato
- sekretari** (*sekretarin, sekretarie*) **s.** – секретарь – sihteeri
- sekunda** (*sekundan, sekundua*) **s.** – секунда – sekunti
- serča** (*serčan, serčua*) **s.** – сердце – sydän
- shema** (*sheman, shemua*) **s.** – схема – kaava
- siemen** (*siemenen, siemendä*) **s.** – семя – siemen
- sietka** (*sietkan, sietkua*) **s.** – сетка – verkko
- siiru** (*siirun, siiruo*) **s.** – сыр – juusto
- silittiä** (*silitän, silittäy, silitetäh*) **v.** – гладить; причёсывать – silittää
- sinčo** (*sinčon, sinčuo*) **s.** – сени – porstua
- sinička** (*siničkan, siničkua*), **siničkane** (*siničkazen, siničkas't'a*) **s.** – синица – tissi
- sinine** (*sinizen, sinistä*) **a.** – синий – sininen
- sini|ruškje** (*siniruškien, siniruškieda*) **a.** – фиолетовый – lila
- sistema** (*sisteman, sistemua*) **s.** – система – systeemi
- skammi** (*skammin, skammie*) **s.** – скамья – penkki
- skanča** (*skančan, skančua*) **s.** – тонко раскатанная лепёшка – rieska
- skočulla adv.** – скачком – hyryllä
- skokkie** (*skokin, skokkiu, skokitah*) **v.** – скакать – hyppiä
- skoppie** (*skopin, skoppiu, skopitah*) **v.** – копить – säästää
- skuateri** (*skuaterin, skuaterie*) **s.** – скатерть – pöytäliina
- sliiva** (*sliivan, sliivua*) **s.** – слива – luumu
- slivaija** (*slivaičen, slivaičou, slivaijah*) **v.** – переливать, процеживать (*o nive*) – laskea (*olutta*)
- sloboda** (*slobodan, slobodua*) **s.** – ряд домов, слобода – kylä
- slona** (*slonan, slonua*) **s.** – слон – norsu
- sluava** (*sluavan, sluavua*) **s.** – слава, известность; молва, толки – maine
- snimie** (*snimin, snimiy, snimitäh*) **v.** – снимать – ottaa pois
- sokku** (*sokun, sokkuo*) **s.** – сок – mehu
- s'ola** (*s'olan, s'olua*) **s.** – село, большое селение с церковью – kirkonkylä
- solovei** (*solovein, soloveida*) **s.** – соловей – satakieli
- soru** (*sorun, soruo*) **s.** – сор, соринка – roska
- sporta** (*sportan, sportua*) **s.** – спорт – urheilu
- sportsmena** (*sportsmenan, sportsmenua*) **s.** – спортсмен – urheilija
- sport|zuala** (*sportzualan, sportzualua*) **s.** – спортзал – urheilusaali
- sportuija** (*sportuičen, sportuiččou, sportuijah*) **v.** – заниматься спортом – urheilla
- Spuasu** (*Spuasun, Spuasuo*) **s.** – праздник Преображения – Vapahtajan kirkastua
- Srašnoi nedeli** (*Srašnoin nedelin, Srašnoida nedelie*) **s.** – страстная неделя – kärsimysviikko
- sriadu adv.** – сразу – heti
- Srietenie** (*Srietenien, Srietenieda*) **s.** – Сретение – Herran temppelein tuominen
- Sroičča** (*Sroičan, Sroiččua*) **s.** – Троица – Helluntai
- srojje** (*srojjin, srojju, srojitah*) **v.** – строить – rakentaa
- srojija** (*srojijan, srojijua*) **s.** – строитель – rakentaja
- sr'uadat** (*sr'uadoin, sr'uadoida*) **s.** – одежда, наряды – vaate, hepenet
- srugie** (*srugin, srugiu, srugitah*) **v.** – строгать – höylätä
- srumenta** (*srumentan, srumentua*) **s.** – инструмент – työkalu

stalnoi (*stalnoin, stalnoida*) **a.** – стальной – teräksinen
stanit (*staniloin, staniloida*) **s.** – штаны, брюки – housut
staučča (*staučan, staučča*) **s.** – миска, блюдо – vati
stepnoi (*stepnoin, stepnoida*) **a.** – степной – aron
stiha (*stihan, stihua*) **s.** – стихотворение – runo
stokana (*stokanan, stokanua*) **s.** – стакан – lasi
st'okla (*st'oklan, st'oklua*) **s.** – стекло – lasi
stola (*stolan, stolua*) **s.** – стол – pöytä
stolakiza (*stolakizan, stolakizua*) **s.** – настольная игра – pöytäpeli
stolbča (*stolbčan, stolbča*) **s.** – столбец, колонка, графа – pystyrivi
stolouvoi (*stolouvooin, stolouvoida*) **s.** – столовая – ruokala
stopka (*stopkan, stopkua*) **s.** – стопка – ruoppylasi
straža (*stražan, stražua*) **s.** – стража – vartio
stročka (*stročkan, stročkua*) **s.** – строчка – rivi
stuada (*stuadan, stuadua*) **s.** – стадо – karja
stuula (*stuulan, stuulua*) **s.** – стул – tuoli
suadiba (*suadiban, suadibua*) **s.** – свадьба – häät
suaharnoi (*suaharnoin, suaharnoida*) **a.** – сахарный – sokeri
suaharo (*suaharon, suaharu*) **s.** – сахар – sokeri
suamoi (*suamoin, suatoida*) **a.** – самый (для образования превосходной степени) – kaikkein
suat'a (*suat'an, suat'ua*) **s.** – сватья – kosija
suatto (*suaton, suattu*) **s.** – 1. сват, сватающий невесту для жениха 2. отец одного из супругов для родителей другого, сват – kosija
sudja (*sudjan, sudjua*) **s.** – судья – tuomari

suimuija (*suimuičen, suimuiččou, suimuijah*) **v.** – спорить, кричать – riidellä
sul'čina (*sul'činan, sul'činua*) **s.** – сканец, тонко раскатанная пресная лепёшка – sultina
sumča (*sumčan, sumčua*) **s.** – сумка – laukku, kassi
sundukka (*sundukan, sundukkua*) **s.** – сундук – arkku
s'urtukka (*s'urtukan, s'urtukkua*) **s.** – сюртук – pitkätakki
susieda (*susiedan, susiedua*) **s.** – сосед – naapuri
suutkat (*suutkin, suutkie*) **s.** – сутки – vuorokausi
svajakka (*svajakan, svajakkua*) **s.** – свояк – lanko
sv'atkat (*sv'atkoin, sv'atkoida*) **s.** – святки – joulunpyhät
Sv'atoi nedeli (*sv'atoin nedelin, sv'atoida nedelie*) **s.** – Святая (пасхальная) неделя – pääsiäisviikko
sverezi (*sverezin, sverezie*) **s.** – 1. ферязь, старинная женская одежда типа сарафана 2. юбка – 1. liivihame 2. hame
Sviizenie (*Sviizenien, Sviizenieda*) **s.** – праздник Воздвижения – Ristinpäivä
sv'okla (*sv'oklan, sv'oklua*) **s.** – свёкла – punajuuri

šada (*šuan, šadua*) **num.** – сто – sata
šadakieli (*šadakielen, šadakiellä*) **s.** – соловей – satakieli
šagara (*šagaran, šagarua*) **s.** – дверная петля – sarana
šagie (*šagien, šagieda*) **a.** – 1. густой, частый 2. густой, нежидкий – sakea
šaivar (*šaivaren, šaivarda*) **s.** – гнида – saivar
šalakko (*šalakon, šalakkuo*) **s.** – 1. мелкая рыбёшка, уклейка 2. перен. о худом, тощем человеке – salakka
šalku (*šalkun, šalkuo*) **s.** – мешок, котомка – säkki

šalvata (*šalvuan, šalvuau, šalvatah*) **v.** –
 1. закрывать, прикрывать
 2. запирать – *salvata*

šammal (*šammalen, šammalda*) **s.** – мох –
sammal

šammal|šalku (*šammalšalkun, šammalšalkuo*) **s.** – 1. мешок со мхом
 2. *бранн.* болтун, пустомеля –
 1. *sammalsäkki* 2. *lörpöttelijä*

šammuttua (*šammutan, šammuttua, šammutetah*) **v.** – 1. гасить, тушить
 2. *перен.* погасить, оплатить (*о долге*) –
sammuttaa

šana (*šanan, šanua*) **s.** – слово – *sana*

šana|kniiga (*šanakniigan, šanakniigua*)
s. – словарь – *sanakirja*

šana|polvi (*šanapolven, šanapolvie*) **s.** –
 поговорка – *sananlasku*

šana|rissikkö (*šanarissikön, šanarissikkyö*)
s. – кроссворд – *sanaristikko*

šanelenda (*šanelennan, šanelendua*)
s. – рассказ, доклад, отчёт,
 сообщение – *kertomus*

šanella (*šanelen, šanelou, šanellah*) **v.** –
 рассказывать – *kertoa*

šanonda (*šanonnan, šanondua*) **s.** –
 предложение – *virke*

šanuo (*šanon, šanou, šanotah*) **v.** –
 1. сказать, высказать 2. рассказывать
 3. называть – *saoua*

šanuočie (*šanuočēn, šanuočou, šanuočetah*)
v. – 1. называть себя, представиться
 2. сказать, предупредить – 1. *esittäytyä*
 2. *varoittaa*

šarfa (*šarfan, šarfua*) **s.** – шарф – *kaula-*
liina

šarga (*šarran, šargua*) **s.** – 1. шерстяная
 ткань, пряжа 2. домотканое сукно,
 сермяга – *kotikutoinen kangas*

šargane (*šargazen, šargas't'a*) **a.** –
 шерстяной – *villainen*

šarvi (*šarven, šarvie*) **s.** – 1. рог (*животных*)
 2. рожок, инструмент – *sarvi*

šatattua (*šatatan, šatattau, šatatetah*) **v.** –
 ушибать – *satuttaa*

šavi (*šaven, šavie*) **s.** – глина – *savi*

šavi|heinä (*šaviheinän, šaviheiniä*) **s.** –
бот. лебеда – *maltsa*

šavikaš (*šavikkahan, šavikašta*) **a.** –
 глинистый – *savensekainen*

šavine (*šavizen, šavis't'a*) **a.** – глиняный –
savinen

šavu (*šavun, šavuo*) **s.** – дым – *savu*

šavuta (*šavuo, šavutah*) **v.** – дымить –
savuttaa

šavuttua (*šavutan, šavuttua, šavutetah*)
v. – коптить – *savustaa*

še (*šen, šidä*) **pron.** – тот, та, то – *se*

šeguo (*ševon, šegou, ševotah*) **v.** –
 1. путаться, запутываться;
 перемешиваться 2. сбиваться с пути
 3. *перен.* сбиваться, теряться
 (*в действиях, в словах*) – *seota*

šeiččimen (*šeiččimen, šeiččimie*) **num.** –
 семь – *seitsemän*

šeiččimen|kymmendä **num.** –
 семьдесят – *seitsemänkymmentä*

šeiččimen|toista **num.** – семнадцать –
seitsemäntoista

šeiččimeš (*šeiččimennen, šeiččimettä*)
num. – седьмой – *seitsemäs*

šeinä (*šeinän, šeiiniä*) **s.** – стена – *seinä*

šeizattua (*šeizatan, šezattau, šezatetah*)
v. – 1. ставить, устанавливать (*стоя*)
 2. останавливать, давать постоять
 3. строить, сооружать 4. размещать,
 определять 5. *перен.* устанавливать
 (*цену*) – *seisauttaa; asettaa*

šeizauduo (*šeizauvun, šezauduu, šezauvutah*) **v.** – 1. становится;
 вставать 2. останавливаться
 3. устанавливаться (*о погоде*)
 4. устаиваться, отстаиваться – *seisauttaa*

šeizuo (*šeizon, šezou, šezotah*) **v.** –
 стоять – *seisoa*

šeiväš (*šeibähän, ševäštä*) **s.** – кол –
seiväs

šelgie (*šelgien, šelgiedä*) **a.** – 1. чистый,
 ясный 2. прозрачный, чистый без
 примеси 3. чистый, здоровый (*обычно*
о коже) 4. ясный, отчётливый – *selkeä*

šelgä (*šellän, šelgiä*) **s.** – спина – *selkä*

šelgälpii (*šelgäpiin, šelgäpiidä*) **s.** – позвоночник, спинной хребет – selkäpää
šellittiä (*šellitän, šellittä, šellitetäh*) **v.** –
 1. очищать, перебирать; веять
 2. распутывать, разбирать – selvittää
šeppä I (*šepän, šeppiä*) **s.** – кузнец – seppä
šeppä II (*šepän, šeppiä*) **s.** – дрожжи – hiiva
ševottua (*ševotan, ševottau, ševotetah*) **v.** –
 1. смешивать, перемешивать
 2. ставить (*место*) 3. *перен.* путать; сбивать – sekoittaa
šiduo (*šivon, šidou, šivotah*) **v.** – завязать, связывать, привязывать – sitoa
šie (*šiu, šilma*) **pron.** – ты – sinä
šieгла (*šieglan, šieglua*) **s.** – решето, сито – seula
šiegluo (*šieglon, šieglou, šieglotah*) **v.** – просеять решетом – seuloa
šiegluočie (*šiegluočou, šiegluočetah*) **v.** – толочься (*о насекомых*) – survoa (*hyönteisistä*)
šielä adv. – там – siinä, siellä
šieni (*šienen, šierendä*) **s.** – гриб (*пластинчатый*) – sienä
šiga (*šijan, šigua*) **s.** – свинья – sika
šigäli adv. – по тому месту, тем путём – siinä
šiibi (*šiiven, šiibie*) **s.** – крыло – siipi
šiiričči adv. / prep. (part.) – мимо – ohi
šija (*šijan, šijua*) **s.** – 1. место 2. постель 3. должность, служба – sija
šijah postp. (gen.) – вместо, взамен – asemesta
šilda (*šillan, šildua*) **s.** – мост – silta
šilittiä (*šilitän, šilittä, šilitetäh*), **šilitäldiä** (*šilitällän, šilitäldäy, šilitälletäh*) **v.** – гладить, поглаживать – silittää
šilloin adv. – 1. тогда, в то время 2. в таком случае – silloin
šillone (*šillozen, šillos't'a*) **a.** – тогдашний, того времени – silloinen
šilmä (*šilmän, šilmiä*) **s.** – 1. глаз 2. ушко, отверстие, ячея 3. глазки, поры (*в хлебе*) 4. окно (*в болоте, трясине*) – silmä

šinne adv. – туда; в то место – siihen
šivottuačie (*šivottuačen, šivottuačou, šivottuačetah*) **v.** – связываться – sitoutua
šivut (*šivuloin, šivuloida*) **s.** – поясница – alaselkä
šiä (*šiän, šiädä*), **šiähyt** (*šiähyön, šiähyttä*) **s.** – погода – sää
šiäkši (*šiäkšen, šiäkšie*) **s.** – комар – sääski
šiämeh adv. / postp. (gen.) – внутрь, вовнутрь – sisään
šiämeššä adv. / postp. (gen.) – внутри, в – sisässä
šiämeštä adv. / postp. (gen.) – изнутри, из – sisästä
šiämi (*šiämen, šiämie*) **s.** – 1. нутро, внутренность, сердцевина 2. нутро, внутренности (*человека*) 3. сердце, душа 4. начинка – sydän, sisus
šiämyštä (*šiämyššän, šiämyštiä*) **s.** – внутренность, сердцевина; содержание – sisus; sisältö
šiändyö (*šiännyn, šiändyy, šiännytäh*), **šiännylidiä** (*šiännyllän, šiännylldäy, šiännylletäh*) **v.** – рассердиться, сердиться – suuttua
šiäri (*šiären, šiärdä*) **s.** – 1. голень 2. голенище (*обуви*); штанина (*брюк*) – sääri
šiäštiä (*šiäššän, šiäštäy, šiäššetäh*) **v.** – 1. копить 2. беречь, берегать – säästää
škola (*školan, školua*) **s.** – школа – koulu
škuappa (*škuapan, škuappua*) **s.** – шкаф – kaappi
šlibahtua (*šlibahan, šlibahtau, šlibahetah*) **v.** – соскользнуть, выскользнуть; сползти – luisua
šliäppä (*šliäpä, šliäppiä*) **s.** – шляпа – hattu
šoba (*šovan, šobua*) **s.** – 1. мужская рубашка 2. женская сорочка – paita
šobie (*šovin, šobiu, šovitah*) **v.** – 1. ладить, быть в согласии 2. годиться, подходить, быть впору – sopia
šobu (*šovun, šobuo*) **s.** – лад, согласие – sori

šogie (*šogien, šogieda*) **a.** – слепой – sokea
šoittaja (*šoitajan, šoitajua*) **s.** –
 1. гармонист 2. музыкант – 1. hanuristi
 2. soittaja
šoitu (*šoitun, šoituo*) **s.** – гармонь –
 hanuri
šoitua (*šoitaa, šoitata, šoitetaan*) **v.** – играть
 (на музыкальном инструменте) – soittaa
šokolada (*šokoladan, šokoladua*) **s.** –
 шоколад – suklaa
šolahtua (*šolahaan, šolahtaa, šolahetaan*)
v. – спускаться, опускаться; сползть –
 laskeutua
šoma (*šoman, šomua*) **a.** – 1. красивый
 2. погожий, хороший – kaunis
šomašti, šomah **adv.** – красиво,
 хорошо – kauniisti
šomehuš (*šomehuon, šomehutta*), **šomuš**
 (*šomuon, šomutta*) **s.** – красота, краса –
 kauneus
šomendua (*šomennan, šomendaa, šomennetaan*) **v.** – делать красивым,
 украшать – kaunistaa
šomennuš (*šomennukšen, šomennušta*)
s. – украшение – kaunistus
šometa (*šomenen, šomenou, šometah*)
v. – становиться красивее, лучше;
 хорошеет – kaunistua
šoppi (*šopen, šoppie*) **s.** – часть помещения
 избы у печки, кухня – keittiö
šorka (*šorkan, šorkua*) **s.** – 1. нога
 животного 2. ножка мебели – jalka
šormi (*šormen, šormie*) **s.** – 1. палец на руке
 2. палец перчатки, рукавицы – sormi
šorrella (*šordelen, šordelou, šorrellah*) **v.** –
 ронять, валить – pudottaa
šorža (*šoržan, šoržua*) **s.** – дикая утка – sorsa
šotkie (*šoten, šotkou, šotetaan*) **v.** – месить;
 мять – alustaa
šotku (*šotun, šotkuo*) **s.** – топь, топкое
 место – peva
šoudua (*šouvan, šoudaa, šouvetah*) **v.** –
 1. ходить, кататься на лыжах 2. брести,
 медленно идти (по снегу, по траве)
 3. медленно грести (веслами) –
 1. hiihtää 2. rämpiä 3. soutaa

što **conj.** – что, как – että
štob, štobi **conj.** – чтобы – jotta, että
šua, šuat, šuah **postp. (ill.)** – до, по –
 saakka
šuaaha (*šuan, šuau, šuahah*), **šualdua**
 (*šuallan, šualdau, šualletah*) **v.** –
 1. получать 2. добывать, заготавливать;
 зарабатывать 3. доставать, достигать
 4. мочь, быть в состоянии 5. рожать –
 saada
šuapka (*šuapkan, šuapkaa*) **s.** – шапка –
 lakki
šuappua (*šuappuan, šuappua*) **s.** –
 сапог – saapas
šuappuaniekka (*šuappuaniekan, šuappuaniekkua*), **šuappuanombelija**
 (*šuappuanombelijan, šuappuanombelijua*)
s. – сапожник – suutari
šuarna (*šuarman, šuarnua*) **s.** – сказка –
 satu
šuata (*šuačen, šuaččou, šuatah*) **v.** –
 любить; нравиться – rakastaa
šuattua (*šuatan, šuattaa, šuattetaan*) **v.** –
 1. провожать; доставлять 2. отводить
 3. относить – 1. saattaa 2. viedä
šubi **adv.** – все до одного, сплошь, все
 дочиста – kaikki
šugie (*šuwen, šugou, šugetah*) **v.** – чесать,
 расчёсывать (гребнем) – sukia
šugiečie (*šugiečen, šugiečou, šugiečetaan*)
v. – причёсываться – kammata tukkansa
šukka (*šukan, šukkaa*) **s.** – чулок – sukka
šukkulane (*šukkulazen, šukkula't'a*) **s.** –
 1. ткацкий челнок 2. иглица для
 вязания сетей – sukkula
šukši (*šukšen, šukšie*) **s.** – лыжа – sukki
šulahane (*šulahazen, šulahas't'a*) **s.** –
 1. жених 2. муж – sulhanen
šula|kuu (*šulakuun, šulakuuda*) **s.** –
 апрель – huhtikuu
šulata (*šuluan, šuluau, šulatah*) **v.** –
 1. оттаивать; расплавлять, растапливать
 2. растворять, разводить – sulattaa
šulku (*šulkun, šulkuo*) **s.** – шёлк – silkki
šulkune (*šulkuzen, šulkus't'a*) **a.** –
 шёлковый – silkinen

šulua (*šulau, šuletah*) **v.** – 1. таять; растопляться; плавиться
2. растворяться, таять – sulaa

šuo (*šuoṇ, šuoda*) **s.** – болото – suo

šuoja|l|uvut (*šuojaluguloin, šujaluguloida*)
s. – пин-код – pin-koodi

šuo|la (*šuo|lan, šuo|lua*) **s.** – соль – suola

šuo|la|heinä (*šuo|la|heinän, šuo|la|heiniä*)
s. – щавель – suolaheinä

šuo|lata (*šuo|luan, šuo|luau, šuo|latah*) **v.** – солить – suolata

šuo|la|vakka (*šuo|lavakan, šuo|lavakkua*)
s. – солонка – suola-astia

šuo|melane (*šuo|melazen, šuo|melas't'a*)
s. / a. – финн, финский – suomalaisen

Šuomi (*Šuomen, Šuomie*) **s.** – Финляндия – Suomi

šuo|nistua (*šuo|nistau, šuo|nissetah*) **v.** – сводить судорогой – vetää suonta

šuo|riečie (*šuo|riečēn, šuo|riečou, šuo|riečetah*),
šuo|rieličie (*šuo|rieličēn, šuo|rieličou, šuo|rieličetah*) **v.** – одеваться; наряжаться – pukeutua

šuo|rita (*šuo|rien, šuo|rieu, šuo|ritah*),
šuo|riel'la (*šuo|rielen, šuo|riel'ou, šuo|riel'lah*) **v.** – 1. одеваться; наряжаться
2. собираться, намереваться куда-л. отправиться – 1. pukeutua 2. kerääntyä

šuo|rittua (*šuo|ritan, šuo|rittai, šuo|ritetah*)
v. – 1. одевать 2. обеспечивать одеждой; наряжать – pukea

šuo|ri|vo (*šuo|ri|von, šuo|ri|vuo*) **s.** – одежда; наряды – puvusto

šuo|vatta (*šuo|vatan, šuo|vattua*) **s.** – суббота – lauantai

šur|vuo (*šur|von, šur|vou, šur|votah*) **v.** – толочь, мять – survoa

šuu (*šuuṇ, šuuda*), **šuu|hut** (*šuu|huon, šuu|hutta*) **s.** – 1. рот 2. входное отверстие; устье; место у входа – suu

šuo|delu|š (*šuo|delu|kšēn, šuo|delu|šta*) **s.** – сглаз, порча – pilaus

šuo|rendua (*šuo|rennan, šuo|rendau, šuo|rennetah*) **v.** – увеличивать, укрупнять; делать просторнее, свободнее – suurentaa

šuo|ri (*šuo|ren, šuo|rda*) **a.** – 1. большой, крупный 2. значительный; важный – iso

šuo|ri|ma (*šuo|ri|man, šuo|ri|mu*) **s.** – крупа – suurimo

šuo|ri|p|erti (*šuo|ri|p|ertin, šuo|ri|p|ertie*) **s.** – гостиная – olohuone

šuo|ru|š (*šuo|ru|kšēn, šuo|ru|šta*) **s.** – величина, размер – koko

šuo|u|vella (*šuo|u|delen, šuo|u|delou, šuo|u|vella*)
v. – сглазить – pilata

šuo|va|š (*šuo|va|kšēn, šuo|va|šta*) **s.** – щетина (свиная) – harjakset

šuo|vi|tella (*šuo|vi|ttelen, šuo|vi|ttelou, šuo|vi|tella*)
v. – причёсывать, укладывать волосы – sukia

šuo|veda (*šuo|vedan, šuo|vedua*) **s.** – швед – ruotsalainen

šuo|gy|ž|kuu (*šuo|gy|ž|kuun, šuo|gy|ž|kuuda*) **s.** – сентябрь – syyskuu

šuo|gy|žy (*šuo|gy|žyn, šuo|gy|žyö*) **s.** – осень – syksy

šuo|yl|gie (*šuo|yllen, šuo|ylgöy, šuo|ylletäh*) **v.** – плевать, выплёвывать – sylkeä

šuo|yndyö (*šuo|ynnyn, šuo|yndy, šuo|ynnytäh*) **v.** – родиться, появиться – syntyä

šuo|ynny|ndä|päivä (*šuo|ynny|ndä|päivän, šuo|ynny|ndä|päiviä*) **s.** – день рождения – syntymäpäivä

šuo|ynny|ttiä (*šuo|ynny|ttän, šuo|ynny|ttäy, šuo|ynny|ttetäh*) **v.** – родить, породить – synnyttää

šuo|yvin postp. (elat.) – из-за, за – takia

šuo|yvä (*šuo|yvän, šuo|yviä*) **a.** – глубокий – syvä

šuo|yvvä (*šuo|yön, šuo|yöy, šuo|yvväh*) **v.** – есть, кушать – syödä

šuo|yödä|vä (*šuo|yödä|vän, šuo|yödä|viä*) **s.** – 1. съедобный 2. съестное, пища – syötävä

šuo|yöldiä (*šuo|yöllän, šuo|yöldäy, šuo|yölletäh*) **v.** – перекусить, немного поесть – haukata välipalaa

šuo|yö|mine (*šuo|yö|mizen, šuo|yö|mistä*) **s.** – еда, пища; кушанье – ruoka

šuo|yö|mi|s|lista (*šuo|yö|mi|s|lissan, šuo|yö|mi|s|listua*)
s. – меню – ruokalista

šyöndä|paikka (*šyöndäpaikan, šyöndäpaikkua*) **s.** – столовая – ruokala
šyöttiä (*šyötän, šyöttäy, šyötetäh*) **v.** – кормить, дать поесть, откармливать – syöttää

šyötändä|lauda (*šyötändälauvan, šyötändälaudua*) **s.** – кормушка – lintulauta

šyöttö (*šyötön, šyöttöy*) **s.** – наживка, приманка – syötti

šäilyö (*šäilyn, šäilyy, šäilytäh*) **v.** – сохраниться, сберечься – säilyä

šärgi (*šärren, šärgie*) **s.** – плотва – särki

šärgie (*šärren, šärgöy, šärretäh*) **v.** – 1. колоть, расколоть 2. болеть, раскалываться (*o голове*) – särkeä

šärähtiä (*šärähän, šärähtäy, šärähetäh*) **v.** – вздрогнуть, задрезбездать – säpsähtää

šättä (*šätän, šättiä*) **s.** – дождевой червь – kastemato

Z

zakurie (*zakurin, zakuriu, zakuritah*) **v.** – закурить – sytyttää tupakka

zanaveska (*zanaveskan, zanaveskua*) **s.** – занавеска – ikkunaverho

zapčuasti (*zapčuastin, zapčuastie*) **s.** – запасная часть – varaosa

zavoda (*zavodan, zavodua*) **s.** – завод (*производство*) – tehdas

zavodie (*zavodin, zavodiu, zavoditah*) **v.** – начинать – ruveta

zavodiečie (*zavodiečou, zavodiečetah*) **v.** – начинаться – alkaa

zavulka (*zavulkan, zavulkua*) **s.** – заулок, глухой переулоч – kuja

zbruuja (*zbruujan, zbruujua*) **s.** – сбруя – valjaat

zel'onane (*zel'onazen, zel'onas't'a*) **a.** – зелёный – vihreä

zirkalo (*zirkalon, zirkalu*) **s.** – зеркало – peili

znuakku (*znuakun, znuakku*) **s.** – знак – merkki

zootehnikka (*zootehnikan, zootehnikkua*)

s. – зоотехник – karjatalouskonsulentti

zor'a (*zor'an, zor'ua*) **s.** – заря – rusko

zvieri (*zvierin, zvierie*) **s.** – зверь – eläin

zvonie (*zvonin, zvoniu, zvonitah*) **v.** – звонить, звенеть – soittaa

Ž

žaleija (*žaleičen, žaleiččou, žaleijah*) **v.** – жалеть, беречь – sääliä

že (*šen, šidä*) **pron.** – тот, та, то – se

žemmuone (*žemmuozen, žemmuos't'a*)

pron. – такой, этакый – sellainen

žentän, žentäh adv. – потому – siksi

žiilo (*žiilon, žiiluo*) **s.** – 1. жило, куст деревень, группа близко расположенных населённых пунктов 2. жильё, постройка – 1. kyläkunta 2. rakennus

žiivatta (*žiivatan, žiivattua*) **s.** – скотина, скот – elukka

žilietka (*žilietkan, žilietkua*) **s.** – жилетка – liivit

žuaglie (*žuaglin, žuagliu, žuaglitah*) **v.** – жалить, ужалить – purra, pistää

žuali adv. – жаль, жалко – säälittävästi

žualiečie (*žualiečen, žualiečou, žualiečetah*)

v. – жаловаться, пожаловаться – valittaa

žualivoija (*žualivoijčen, žualivoiččou, žualivoijah*) **v.** – жалеть, беречь – sääliä

žuarie (*žuarin, žuariu, žuaritah*) **v.** – жарить – paistaa

žuaru (*žuarun, žuaruo*) **s.** – 1. зной, жара 2. жар (*при болезни*) – kuume

žurnalista (*žurnalistan, žurnalistua*) **s.** – журналист – lehtimies, journalisti

žurnuala (*žurnualan, žurnualua*) **s.** – журнал – aikakauslehti

T

taba (*taban, tabua*) **s.** – 1. нрав, характер; манера поведения 2. обычай, традиция – tapa

tabakka (*tabakan, tabakkua*) **s.** – табак – tupakka

tabličča (*tabličan, tabliččua*) **s.** – таблица – taulukko

tačkuttua (*tačkutan, tačkuttau, tačkutetah*) **v.** – 1. ударять, дубасить, стучать
2. раздельно выговаривать слова; вторить, повторять слова за другим – 1. lyödä 2. toistaa

tagah, taguah – 1. **postp. (gen.)** за
2. **adv.** назад – **postp. (gen.) / adv.** taakse

tagana, taguana postp. (gen.) / adv. – сзади, позади, за – takana

taguada postp. (gen.) / adv. – из-за, сзади чего-л., кого-л. – такаа

taguo (*tavon, tagou, tavotah*) **v.** – кровать, клепать; отбивать – такоа

tahaš (*tahakšen, tahašta*) **s.** – тесто – taikina

tahtuo (*tahon, tahtou, tahotah*) **v.** – хотеть, желать; намереваться – tahtoa

taigina (*taiginan, taiginua*) **s.** – тесто, опара – taikina

taivaš (*taivahan, taivašta*) **s.** – небо – taivas

takka (*takan, takkua*) **s.** – ноша, вязанка – taakka

taksi (*taksin, taksie*) **s.** – такси – taksi

talkuna (*talkunan, talkunua*) **s.** – толокно – talkkuna

tallata (*talluan, talluau, tallatah*) **v.** – 1. наступать (ногой) 2. топтать, травить 3. затапывать, пачкать – tallata

talo (*talon, taluo*) **s.** – дом, изба (ностройка) – talo

talvi (*talven, talvie*) **s.** – зима – talvi

talvi|kuu (*talvikuun, talvikuuda*) **s.** – декабрь – joulukuu

tammi (*tammin, tammie*), **tammut** (*tammuon, tammutta*) **s.** – дуб – tammi

tammihine (*tammihizen, tammihis't'a*), **tammine** (*tammizen, tammis't'a*) **a.** – дубовый – tamminen

tanca (*tancan, tancua*) **s.** – танец – tanssi

tancuija (*tancuičen, tancuiččou, tancuijah*) **v.** – танцевать – tanssia

tanhuo (*tanhuon, tanhuoda*) **s.** – двор (скотный) – tanhua

tapahutuma (*tapahutuman, tapahutumua*) **s.** – событие – tapahutuma

tappua (*tapan, tappau, tapetah*) **v.** – убивать – tappaa

tariččija (*tariččijan, tariččijua*) **s.** – официант – tarjoilija

tarikoin adv. – набеду, к несчастью – pahaksi onneksi

tarka (*tarkan, tarkua*) **a.** – 1. бережливый, экономный 2. меткий – tarkka

tarkah adv. – 1. бережливо, экономно; аккуратно 2. метко 3. внимательно – tarkasti

tartuo (*tartun, tartuu, tartutah*) **v.** – 1. пристать, прилипнуть; цепляться 2. братья за что-л.; вмешиваться во что-л. 3. приставать, передаваться болезни – tarttua

taza (*tazan, tazua*) **s.** – таз – vati

tažavalda (*tažavallan, tažavaldua*) **s.** – республика – tasavalta

tatattua (*tatatan, tatattau, tatatetah*) **v.** – тараторить – lörpöttää

tattari (*tattarin, tattarie*) **s.** – татарин – tataari

tavata (*tabuan, tabuau, tavatah*) **v.** – добывать, доставать что-л. – hankkia

tavottua (*tavotan, tavottau, tavotetah*) **v.** – догонять – tavoittaa

tavu (*tavun, tavuo*) **s.** – слог – tavu

teatra (*teatran, teatrua*) **s.** – театр – teatteri

tedri (*tedrin, tedrie*) **s.** – тетерев – teeri

teksta (*tekstan, tekstua*) **s.** – текст – teksti

telefona (*telefonan, telefonua*) **s.** – телефон – puhelin

televiizora (*televiizoran, televiizorua*) **s.** – телевизор – televisio

telmiä (*telmän, telmäy, telmetäh*) **v.** – 1. шевелиться, двигаться; вести себя беспокойно 2. возиться, шалить 3. маяться, биться за работой – liikkua

temmata (*tembuan, tembauu, temmatah*)
v. – 1. схватить, рвануть 2. выпитывать, втягивать влагу 3. быстро выпить, выхлебать что-л. – *temmata*

terveh (*tervehen, tervehtä*) **s.** – 1. здоровый 2. привет – *terve*

tervehtyö (*tervehyn, tervehtyy, tervehtäh*)
v. – выздороветь, поправиться – *tervehytyä*

tervehys (*tervelyön, tervehtyä*) **s.** – 1. здоровье 2. поклон, привет; пожелание здоровья – 1. *terveys* 2. *tervehdys*

terä (*terän, teriä*) **s.** – лезвие, отстрие – *terä*

terävä (*terävän, teräviä*) **a.** – острый – *terävä*

testa (*testan, testua*) **s.** – тест – *testi*

tie (*tien, tiedä*) **s.** – дорога, путь – *tie*

tiediä (*tijän, tiedäy, tiijetäh*) **v.** – 1. знать, иметь сведения 2. знать, быть знакомым 3. знахарствовать, уметь заговаривать – *tietää*

tiedo (*tijon, tieduo*) **s.** – знание; известие – *tieto*

tiedo|mieš (*tiedomiehen, tiedomieštä*),
tiijuštaja (*tiijuštajan, tiijuštajua*) **s.** – учёный – *tiedemies*

tiijuštua (*tiijuššan, tiijuštai, tiijušsetah*)
v. – разузнавать, получать сведения, знания – *tiedustella*

tikku (*tikun, tikkuo*) **s.** – дятел – *tikka*

tikutanda (*tikutannan,ikutandua*) **s.** – клёв – *syönti*

tilka (*tilkan, tilkua*) **s.** – капля – *pisara*

tipa (*tipan, tipua*), **tipane** (*tipazen, tipas't'a*) **s.** – цыплёнок – *kananpoika*

tipakkazin adv. – медленно – *hitaasti*

tipattua (*tipatan, tipattai, tipatetah*) **v.** – подзывать цыплят, кур – *huutaa kanoja*

tippuo (*tippuu, tiputah*) **v.** – капать – *tippua*

tirpua (*tirpan, tirpau, tirpetah*) **v.** – терпеть, вытерпеть; вынести – *kärsiä*

tiukkua (*tiukan, tiukkau, tiuketah*) **v.** – пицать (*o nмицах, nменцах*) – *vikistä*

tiälä adv. – здесь – *täällä*

todeh adv. – в самом деле, вправду – *tosin*

toičči adv. – на будущий год – *ensi vuonna*

toine (*toizen, toista*) – 1. **num.** второй 2. **pron.** иной, другой – **num.** / **pron.** *toinen*

toine|argi (*toinearren, toineargie*),
tois|argi (*toisarren, toisargie*) **s.** – вторник – *tiistai*

toispiänä adv. – на следующий, на другой день – *ensipäivänä*

toivo (*toivon, toivuo*) **s.** – надежда – *toive*

toivottua (*toivotan, toivottai, toivotetah*)
v. – 1. обещать; предрекать 2. завещать – *luvata; toivottaa*

toivotuš (*toivotuksen, toivotušta*) **s.** – обещание – *lupaus*

toivuo (*toivon, toivou, toivotah*) **v.** – желать, надеяться; ожидать – *toivoa*

toizičči adv. – в другой, второй раз; вторично – *ensi kerralla*

tokkua postp. (gen.) – благодаря, из-за – *tähden*

toko adv. – обычно – *tavallisesti*

t'opluha (*t'opluhan, t'opluhua*) **s.** – валенок – *huopatossu*

torata (*toruan, toruau, toratah*) **v.** – драться – *torata*

torelka (*torelkan, torelkua*) **s.** – тарелка – *lautanen*

torguija (*torguičen, torguiččou, torguijah*)
s. – торговать – *tehdä kauppa*

torokkana (*torokkanan, torokkanua*) **s.** – таракан – *torakka*

tože adv. – тоже, также – *myös*

toži (*toven, totta*) **s.** – правда, истина – *tosii*

tožieh adv. – вправду, действительно – *tosiaan*

t'ota (*t'otan, t'otua*) **s.** – тётя – *täti*

toukka (*toukan, toukkua*) **s.** – личинка древесного червяка или проволочника – *toukka*

tovarissa (*tovarissan, tovarissua*) **s.** – друг, товарищ – *ystävä*

toveštah *adv.* – всерьёз, в самом деле; действительно – todella

traktora (*traktorán, traktorua*) **s.** – трактор – traktori

traktorista (*traktoristan, traktoristua*) **s.** – тракторист – traktorinajaja

troirodnoi (*troirodnoin, troirodnoida*) **s.** – троюродный – pikkuserkku

troppa (*tropan, troppua*) **s.** – тропа – polku

trusat (*trusin, trusie*) **s.** – трусы – alushousut

tua (*tuan, tuada*) **pron.** – тот, та, то – tuo

tuačči *postp. (gen.)* – из-за, ради – takia

tuaš, tuašen *adv.* – опять, снова – taas

tuatondima (*tuatondiman, tuatondimua*)

s. – отчим – isäpuoli

tuatto (*tuaton, tuattuo*) **s.** – отец – isä

tufliit (*tuflioin, tuflioida*) **s.** – туфли – kengät

tuhatta (*tuhatan, tuhattua*) **num.** –

тысяча – tuhat

tuhjo (*tuhjon, tuhjuo*) **s.** – куст – pensas

tuhka (*tuhkan, tuhkuu*) **s.** – зола; пепел –

tuhka

tuhma (*tuhman, tuhmua*) **a.** –

1. некрасивый, дурной 2. неважный,

плохой – 1. ruma 2. huono

tuhmaldi, tuhmah *adv.* – некрасиво –

rumasti

tuhota (*tuhuon, tuhouu, tuhotah*) **v.** –

1. расходовать, тратить 2. уничтожать,

изводить – 1. tuhлата 2. tuhota

tukka (*tukan, tukkuu*) **s.** – волос – tukka

tuli (*tulen, tulda*), **tulut** (*tuluon, tulutta*)

s. – 1. пламя, огонь; костёр 2. огонь,

свет – tuli

tulija (*tulijan, tulijua*) **a.** – будущий,

наступающий – ensi

tulla (*tulen, tulou, tullah*) **v.** – 1. заходить,

приходить, прибывать 2. приходить,

наступать 3. пахнуть, отдавать

каким-л. запахом – tulla

tuluppa (*tulupan, tuluppuu*) **s.** – тулуп –

turkki

tumana (*tumanan, tumanua*) **s.** – туман –

sumu

tumma (*tumman, tummuu*) **a.** – тёмный –

tumma

tunduo (*tunnun, tunduu, tunnutah*) **v.** –

1. быть заметным, видимым

2. ощущаться, чувствоваться;

узнаваться – tuntua

tuo (*tuon, tuoda*) **pron.** – тот, та, то – tuo

tuohi (*tuohen, tuohta*) **s.** – береста – tuohi

tuohuš (*tuohukšen, tuohušta*) **s.** – свеча –

kynttilä

tuolla *adv.* – там – tuolla

tuomi (*tuomen, tuomie*), **tuomut**

(*tuomuon, tuomutta*) **s.** – черёмуха –

tuomi

tuoreš (*tuorehen, tuorešta*) **a.** – влажный,

сырой – kostea

turbie (*turbien, turbieda*) **a.** –

1. рассыпчатый, крутой 2. густой,

пышный – sitkeä

turki (*turkin, turkie*) **s.** – полшубок,

шуба – turkki

tuška (*tuškan, tuškua*) **s.** – тоска,

кручина – suru

tuttava (*tuttavan, tuttavua*) **s.** –

знакомый – tuttava

tuttavuš (*tuttavuon, tuttavutta*) **s.** –

знакомство – tuttavuus

tuučča (*tuučan, tuuččua*) **s.** – туча – pilvi

tuuleldua (*tuuleldau*) **v.** – подуть

(*o vempе*) – alkaa tuulla

tuulen|nenä (*tuulennenän, tuulennenii*)

s. – вихрь, смерч – pyörre

tuuli (*tuulen, tuulda*), **tuulut** (*tuuluon,*

tuulutta) **s.** – ветер – tuuli

tuuli|kuu (*tuulikuun, tuulikuuda*) **s.** –

февраль – helmikuu

tuuliz'a (*tuuliz'an, tuuliz'ua*) **a.** –

ветренный (*o погоде*) – tuulinen

tuulla (*tuullou*) **v.** – дуть (*o vempе*) – tuulla

tuuva (*tuon, tuou, tuuvah*) **v.** –

1. приносить; привозить 2. приводить

3. приносить, давать приплод

(*o животных*) – tuoda

tverin|kariela (*tverinkarielan,*

tverinkarielua) **s.** – тверской карельский

язык – tverinkarjala

tverin|karielane (*tverinkarielazen, tverinkarielas't'a*) **s.** – тверской карел – tverinkarjalainen

tyhjä (*tyhjän, tyhjiä*) **s.** – 1. пустой, порожний 2. бесполезный, никчёмный – tyhjä

tyhjäcen adv. – порожняком, без ноши; пустым – tyhjillään

tykkiä (*tykkäy, tyketäh*) **v.** – биться, стучать (*o serdce*) – tykyttää

tyttö (*tytön, tyttö*) **s.** – девушка – tyttö

tytär (*tyttären, tytärä*) **s.** – дочь – tytär

tytärdimä (*tytärdimän, tytärdimiä*) **s.** – падчерица – tytärpuoli

tyttöššyš (*tyttöššyön, tyttöššyštä*) **s.** – девичество – tyttönäolo

tyunešti adv. – тихо, спокойно – тууни

тууни (*tuunen, tuunie*) **a.** – 1. тихий, смиренный; спокойный 2. тихий, ровный (*o погоде*) 3. в знач. тихоня – тууни

туунистыö (*tuunissyn, tuunistuy, tuunissytäh*) **v.** – 1. затихать (*o погоде, ветре*) 2. успокаиваться, утихать (*o ребёнке*) – туунтыä

тууриätä (*tuuriän, tuuriäy, tuuriätäh*) **v.** – толкать, пихать с силой – lykätä

työ (*tiän, teidä*) **pron.** – вы – te

тыöндиä (*työnnän, työndäy, työnnetäh*) **v.** – посылать, отправлять – lähettää

tädi (*tädin, tädie*) **s.** – тётя, жена брата отца – täti

tägäli adv. – этим путём, через это же самое место – täällä

tähkä (*tähkän, tähkiä*) **s.** – колос – tähkä

tähti (*tähen, tähtie*) **s.** – звезда – tähti

täi (*täin, täidä*) **s.** – вошь – täi

tämpiän, tämpiänä adv. – сегодня – tänään

tämä (*tämän, tädä*) **pron.** – этот, это, эта – tämä

tämänmuone (*tämänmuozen, tämänmuos't'a*), **tämännägöne** (*tämännägözen, tämännävöstä*) **a.** – такой, подобный – tämmöinen

tänne adv. – сюда, на это место – tähän

täpnä (*täpnän, täpniä*) **s.** – пятно – täplä

tätä (*tätän, tätiä*) **s.** – отец, папа – isä

täydyö (*täyvyyn, täydyy, täyvytäh*) **v.** – 1. наполняться 2. исполняться, достигать – täytytä

täyzi (*täyven, täyttä*) **a.** – полный, наполненный доверху – täysi

täyttiä (*täytän, täyttäy, täytetäh*), **täyventiä** (*täyvännän, täyvendäy, täyvennetäh*) **v.** – наполнять, заполнять – täyttää

töläkkö (*töläkön, töläkkyö*) **s.** – грязнуля – sottaapytty

töngiä (*töngän, töngäy, töngetäh*) **v.** – рыть, копать – tonkia

töppy (*töpyн, töppyö*), **töppä** (*töpän, töppiä*), **töpäs** (*töpäkšen, töpästä*) **s.** – клочок скатавшейся шерсти и пр. – töyhtö, rimpsut

uberie (*uberin, uberiu, uberitah*) **v.** – убирать – siivota

uberiečie (*uberiečen, uberiečou, uberiečetah*) **v.** – убираться – siivota

ubornoi (*ubornoin, ubornoida*) **s.** – туалет – WC [vee see]

učebnikka (*učebnikan, učebnikkua*) **s.** – учебник – oppikirja

ugla (*uglan, uglua*) **s.** – угол – kulma, nurkka

uidie (*uijin, uidiu, uijitah*) **v.** – 1. уйти; убежать 2. уйти, покинуть кого-л. 3. убежать, переливаться при кипении (*o жидкости*) – poistua

uija (*uičen, uiččou, uijah*) **v.** – плыть, плавать – uida

uindašoba (*uindašovan, uindašobua*) **s.** – купальник – uimaruku

uinota (*uinuon, uinuou, uinotah*) **v.** – уснуть, засыпать – nukahtaa

ukko (*ukon, ukkuo*) **s.** – 1. старик, дед 2. старик, мужик (*o муже*) – ukko

ukon|jyry (*ukonjyryn, ukonjyryö*) **s.** – гром, гроза – ukkosenilma

ukon|vommel (*ukonvembelen, ukonvemmeldä*) **s.** – радуга – sateenkaari

ukroppa (*ukropan, ukroppua*) **s.** – укроп – tilli

ulgo|nägö (*ulgonävon, ulgonägyö*) **s.** – внешний вид – ulkonäkö

ulvuo (*ulvon, ulvou, ulvotah*) **v.** – 1. выть, завывать 2. выть, громко плакать – ulvoa

unahtua (*unahan, unahtau, unahetah*) **v.** – 1. забывать 2. оставлять, бросать – unohtaa

unahtuačie (*unahtuačen, unahtuačou, unahtuačetah*) **v.** – забываться – unohtua

unettua (*unettau*) **v.** – моросить, идти мелкому дождю – tihuttaa

uni (*unen, unda*) **s.** – 1. сон 2. сновидение – uni

uni|pöhlö (*unipöhlön, unipöhlöy*), **uni|borova** (*uniborovan, uniborovua*) **s.** – соня – unikeko

unitaza (*unitazan, unitazua*) **s.** – унитаз – WC-istuin

universitetta (*universitetan, universitettua*) **s.** – университет – yliopisto

upota (*uppuon, uppuou, upotah*) **v.** – утонуть, затонуть; завязнуть – upota

urhakaldi adv. – смело, храбро; с вызовом – rohkeasti

urissa (*urajan, urajau, urissah*) **v.** – рычать, ворчать – urista

urokka (*urokan, urokkua*) **s.** – сдельная работа, урок – tunti

usat (*usin, usie*) **s.** – усы – viikset

Uspenie (*Uspenien, Uspenieda*) **s.** – церковный праздник Успение – Jumalansynnyttäjän kuolonuneen nukkuminen

uškuo (*uššon, uškou, uššotah*) **v.** – верить, надеяться – uskoa

ušto adv. – очевидно, наверно – varmast

uuži (*iuven, iutta*) **a.** – 1. новый 2. недопечённый, недоваренный – uusi

ut'a (*ut'an, ut'ua*) **s.** – утка (*домашняя*) – ankka

uudine (*uudizen, uudis't'a*) **a.** – новый – uusi

uuličča (*uuličan, uuliččua*) **s.** – улица – katu

uveh (*uvehen, uvehta*) **s.** – жеребец – ori

vačča (*vačan, vaččua*) **s.** – живот – vatsa, maha

vagava (*vagavan, vagavua*) **a.** – степенный, серьёзный; обходительный – vakaа, rauhallinen; kunnollinen

vago (*vavon, vaguo*) **s.** – борозда – vako

vaha (*vahan, vahua*) **s.** – воск – vaha

vahvo (*vahvon, vahvuo*) **s.** – волнушка (*гриб*) – karvarousku

vaibu (*vaivun, vaibuu, vaivutah*) **v.** – устать – väsyä

vaihoš (*vaihokšen, vaihošta*) **s.** – обмен; замена – vaihto

vaihtuačie (*vaihtuačen, vaihtuačou, vaihtuačetah*) **v.** – сменяться, обменяться – vaihtaa keskenään

vain – 1. **adv.** только (*что*) 2. **conj.** лишь, только – 1. **adv.** vain, ainoastaan 2. **conj.** kunhan

vaiva (*vaivan, vaivua*) **s.** – слабость, чувство усталости – vaiva, raskaus

vakka (*vakana, vakkua*) **s.** – лукошко – vakka

valda|mieli (*valdamielen, valdamiellä*) **s.** – мысль, дума – miete, mieli

valehella (*valehtelen, valehtelou, valehellah*) **v.** – лгать – valehdella, pettää

valehičča (*valehičan, valehiččua*) **s.** – лгун, враль – valehtelija

valehuš (*valehukšen, valehušta*) **s.** – ложь, неправда – valehtelu

valella (*valelen, valelou, valellah*) **v.** – поливать – kastella

valgie (*valgien, valgieda*) – 1. **a.** белый 2. **a.** светлый 3. **s.** свет – 1. **a.** valkoinen 2. **a.** vaalea 3. **s.** valo

valgie|griba (*valgiegriban, valgiegribua*) **s.** – белый гриб – herkkutatti

valgie|tukka (*valgietukan, valgietukkuu*) **a.** – белокурый, светловолосый – vaaleatukkainen

valgie|verine (*valgieverizen, valgieveristä*)

a. – светлицы, светлокжий –
vaaleaverinen

val'l'aštua (*val'l'aššan, val'l'aštai,*
val'l'aššetah) **v.** – запрягать – valjastaa

vallata (*valguan, valguai, vallatah*) **v.** –
отбеливать, делать белым – vallata

valleta (*valgenen, valgenou, valletah*) **v.** –
бледнеть, выгорать – valjeta

vallita (*valličen, valliččou, vallitah*) **v.** –
1. выбирать, перебирать 2. избирать –
valita

valmis' (*valmehen, valmis't'a*) **a.** –
1. готовый 2. зрелый, спелый –
1. valmis 2. kypsä

valmistua (*valmissan, valmistai,*
valmissetah) **v.** – приготовить,
подготовить – valmistaa

valmistuo (*valmissun, valmistuu,*
valmissutah) **v.** – 1. приготовиться,
подготовиться 2. зреть, созреть –
1. valmistua 2. kypsyä

valpaš (*valpahan, valpašta*) **a.** – светлый;
блѣклый – vaalea; lakastunut

valua (*valan, valau, valetah*) **v.** –
1. лить, поливать 2. отливать что-л.
из расплавленного металла –
1. kaataa nestettä 2. valaa

valuo (*valuu, valutah*) **v.** – литься, течь –
valua, vuotaa

vanha (*vanhan, vanhua*) – 1. **a.** старый,
пожилой; древний 2. **s.** старый
человек 3. **a.** старый, прежний –
1. **a.** vanha 2. **s.** vanhus

vanhemi (*vanhemman, vanhembua*) –
1. **a.** старший (*no возрастy*)
2. **s.** главный, старший
(*no положению*) – vanhempi

vanhemmat (*vanhemmin, vanhembie*) **s.** –
родители, а также дед с бабушкой –
vanhemmat

vanheta (*venhenen, venhenou, vanhetah*)
v. – стариться; ветшать – vanheta

vanhuš (*vanhuon, vanhutta*) **s.** –
старость – vanhuus

vanna (*vannan, vannua*) **s.** – ванна – amme

vara (*varan, varua*), **varane** (*varazen,*
varas't'a) **s.** / **a.** – милый, дорогой – rakas
varačču (*varačun, varaččuo*) **s.** / **a.** – трус;
трусливый – pelkuri; arka

varata (*varajan, varajau, varatah*) **v.** –
бояться; остерегаться – pelätä; varoa

varattava (*varattavan, varattavua*) –
1. **a.** опасный 2. **adv.** опасно –
1. **a.** vaarallinen 2. **adv.** vaarallista

varba (*varvan, varbua*) **s.** – ветка, прут –
vitsa

vardalo (*vardalon, vardaluo*) **s.** – туловище,
стан – vartalo, ruumis

vardeiččiečie (*vardeiččiečen,*
vardeiččiečou, vardeiččiečetah) **v.** –
защищаться – puolustautua

vardeiččija (*vardeiččijan, vardeiččijua*) –
1. **s.** сторож, охранник 2. **a.** бережливый,
экономный – 1. **s.** vartija, vahti
2. **a.** säästäväinen

vardeija (*vardeičen, vardeiččou, vardeijah*)
v. – караулить, сторожить; беречь,
оберегать – vartioida, valvoa

vardeiliečie (*vardeiliečen, vardeiliečou,*
vardeiliečetah) **v.** – остерегаться, быть
настороже – varoa

varen'n'a (*varen'n'an, varen'n'ua*) **s.** –
варенье – hillio

varianta (*variantan, variantua*) **s.** –
вариант – variantti, vaihtoehto

varoin postp. (trans. / ill. / adess.) –
для – varten

varža (*varžan, varžua*) **s.** – жеребёнок –
varsa

varži (*verren, varda*) **s.** – 1. ручка, черенок
2. ножка гриба – varsi

varžinais|kariela (*varžinaiskarielan,*
varžinaiskarielua) **s.** – собственно
карельское наречие карельского
языка – varsinaiskarjala

varuššanda (*varuššannan, varuššandua*)
s. – приготовление – valmistaminen

varuštua (*varuššan, varuštai, varušetah*)
v. – 1. готовить, подготавливать
2. запасать, заготавливать – varustaa,
varata, valmistaa

varuštuačie (*varuštuačen, varuštuačou, varuštuačetah*), **varuštuo** (*varuššun, varuštuu, varuššutah*) **v.** – приготовиться, подготовиться – *varautua, valmistautua*

varvaš (*varbahan, varvašta*) **s.** – палец на ноге – *varvas*

vaš, vaššen postp. (part.) – 1. к, о(б); у, около чего-л., за чем-л. 2. перед, накануне 3. в отношении кого-л., касательно кого-л. – *vasten, vastaan*

vaški (*vaššen, vaškie*) **s.** – 1. медь 2. медная монета – *vaski, kupari*

vaškine (*vaškizen, vaškis't'a*) **a.** – медный – *kuparinen*

vaššata (*vaštuan, vaštuau, vaššatah*) **v.** – 1. встречать 2. перечить, возражать – 1. *tavata* 2. *vastustaa*

vašta (*vaššan, vaštua*) **s.** – веник – *sauna-vasta*

vašta – 1. **adv.** только 2. **partic.** только, лишь – *vasta*

vaštah – 1. **adv.** навстречу, в ответ 2. **postp. (adess.)** против чего-л., навстречу чему-л. – *vastaan*

vašta|mieline (*vaštamielizen, vaštamielistä*) **a.** – противоположный – *vastakohtainen*

vaštauš (*vaštaukšen, vaštaušta*) **s.** – ответ – *vastaus*

vaštuacie (*vaštuacēn, vaštuacōu, vaštuacētah*) **v.** – встретиться – *tulla vastaan*

važa (*važan, važua*) **s.** – телёнок – *vasikka*

važen (*važamen, važenda*) **a.** – левый – *vasen*

vavarno (*vavarnon, vavarnuo*) **s.** – малина – *vadelma*

Veden'n'a (*Veden'n'an, Veden'n'ua*) **s.** – Введение – *Jumalansynnyttäjän Neitsyt Marian temppeliin tuominen*

vediä (*vejän, vedäy, vejetah*) **v.** – 1. тянуть, тащить; затягивать 2. возить, вывозить 3. вести, приводить 4. втягивать, притягиваться; впитываться 5. тянуть, иметь тягу (*о дымоходе*) – *vetää; raahata*

vedo (*vevon, veduo*) **s.** – налог – *vero*

vehnä (*vehnän, vehniä*) **s.** – пшеница – *vehnä*

vehnäne (*vehnäzen, vehnästä*) **a.** – пшеничный – *vehnänen*

veičči (*veičen, veiččie*) **s.** – нож – *veitsi*

veikko (*veikon, veikkuo*) **s.** – брат – *veli*

vejellä (*vedelen, vedelöy, vejelläh*) **v.** – тянуть, вести – *vetää*

vellekset (*vellekšän, vellekšie*) **s.** – братья – *veljekset*

velli (*vellen, vellie*) **s.** – брат – *veli*

velospetta (*velospetan, velospettua*) **s.** – велосипед – *polkupyörä*

veneh (*venehen, venehtä*) **s.** – лодка – *vene*

Veniä (*Veniän, Veniädä*) **s.** – Россия – *Venäjä*

veniäläkši adv. – по-русски – *venäjäksi*

veniäläne (*veniäläzen, veniälästä*) **s.** – русский – *venäläinen*

venyö (*venyn, venyy, venytäh*) **v.** – лежать – *venyä, maata*

verda (*verran, verdua*) **s.** – в сочетании с именами в форме генитива указывает на меру, степень – *merkitsee mittaa*

verejä (*verejän, verejiä*) **s.** – ворота – *veräjä*

veres (*verekšen, vereštä*) **s.** – свежий (*об овощах, рыбе, мясе*) – *veres, tuore*

veri (*veren, verdä*) **s.** – кровь – *veri*

verno – 1. **adv.** правильно, верно 2. **partic.** наверно – 1. **adv.** *oikein* 2. **partic.** *varmasti*

ves'ma adv. – очень – *oikein*

veššelyš (*veššelyön, veššelyttä*) **s.** – веселье, развлечение – *lysti, hauskuus*

veššelä (*veššelän, veššeliä*) **a.** – весёлый – *iloinen, hauska*

veššeläh, veššeläldi adv. – весело – *iloisesti*

veštiä (*veššän, veštäy, veššetäh*) **v.** – тесать, строгать – *veistää*

vezi (*vejen, vettä*), **vejyt** (*vejyön, vejyttä*) **s.** – вода – *vesi*

vezi|heinä (*veziheinän, veziheiniä*) **s.** – мокрица – *pihatahtimö*

veža (*vežan, vežua*) **s.** – побег, отросток –
vesa, taimi
vet' partic. – ведь – =pa, =pä
vetla (*vetlan, vetlua*) **s.** – ветла, ива – raju
vičča (*vičan, viččua*) **s.** – вица; прут, лоза –
vitsa
vičikkö (*vičikön, vičikkyö*) **s.** – поросль,
мелкий кустарник – viita, vesakko
vielä adv. – ещё – vielä
vieras (*vierahan, vierašta*) – 1. **a.** чужой
2. **s.** чужак – vieras
vieretteliēcie (*vieretteliēčen,*
vieretteliēčou, vieretteliēčetah) **v.** –
кататься, переворачиваться с боку на
бок – käännähdellä
vierie (*vierin, vieriy, vieritäh*) **v.** –
1. верить, доверять 2. веровать –
uskoa; luottaa
Vieristä (*Vierissän, Vieristiä*) **s.** –
Крещение – Loppiainen
viešša (*vieššan, vieššua*) **s.** – вещь,
предмет – esine
viättiä (*vietän, viettäy, vietetäh*) **v.** –
проводить время – viettää
viga (*vijan, vigua*) **s.** – 1. порок, недостаток
2. причина – 1. vika 2. syu
viha (*vihan, vihua*) **s.** – неприязнь, вражда;
зло – viha
vihakka (*vihakan, vihakkua*) **a.** –
сильный, резкий – kova, pureva
vihanda (*vihannan, vihandua*) **a.** –
1. зелёный; свежий (*o растениях*)
2. незрелый, неспелый – 1. vihreä
2. raaka
vihaz'a (*vihaz'an, vihaz'ua*) **a.** – 1. сильный,
резкий (*o ветре*) 2. свирепый, злой
(*o животных*) – 1. kova (*tuuli*) 2. vihainen
vihko (*vihkon, vuhkuo*) **s.** – мочалка,
тряпка для мытья посуды, пола –
riepu, räsy
vihma (*vihman, vihmuu*), **vihmane**
(*vihmazen, vihmas't'a*) **s.** – дождь – sade
vihma|kuu (*vihmakuun, vihmakuuda*) **s.** –
октябрь – lokakuu
vihmašiiä (*vihmašian, vihmašiidä*) **s.** –
дождливая погода – sadesää

vihmuo (*vihmuu*) **v.** – дождить, идти
дождю – sataa
viidie (*viijin, viidiy, viijitäh*) **v.** –
1. получаться, выходить 2. выйти, вы-
ходить за пределы чего-л.
3. вылупляться птенцам – 1. onnistua
2. poistua 3. kuoriutua
viidu (*viidun, viiduo*) **s.** – вид, внешность –
ulkonäkö
viiješ (*viijennen, viijettä*) **num.** – пятый –
viides
viijä (*vien, viedy, viijäh*) **v.** – 1. уносить,
относить, сносить – viedä
viikko (*viikon, viikkuo*) **s.** –
продолжительное время; порядочный
промежуток времени – kauan
viina (*viinan, viinua*) **s.** – вино, водка –
viina, viini
viišen'ja (*viišen'jan, viišen'jua*) **s.** –
вишня – kirsikka
viizi (*viijen, viittä*) **num.** – пять – viisi
viizi|kymmendä num. – пятьдесят –
viisikymmentä
viizi|toista num. – пятнадцать –
viisitoista
viizaš (*viizahan, viizašta*) **a.** – хитрый –
viekas, ovela
vilka (*vilkan, vilkuu*) **s.** – вилка столовая –
haarukka
villa (*villan, villua*) **s.** – шерсть (*овечья,*
козья) – villa
vil'p'a (*vil'p'an, vil'p'ua*) **s.** – злак – vilja
villane (*villazen, villas't'a*) **a.** –
шерстяной – villainen
vilu (*vilun, viluo*) – 1. **s.** холод
2. **a.** холодный – 1. **s.** vilu 2. **a.** kylmä
vilu|randa (*vilurannan, vilurandua*) **s.** –
север – pohja
viluštuačie (*viluštuačen, viluštuačou,*
viluštuačetah) **v.** – холодать; остывать –
kylmetä
viluštuo (*viluššun, viluštuu, viluššutah*) **v.** –
1. холодать; остывать 2. охладевать
(*o чувствах*) – kylmetä
vinogruada (*vinogruadan, vinogruadua*)
s. – виноград – viinirypäleet

virba (*virvan, virbua*) **s.** – верба – raju
Virba|pyhä|päivä (*Virbapyhäpäivän, Virbapyhäpäiviä*) **s.** – Вербное Воскресенье – Palmusunnuntai
virbuttua (*virbutan, virbuttau, virbutetah*),
virvittää (*virvitän, virvittäy, virvitetäh*)
v. – хлестать вербовыми прутиками – virproa
virittä (*viritän, virittäy, viritetäh*) **v.** – зажечь – sytyttää
virka (*virkan, virkua*) **a.** – 1. послушный, исполнительный 2. скорый, быстрый в движении (*o lohadu*) – kiltti
virrata (*virduau, virrutah*) **v.** – течь, струиться – virrata, valua
viruo (*virun, viruu, virutah*), **viruta** (*viruon, viruou, virutah*) **v.** – лежать – loikoa, maata
virzi (*virren, virdä*), **virryt** (*virryön, virryttä*) **s.** – песня – laulu, runo
viska (*viskan, viskua*) **s.** – висок – kulma
visokosnoi (*visokosnoin, visokosnoida*)
a. – високосный – karkausvuosi
višivaija (*višivaičen, višivaiččou, višivaijah*)
v. – вышивать – kirjailla
viškuo (*viššon, viškou, viššotah*) **v.** – бросать, кидать – viskoo
viššata (*viššuan, višškuau, viššatah*) **v.** – бросить, кинуть, выбросить – viskata
viuhkahtua (*viuhkahan, viuhkahtau, viuhkahetah*) **v.** – промелькнуть; быстро пролететь, пронестись мимо – vilahtaa
viäristiä (*viäristän, viäristäy, viäristetäh*)
v. – кривить, искривлять – vääristää
viäryš (*viäryön, viäryttä*) **s.** – виновность, вина – vika
viärä (*viärän, viäriä*) **a.** – 1. кривой, изогнутый 2. виновный, виноватый – väärä
viäräldi adv. – криво – väärään
viätöin (*viättömän, viättöindä*) **a.** – немощный, бессильный – voimaton
voi (*voin, voida*) **s.** – масло – voi
voidua (*voijan, voidau, voijetah*) **v.** – мазать, смазывать – voidella

voiduačie (*voiduačēn, voiduačou, voiduačētah*) **v.** – мазаться, замазаться – voidella itseään
voija (*voičen, voiččou, voijah*) **v.** – мочь, быть в силах, состоянии что-л. сделать – voida, pystyä
voikko (*voikon, voikkuo*) **s.** – сыроежка – hapero
voikukka (*voikukan, voikukkuo*) **s.** – 1. лютик 2. одуванчик – 1. leinikki 2. voikukka
voiluotka (*voiluotkan, voiluotkuo*) **s.** – маслѐнка – voirasia
voivottua (*voivotan, voivottau, voivotetah*)
v. – охать, стонать; выть – voivottaa, ruikuttaa
vokzuala (*vokzualan, vokzualuo*) **s.** – вокзал – asema
vora (*voran, voruo*) – 1. **s.** вор 2. **a.** воровской, вороватый; блудливый – 1. **s.** varas, rosvo 2. **a.** varasteleva
voruija (*voruičen, voruiččou, voruijah*) **v.** – воровать, красть – varastaa
Voznesenja (*Voznesenja, Voznesenjua*) **s.** – Вознесение Господне – Helatorstai
vrača (*vračan, vračuo*) **s.** – врач – lääkäri
vuarna (*vuarnan, vuarnuo*) **s.** – вешалка – naula, naulakko
vuaša (*vuašan, vuašuo*) **s.** – квас – kalja
vuata (*vuatan, vuatuo*) **s.** – 1. вата 2. ватное одеяло – 1. vanu 2. vanupeite
vuate (*vuattien, vuetetta*), **vuatehut** (*vuatehuon, vuatehutta*) **s.** – 1. домотканое полотно, холст 2. одежда; бельѐ – vaate
vuateškuappa (*vuateškuapan, vuateškuappuo*) **s.** – платяной шкаф – vaatekaappi
vuatteine (*vuatteizen, vuatteis't'a*) **a.** – льняной, холщовый; матерчатый – vaatteinen
vuattiet (*vuattein / vuattieloin, vuatteida / vuattieloida*) **s.** – 1. одежда 2. бельѐ – vaatteet
vulkana (*vulkanan, vulkanuo*) **s.** – вулкан – vulkaani

vunukka (*vunukan, vunukkuu*) **s.** – внук, внучка – lapsenlapsi
vuodua (*vuodau, vuuvetah*) **v.** – течь, протекать – vuotaa
vuoh postp. (gen.) – с помощью, посредством, через – vuoksi, avulla
vuonna (*vuonnan, vuonna*) **s.** – ягнёнок – vuona, karitsa
vuottua (*vuotan, vuottau, vuotetah*) **v.** – ждать, ожидать – odottaa
vuottuačie (*vuottuačen, vuottuačou, vuottuačetah*) **v.** – дожидаться, дожидаться – odottaa
vuož (*vuoven, vuotta*), **vuohut** (*vuohuon, vuohutta*) **s.** – год – vuosi
vuožišada (*vuožišuan, vuožišada*) **s.** – столетие, век – vuosisata
vyö (*vyön, vyöä*) **s.** – 1. пояс, кушак 2. талия, пояс – vyö
vyöttiä (*vyötän, vyöttäy, vyötetäh*) **v.** – опоясывать, подпоясать – vyöttää
vyöttiäčie (*vyöttiäčen, vyöttiäčou, vyöttiäčetah*) **v.** – подпоясываться – vyöttäytyä
vägeh adv. – насильно, силой – väkisin
vägi I (*viän, vägie*) **s.** – 1. сила 2. крепость, насыщенность (*раствора и пр.*) – voima
vägi II (*viän, vägie*) – 1. **a.** порядочный, большой 2. **adv.** довольно, порядочно – 1. **a.** melkoinen 2. **adv.** melko, aika
vägövä (*vägövä, vägöviä*) **a.** – 1. сильный, крепкий 2. крепкий, насыщенный 3. тучный, плодородный; обильный – voimakas, vahva
vähä (*vähän, vähiä*) – 1. **a.** небольшой, малый 2. **adv.** мало, немного – 1. **a.** pieni, harva 2. **adv.** vähän
vähähajune (*vähähajuzen, vähähajus't'a*) **a.** – глупый – tyhmä, typerä
vähäväGINE (*vähävägizen, vähävägistä*) **a.** – малосильный, маломощный; чахлый – vähävoimainen
vähän, vähäzeldi, vähäzen adv. – мало, немного – vähän
vähäzin adv. – помаленьку, понемножку – vähitellen

väli (*välin, välie*) **s.** – промежуток, расстояние – väli
väliämme adv. – быстрее, скорее – pikemmin
väliän adv. – 1. быстро, скоро 2. вдруг (*в знач. если*) – 1. pian, kohta 2. äkkiä
vällä (*vällän, välliä*) **s.** – воля, свобода – vapaus
vällä (*vällän, välliä*) **a.** – 1. просторный, большой 2. свободный, не тугой (*не облегающий плотно*) – väljä, tilava
värči (*värčin, värchie*) **s.** – мешок – säkki
värtinä (*värtinän, värtiniä*) **s.** – веретено – värtinä
vävy (*vävy, vävyö*) **s.** – зять – vävy

yhekšän num. – девять – yhdeksän
yhekšän|kymmendä num. – девяносто – yhdeksänkymmentä
yhekšän|toista num. – девятнадцать – yhdeksäntoista
yhekšäs (*yhekšänen, yhekšättä*) **num.** – девятый – yhdeksäs
yhelläh adv. – однако – kuitenkin
yhen|muone (*yhenmuozen, yhenmuos't'a*) **a.** – одинаковый, равный – samanlainen
yhen|nägöne (*yhennägözen, yhennävöstä*) **a.** – 1. одинаковый, похожий 2. однотонный – 1. samanlainen, samannäköinen 2. yksivärinen
yhen|pidune (*yhenpiduzen, yhenpivus't'a*) **a.** – одной длины – yhdenpituinen
yheššä adv. – вместе, совместно – yhdessä
yhteyttä (*yhteytän, yhteyttäy, yhteytetäh*) **v.** – соединить; смешать – yhdistää; sekoittaa
yhtyö (*yhyn, yhtyy, yhtäh*) **v.** – 1. объединиться 2. встретиться, сойтись – 1. yhdistyä 2. tavata
yhä adv. – 1. очень, весьма 2. далеко, вдали – yhä, oikein
yksi (*yhen, yhtä*) – 1. **num.** один 2. **a.** тот самый 3. **pron.** какой-то, некий – yksi

yksin, yksinä *adv.* – один – yksinään
yksinäne (*yksinäzen, yksinästä*) **a.** –
 одинокий, единственный – yksinäinen
yksi|toista num. – одиннадцать –
 yksitoista
ylbie (*ylbien, ylbiedä*) **a.** – своевольный,
 непослушный, озорной – ylrä;
 omapäinen
ylči prep. (gen., part.) – вдоль, по –
 ylitse; kautta
ylempiänä adv. – повыше – ylempänä
ylen adv. – очень, весьма – oikein, kovin,
 ylen
ylendiä (*ylennän, ylendäy, ylennetäh*)
v. – 1. отправлять, провожать
 2. направлять; подталкивать –
 lähettää
yläh, ylähäksi adv. – вверх; высоко –
 ylös; korkeasti
ylähänä adv. – наверху; высоко –
 ylhäällä; korkealla
ympäri – 1. **prep. / postp. (elat.)**
 кругом, вокруг 2. **adv.** кругом, вокруг –
 ympäri
ympäryš (*ympäryššän, ympäryštä*) **s.** –
 1. окрестность 2. место вокруг чего-л. –
 ympäristö
ynnäh adv. – 1. совсем 2. целиком,
 полностью – 1. aivan, ihan
 2. kokonaan
yö (*yön, yödä*), **yöhyt** (*yöhyön, yöhyttä*) **s.** –
 ночь – yö
yö|lakko (*yö|lakon, yö|lakkuo*) **s.** – летучая
 мышь – pikkulepakko
yöšija (*yöšijan, yöšijua*) **s.** – ночлег –
 yösjä

Ä
äbräš (*äbrähän, äbräštä*) **s.** – крутой откос,
 обрывистый берег реки – rinne
äbäre (*äbärehen, äbärehtä*) **s.** – негодник,
 озорник (*o detях*) – gasavilli
äbäzöijä (*äbäzöičen, äbäzöiččöy, äbäzöijäh*)
v. – 1. баловать 2. беречь – 1. huolehtia
 2. varjella
ägie (*ägien, ägiedä*) – 1. **s.** жар, жара
 2. **a.** жаркий, горячий – 1. **s.** kuumuus
 2. **a.** kuuma
ägieh, ägiešti adv. – жарко – kuumasti
äijä (*äijän, äijiä*) **a.** – многий – moni
äijäldi, äijyöldi adv. – сильно, очень –
 kovasti, suuresti
äijän adv. – много – paljon, monta
Äijä|päivä (*Äijänpäivän, Äijäpäiviä*) **s.** –
 Пасха – Pääsiäinen
äš, äššen partic. – даже – jopa, vieläpä
äzähitiä (*äzähän, äzähitäy, äzähetäh*) **v.** –
 свалиться, упасть (*сверху*) – pudota
äzähytitiä (*äzähytän, äzähytitäy,*
äzähytetäh), **ätätä** (*ätkiän, ätkiäy,*
ätätäh) **v.** – столкнуть; уронить –
 työntää; pudottaa

Ö
ögissä (*ögizen, ögizöy, ögissäh*) **v.** –
 бормотать, невнятно говорить – öristä,
 ynistä
öhkiä (*öhän, öhkäy, öhetäh*) **v.** – хрюкать –
 röhkä; ähistä, ähkiä
ölläkkä (*ölläkän, ölläkkiä*) **a.** – пологий –
 loiva

DVD-диск

Дикторы: *И. Ю. Комиссарова, А. А. Федоточкин*

Редактор *И. П. Новак*

Исполнение музыкальных вставок: *Kegri*

Запись и обработка звука: студия «Старт», г. Тверь.
<https://vk.com/startmusicTver>

Авторинг DVD-диска: *А. А. Федоточкин*

Учебное издание

Ирина Петровна Новак
Ирина Юрьевна Комиссарова

МОИ ШАГИ К КАРЕЛЬСКОМУ

*Начальный курс тверского говора
карельского языка*

Художник А. Н. Трифанова

Технический редактор, корректор А. А. Чубурова

Компьютерная вёрстка О. В. Макарова

Подписано в печать 20.09.2019. Формат 70×100¹/₁₆.

Усл. печ. л. 18,2. Тираж 500 экз.

АУ РК «Издательство «Периодика»

185035, г. Петрозаводск, ул. Германа Титова, д. 3

e-mail: periodika@rkperiodika.ru

www.rkperiodika.ru

Отпечатано в полном соответствии с качеством предоставленного
электронного оригинал-макета в АО «Областная типография «Печатный двор»
432049, г. Ульяновск, ул. Пушкарёва, д. 27